

หนังสือเรียน ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เล่ม ๒

กระทรวงศึกษาธิการ

ตามหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๒๑

22.-

หนังสือเรียนภาษาไทย

เล่ม ๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๖

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๒.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๒๕

(นายบรรจง ชูสกุลชาติ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

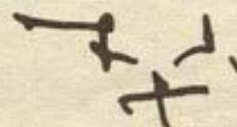
คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้น ดังคำสั่งแนบท้ายหนังสือนี้

คณะกรรมการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ทางภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกทำยบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

ในการทำแบบฝึกหรือกิจกรรมทำยบทดังกล่าวนี้ ขอให้ครูและนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในหนังสือโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ห้ามทำแบบฝึกกิจกรรมหรือเขียนลงในหนังสือเรียน

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายสุรเดช วิเศษสุรการ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๘ ตุลาคม ๒๕๒๕

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑๑	บันทึกของปิติ	๑
บทที่ ๑๒	นักเล่นนิทาน	๒๐
บทที่ ๑๓	ไต้วาที	๓๕
บทที่ ๑๔	พืชไมตรี	๖๗
บทที่ ๑๕	วาจาสิทธิ์	๘๘
บทที่ ๑๖	เรื่องข้าขัน	๑๐๔
บทที่ ๑๗	ร่วมแรงร่วมใจ	๑๒๑
บทที่ ๑๘	แม่จ๋า	๑๔๓
บทที่ ๑๙	ศึกทรพี	๑๖๔
บทที่ ๒๐	ทางชีวิต	๑๙๑
หนังสืออ่านนอกเวลา		
	ดอกสร้อยร้อยใจ	๒๑๗
	ความลำบากของเรา	๒๒๕
	ราชาธิราช ตอนสัจจะสมิงพระราม	๒๔๘
	ประมวลคำศัพท์	๒๗๑

บทที่ ๑๑

บันทึกของปิติ

๕ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ ตอนบ่ายชักจะง่วงนอนเพราะเมื่อคืนไปดูลิเกกับที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกับพี่ชาย กลับถึงบ้านราวตีหนึ่งกว่า ๆ ตอนครู่อยู่ในห้องต้องแอบเอานิ้วมือถ่างตาและหยิกขาตัวเอง ถึงกระนั้นก็สัปหงกหัวแทบจะโขกโต๊ะ ตาลาย ตัวหนังสือหกคะเมนตีลังกาวิ่งไปหมด พอครูออกจากห้องเลยชบลงกับโต๊ะว่าจะงีบสักหน่อย พอดีซู่ใจเอาจดหมายมานะมาให้เลยหายง่วง อิจฉามานะจังแฮะ ได้ดูทีวีวันเสาร์ - อาทิตย์ เรื่องนักสืบคอมพิวเตอร์เสียด้วย คอมพิวเตอร์แปลว่าสมองกลใช้ใหม่เอ๋ย

เลิกเรียนแล้วรีบกลับบ้านมาฝึกเจ้านิล ตอนกลางคืนไม่ได้อ่านหนังสือเพราะรีบเข้านอน

๖ กันยายน ๒๕๒๖

กำลังเรียนกันอยู่เพลิน ๆ เสียงดนตรีแผดลั่นจนหูแทบแตกดังมาจากบ้านที่ติดรั้วโรงเรียนใกล้ห้องเรียนของเรา สงสัยยายเจิมเจ้าของบ้านหลังนั้นเกิดครีมีใจเปิดวิทยุแก้เหงา เสียงดนตรีดังอยู่ตั้งนาน เพลงอะไรก็ไม่รู้ มีเสียงคนร้องเพลงด้วย แต่ฟังไม่ออกว่าเขาร้องเพลงอะไร

๒

ครูต้องหยุดสอนพักหนึ่ง พวกเราวิพากษ์วิจารณ์กันใหญ่ว่า บ้านยายเจิมคงมีงาน

มานี้กับซุใจเห่ลูกสาวครูไพลิน เลิกเรียนแล้วเป็นต้องไปแะหาเสียก่อนจึงกลับบ้าน เราก็ชอบเหมือนกันแต่ไม่เห่เหมือนพวกผู้หญิง ทำการบ้านเสร็จตอนสองทุ่มกว่า ๆ แล้วเขียนจดหมายตอบมานะ

๓) กันยายน ๒๕๒๖

ตอนสาย ๆ เสียงดนตรีนั้นดังขึ้นอีก คราวนี้มีเสียงร้องเพลงใส่ไมโครโฟนเป็นเพลงลูกทุ่ง ค่อยยังชั่วหน่อย ฟังรู้เรื่อง อาจารย์หยุด

อธิบายให้พวกเราทำกิจกรรม ถึงทำกิจกรรมก็หนวกหู จะพูดกันต้อง
ตะโกน เลิกเรียนเราตั้งใจจะไปสืบดูให้รู้ว่ายายเจิมเกิดศึกอะไรขึ้นมา
พอดีเพื่อนคนหนึ่งบ้านอยู่ใกล้ ๆ บ้านยายเจิมบอกว่า ยายเจิมย้ายไปอยู่
กับลูกสาวที่ท้ายตลาดแล้ว ยกบ้านให้พวกนักดนตรีที่เพิ่งมาจากกรุงเทพ ฯ
เช่าอยู่ ตายละวา คงหนวกหูจนหูหนวกคราวนี้เอง เพื่อนบางคนชอบใจ
พอครูออกจากห้อง ทั้งร้องเพลงทั้งเต้นเข้าจังหวะ สายเอวียกยักเหมือน
ตัวลูกน้ำ จนนหัวหน้า (ประธานนักเรียน) ต้องห้ามจึงหยุด มานี้บอกว่า
ปวดประสาท

ตอนพักกินข้าวกลางวันแล้วเราไปฝากเงินที่ธนาคารออมสิน
เลิกเรียนแล้วแวะไปเอากากมะพร้าวที่ร้านทำขนมมาให้ปลา พี่ชาย
คิดอ่านกับพ่อว่าจะเอาปลานิลไปขายที่จังหวัดเอง เพราะพ่อค้าคนกลาง
ที่รับซื้อจากเราให้ราคาถูกแต่เอาไปขายที่จังหวัดราคาแพง ดีเหมือนกัน
แฮะ วันเสาร์ - อาทิตย์ เราจะได้อาสาไปขายเอง คินนี้ทบทวนคามา
รู้ที่เรียนมาจนสามทุ่มจึงเข้านอน

๘ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ พวกเพื่อน ๆ ชักอาละวาด พอครูไม่อยู่ในห้องพากันปีน
ขึ้นไปเหยียบบนกรอบหน้าต่าง ร้องตะโกนด่าพวกนักดนตรี หัวหน้า
ห้ามก็ไม่เชื่อ ต้องขู่ว่าจะไปฟ้องครูจึงยอมเชื่อ เราก็นวกหูแทบจะ
บ้าตาย เสียงเครื่องดนตรีตัวไหน ชื่ออะไรก็ไม่รู้ดังแปด! แปด! แสบ
เข้าไปในสมองเขี้ยวละ ครูประจำชั้นบอกว่าครูใหญ่กำลังเจรจากำลัง

๔

เฮ้อ สารุ ! จะได้เรียนเป็นปรกติเสียที แต่เพื่อนบางคนบอกว่าอยากให้ดัง
อย่างนี้ตลอดวันจะได้ไม่ต้องเรียนหนังสือ พิลึกคน ! เสียงดนตรี เสียง
เพลงกะซึกกะซึกดังขึ้นที่ไร ครูประจำชั้นก็รู้สึกหงุดหงิดต้องเดินออกไป
จากห้องทุกที เราแปลกใจว่าทำไมพวกนักดนตรีพวกนี้จึงชอบร้องเพลง
ต่างประเทศ ชนิดที่ฟังไม่รู้เรื่อง แผดเสียงไม่เป็นภาษาคนเลย ครูสอน
ภาษาอังกฤษสอนให้พวกเราร้องเพลงฝรั่งบ้าง ก็ฟังเพราะดี แปลออก
รู้เรื่อง แต่เราว่าสู้เพลงไทยไม่ได้แฮะ ไม่ต้องแปล ร้องปั๊บเข้าใจ
ได้ปั๊บเลย

ครูใหญ่คงเจอจาสำเร็จ ตลอดวันไม่มีเสียงดนตรีเลยเรียนหนังสือ
เป็นปรกติดี ตอนบ่ายไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

ตอนเย็นฝึกเจ้านิลวิ่งดีขึ้น ไม่ค่อยตื่นนอน คืนนี้ทำการบ้าน
อ่านหนังสือแล้วก็นอน

๕ กันยายน ๒๕๒๖

ถึงวันศุกร์เร็วจริงแฮะ พรุ่งนี้ต้องไปจัดกิจกรรมที่ศูนย์เยาวชน
ขณะนี้ศูนย์เยาวชนมีสมาชิกหลายร้อยคนแล้ว

วันนี้ ตอนบ่ายกำลังอภิปรายเรื่องทำอะไรเราจึงจะเขียนหนังสือ
ไม่ผิดกันอยู่ เสียงดนตรีเจ้ากรรมก็ดังขึ้นอีก ดูเหมือนจะจงใจแกล้ง
พวกเรา เพราะเสียงดังยิ่งกว่าเก่า ครูประจำชั้นรีบออกไปรายงาน
ครูใหญ่ เพื่อนตัวโต ๆ หลายคนแสดงท่าทางไม่พอใจมาก ร้องตะโกน
ด่าทำท่าย แต่พวกนั้นคงไม่ได้ยินเพราะเสียงดนตรีกลบหมด ก่อนที่

หัวหน้าชั้นจะห้ามทัน เพื่อนคนหนึ่งคว่ำก้นหันทับกระดานขว้าง
 ออกไปสุดแรงเกิด ถูกหลังคาสังกะสีเสียงดัง บัง! พวกเราตกใจ มานี
 ดุเพื่อนคนนั้นแล้ววิ่งออกไปตามครูประจำชั้น หัวหน้าห้องบังคับให้ทุกคน
 อยู่ในความสงบ เสียงดนตรีหยุดไปพักหนึ่งแล้วกลับดังขึ้นอีก พวก
 นักเรียนชั้นอื่นก็ชะโงกหน้ามองที่หน้าต่างเป็นแถว ครูประจำชั้นกลับ
 เข้ามาในห้อง บอกให้เราทราบว่าเป็นครูใหญ่ไปพบพวกนักดนตรีแล้ว
 ถ้าไม่ได้ผลก็ต้องขอให้สารวัตรใหญ่ช่วย แล้วครูประจำชั้นก็ชำระความ
 ที่เพื่อนคนนั้นปาหลังคาบ้านเขาด้วยการนำตัวไปให้ครูใหญ่ทำโทษ

พอดิเพื่อนอีกคนหนึ่งชื่อวุฒิ ออกมาสารภาพว่า เขาเป็นต้นเหตุที่ทำให้พวกนักดนตรีโกรธ เพราะเมื่อวานนี้ตอนเลิกเรียน เขาเดินผ่านหน้าบ้านหลังนั้น เห็นพวกนักดนตรีนั่งอยู่ ๒ - ๓ คน เขาจึงร้องเพลงด่า (ตัวเอง) พวกนักดนตรีโกรธ ออกมาไล่จับตัว เขาวิ่งหนีทัน ครูประจำชั้นโกรธมากที่นักเรียนไปก่อเรื่องทะเลาะวิวาท เลยนำตัวไปให้ครูใหญ่ทำโทษเหมือนกัน แล้วอบรมทั้งสองคนไม่ให้ทำอีก เดี่ยวจะเข้าทำนองน้ำผึ้งหยดเดียว (ว่าง ๆ ต้องไปค้นดูที่ห้องสมุดว่า น้ำผึ้งหยดเดียวหมายความว่าอย่างไร) เพื่อนหลายคนซุบซิบว่า เจ้าวุฒิรันทาที่ อยู่ดี ๆ ออกไปสารภาพ นิ่งอุบเสียดก็ไม่มีใครรู้ แต่เราว่าดีแฮะ เขามี

มโนธรรมดี วันนี้เราเลยต้องช่วยหัวหน้าชั้นคอยดูแลความสงบอยู่จนเย็น
จึงได้กลับบ้าน

เราเล่าให้ยายฟัง ยายบอกว่า เรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้ง (เอาอีกแล้ว
แปลว่าอะไรก็ไม่รู้) พวกวงดนตรีที่เล่นเพลงโหม่งฉ่าง ฟังไม่รู้เรื่อง
ตามบ้านนอกอย่างนี้ไม่มีใครหาไปเล่นหรอก

วันนี้บันทึกเสียยาวเลย อ้อ! นายวุฒิ ถูกตีเจ็บแล้วยังอุตส่าห์
แอบร้องเพลงที่ไปร้องด่าพวกนักดนตรีให้พวกเราฟังว่า “พวกนักดนตรี
ผีทะเล คิดว่าโก้เก๋ร้องเพลงไม่รู้เรื่อง เขาหนวกหูกันทั้งเมือง อย่า
เปลี่ยนน้ำลาย กลับไปขายเต้าฮวยล้างชวยเอ๋ย” พวกเราชอบใจและมี
เสียงเชียร์ดังลั่นเพื่อให้ร้องใหม่

เขียนรายงานเรื่องทำอย่างไรจึงจะเขียนหนังสือไม่ผิด เสร็จ
แล้วเข้านอน

๑๑ กันยายน ๒๕๒๖

เมื่อวันเสาร์ไปร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดกิจกรรมที่ศูนย์เยาวชน มีทั้ง
ภาคบันเทิงและวิชาการ ทุกคนมีความสุขสนุกสนานดี มานี ชูใจ
ดวงแก้วก็ไป ขาดคู่หูไปคนหนึ่ง คือ จันทร วันนี้เจ้าหน้าที่จัดนิทรรศการ
โทษของยาเสพติดติดให้เยาวชนชมด้วย ได้เห็นยาเสพติดชนิดต่าง ๆ อ่านดู
โทษของมันแล้วเรากลัวจนขนหัวลุก ชาตินี้หรือชาติไหน ๆ เราจะไม่เข้า
ใกล้เลย ก่อนเลิกการประชุมหัวหน้าศูนย์ให้ข้อคิดดีมากกว่า เดียวนี้การ
โฆษณาชวนเชื่อมีหลายแบบ การใช้โปสเตอร์หรือการพูดจาโฆษณา

ชักชวนนั้นตอนนี้ชักจะไม่ค่อยได้ผล เพราะคนฟังรู้จักคิด มีเหตุมีผล ไม่เชื่อตามง่าย ๆ ไม่ว่าจะเกลี้ยกล่อมในทางดีหรือเลว ต้องใคร่ครวญและตัดสินใจให้ดี การโฆษณาชวนเชื่อที่น่ากลัวอยู่ในขณะนี้คือ การทำตัวอย่างให้เห็น ไม่มีการเชิญชวนหรือชักจูงเป็นถ้อยคำ แต่การกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าจะทำให้คนดูหรือคนฟังนิยมและคล้อยตามได้ เห็นคนอื่นชอบหรือทำตามมาก ๆ ก็ทำบ้าง ไม่ซ้าก็ถอนตัวไม่ขึ้น หัวหน้าศูนย์ย้ำว่า เราต้องเป็นตัวของเราเอง รักษาเอกลักษณ์ แบบแผนวัฒนธรรมของเราไว้ เพราะชาติที่มีอิสระเสรีเท่านั้นที่จะมีเอกลักษณ์ของตนเองได้อย่างภาคภูมิ เช่น มีภาษา มีวัฒนธรรมอันดีงามสืบทอดเป็นมรดกมาแต่บรรพบุรุษ ใช้แล้วครับ (ตรงนี้เราพูดเอง)

เลิกชุมนุมแล้วเราไปนา ตอนนี้นำกำลังงาม เก็บสายบัวที่หนอง
มาให้ยายแกงส้มกับปลานิล คินนี่เหนื่อยจะต้องนอนแต่หัวค่ำ

วันนี้ ชักผ้ารีดผ้า ทำงานบ้าน ดูบทเรียน ทบทวนที่เรียนมา
เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว

๑๔ กันยายน ๒๕๒๖

วันนี้ มานี (ท่านรองประธานนักเรียน) ทำชื่อเสียงอีกแล้ว เรื่อง
มีว่า ก็เรื่องกรณีพิพาทกับพวกนักดนตรีจอมยุ่งนั่นแหละ ฮี...ต้องจับตัว
ไปฟังหัวหน้าศูนย์เยาวชนพูดเสียที่จะได้เลิกยุ่ง ครูประจำชั้นมาบอก
พวกเราว่า ครูใหญ่ไปเจรจาแล้ว พวกนักดนตรีจะเลิกซ้อมดนตรี
ตอนกลางวันวันที่พวกเราเรียนหนังสือ แต่มีข้อแม้ว่า คนที่ร้องเพลงด่า
จะต้องไปขอโทษพวกเขาที่บ้าน พอวุฒิดำเนินก็ตกใจถึงกับหน้าซีด
เพราะเขากลัวจะถูกซ้อม หัวหน้าชั้น มานี และเราเลยชวนอาสาจะไปเป็น
เพื่อน เขาคงรู้สึกใจชื้น หน้าตาจึงค่อยดีขึ้น

พอไปถึงบ้านที่พวกนั้นเช่าอยู่ เขาไพล่ออกมาทีละคน โอโฮ!
ยังกับมนุษย์สมัยหินหรือพวกฮิปปี้แน่ะ! (เห็นในรูปโปสเตอร์) ผมหยิบ
ยาวฟู หนดเครารุงรัง พอเขารู้ว่าพวกเราขอโทษก็หัวเราะกันใหญ่
มานีเป็นคนพูดก่อน พูดดีมาก พวกนั้นเลยใจอ่อน เจ้าวุฒิเพื่อนตัวการ
ก็ขอโทษด้วย หัวหน้าวงดนตรีตัวโต เลือไม่ใส่ มีขนเต็มหน้าอก
ชอบอกชอบใจ บอกให้วุฒิร้องเพลงที่ร้องด่าอีกที วุฒิร้องเสียงสั้น
พอหัวหน้าวงดนตรีรู้ว่าวุฒิแต่งเองด้วยยิ่งชอบใจ คว่าเครื่องอัดเทป

มาให้จุฑิร้องอัดลงเทป แล้วบอกว่าเรียนจบแล้วถ้าอยากเป็นนักดนตรี เขาก็ยินดีรับเพราะแต่งเพลงเข้าที่ดี เจ้าจุฑิชอบใจใหญ่ เป็นอันว่าสงบศึก

เลิกเรียนแะหาน้อง (ลูกสาวครูไพลิน) เลยเล่าเรื่องให้คุณอาทวีป ฟัง คุณอาบอกว่ามีบ้านอยู่หลังหนึ่งเจ้าของให้เช่า ทำเลเหมาะที่จะเป็น บ้านของพวกนักดนตรีมากกว่าบ้านยายเจิม

วันนี้เจ้านิลเป็นหวัด พ่อให้กินยา ทำการบ้านเสร็จเข้านอน สามทุ่มกว่า

๑๕ กันยายน ๒๕๒๖

เมื่อเช้าแะบอกพวกนักดนตรีให้ไปดูบ้านใหม่ พอไปถึงโรงเรียนเพื่อน ๆ กำลังโจษจันกันว่าจันทร์หายแล้ว จะกลับมาเร็ว ๆ นี้ เราดีใจด้วย นี่เพราะพระบารมีปกเกล้า ฯ จริง ๆ ดูเหมือนมานี้กับชูใจจะดีใจมากกว่าเพื่อน

แปลกแฮะ สมุดพจนานุกรมประจำชั้นกับสมุดภาษาไทยประจำชั้นหมดพร้อมกัน กระดาษฟูลสแก๊ปก็ไม่มี ต้องรีบช่วยกันเอากระดาษอัดสำเนาที่ใช้แล้วเหลือว่างอยู่หน้าหนึ่ง (ขอจากฝ่ายธุรการของโรงเรียน ส่วนเราขอคุณอาทวิปได้มาแะ) มาเย็บเป็นสมุดแทน สบ.ม. (สบายมาก)

วันนี้เรียนหนังสือสนุกดี คงเป็นเพราะไม่มีเสียงดนตรีมารบกวนนั่นเอง อากการเจ้านิลดีขึ้นแล้ว อ่านหนังสือเฟลนเกือบ ๒๒ น. เข้านอนดีกว่า

๑๖ กันยายน ๒๕๒๖

เจ้าวุฒิบอกว่า คณะนักดนตรีย้ายบ้านไปแล้ว เขาฝากขอใจเราที่แนะนำบ้านที่มีทำเลดีให้ แต่ยายเจิมคงไม่ชอบใจเราแน่ เพราะแกขาดรายได้ไป

วันนี้ครูพาไปศึกษานอกสถานที่ที่โรงงานทำผลไม้กระป๋อง เจ้าของโรงงานใจดี ให้ชิมสับปะรดกระป๋อง อร่อยจัง เขาบอกว่าได้สับปะรดจากไร่ลุงของวีระเป็นส่วนใหญ่

เจ้านิลหายเกือบเป็นปกติแล้ว เขียนรายงาน ทำการบ้านเสร็จ ก็นอน แอน - แอน

แบบฝึก

๑. คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อาจอ่านตามเสียงภาษาเดิม หรืออ่านตามตัวสะกดของภาษาไทย การอ่านและการเขียน ต้องใช้การสังเกตและจำเป็นส่วนใหญ่

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คำที่มีรูปวรรณยุกต์หรือไม่ได้คู่กำกับ ให้อ่านตามรูปคำนั้น ๆ

ฮิปปี ฟูลสแก๊ป เต็นท์ แท็กชี เช็ค แบตเตอรี่ ฯลฯ

๑.๒ คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ อาจอ่านตามรูปคำหรืออ่านตามเสียงภาษาเดิม

เซียร์ ฟรี เมตร เทคนิค เทคโนโลยี ไปสเตอร์
ไมโครโฟน

๑.๓ คำใดที่บัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยแล้ว ให้ใช้คำไทย เช่น

คอมพิวเตอร์ (คอม - พิว - เต่อ)	ใช้คำไทยว่า	สมองกล
รถเมล์ รถบัส	"	รถประจำทาง
เทป	"	แถบบันทึกเสียง
ทีวี	"	โทรทัศน์
ไมโครโฟน	"	เครื่องขยายเสียง
เครื่องอัดเทป	"	เครื่องบันทึกเสียง
ไปสเตอร์	"	ป้ายประกาศ
แสดมบี้	"	ดวงตราไปรษณียากร
ลอตเตอรี่	"	สลากกินแบ่งรัฐบาล
รถแทรกเตอร์	"	รถขุดดิน รถไถนา

๒. เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) ใช้เขียนไว้ข้างหลังคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่แสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกตกใจ ดีใจ รับรู้ พอใจ ประหลาดใจ ฯลฯ ซึ่งมีระดับเสียงผิดปกติจากคำพูด

ธรรมดา เรียกว่า "คำอุทาน" หรือบางครั้งเขียนไว้หลังข้อความ
ที่มีลักษณะคล้ายคำอุทาน

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ ใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ข้างหลังคำอุทานที่ต้องการให้เข้าใจ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดีขึ้น เวลาอ่านให้เปล่งเสียงให้คล้าย
กับอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงตามเหตุการณ์นั้น ๆ
เช่น

..... สาธุ! จะได้เรียนเป็นปรกตเสียที

..... อ้อ! นายวุฒิ

..... พิลึกคน!

..... ดังแปด! แปด!

..... ถูกหลังคาสังกะสีเสียงดัง ปัง!

๒.๒ ใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ข้างหลังข้อความที่มีลักษณะคล้าย
คำอุทาน เมื่อต้องการให้ผู้อ่านสังเกตและระวัง เช่น

อันตราย! ไฟฟ้าแรงสูง

สะพานชำรุด!

สียังไม่แห้ง!

ระวัง! สุนัขดุ

๓. การพูดหรือเขียน มักจะใช้คำหรือกลุ่มคำสั้น ๆ แต่มีความหมาย
ลึกซึ้งทำให้เป็นถ้อยคำสำนวนที่น่าฟัง แต่ส่วนมากจะมีความหมาย
เป็นนัย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เป็นคำภาษาปากที่ไทยเรียกทับศัพท์ฝรั่งว่า ภาษาสะแลง
(บางคนใช้ว่าคำคะนอง)

เปลืองน้ำลาย มีความหมายว่า พุดมาก แล้วไม่ได้ผล
โก้เก๋ ” หูหรามาก

๒. เป็นสำนวนเปรียบเทียบ

เรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้ง มีความหมายว่า เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ
ไม่เป็นสาระ

น้ำผึ้งหยดเดียว ” สาเหตุเพียงเล็กน้อย
ทำให้ลูกกลามเป็นเรื่อง
ใหญ่ได้

๔. การอ่านนาฬิกา การบอกเวลา คนไทยส่วนใหญ่ยังใช้วิธีเก่า
ควบคู่กับวิธีใหม่ ควรทำความเข้าใจทั้งสองแบบ

ฝึกอ่านและสังเกต

๐๖.๐๐ น. หมายถึง ๖ โมงเช้า หรือโบราณว่าย่ำรุ่ง อ่านว่า
๖ นาฬิกา และถ้ามีเศษนาที เช่น ๐๖.๑๕ น. อ่านว่า ๖ นาฬิกา
๑๕ นาที

กลางวัน ๕ โมงเช้า (๑๑.๐๐ น.) เที่ยง (๑๒.๐๐ น.) บ่ายโมง
(๑๓.๐๐ น.) บ่าย ๔ โมง (๑๖.๐๐ น.) และ

๖ โมงเย็น (๑๘.๐๐ น.)

กลางวัน ๑ หมู่ (๑๕.๐๐น.) ๕ หมู่ (๒๓.๐๐ น.) ดี ๕ (๐๕.๐๐น.)
 ย่ำรุ่ง (๐๖.๐๐ น.)

๕. อักษรย่อทำให้ใช้ถ้อยคำสั้นลง เพื่อให้การติดต่อสื่อสารรวดเร็ว
 ขึ้น เวลาอ่านต้องอ่านคำเต็ม

ยศทหารบก พลฯ ส.ต. จ.ส.ต.

ยศทหารเรือ พลฯ ร.ต. (ชื่อ สกุล) ร.น. น.ต. (ชื่อ สกุล) ร.น.
 (อ่านว่า นาวาตรี (ชื่อ สกุล))

ยศทหารอากาศ พลฯ พ.จ.ต. น.อ.

ยศตำรวจ พลฯ ส.ต.ต. ร.ต.ต.

ฝึกอ่านและสังเกต

ช.ม. (ชั่วโมง)

ชม. (เชียงใหม่)

ร.ร. (โรงเรียน)

ร.พ. (โรงพยาบาล)

ร.ส.พ. - องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

อ.ส.ม.ท. - องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

ขสมก. - องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

ร.ฟ.ท. - การรถไฟแห่งประเทศไทย

ปณ. - ไปรษณีย์

ศร - กระทรวงศึกษาธิการ

มท - กระทรวงมหาดไทย

อส. - อาสาสมัครป้องกันชาติ

สอรรด. - กลุ่มสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดน

รด. - รักษาดินแดน

สวญ. - สารวัตรใหญ่

นอกภ. - นายอำเภอ

ผวก. - ผู้ว่าราชการจังหวัด

รมต. - รัฐมนตรี

๖. การเขียนหรือเล่าเรื่อง ต้องเขียนให้มีการเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน
ไม่วกวน และเน้นใจความสำคัญ หรือจุดที่น่าสนใจ

ฝึกอ่านและสังเกต จากบันทึกประจำวันในบทเรียนเกี่ยวกับคณะ
นักดนตรี

๑. การลำดับความ โดยสรุปใจความ เช่น บันทึกของปิติใน
วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๖

ตอนบ่ายง่วงนอนเพราะไปดูลิเกกับน้าเมื่อคืนนี้ จึงนั่งสัปหงก
ซุกใจเอาจดหมายมานะมาให้อ่านเลยหายง่วง เลิกเรียนแล้วกลับบ้าน
กลางคืนไม่ดูหนังสือเพราะรีบเข้านอน

๒. ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละวัน เช่น เหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ
เสียงดนตรี

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังลั่นรบกวนขณะเรียน
หนังสือ

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังมากขึ้นกว่าเดิมจน
 อยากรู้สาเหตุ จึงทราบว่าพวกนัก
 ดนตรีจากกรุงเทพ ฯ มาเข้าบ้าน
 ยายเจิม

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังรบกวนจนนักเรียนทน
 ไม่ไหว ตะโกนด่าพวกนักดนตรี

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๖ เสียงดนตรีดังมากขึ้นเหมือนจงใจจะ
 แกล้ง นักเรียนทนไม่ไหวทั้งด่าทั้ง
 เอาก้อนหินขว้าง

๓. การเชื่อมโยง

วันแรก เสียงดนตรีดัง วันต่อมาเสียงดังมากขึ้น ต่อมาจึง
 ตะโกนด่า ต่อมาเสียงดังยิ่งขึ้นเพราะถูกด่า จึงขว้างปา...
 จะเห็นว่า ทำความต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่

๔. การเน้นใจความสำคัญ

เริ่มเรื่อง ช่อมดนตรี - ดัง - นักเรียนด่า ผล เสียงดนตรี
 ดังขึ้น
 ตื่นเต้น นักเรียนร้องด่า - ขว้างปา ผล เสียงดนตรีดัง
 ขึ้นอีก

สรุป ตกลงกัน - ประนีประนอม ผล เหตุการณ์สงบ

๗. คำธรรมดาเมื่อใช้เป็นสำนวนอาจมีความหมายแตกต่างกันไป การ
อ่านต้องพิจารณาความหมายให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

ฝึกอ่านและสังเกต

ซ่อมดนตรี (ฝึกดนตรี) โดนซ่อม (ถูกทำร้าย)

สายบัว (ก้านดอกบัวชนิดหนึ่ง) มุ่งสายบัว (ห้องขัง ตะราง)

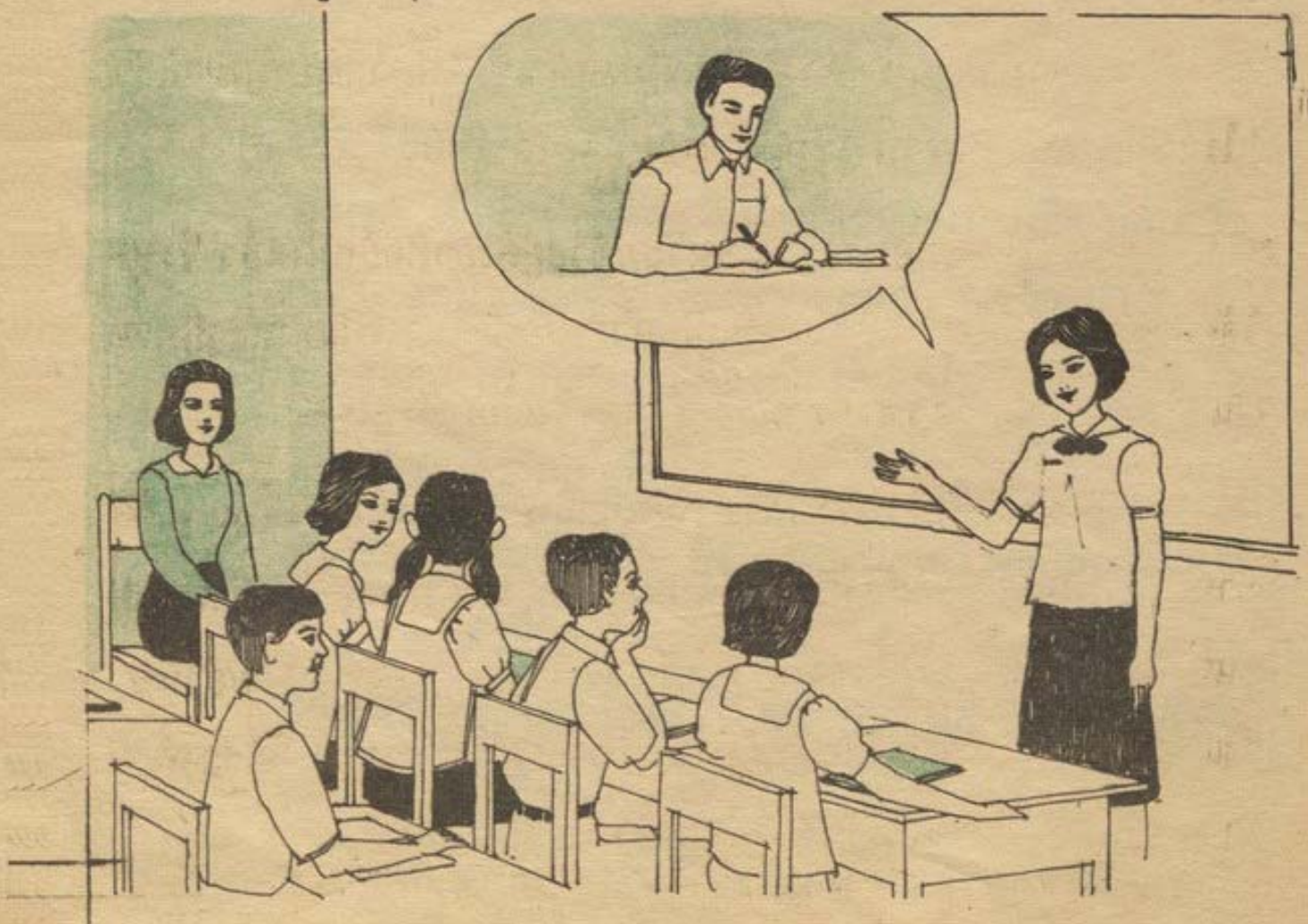
พันคน (คนจำนวนมากเป็นพัน ๆ หรือ ใช้เชือกพันมัดคน)

มาก่อนไก่ (เอาไก่มัดไว้ข้างหลัง หรือ มาแต่เช้ามีดก่อนไก่ขัน)

แจกหมาก (แจกหมากที่กินกับพลู หรือ ชกปาก)

นักเล่านิทาน

พอถึงชั่วโมง “ช่วยกันอ่าน บันทึกันฟัง” ชูใจก็เดินยิ้มออกไป
หน้าชั้น เพราะถึงรอบที่ชูใจจะบันทึความรู้ที่ไปศึกษาค้นคว้ามาแล้วให้
เพื่อนฟัง เขาทำความเคารพครู และโค้งให้เพื่อน ๆ ทุกคนปรบมือให้
“สวัสดีค่ะ คุณครูที่เคารพและเพื่อน ๆ ที่รัก มีใครบ้างคะที่ไม่ชอบ
ฟังนิทาน” ชูใจหยุดนิดหนึ่งแล้วหันไปมองรอบ ๆ ห้อง เพื่อน ๆ ยิ้มแบ่น

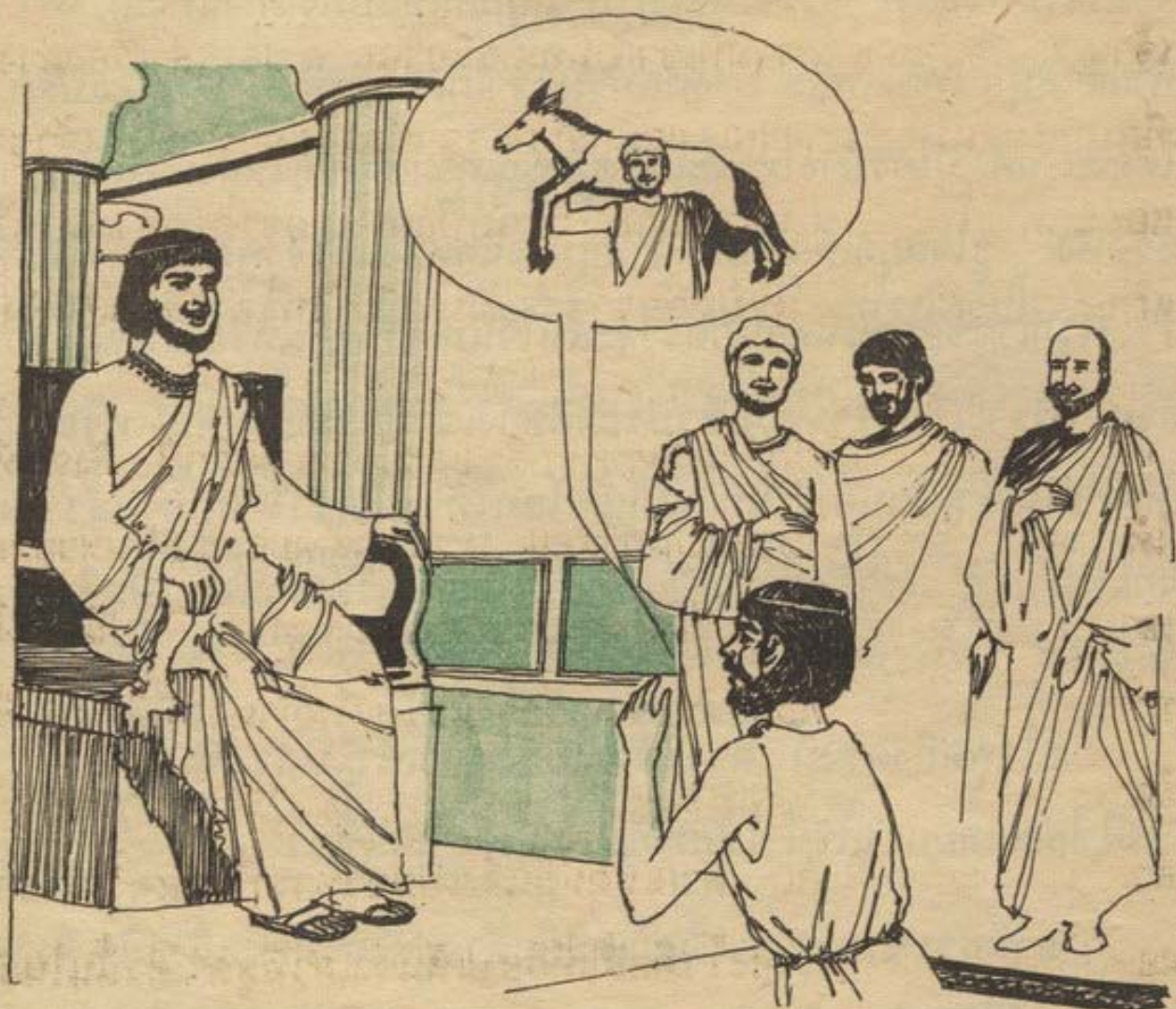
“ไม่มีใครยกมือเลย ชูใจจึงพูดต่อไป “ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น เพราะฟังแล้วสนุก เพลิดเพลิน บางทีก็ทำให้เราเกิดความคิดดี ๆ หรือแปลก ๆ ได้ด้วย แต่...มีใครบ้างไหมที่นึกถึงผู้แต่งนิทานสนุก ๆ เหล่านั้นให้เราอ่านหรือฟัง” ชูใจหยุดเพื่อเรียกความสนใจนิดหนึ่งแล้วจึงพูดต่อ “ดิฉันคิดว่า พวกเราชอบฟังนิทานก็ควรจะสนใจนักเล่านิทานหรือนักแต่งนิทานด้วย เพราะเรื่องราวหรือชีวประวัติของเขามักจะมีจุดเด่น หรือจุดที่บันดาลให้เขาเป็นนักเล่านิทานบันลือโลกได้ เมื่อเราได้ศึกษาแล้ว และฝึกฝนมาก ๆ เราก็อาจจะเป็นนักแต่งนิทานหรือเล่านิทานบันลือโลกบ้างก็ได้.....”

ชูใจพูดถึงตรงนี้ ดวงแก้วก็เอียงหน้าเข้าไปกระซิบกับมานี้ว่า “ไม่ใช่ย่อยเลยนะชูใจนี้ ใช้ศัพท์แสงบันลือโลกเชียว”

มานี้กระซิบตอบว่า “เขาเตรียมตัวอยู่ตั้งอาทิตย์หนึ่งแล้ว จึงพูดได้คล่อง ใช้ศัพท์แสงได้เต็มภาคภูมิ สงสัยว่าต่อไปจะเป็นนักเล่านิทานบันลือโลก” พอดีครูชายตามอง ทั้งสองจึงเงยบฟังชูใจ

“ดิฉันจะเล่าชีวประวัติของนักเล่านิทานคนหนึ่งให้เพื่อน ๆ ฟัง ถ้าบอกชื่อทุกคนต้องร้องอ้อ ดิฉันจะให้เพื่อน ๆ ทายว่านักเล่านิทานคนนี้เป็นใคร ท่านผู้นี้แต่งนิทานไว้มาก พวกเราเคยฟัง เคยอ่านมาตั้งแต่เล็ก ๆ เป็นนิทานที่สนุกเกี่ยวกับสัตว์และมีคติสอนใจ มีคำลงท้ายว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....ทายซิคะว่าใคร.....”

“อึสป” เพื่อนตอบเป็นเสียงเดียวกัน

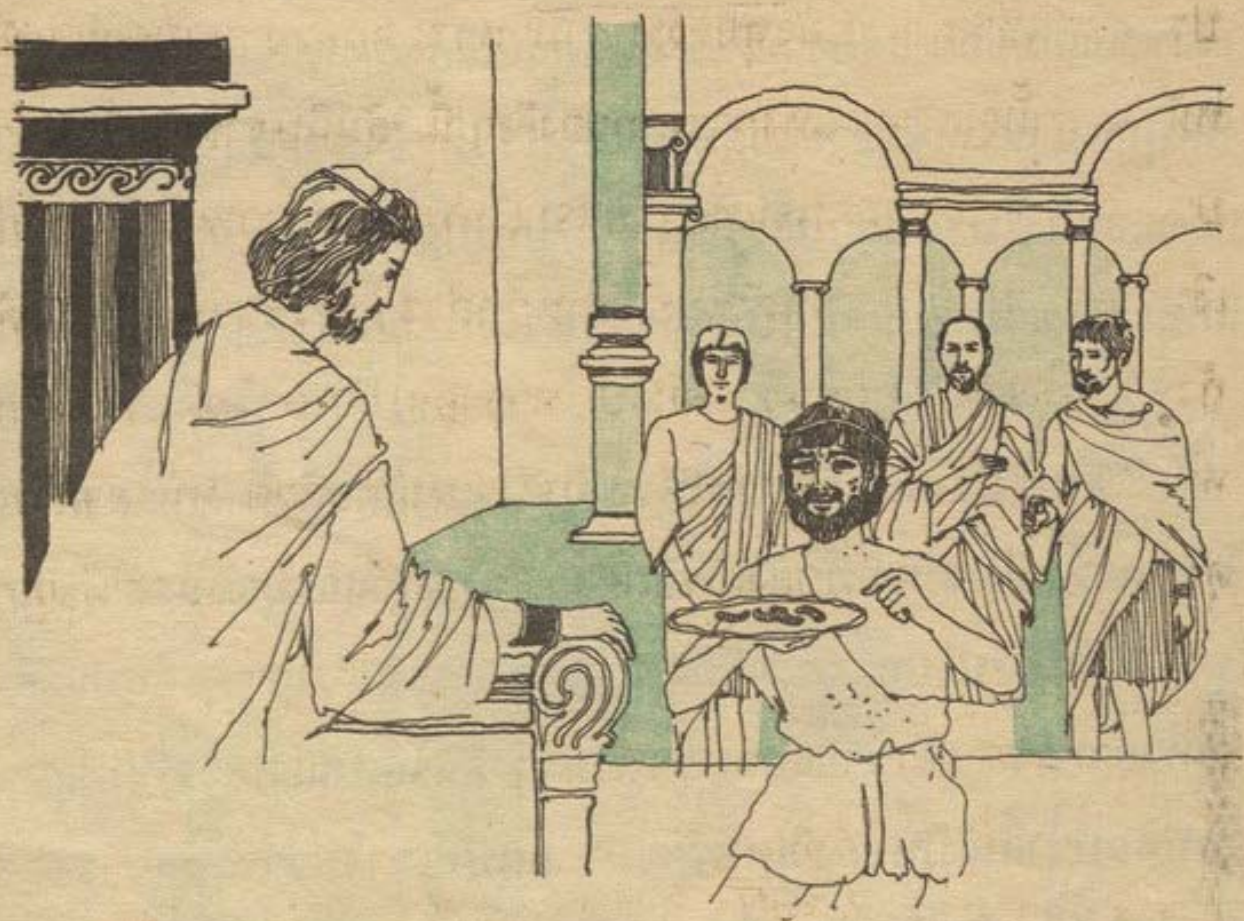

“ถูกแล้วค่ะ อีสป เป็นนักเล่านิทานบันลือโลก เพื่อน ๆ เคยอ่าน
ประวัติของเขาไหมคะ” เพื่อน ๆ นั่งเงียบ บางคนส่ายศีรษะ ชูใจยิ้ม
“ถ้าเช่นนั้นดิฉันจะเล่าให้ฟังค่ะ” แล้วชูใจก็เล่าชีวประวัติของ
อีสปให้เพื่อน ๆ ฟัง เป็นใจความดังนี้

อีสปเป็นอัจฉริยบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ในการแต่งนิทานคนหนึ่ง จนได้รับ
สมัญญาว่า “ราชาแห่งนิทาน” นิทานของอีสปเป็นอมตนิทาน และรู้จัก
กันแพร่หลายไปทั่วโลก นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า อีสปเกิดใน
หมู่เกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่ง ในกลุ่มหมู่เกาะของประเทศกรีก

บ้านต้นของชีวิตอิสป เขาตกเป็นทาสของเจ้าผู้ครองเกาะ นามว่า เจ้าชายแอดมอน แต่ความที่เขาเป็นคนเฉลียวฉลาด ชอบเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่สนุกสนานให้เจ้าชายแอดมอนและบรรดาข้าราชการสำนักฟัง เจ้าชายแอดมอนจึงโปรดปรานอิสปมาก ถึงกับปลดปล่อยจากทาสให้เป็นไท แก่ตัว และสถาปนาให้เป็นข้าราชการสำนัก มีหน้าที่เล่านิทานให้ฟัง

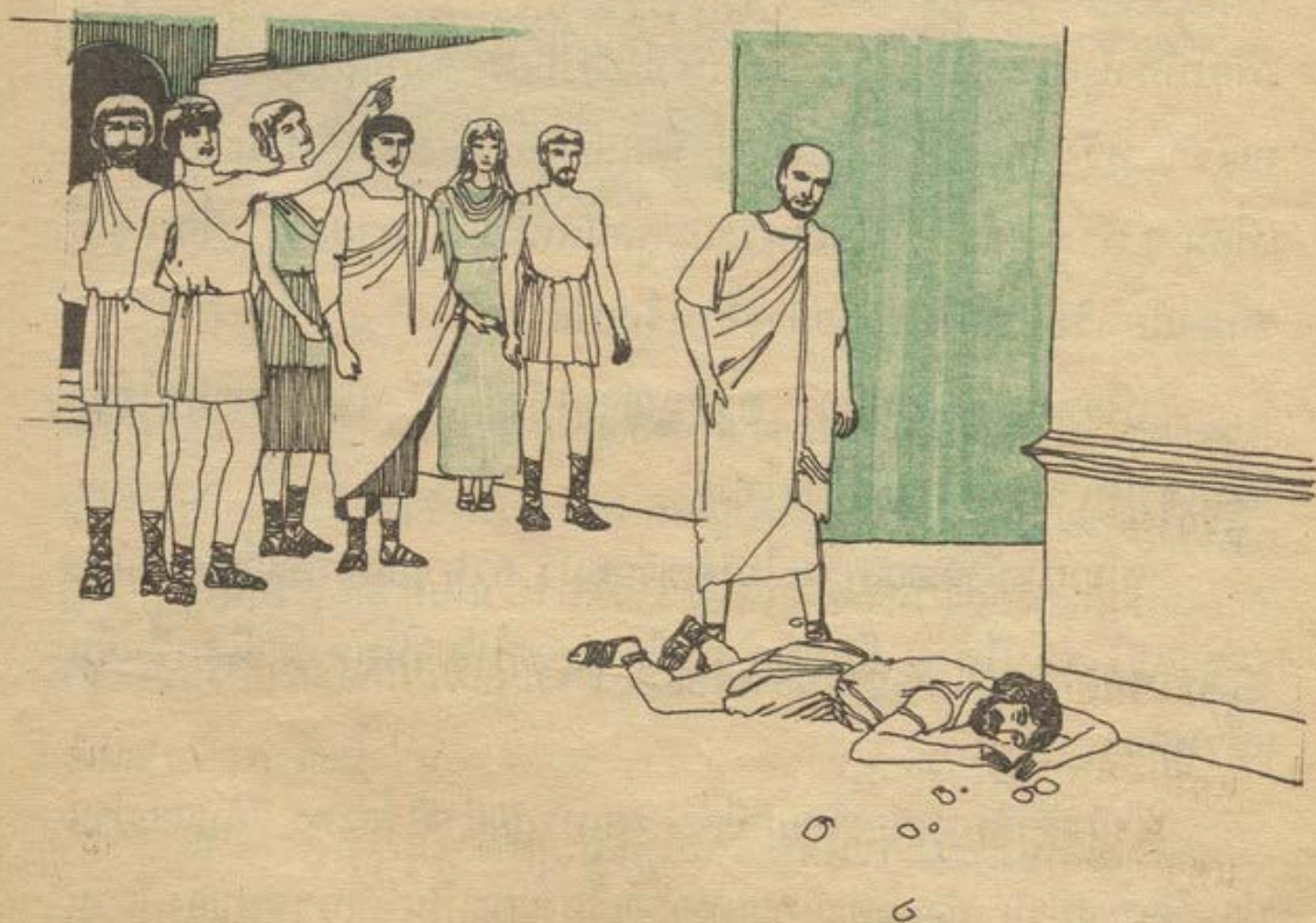
อิสปเป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบดี และมีความคิดลึกซึ้ง ดังจะเห็นได้จากครั้งหนึ่งสมัยที่เขายังเป็นทาสอยู่ เจ้าชายแอดมอนซึ่งเป็นนายของเขา สั่งให้อิสปไปหาของที่ดีที่สุดมาประกอบเป็นอาหาร อิสปนำลันโคมามาทำอาหาร เจ้าชายแอดมอนถามว่า ลันโคมเป็นอาหารที่ดีที่สุดหรือ อิสปตอบว่าลันเป็นของวิเศษสุด มนุษย์เราไม่ว่าจะทำการใด ๆ ก็สำเร็จได้ด้วยลันทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้ลันจึงเป็นอาหารที่ดีที่สุด เจ้าชายแอดมอนอยากทราบว่าจะอะไรคือสิ่งที่อิสปเห็นว่าเลวที่สุด ดังนั้นในวันรุ่งขึ้นจึงสั่งให้อิสปหาของที่เลวที่สุดมาประกอบอาหาร อิสปก็นำลันโคมามาประกอบอาหารอีก เจ้าชายแอดมอนแปลกใจมาก จึงถามว่า เหตุใดลันจึงเป็นสิ่งที่เลวที่สุด ในเมื่อเมื่อวานนี้อิสปเองกล่าวว่า ลันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด อิสปตอบว่า ลันเป็นสิ่งที่เลวที่สุดเหมือนกัน เพราะเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทบาดหมาง การสงคราม การหลอกลวง และเรื่องร้อนใจทุกอย่าง ลันของเราอาจตัดคอเราหรืออาจจะทำให้เราพ้นจากการถูกตัดคอก็ได้ สิ่งใดที่มีคุณอนันต์ก็ย่อมมีโทษมหันต์ด้วย ถ้าเราไม่รู้จักใช้ สรุปลแล้ว ลันนั้นเป็นของที่ดีที่สุด และนัยเดียวกันก็

เป็นของที่เลวที่สุดเช่นกัน ข้อสำคัญอยู่ที่เจ้าของลันจะรู้จักใช้ลันของตนหรือไม่

บั้นปลายชีวิตของอีสป เขาได้ไปรับราชการอยู่กับกษัตริย์แห่งประเทศลิเดีย เพราะกษัตริย์แห่งลิเดียซึ่งมีศักดิ์เป็นลุงของเจ้าชายแอตมอนชอบอีสปมากจึงขอต่อเจ้าชายแอตมอน กษัตริย์แห่งลิเดียแต่งตั้งให้อีสปเป็นราชทูต โดยให้ไปประจำอยู่ที่เทวสถาน และให้อีสปมีหน้าที่แจกเงินเป็นทานแก่ผู้ยากจนที่มาเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ เทวสถานแห่งนั้นด้วย

ณ เทวสถานแห่งนี้เอง ที่อิสปต้องเสียชีวิตอย่างน่าอนาถ เขาถูก
ประชาชนช่วยกันจับตัวทุ่มลงมาจากวิหาร ตกลงมานอนตายอยู่ที่ลาน
หน้าวิหารนั้น สาเหตุแห่งการตายของอิสปนี้ สันนิษฐานกันเป็นหลายนัย
บางคนกล่าวว่าพวกคนจนที่มารับแจกเงินพากันกล่าวหาว่าอิสปยักยอก
เงินไว้ใช้ประโยชน์ส่วนตัว บางคนก็กล่าวว่าประชาชนโกรธเคืองที่
ถวายเป็นวิหารถูกคนร้ายลักไป หว่าอิสปปรึกษาไม่ดี บกพร่องต่อ
หน้าที่ บ้างก็ว่า เป็นเพราะอิสปมีรูปร่างน่าเกลียด หน้าตาค่อนข้าง
ดูร้าย เป็นที่เกรงขามของผู้พบเห็น แต่เป็นคนเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณ

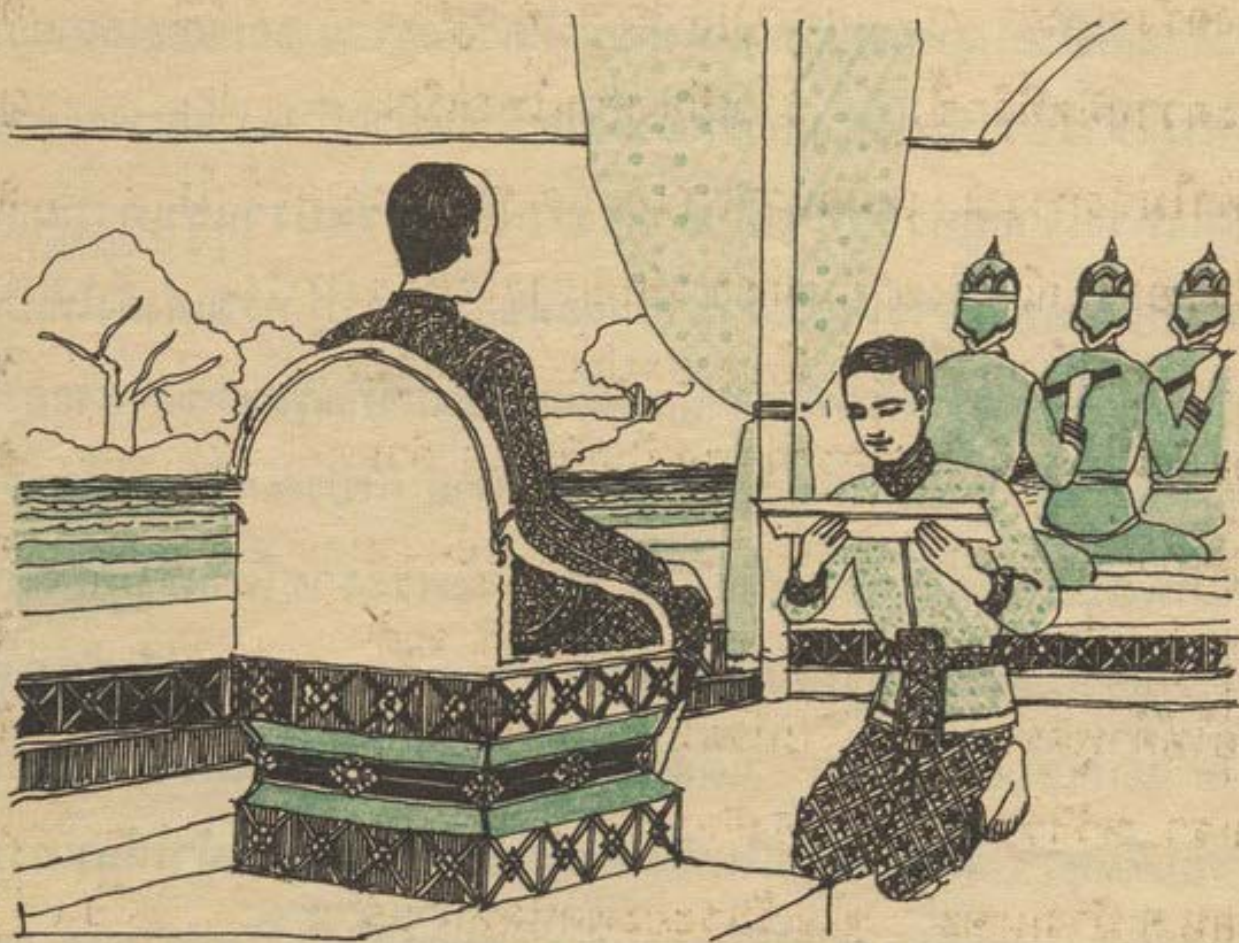
ไหวพริบดี คารมคมคาย พุดจาทันคน และชอบถากถางเหน็บแนม บางครั้งก็พุดตรง ๆ แบบขวานผ่าซาก คำพุดของเขามักจะแฝงด้วยคติ และความคิดที่ลึกซึ้ง ชาวเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้โหดเขลาเบาปัญญา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เหมือนวานรได้แก้ว ฟังฮีสปพุดแล้วไม่เข้าใจและไม่สบอารมณ์ จึงพากันฆ่าเขาเสียอย่างโหดร้ายทารุณ

พอชู้ใจเล่าชีวประวัติของฮีสปจบ เขาสรุปตอนท้ายว่า “สาเหตุข้อหลังนี้ให้ข้อคิดในเรื่องการพุดเป็นอันมาก คำพุดที่ดีมีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับคนกลุ่มหนึ่ง แต่อาจจะไม่มีความหมายเลยสำหรับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น การจะพุดจากับใคร จะต้องรู้ธรรมาศัยของผู้ฟัง เพื่อให้คำพุดของเราได้รับประโยชน์มากที่สุด ไม่กลับมาเป็นดาบตัดคอเรา หวังว่าเรื่องราวของฮีสป นักเล่านิทานคงจะเป็นประโยชน์แก่เพื่อน ๆ บ้างนะคะ” ชู้ใจเว้นระยะพุดนิดหนึ่งแล้วถามว่า “เพื่อน ๆ มีข้อสงสัยหรือข้ออภิปรายอย่างไรหรือเปล่าคะ”

เพื่อนคนหนึ่งยกมือ กรูอนุญาตให้พุดได้ เขาจึงถามชู้ใจว่า “นักเล่านิทานของไทยมีบ้างไหม”

ชู้ใจทำหน้าเหลือเพราะไม่ได้เตรียมมา กรูถามนักเรียนอื่น ๆ ว่าใครจะช่วยชู้ใจตอบได้ มานียกมือ กรูก็อนุญาตให้มานีพุด มานีลุกขึ้นยืนแล้วพุดว่า

“นักเล่านิทานของไทยก็มีคะ สุนทรภู่อย่างไรละคะ ดิฉันเคยอ่านประวัติของท่าน ท่านแต่งนิทานหลายเรื่องและเป็นที่ชื่นชอบของผู้่านมาก เช่น เรื่องพระอภัยมณี พวกเราก็เคยอ่านมาหลายตอน บางคนก็อ่าน

จนจบเรื่องแล้ว สุนทรภู่เป็นนักเล่านิทานของไทยที่โด่งดังมาก คนไทยที่เป็นนักอ่านไม่มีใครเลยที่ไม่ทราบกิตติศัพท์ความสามารถของสุนทรภู่”

เพื่อน ๆ หลายคนอยากฟังชีวประวัติของนักเล่านิทานไทยบ้าง ครูจึงขอให้มานี้เล่าให้เพื่อนฟัง มานีออกมายืนหน้าชั้นแล้วเล่าชีวประวัติของสุนทรภู่ ดังนี้

สุนทรภู่ ชื่อเดิมว่า ภู่ ส่วนคำว่า สุนทรภู่ เป็นชื่อที่คนทั้งหลายเรียก นำบรรดาศักดิ์มารวมกับชื่อตัว ท่านเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ กรุงรัตนโกสินทร์ บิดามารดาหย่ากันตั้งแต่สุนทรภู่อยังเล็ก มารดาเข้า

ไปทำงานในพระราชวัง สุนทรภู่อยู่กับมารดาจึงได้เข้าไปถวายตัวอยู่ในพระราชวังด้วย สุนทรภู่เรียนหนังสือที่วัดศรีสุดาราม ชอบแต่งบทกลอน สุนทรภู่เข้ารับราชการเป็นอาลักษณ์ในสมัยรัชกาลที่ ๒ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ ทรงรักใคร่โปรดปรานสุนทรภู่มาก เพราะทรงพอพระราชหฤทัยสำนวนกลอนของสุนทรภู่ ทรงแต่งตั้งให้เป็นที่ขุนสุนทรโวหารในกรมพระอาลักษณ์และเป็นกวีที่ปรึกษาของพระองค์ มีโอกาสเข้าเฝ้า ฯ เป็นนิจ แม้เวลาเสด็จประพาส ก็โปรดเกล้า ฯ ให้ลงเรือพระที่นั่งเป็นพนักงานอ่านเขียนในเวลาทรงพระราชนิพนธ์บทกลอน สุนทรภู่เองก็มีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ มากเสมอด้วยชีวิต แต่สุนทรภู่มีข้อเสียที่ทำให้ใคร ๆ ไม่ชอบ คือชอบดื่มสุรา และข่มผู้อื่นในเชิงกลอน ข้อเสียข้อหลังนี้ทำให้สุนทรภู่ต้องประสบเคราะห์กรรมได้รับความลำบากมากเมื่อสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ แล้ว สุนทรภู่ตกกระกำลำบากอยู่หลายปี ระยะเวลาที่แตงนิทานต่าง ๆ ขยายเพื่อประทั้งชีวิต

ในบั้นปลายชีวิตของสุนทรภู่ได้รับความสุขสบายอีกครั้งหนึ่ง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ได้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร

มานี้เล่ามาถึงตรงนี้ก็เสริมว่า “เมื่อกวีนี้ชู้ใจแล้วว่า อีสปถือว่าล้น เป็นสิ่งที่ดีที่สุดและเลวที่สุด หมายถึงคำพูดนั่นเอง พูดได้ทั้งดีและเลว สุนทรภู่ก็มีความคิดลึกซึ้งในเรื่องนี้เหมือนกัน ดิฉันเคยอ่านและจำบทกวีของสุนทรภู่ได้ว่า

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก	แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
มันเจ็บอื่นหมิ่นแสนจะแคลนคลาย	เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ

อีกบทหนึ่งว่า

เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก	จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
มันพูดดีมีคนเขาเมตตา	จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ

มีอีกบทหนึ่งว่า

จะพูดจาสารพัดประหยัดปาก	อย่าพูดมากเติมต่อซึ่งข้อข้า
ความสิ่งไรในจิตจงปิดงำ	อย่าควรนำแนะออกไปนอกเรือน

และอีกบทหนึ่งกล่าวว่า

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น	อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู	คนจะหลอ่ลวงลามไม่ขามใจ
มันจะเรียนวิชาทางค้าขาย	อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
จะซื่อง่ายขายดีมีกำไร	ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิดระอา

มี ๒๔ เรื่อง เป็นประเภทนิราศ สุภาสิต บทละคร บทเสภา บทเห่กล่อม และนิทาน สำหรับนิทานแต่งไว้ ๕ เรื่อง คือ เรื่องโคบุตร พระอภัยมณี พระไชยสุริยา ลักษณะวงศ์ และสิงหไตรภพ

นักเรียนชายคนหนึ่งลุกขึ้นถามว่า “คุณครูครับ อีสป เป็นชาวต่างประเทศ เราเป็นคนไทย เราก็อ่านนิทานอีสป และรู้เรื่องของอีสป สุนทรภู่ของเราพวกชาวต่างประเทศรู้จักหรือเคยอ่านนิทานของสุนทรภู่บ้างไหมครับ”

ครูชมเชยนักเรียนคนนั้นว่าช่างคิดดี แล้วตอบว่า

“ครูคิดว่า ชาวต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับศิลปวรรณคดีของไทย คงจะรู้จักสุนทรภู่ แต่ก็คงมีจำนวนน้อยมาก ไม่เหมือนอีสปซึ่งโด่งดังไปทั่วโลก เกือบทุกประเทศได้แปลนิทานของอีสปเป็นภาษาของตนให้เด็ก ๆ อ่าน ถ้านักเรียนต้องการให้ทั่วโลกรู้จักสุนทรภู่ นักเรียนก็ต้องศึกษางานของท่านให้เข้าใจ จนรู้สึกรักและชื่นชอบอย่างจริงใจ ถ้าชาวต่างประเทศถามว่า ใครเป็นนักเล่านิทานของไทยที่เราชอบที่สุด แล้วเราตอบเขาเป็นเสียงเดียวกันว่าสุนทรภู่ ไม่ซ้ำชื่อเสียงของสุนทรภู่ก็จะแพร่หลายไป ข้อสำคัญเราต้องรักและนิยมของของเราเองเสียก่อน คนอื่นจึงจะเชื่อถือและเห็นความสำคัญของสิ่งนั้นด้วย” แล้วครูก็พูดอย่างติดตลกว่า “พวกเราในชั้นนี้อาจจะมีโอกาสได้ร่ำเรียนสูงขึ้นจนได้ไปต่างประเทศ ถ้าความคิดนี้ยังฝังใจอยู่ เธอก็อาจจะได้เผยแพร่ชื่อเสียงของนักเล่านิทานของไทยให้ชาวต่างประเทศฟังได้”

อริส พวกนักเรียนชอบใจพากันปรบมือกราว นักเรียนคนหนึ่งยกมือ แล้วลุกขึ้นถามว่า

“ครูครับ นักเล่านิทานของไทย นอกจากสุนทรภู่แล้วมีอีก ไหมครับ”

“ครูยังไม่ตอบคำถามของเธอ แต่ขอให้พวกเธอไปช่วยกันศึกษาค้นคว้าเอาเอง ใครไปค้นพบนักเล่านิทานไทยอีกก็มาเล่าให้เพื่อนฟัง และที่ฟังชูใจกับมานี้เล่าในวันนี้ นักเรียนพอจะคิดได้ไหมว่า อะไรที่ทำให้ อีสป หรือ สุนทรภู่ เป็นนักเล่านิทาน ไปคิดเป็นการบ้าน แล้วเขียนมาส่ง ครูพรุ่งนี้นะคะ”

แบบฝึก

๑. การละคำหรือกลุ่มคำ เพื่อเขียนเพียงสั้น ๆ อาจใช้เครื่องหมายกำกับไว้ท้ายคำ หรือระหว่างข้อความ

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ เครื่องหมายไปยาลน้อย (๗) ใช้แทนคำหรือกลุ่มคำที่ยังมีต่อท้าย ซึ่งละไว้ในที่เข้าใจกันทั่วไปอยู่แล้ว เวลาอ่านต้องอ่านให้เต็มคำ เช่น

เผ้า ๗	คำเต็มคือ	เผ้าทูลละอองธุลีพระบาท
โปรดเกล้า ๗	”	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
กรุงเทพ ๗	”	กรุงเทพมหานคร

๑.๒ เครื่องหมายไปยาลใหญ่ (ฯ) ใช้แทนคำ กลุ่มคำ หรือ
เรื่องราวต่าง ๆ ที่ละไว้เพราะมีมากมาย และอ่านว่า ละ เช่น
นิทานอีสปมีเรื่องน่าอ่านหลายเรื่อง เช่น ราชสีห์กับหนู
ลา กับ จิ้งหรีด ชาวนากับงูเห่า ฯลฯ

(อ่านว่า นิทานอีสปมีเรื่องน่าอ่านหลายเรื่อง เช่น ราชสีห์
กับหนู ลา กับ จิ้งหรีด ชาวนากับงูเห่า ละ)

๑.๓ เครื่องหมายจุดไข่ปลา (...) เป็นเครื่องหมายละชนิดหนึ่ง
ใช้ละข้อความอื่น ๆ ไว้ และบางโอกาสนิยมใช้ละเพื่อเว้น
ช่วงความคิดอีกด้วย

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก.....

(อ่านว่า อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก ละ)

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก....เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บ
ให้เจ็บใจ

(อ่านว่า อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก ละถึง เจ็บ
จนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ)

“ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น เพราะฟังแล้วสนุก เพลิดเพลิน
บางทีก็ทำให้เราเกิดความคิดดี ๆ หรือแปลก ๆ ได้ด้วย
แต่.....มีใครบ้างไหมที่นึกถึงผู้แต่งนิทานสนุก ๆ เหล่านั้นให้
เราอ่านหรือฟัง”

เวลาอ่านข้อความเช่นนี้ เครื่องหมาย...ให้เว้นระยะ ไม่ต้องอ่านว่า ละ

๒. หนังสือมีหลายประเภท จะต้องเลือกอ่านและรู้จักใช้ความคิด
พิจารณา เลือกสิ่งที่มีคุณค่าจากหนังสืออ่านมาใช้ให้เป็นประโยชน์

ฝึกอ่านและพิจารณา

- ๒.๑ หนังสือที่มีคุณค่าสูง ให้ความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน
ได้รับคัดเลือกกว่าเป็นหนังสือดีเด่น เป็นที่นิยมของทุกยุค
ทุกสมัย เช่น พระอภัยมณี สามก๊ก ขุนช้างขุนแผน อิเหนา
รามเกียรติ์ ฯลฯ
- ๒.๒ หนังสือประเภทนิทานสนุกเพลิดเพลิน และเป็นคติสอนใจ
เช่น นิทานอีสป นิทานสุภาษิต นิทานนานาชาติ ฯลฯ
- ๒.๓ หนังสือคู่มือเป็นหนังสือที่บอกวิธีการในการปฏิบัติกิจกรรม
หรือใช้สิ่งของต่าง ๆ เช่น คู่มือการเลี้ยงปลา คู่มือการ
ทำสวน คู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า ฯลฯ
- ๒.๔ หนังสือเสริมประสบการณ์ ได้แก่หนังสืออ่านเพิ่มเติม
หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ้างอิง ซึ่งเป็นหนังสือที่
ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน และช่วยให้มีความสามารถในการ
อ่านมากขึ้น
- ๒.๕ หนังสือเรียนคือหนังสือที่ให้ความรู้ในการศึกษาเล่าเรียน
เช่น หนังสือเรียนภาษาไทย หนังสือเรียนสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ

๓. การสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำ ๒ - ๓ คำ มาประสมให้เป็นคำเดียวกัน ทำให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมายเพิ่มเติมจากคำเดิม หรือทำให้มีความหมายใหม่

ฝึกอ่านและสังเกต

นำคำไทยแท้มารวมกัน ทำให้เกิดความหมายใหม่ และอ่านเหมือนเดิม เช่น

ชาย + ตา = ชายตา

น้ำ + ค้าง = น้ำค้าง

ข้อ + เสีย = ข้อเสีย

น้ำ + แข็ง = น้ำแข็ง

คม + คาย = คมคาย

ใจ + ความ = ใจความ

ฯลฯ

๔. ถ้อยคำสำนวนซึ่งช่วยให้การพูดหรือการเขียนมีข้อความหรือสำเนียงสละสลวยน่าอ่านน่าฟังและมีความหมายลึกซึ้ง อาจมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง และเรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น สำนวน คำพังเพย ภาษิตและสุภาษิต

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. สำนวน คำพังเพย

สิ้นไร้ไม้ตอก เพชรตัดเพชร ไม่ไถลฝั่ง ขวานผ่าซาก
สุดเสียงสังข์ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เห็นช้างขี้ขี้ตามช้าง
ยุให้รำตาให้ร่ำ หวานพีชหวังผล จับปลาสองมือ

๒. ภาษิต สุภาษิต

สิ่งใดมีคุณอนันต์ย่อมมีโทษมหันต์

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

พึงชนะความโกรธ ด้วยความไม่โกรธ

โลกมากลางหาย

ว้าวายล้อมคอก

พึงรักษาความดีไว้ดุจเกลือรักษาความเค็ม

๕. คำที่มีความหมายแสดงความยิ่งใหญ่ ความเป็นเลิศ เมื่อนำมา
ประสมกับคำอื่นจะแสดงความหมายของคำนั้นให้มีคุณค่าสูงขึ้นหรือ
เด่นขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๕.๑ ราชา ตามปรกติหมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน หรือผู้เป็นใหญ่
ในแผ่นดิน นำมาเพิ่มกับคำอื่น ๆ ทำให้มีความหมายว่า
ยิ่งใหญ่มาก เช่น

ราชาแห่งนิทาน = ผู้เป็นใหญ่ในวงการนิทาน

ราชาเพลงลูกทุ่ง = ผู้มีชื่อเสียงมากในวงการเพลงลูกทุ่ง

ฯลฯ

- ๕.๒ เอก ตามปรกติหมายถึงเป็นหนึ่ง เป็นเลิศ นำมาเติมข้างหน้า
หรือข้างหลัง ทำให้มีความหมายว่า เด่นที่สุด เก่งที่สุด
หรือเป็นหนึ่งหาใครเปรียบไม่ได้ เช่น

กวีเอก = กวีที่มีความสามารถเป็นเลิศ

นักแต่งเพลงเอก = นักแต่งเพลงที่เก่งเป็นเยี่ยม

๕.๓ ดารา หมายถึงดาว นำมาเติมหน้าคำเพื่อเปรียบเทียบ

ทำให้มีความหมายว่า เด่น เช่น

ดาราตุ๊กตาทอง หมายถึง นักแสดงยอดเยี่ยมได้รับรางวัล

ดาราฟุตบอล " นักฟุตบอลที่มีความสามารถ
มาก

๕.๔ มหา หมายถึง ยิ่งใหญ่ มาก

มหาอำนาจ = ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่

มหาเศรษฐี = ผู้มีเงินมาก

๕.๕ วีระ หมายถึง ผู้กล้าหาญ ผู้ پاکเพียร

วีรกรรม = การกระทำที่กล้าหาญ

๖. ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ภาคประธานและ
ภาคแสดง การสร้างประโยคอาจให้ภาคประธานหรือภาคแสดง
ขึ้นต้นประโยคก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ภาคประธานขึ้นต้นประโยค

หัวใจเดินยิ้มออกไปหน้าชั้น

ทุกคนชอบฟังนิทานทั้งนั้น

ล้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดและเลวที่สุด

สุนทรภู่เป็นนักเล่านิทานของไทยที่โด่งดังมาก

หมากัดขโมยเมื่อคืนนี้

๒. ภาคแสดงขึ้นต้นประโยค

เกิดอุทกภัยที่ภาคเหนือ

มีคำลงท้ายว่านิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....

ฟังอีสปพูดแล้วชาวเมืองรู้สึกไม่สบายอารมณ์

สุนทรภู่ของเราพวกชาวต่างประเทศรู้จักบ้างไหมคะ

ขโมยถูกหมากัดเมื่อคืนนี้

ไต่वाती

การไต่वातीของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๑

ในญัตติ “การอ่านยากกว่าการเขียน”

เด็กชายปราการ ฐโนปกรณ์

ประธานกรรมการ

เด็กหญิงอาภรณ์ กาญจน

กรรมการ

เด็กชายวิบูลย์ ภัทรพงษ์

กรรมการ

ครูวาทีนี้ ศรีศิลป์

ที่ปรึกษา

ฝ่ายเสนอ

เด็กหญิงมานี รักเผ่าไทย

เด็กชายวุฒิ เตรียมพร้อม

เด็กหญิงซูใจ เลิศล้ำ

ประธาน สวัสดิ์ศรีรับท่านผู้ฟัง

ฝ่ายค้าน

เด็กชายปิติ พิทักษ์ถิ่น

เด็กหญิงดวงแก้ว ใจหวัง

เด็กชายเกรียงไกร ดิลกโลก

ต่อไปนี้เป็นรายการไต่वातीของ

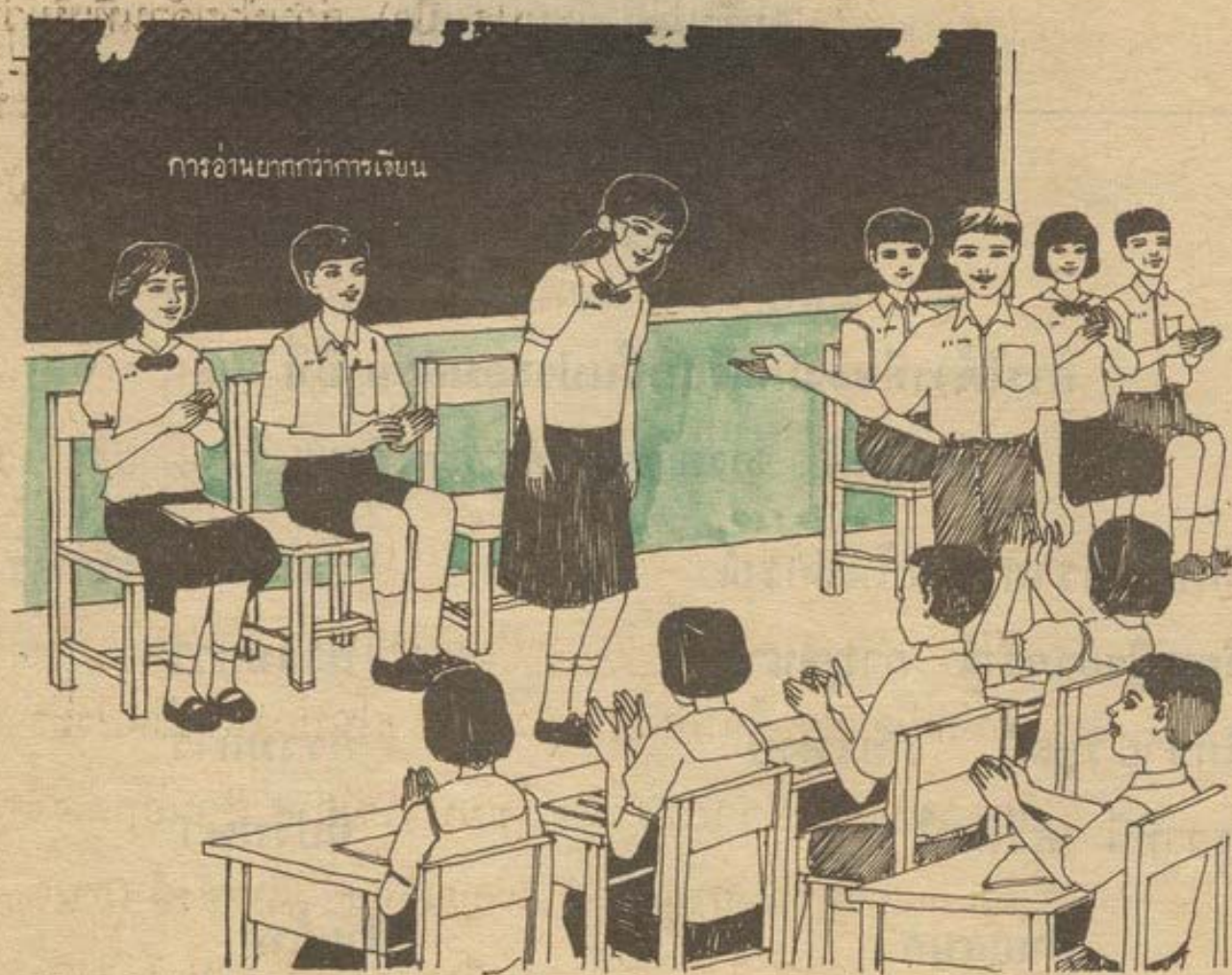
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๑ ในญัตติที่ว่า “การอ่าน

ยากกว่าการเขียน” หัวข้อเรื่องนี้พวกเราได้โต้เถียงกันมา

ช้านาน บ้างก็ว่า กระบวนการของการอ่านที่จะให้ดีขึ้น

ถูกต้องนั้นยากกว่ากระบวนการเขียน แต่อีกกลุ่มหนึ่งค้านว่า

กระบวนการเขียนให้ถูกต้องให้ได้ความนั้นยากกว่าการอ่าน

ยี่งนัก คุณครูประจำชั้นของเรา คือ คุณครูวาทีณี ศรีศิลป์
 ท่านก็เลยจัดให้เป็นญาติติในการโต้วาทีในวันนี้ และท่านยัง
 กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้อีกด้วย (ผู้ชมปรบมือ ครูวาทีณี
 ลุกขึ้นโค้ง) สำหรับฝ่ายเสนอที่เห็นว่าการอ่านมีกระบวนการ
 การยากกว่าการเขียนก็คือผู้ที่นั่งอยู่ทางขวามือของผม มี
 คุณมานี รักเผ่าไทย เป็นหัวหน้าฝ่ายเสนอ (มานีลุกขึ้น
 โค้ง ผู้ชมปรบมือ) มีผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอสองคนคือ
 คุณวุฒิ เติรียมพร้อม เป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่หนึ่ง
 และคุณชูใจ เลิศล้ำ เป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่สอง

(วุฒิและชูใจ ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนฝ่ายค้านที่เห็นว่า การอ่านไม่ได้ยากกว่าการเขียนเลย การเขียนต่างหากละที่ ยากกว่าการอ่านก็คือผู้นั่งอยู่ด้านซ้ายมือของผม หัวหน้า ฝ่ายค้าน คือ คุณปิติ พิทักษ์ถิ่น (ปิติลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านมีสองคนเช่นกัน ผู้สนับสนุนฝ่ายค้าน คนที่หนึ่ง คือ คุณดวงแก้ว ใจหวัง ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่สอง คือ คุณเกรียงไกร ดิลกโลก (ดวงแก้วและเกรียงไกร ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนกรรมการผู้ตัดสินการโต้ว่าที่ ครั้งนี้มีสามคนคือ กระผม ปราการ ธโนปกรณ์ เป็นประธาน กรรมการ (ปราการไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ส่วนอีกสองคน คือ คุณอาภรณ์ กาญจนา และคุณวิบูลย์ ภัทรพงษ์ (อาภรณ์ และวิบูลย์ลูกขึ้นไค้ง ผู้ชมปรบมือ) ต่อไปนี้จะเริ่มโต้ว่าที่แล้ว ขอเชิญคุณมานี หัวหน้าฝ่ายเสนอ ขึ้นมาเสนอความคิดเห็น ใช้เวลาห้านาที (ผู้ชมปรบมือ)

มานี

สวัสดีค่ะ ท่านผู้ฟังที่เห็นว่า การอ่านยากกว่าการเขียน (ผู้ชมหัวเราะ) ดิฉันทราบดีว่าท่านทั้งหลายมีความเห็นพ้อง ต้องกันกับดิฉันว่า การอ่านนั้นมีกระบวนการยากกว่าการ เขียนคือ จะต้องรู้จักพยัญชนะ และสระ เมื่อพยัญชนะประสม กับสระแล้วจะอ่านอย่างไร เช่น ก - ำ อ่าน กา แต่ ข - ำ อ่าน ขา ยิ่งเมื่อมีวรรณยุกต์ก็ยิ่งลำบากมากขึ้น เช่น

เสียง) เสียง ป - ่ว - เอก - ป่า แต่ น - ำ - เอก อ่าน หน้า ไม่
 (เสียง) อ่าน หน้า เราจะต้องจำให้ได้ อย่างแม่นยำว่า คำที่เป็น
 (เสียง) อักษรต่ำ ถ้ามีวรรณยุกต์เอก เสียงจะเท่ากับคำที่เป็นอักษร
 กลางที่ใช้วรรณยุกต์โท และวรรณยุกต์โท อักษรต่ำ เท่ากับ
 วรรณยุกต์ตรี อักษรกลาง เช่น หน้า อักษรต่ำ ป่า อักษร
 กลาง และ หน้า อักษรต่ำ ป่า อักษรกลาง (มานียกบัตรคำ
 ขึ้นให้ดูเป็นคู่ ๆ) เรามักจะอ่านผิดเสมอ นอกจากนี้ยัง
 มีความยากในการอ่านคำที่ใช้ตัว ร ตัว ล และคำควบกล้ำ
 ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่พูดจากันตัว ร หายไปหมดเลย โรงเรียน

เป็น โลงเลียน ยิ่งคำควบกล้ำยิ่งแย่มาก ไม่ได้ฟามเลย (ผู้ชมหัวเราะ) อย่าไปทางฝานะเตี่ยวโดนฟายผิด (ผู้ชมหัวเราะ) จะเปี่ยนแปงปัปปุงตาลางเลียนก็ไม่บอกก้าว (ผู้ชมหัวเราะ) ก็เมื่อเราติดการพูดแบบนี้ มันก็ลำบากที่การอ่านต้อง กระดกลิ้นรัวให้รวดเร็วรู้เรื่อง ไม่ให้คุณครูขุ่นเคือง ม่ายงั้นจะโดนไม้เรียว (ผู้ชมหัวเราะ) อีกเรื่องหนึ่งคือ อ่าน แยกวรรคตอน ต้องอ่านให้ถูกด้วย บางทีใจลอยแยกวรรคตอนผิด เช่น พวกลูกน้ำ เติมดีทุกคน (ผู้ชมหัวเราะ) กลายเป็นลูกน้ำไปเลย แถมเติมดีเสียด้วย (ผู้ชมหัวเราะ) ที่ถูกต้องอ่านติดกันว่า พวกลูกน้ำเติมดีทุกคน อีกพวกหนึ่งที่อ่านยากคือพวกอักษรนำ เช่นคำ ผลิต (มานียกบัตร์คำซู่ให้ผู้ชมดู) ต้องอ่านว่า ผะหลิต ถ้าอ่านว่า ผลิต ก็ผิด เพราะเป็นอักษรนำไม่ใช่อักษรควบ ดูซิคะ แล้วอย่างนี้จะไม่ให้พูดว่าการอ่านยากกว่าการเขียนได้อย่างไร การเขียนมีอะไร ยากตรงไหน อาศัยแต่ปากกากับกระดาษ ไม่ต้องออกเสียง

อ่านผิด

พวกลูกน้ำ เติมดีทุกคน

โลงเลียน

อ่านถูก

พวกลูกน้ำเติมดีทุกคน

โลงเรียน

ลื่นระร่ว ไม่ต้องกลัวอ่านผิด ไม่ต้องคิดให้ลำบาก (ผู้ชม
ปรบมือ หัวเราะ) ใช้ปากกาลากเป็นตัวอักษร สำคัญ
ต้องฟังให้ดี หรือเข้าใจความหมายของคำเท่านั้นก็เขียนได้
จะเอาสักกี่หน้า (ผู้ชมหัวเราะ) รู้พยัญชนะ รู้สระ วรรณ-
ยุกต์ ตัวสะกด การันต์ รู้หลักการเขียนบ้างก็เขียนได้ (ประธาน
กอดกริ่งเป็นสัญญาณหมดเวลา) ดิฉันหวังว่าท่านผู้ฟังทุกท่าน
คงเห็นแล้วนะคะว่า การอ่านยากกว่าการเขียนหลายเท่า
รอบนี้ขอจบเท่านั้นนะคะ สวัสดีค่ะ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค้าน คุณปิติ พัทธกษัติน มาแสดงความคิด
เห็นคัดค้าน ใช้เวลาห้านาทีครับ

ปิติ สวัสดีครับท่านผู้ฟัง รู้สึกว่า หัวหน้าฝ่ายเสนอกจะใช้วาทศิลป์
เกลี้ยกล่อมท่านให้ตกหลุมลวงแล้วละครับ (ผู้ชมหัวเราะ)
ไม่เป็นไร ผมจะทำให้ท่านเข้าใจถูกต้องว่าการเขียนต่างหาก
ที่ยากกว่าการอ่าน ที่หัวหน้าฝ่ายเสนอกล่าวว่า การอ่าน
ยากอย่างนั้น ยากอย่างนี้ พวกอักษรสามหมู่ หรือไตรยางศ์
ต้องระวังอ่านเสียงวรรณยุกต์ให้ถูก ไม่เห็นจะยาก ใคร ๆ
ก็ทราบว่าอักษรกลางผันได้ครบห้าเสียง แต่อักษรสูงและ
อักษรต่ำผันได้เพียงสามเสียง เมื่อรู้แล้วก็อ่านได้ ส่วน
เขียนดิ บอกให้เขียนคำว่า ย่า ไม่ทราบว่าเป็น ย่า หรือ
หย้า (ปิตียกบัตรคำชู) ถ้าไม่มีข้อความประกอบละก็เสร็จ

แน่ ยิ่งข้อความประกอบไม่ชัดเจน เช่น ย่าตายเสียแล้ว ก็ไม่ทราบว่าจะเขียนคำ ย่า หรือ หนุ้า เพราะทั้งสองอย่างนี้ตายได้เหมือนกัน (ผู้ชมหัวเราะ) ส่วนคำควบกล้ำ ตาก็มองเห็นอยู่ว่าเป็นคำควบกล้ำก็รวลั่นหรือตวัดลิ้นอ่านออกไปตามที่ตามองเห็น ส่วนเขียนชักรับ ยากกว่า ต้องแม่นยำจริงๆ จึงจะเขียนถูก เช่น ให้เขียนข้อความว่า หล่อนสวมสร้อย นั้งอ้อยส้อยอยู่ที่ซอยข้างวัด (ผู้ชมหัวเราะ) สวมสร้อยกับอ้อยส้อย สร้อยคำหน้าเป็นคำควบไม่แท้ คือ ส ควบ ร ส่วนส้อยคำหลังไม่ใช่คำควบ (ยกบัตรคำประกอบ) เห็นไหมครับ เขียนยากแค่ไหน ถ้าเขียนเป็นคำควบทั้งสอง

ตัวก็ผิด ต้องคิดถึงความหมายของคำอยู่เสมอมิฉะนั้นก็เขียนผิด ส่วนอ่านนะหรือ มองเห็นตัวอักษร ประสมคำได้ปั๊บ อ่านได้ปั๊บเลย (ผู้ชมหัวเราะ) การแยกวรรคตอนก็เหมือนกันครับ เขียนแยกวรรคตอนผิดก็ไม่เข้าใจความหมายหรือ ทำให้ความหมายผิดได้เหมือนกัน ดูข้อความอันนี้ซิครับ (ยกแผนภูมิมาให้ผู้ชมดู มีข้อความดังนี้)

ที่นี่มีก๋วย
เตี๋ยวและบะ
หมี่ผัดกวาง
ตุ้งจี่

สะอาด

สบาย

นี่ แผ่นนี้พบที่ร้านขายอาหารแห่งหนึ่ง เจ้าของร้านบอกว่า แผ่นป้ายมันเล็กเลยเขียนอย่างนี้ ถ้าใครอ่านเฉพาะบรรทัดที่สามก็คงคิดว่า ร้านนี้มีเส้นหมี่ผัดใส่เนื้อกวางแน่ ๆ (ผู้ชมหัวเราะ) เห็นไหมครับ เขียนแยกวรรคตอน เขียนแยกบรรทัด สื่อความหมายผิดหมด นี่คือความลำบากในการ

เขียน (ผู้ชมปรบมือ) นอกจากนี้พวกคำประวิสรรชนีย์และ
ไม่ประวิสรรชนีย์ ยิ่งน่ากลุ้ม คำสะอาดนี้ผมเขียนผิดเสมอ
เพราะไปเทียบกับคำว่าสบาย ซึ่งไม่ประวิสรรชนีย์ เลย
เขียนสะอาดไม่ประวิสรรชนีย์บ้าง (ประธานกตกริ๊งเป็น
สัญญาณหมดเวลา) เห็นไหมครับว่าการเขียนนี้มหาวิบาก
จริง ๆ เอาละครับผมขอจบแค่นี้ก่อน สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอกคนที่หนึ่ง คุณวุฒิ เตรียมพร้อม
ใช้เวลาสามนาที

วุฒิ สวัสดีครับ ผมเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอเพื่อให้สนุกสนาน
(ผู้ชมหัวเราะ) อันที่จริงคุณปิติ เอ๊ย หัวหน้าฝ่ายค้านท่าน
เคยบอกผมว่า ใจจริงของท่าน ท่านว่าอ่านยากกว่าเขียนนะ
ครับ ทำไมวันนี้มากลับคำเสียล่ะ (ผู้ชมหัวเราะ) การอ่านจะ
ให้ถูกต้องเข้าอารมณ์ของข้อความนี้จะต้องทำสุมเสียงให้
เหมาะสมด้วยนะครับ เช่น ถ้าเราจะอ่านข้อความที่ตื่นเต้นด้วย
เสียงเบาอ้อยส้อยว่า (ทำเสียงเนือย ๆ) หัวใจของเขาเต้น
ระรัวเป็นตีกลอง เจ้าเสือร้ายคำรามส่ายสะแวกเขี้ยววิ่งไล่
กวดเข้ามาใกล้ เขาเร่งฝีเท้าอย่างไม่คิดชีวิต (ผู้ชมหัวเราะ)
ก็ไม่มีรสชาติเลย คนฟังแทนที่จะตื่นเต้น เห็นภาพที่น่าเสียวไส้
กลับหลับครอกฟี่ไปเลย ต้องอ่านด้วยเสียงตื่นเต้น จังหวะ
เร่งเร็ว ทำให้หัวใจของผู้ฟังเต้นปั๊บ ๆ ไปด้วยอย่างนี้ (ทำ

เสียงขึงขัง ตื่นเต้น ผู้ชมปรบมือหัวเราะ) เห็นไหมครับ
ว่า การอ่านนี้ก็เหมือนกับการแสดงละคร ต้องทำเสียง
ท่าทาง สีสหน้าสีตาให้เข้ากับเนื้อเรื่องด้วยจึงจะถูกต้อง ยาก
ไหมครับ ยากมาก ๆ ที่เดียว พวกคำพ้องรูปก็อ่านยาก
เหลือหลาย เพ - ลา อ่าน เพลา ก็จบกัน พวกคำใช้ไม่ยมก
ก็เหมือนกัน เวลาเขียนง่ายจังใส่หมับเข้าไปเลย แต่เวลาอ่าน
ลำบากพิลึก อย่างข้อความนี้ (ยกบัตรประโยคชู) ูกินไก่
คินละตัว ๆ อ่านอย่างไร ูกินไก่คินละตัวตัว ผิดแน่ ต้อง
อ่าน ูกินไก่คินละตัวคินละตัว เห็นไหมครับการอ่านยาก

แค่นั้น นอกจากนี้คำที่ใช้พยัญชนะบางตัวอ่านออกเสียงได้หลายอย่าง เช่น ท มณโฑ ออกเสียง ทอ ก็มี อย่างคำมณฑา แต่บัณฑิตย (ยกบัตรคำประกอบ) ท มณโฑ ออกเสียงดอ (ประธานกตกริง) ผมยังพูดไม่จบเลยครับ ขอต้ออีกนิดน้า คำที่มีตัว ฤ ก็อ่านยาก เดี่ยวเป็น ริ เดี่ยวเป็น รี เดี่ยวเป็น เรอ (ประธานกตกริงอีก) แหม ! ประธานเร่งให้จบแล้ว เอาละครับ สวัสดี

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่หนึ่ง คุณดวงแก้ว ใจหวังใช้เวลาสามนาที อย่าให้เกินเวลานะครับ

ดวงแก้ว สวัสดีค่ะ ผู้เสนอพูดอย่างไร ๆ ก็มองไม่เห็นว่าการอ่านจะยากกว่าการเขียนไปได้ อย่างง่าย ๆ การเขียนหนังสือถ้าวางสระ หรือ วรรณยุกต์ผิดที่ก็ใช้ไม่ได้แล้ว เช่น คำว่า มะตูมเชื่อม ถ้าวางสระและวรรณยุกต์ผิดที่ก็จะรู้เรื่องไหมอย่างนี้ (ยกบัตรคำประกอบ) กลายเป็นมะตูมเชื่อม แค่นี้ก็ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากแล้วสำหรับการเขียน ยิ่งภาษาของเราเป็นสหประชาชาติ บางคำมาจากภาษาโน้น บางคำมาจากภาษานี้ ต้องจำให้ได้ เช่น อัมหิต ใช้สระ อ่า เป็นคำไทย ส่วนอัมพาด ต้องใช้ไม้หันอากาศม สะกด เพราะเป็นคำมาจากภาษาอื่น พวกตัวสะกดก็ทำ ความยุ่งยากให้มากในเรื่องการเขียน แม่กน แม่กก แม่กด

มีตัวสะกดที่ไม่ตรงมาตราตัวสะกดอยู่หลายตัว คำโอกาส
กับ อากาศ เขียนกันผิด ๆ ใช้ไหมคะ เขียนอากาศ ใช้ ศ
ศาลา สะกด พอเขียนโอกาส ออกเสียงตัวสะกดแม่งด
เหมือนกัน ใส่ ศ ศาลา จับเข้าไป ก็ผิดไปเลย สระไอก็ใช้
ยากเหมือนกัน มีทั้งไม้้วนและไม้มลาย คำयोगโย โยแมงมุม
ใช้ไม้้วน พอเขียนคำว่า ล้าโย ก็ใช้ไม้้วนด้วย เลยทำให้
ผิด นี่ การเขียนลำบากเย็นอย่างนี้ ไม่ได้เขียนง่าย ๆ
อย่างฝ่ายเสนอพูดหรือคะ อย่าเข้าใจผิด พวกตัวการ์นต์ก็

มະตมฺุเซธิม

อัมหิต
อัมพาท

โอกาส
อากาศ

จันทร์
จันทร์

ของโย
โยแมงมุม
ล้าโย

ล้าฉาง
วันรมย์
วารมณ

เป็นปัญหา คำ สำออง เขียนผิดเสมอ เพราะใส่ ค การันต์
เข้าไป เขียนคำว่า รื่นรมย์ ใช้ ย การันต์ พอเขียนคำ
อารมณ์ ก็เลยเปลือยใส่ ย การันต์ แทนที่จะเป็น ณ การันต์
บางที่มีตัวการันต์สองตัว เช่น เอกลักษณ์ บางคำยิ่ง
ยากกว่านั้น พ้องเสียงกัน สะกดผิดกันที่การันต์ เช่น จันทร
กับ จันทรณ์ (ยกบัตรคำซูประกอบ) บางคำมีการันต์ที่
กลางคำ เช่นคำ ซอล็ก ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาต่างประเทศ
เห็นไหมคะว่าการเขียนยากกว่าการอ่านเพียงไร (ประธาน
กตกริ๊ง) พอดีหมดเวลาแล้ว สวัสดีค่ะ

ประธาน ขอเชิญผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอกคนที่สอง คุณชูใจ เลิศล้ำ ใช้
เวลาสามนาที

ชูใจ อะหวัดดีค่ะ ดิฉันรู้สึกตื่นเต้นจนตัวฉัน (ผู้ชมหัวเราะ) เห็น
ทั้งห้องฝ่ายพูดกันฉุนฉี้ คงจะฉะเหมอกันแน่ (ผู้ชมหัวเราะ)
ท่านผู้ฟังหัวเราะทำไมคะ ดิฉันพูดไม่ชัดใช่ไหมคะ นี่แหละคะ
การพูดกับการอ่านเป็นการออกเสียงเหมือนกัน ถ้าอ่านออก
เสียงไม่ชัด ก็ใช้ไม่ได้ ฟังไม่รู้เรื่อง เป็นตัวตลกให้คนฟัง
หัวเราะ การอ่านจึงยากกว่าการเขียนมาก เพราะต้องใช้
เสียงและต้องเป็นเสียงที่ชัดเจนด้วย เมื่อกี้ดิฉันนั่งอ่าน
บัตรคำ บัตรประโยคของฝ่ายค้านเสียจนเวียนหัว เพราะ
ท่านชูบัตรบิดไปบิดมามองไม่ชัด การอ่านนี้ก็ลำบากนะคะ

มองไม่เห็นแล้วเป็นอ่านไม่ได้เอาทีเดียว นี่โชคดีท่านไม่
เขียนเครื่องหมายอะไรยุ่งมาก มีเครื่องหมายทัศนมาตร
อย่างเดียว ถ้าเป็นอย่างนี้ (ยกบัตรชูประกอบ) ก็ต้อง
เวียนหัวอีก เครื่องหมายไปยาล เวลาเขียนง่ายดี แต่เวลา
อ่านอ่านยากทั้งไปยาลน้อย ไปยาลใหญ่ เช่น (ชูบัตร
ประโยคประกอบ) นักไต้หวันมี มานี ปิติ ชูใจ ฯลฯ
ต้องอ่านไปยาลใหญ่ว่าละ ง่ายหน่อย แต่ไปยาลน้อย (ชูบัตร
ประโยคประกอบ) โปรดเกล้าฯ ต้องอ่านโปรดเกล้า

โปรดกระหม่อม ฯพณฯ ต้องอ่านพระนะหัวเจ้าท่าน หรือ
อ่านสั้น ๆ ว่า พระนะท่าน แล้วยังมีเครื่องหมายอะไรต่อ
มิอะไรอีกเยอะแยะ อัญประกาศเอ๋ย สัญประกาศเอ๋ย
นขลิขิต ต้องมีวิธีอ่านทั้งนั้น การอ่านคำประพันธ์ก็ต้อง
ระมัดระวัง เช่น (ชู้บัตรประโยคประกอบ) ขอน้อมนบ
อภิวัตแทบบาทท้าว คำ อภิวัต ต้องอ่าน อบ-พิ-วาด
เพื่อให้สัมผัสกับคำ นบ เห็นไหมคะว่า การอ่านยาก
ลำบากเพียงไร (ประธานกตกริ๊ง) ท่านผู้ฟังต้องเห็นด้วย
แน่ ๆ สวัสดีค่ะ

ประธาน ขอเชิญ ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่สอง คุณเกรียงไกร
ดิลกโลก ใช้เวลาสามนาที

เกรียงไกร สวัสดีครับ ท่านผู้ฟังครับ ผมถามจริง ๆ เถอะ เวลาคุณครู
ให้เขียนเรียงความหรือเขียนพรรณนาถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดย
คุณครูกำหนดให้ หรือเราคิดเอาเองก็แล้วแต่ ท่านรู้สึก
ลำบากใจไหมครับ ที่จะเขียนอย่างไร จะขึ้นต้นอย่างไร
จึงจะน่าอ่านหรือเรียกคะแนนจากคุณครูได้เหาะ ๆ
(ผู้ชมหัวเราะ) จะใช้คำหรือถ้อยคำอย่างไรจึงจะสละสลวย
จับจิตจับใจผู้อ่าน จะเสนอแนวคิด หรือจะสรุปลงท้ายว่าอย่าง
ไร ลำบากไหมครับ ผมเขียนเรียงความที่ไร คุณครูบอกว่า
ผมเขียนโทรเลขทุกที (ผู้ชมหัวเราะ) พวกท่านก็เหมือนกัน
นั่นแหละ ไม่เห็นใครเขียนได้หลาย ๆ หน้าสักคน เวลา

เขียนละนั่งหน้านี้ควมวดกันทุกคน แล้วอย่างนี้ยังจะไม่รับ
ว่า การเขียนยากกว่าการอ่านอีกหรือครับ ยิ่งเขียนคำ
ประพันธ์ คุณครูท่านให้แต่งกลอน ๔ มีไม่กี่คนหรือครับที่
เขียนเอา ๆ นอกนั้นก็นั่งถอนใจเอือก ๆ เอาปากกาจิ้มสมุด
จนขาดก็มี (ผู้ชมหัวเราะ) บางคนก็กลอนพาไป เขียนไม่ได้
เรื่อง เพื่อนผมเขียนชมดอกกุหลาบว่า กุหลาบหนามแหลม
กระแอมก่อนดม (ผู้ชมหัวเราะ) ผมถามว่าทำไมต้อง
กระแอมก่อนดม เขาบอกว่า ไม่รู้จะหาคำอะไรมาสัมผัส
เห็นแต่คำกระแอมอยู่คำเดียว แล้วเขายังย้อนถามผม
อย่างยวน ๆ ว่า ทำไมกระแอมก่อนไม่ได้หรือ (ผู้ชมหัวเราะ)
พวกท่านที่นั่งอยู่ที่นี่ทั้งหมด ถ้าผมให้ท่านอ่านกลอน ๔ ท่าน
อ่านได้ทุกคน แต่ถ้าผมให้ท่านแต่ง คือเขียนกลอน ๔ จะ
เขียนได้กี่คน นี่ไม่ใช่ดูถูกนะครับ จะลองดูก็ได้ เพื่อพิสูจน์
ว่าการอ่านกับการเขียนนั้นอย่างไหนจะยากกว่ากัน (ประธาน
กอดกริ่ง) อ้าวหมดเวลาพอดี สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายค้าน คุณปิติ พัทธกษัติน ใช้เวลาสรุป
หนึ่งนาทีนะครับ

ปิติ ผมแลเห็นชัยชนะแล้วครับ ผมจะไม่สรุปมาก เพราะฝ่าย
เสนอจะพูดอย่างไร ผู้ฟังก็รู้อยู่แก่ใจว่า การอ่านไม่ยากเท่า
การเขียน การเขียนมีปัญหามากกว่า คำภาษาต่างประเทศ

ต้องหาทางเขียนให้สามารถอ่านได้ตรงกับเสียงเดิมของเขา ให้มากที่สุด จึงจะรู้เรื่องกัน อย่างชื่อของฝรั่งคนหนึ่ง เขียนว่า นายแร้งกิน (ชู้บัตรประกอบ) ใครเห็นก็ต้องอ่านว่านาย แร้งกิน (ผู้ชมหัวเราะ) เพราะเขียนอย่างนี้ ที่จริงเขาชื่อนายแร้งกิน ดังนั้นผมขอสรุปว่า ถ้าเขียนผิดก็อ่านผิด การเขียนจึงยากกว่าการอ่าน สวัสดีครับ

ประธาน ขอเชิญหัวหน้าฝ่ายเสนอ คุณมานี้ รักเผ่าไทย สรุป
หนึ่งนาที่

มานี้ ท่านผู้ฟังแน่ใจได้แล้วใช่ไหมคะว่า การอ่านมีกระบวนการ ยากกว่าการเขียนมาก ยิ่งขณะนี้ความเจริญทางเทคโนโลยี เราได้จากต่างประเทศมาก คำศัพท์ต่าง ๆ ก็ตามเข้ามา ทำให้เป็นปัญหาเรื่องการอ่าน เพราะต้องหาวิธีอ่านให้ ถูกต้องตามแบบไทยเรา มิฉะนั้นก็ไม่เข้าใจกัน อย่างคำ คอมพิวเตอร์ เขียนอย่างนี้ (ชู้บัตรคำประกอบ) แต่เวลา อ่านต้องอ่านคอมพิวเตอร์ เห็นไหมคะ เวลาเขียนคำภาษา ต่างประเทศไม่ใส่วรรณยุกต์เลย แต่เวลาอ่านต้องออก เสียงมีวรรณยุกต์ตามเสียงเดิมของเขา แต่บางคำ เช่น กงสุล ไม่ต้องกระดกลิ้น เป็น กง-สุล เหมือนภาษาเดิม ของเขาที่ต้องออกเสียงลงท้ายด้วยตัวแอล เราออกเป็น เสียงแม่งนสะกดว่า กงสุณ บางคนนะคะ คำไทยแท้ ๆ ออกส่าหรือออกเสียงเป็นภาษาต่างประเทศ ฟังดูพิกลจริง ๆ

สวรรณค์ ออกเสียงว่า สะ-หวัล เหมือนกัน ว่า เหมือน-กัล
(ผู้ชมหัวเราะ) อย่าเปลอพุดหรืออ่านนะคะ โดนไม้เรียว
ไม่รู้ด้วย (ประธานกตกริ๊ง) ขอบคุณคะที่ท่านเห็นด้วยว่า
การอ่านยากกว่าการเขียน สวัสดิ์ค่ะ

ประธาน โปรดฟังทำนองเสนาะ รอผลการตัดสินของคณะกรรมการ
นะครับ.... ผลการตัดสินออกมาแล้วครับ! ปราบกฏว่า
ทั้งสองฝ่ายได้คะแนนเสมอกัน เสมอกันครับ (ผู้ชมปรบมือ)

ขอเรียนเชิญคุณครูที่ปรึกษากล่าวสรุปด้วยครับ

วาทีนี้

สวัสดีนักเรียนที่รัก ครูพอใจมากที่ได้ฟังนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖/๑ ได้วาทีกันในวันนี้ เพราะทั้งสองฝ่าย
ได้เสนอเหตุผลสนับสนุนความคิดของตนเองได้อย่างดีเยี่ยม
แสดงว่านักเรียนได้ค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ขอให้นักเรียน
ฝึกฝนไว้เสมอ การเสนอความคิดต่าง ๆ จะต้องมียุทธวิธี
ประกอบ ผู้ฟังจะเชื่อถือและรับฟัง สำหรับการอ่านกับการ
เขียนนั้นเป็นกระบวนการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่
ทั้งสองอย่างก็ต้องอาศัยความรู้ การฝึกฝนเป็นอันมากจึงจะ
สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ครูขอแสดงความ
ยินดีที่ทั้งสองฝ่ายมีเหตุผลทัดเทียมกันและเสมอกัน
สวัสดิ์

แบบฝึก

๑. การอ่านหรือการพูด จำเป็นต้องออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพราะ
เสียงคำบางคำใกล้เคียงกันมาก และบางคำออกเสียงอย่าง
เดียวกันแต่มีความหมายแตกต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คำที่ใช้พยัญชนะ ฝ ฟ ออกเสียงต่างกับคำที่ใช้พยัญชนะ
ก ฅ และ ค สังเกตได้ในขณะที่เปล่งเสียงออกมา

เสียง ฝ ฟ จะออกมาระหว่างฟันกับริมฝีปาก ส่วน กว
ขว และ คว เสียงจะออกจากคอกับริมฝีปาก

ฝ่า	-	กว่า	ฝ่า	-	ขวา
ฝาก	-	ขวาก	ไฟ	-	ไกว
ฟาง	-	กวาง	ฝาด	-	กวาด
ฟัก	-	ควัก	ฟ่าง	-	ขว้าง
ฟัน	-	ควัน	ฝักไฝ	-	ขวักไขว่

๑.๒ เสียงพยัญชนะ ง กับ ฮ ห

เสียง ฮ จะปล่อยลมผ่านคอออกมาโดยตลอด ส่วนเสียง
ง โคนลิ้นจะยกขึ้นกักลมไว้เล็กน้อย เช่น

งา	-	ฮา	ง่าม	-	ห้าม
งู	-	ฮู	หงาย	-	หาย

๑.๓ คำพ้องเสียง ออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เมื่อเข้าประโยคหรือมีคำขยายจึงจะรู้ความหมายชัดเจน เช่น

ย่า - หย้า คุณย่า - ต้นหย้า

ย่าจะไปถางหย้า

เล่า - เหล้า เล่าเรื่อง - ดื่มเหล้า

เวลาเขาดื่มเหล้าเขาชอบเล่าเรื่องตลก ๆ เสมอ

ไต้ - ไถ้ ขี้ไต้ - ข้างไต้

แม่เอาขี้ไต้วางไว้ไต้ชั้นวางของ

รด - รถ - รส

พ่อรดน้ำต้นไม้และล้างรถแล้วจึงมารับประทานอาหารรสดี

๑.๔ คำบางคำถ้าออกเสียงสระสั้นหรือยาวกว่าเดิม ความหมายของคำจะเปลี่ยนไป ทำให้ผู้ฟังเข้าใจผิด เช่น

ไข้อยู่ในรัง - ไข้อยู่ในราง

เสื่ออยู่ที่เรา - เสื่ออยู่ที่ราว

เขาขัดกระดาศทราย - เขาขาดกระดาศทราย

๑.๕ คำที่มีเสียง ร ถ และคำควบกล้ำมีความหมายแตกต่างกัน เช่น

ฉันไม่มีกำไร - ฉันไม่มีกำไร

ฉันทำเร็ว - ฉันทำแล้ว

ไข้อยู่ในรัง - ไข้อยู่ในลัง

ฉันยืนอยู่ข้างครู - ฉันยืนอยู่ข้างคู

เธอปิดกล้วยหรือยัง - เธอปิดกล้วยหรือยัง

เขายืนกลางผ้าใบ - เขายืนกางผ้าใบ

๒. การเขียนจะต้องเขียน สะกดการันต์ให้ถูกต้องชัดเจน เพราะพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ของคำบางคำมีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน ผู้อ่านอาจจะเข้าใจผิดได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ การเขียนคำพ้องเสียง จะต้องสังเกตคำหรือข้อความที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อให้รู้ความหมาย จึงจะเขียนได้ถูกต้อง เช่น
ก้านัล - กำนัน

กำนันให้ของก้านัลแก่ภรรยา

จันทน์ - จันทร

เขานั่งอยู่ใต้ต้นจันทน์เมื่อเช้าวันจันทร

สาป - แผลงสาป - ทะเลสาป

เจ้าชายถูกสาปให้เป็นแผลงสาปเฝ้าทะเลสาป

๒.๒ ถ้าบางคำมักเขียนผิด เพราะนึกเทียบกับคำที่เคยพบเห็นบ่อย ๆ เช่น

ความสุข - ผาสุก

ใครมีความสุขก็อยู่อย่างผาสุก

อากาศ - โอกาส

ฉันไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวเพราะลมฟ้าอากาศแปรปรวน

กราบทูล - เกิดทูน

เขากราบทูลว่า เขาจะเกิดทูนพระองค์ไว้เหนือหัว

ญาติ - อนุญาต

เขาขออนุญาตญาติพี่น้องก่อนที่จะเดินทางไปต่างจังหวัด

สังเกต - สาเหตุ

ปิติเฝ้าสังเกตดูอยู่นานจึงรู้สาเหตุที่ทำให้เงินของเพื่อนหาย

รื่นรมย์ - อารมณ์

บรรยากาศอันรื่นรมย์ทำให้อารมณ์เบิกบาน

บาตร - บิณฑบาต

พระอุ้มบาตรออกบิณฑบาตทุกเช้า

๒.๓ คำบางคำมักเขียนผิดเพราะเขียนตามเสียงพูดจนเคยชิน
เช่น

คำถูก

คำผิด

เผอเรอ

เปลอเรอ

ชักเย่อ

ชักกะเย่อ

หยากไย่

หยักไย่

อะไหล่

อาหลั้ย

หยักศก

หยักโสก

ค่าไถ่

ค่าถ่าย

ประณีต

ปราณีต

ขะมักเขม้น

ขมักเขม้น

๒.๔ เขียนผิดเพราะตัดหรือเติมพยัญชนะ

คำถูก

คำผิด

ปรารธนา

ปราธนา

พรรณนา

พรรณา

โล่

โล่ห์

๒.๕ เขียนผิดเพราะใช้สระผิด

คำถูก	คำผิด
หลงไหล	หลงไหล
ลำไย	ลำไย
ชนิด	ชนิด

๓. คำที่มักเขียนผิดบ่อย ๆ ถ้าจำเป็นบทร้อยกรองจะจำง่ายเพราะมีเสียงสัมผัสคล้องจอง ฟังไพเราะ

ฝึกอ่านและจำ

๑. คำที่ไม่มีตัวการันต์

ชาวประมงซื้อตำรา	จำนงใช้เครื่องสำอว
ไต้ต้นโพธิ์โตคราง	นกอินทรีให้อาหาร
กรณีกระแสน้ำดำริ	ธำรงตริตรองสังวร
อวสานจบบทตอน	ไม่ต้องใช้ตัวการันต์

๒. คำที่ไม่ต้องประวิสรรชนีย์

ขโมยร้องชโย	หยิ่งยโสเหมือนทโมน
อย่าหิบบสงโยน	สกดปิดสไบหมาย
หน้ามอมสบูญ	จะได้รู้สึกสบาย
สยดสยงอย่าขยาย	ไม่สนับสนุนพวกขโมย

๓. คำที่ต้องประวิสรรชนีย์

ฉะนั้นฉะนี้หนา	ขึ้นภูผาสะบั๊กสะบอม
ปิ่นชะง่อนชะงองอม	สะพายพวงอาหารพะแนง
ละอองน้ำสะอาดสะอ้าน	สะพานสะดวกทะนุแรง
อย่าทะยานทะมัดทะแมง	สะบัดสะบั้งตะลุมบอน
ทำเดินสะตั่งสะตั้ง	กระตั่งกระตั้งเหมือนละคร
สะอึกสะอื้นฉะอ้อน	เพราะข้าวของพะรุงพะรัง

๔. ข้อความที่เป็นเหตุเป็นผล ขัดแย้งหรือเชื่อมโยงความคิด ต้องใช้ประโยคหลาย ๆ ประโยค และระหว่างประโยคจะมีคำที่มาเชื่อมประโยคให้สอดคล้องกัน เป็นเหตุผลแก่กันหรือขัดแย้งกัน คำที่นำมาเชื่อม เรียกว่า คำเชื่อมหรือคำสันธาน

ฝึกอ่านและสังเกต

๔.๑ ประโยคหลายประโยคที่มีภาคแสดง (กริยาและกรรม) เหมือนกัน อาจรวมเป็นประโยคเดียวกันโดยใช้คำ "กับ" "และ" เป็นคำสันธาน มาเชื่อมระหว่างประธาน

ปิติเป็นฝ่ายค้าน	}	ปิตักับดวงแก้วเป็นฝ่ายค้าน
ดวงแก้วเป็นฝ่ายค้าน		
มานีเป็นฝ่ายเสนอ	}	มานี วุฒิและชูใจเป็นฝ่ายเสนอ
วุฒิเป็นฝ่ายเสนอ		
ชูใจเป็นฝ่ายเสนอ		

๔.๒ ใช้คำสันธาน "และ" เชื่อมประโยคให้เป็นประโยคเดียวกัน

น้องรักยายมาก	}	น้องรักยายและปิตีมาก
น้องรักปิตีมาก		

นักเรียนทุกคนเลือกประธาน	}	นักเรียนทุกคนเลือก
นักเรียนทุกคนเลือกรองประธาน		ประธานและรอง
		ประธาน

มานีเป็นฝ่ายเสนอ	}	มานีเป็นฝ่ายเสนอและวุฒิ
วุฒิกับชูใจเป็นผู้สนับสนุน		กับชูใจเป็นผู้สนับสนุน

๔.๓ ถ้าจะเชื่อมประโยคหรือข้อความที่คล้ายตามกันเกี่ยวกับ

เวลา ใช้คำสันธาน ก็...จึง ครั้น...จึง ครั้น...ก็ พอ...ก็
กับ และ ก็ดี เมื่อ...ก็

ทั้ง ทั้ง...ก็ ทั้ง...และ

เมื่อมานีพูดจบเพื่อน ๆ ก็ปรบมือให้

พอเขาไปถึงบ้านก็รีบอาบน้ำทันที

ครั้นฉันไม่ไปก็ทำให้เสียงงาน

ฉันไม่ชอบทั้งหมาและแมว

๔.๔ ถ้าประโยคหรือข้อความขัดแย้งกัน จะเชื่อมด้วยคำสันธาน

แต่ แต่ว่า แต่ทว่า ถึง...ก็ กว่า...ก็

นางไกรสรซึ่งเป็นสนมมีลูกแต่ลูกนั้นเกิดมาเป็นราชสีห์

๔.๕ ข้อความหรือประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กันจะเชื่อมด้วย

คำสัณฐาน จึง ฉะนั้น ฉะนั้น ฉะนั้น...จึง เพราะฉะนั้น
เหตุฉะนี้

เพราะเราได้ศึกษาและฝึกฝนมามาก เราจึงเป็นนักแต่ง
นิทานที่ดี

๕. การโต้ว่าที่ เป็นการรวมความสามารถในการพูดหลาย ๆ อย่างคือ
เป็นทั้งการอภิปราย การวิพากษ์วิจารณ์ และการโฆษณาชวน
เชื่อเพื่อการชักจูงใจ

ฝึกอ่านและสังเกต

๕.๑ ตามธรรมชาติการพูดคนเดียว จะพูดขัดแย้งหรือสนับสนุน
ใครก็ได้ แต่การโต้ว่าที่จะพูดคัดค้านขัดแย้งฝ่ายตรงข้าม
และพยายามพูดสนับสนุนฝ่ายตน เช่น “...คำยองโย
โยแมงมุ่ม ใช้ไม้ม้วน พอเขียนคำว่า ลำโย ก็ใช้ไม้ม้วนด้วย
เลยทำให้ผิด นี่ การเขียนลำบากยากเย็นอย่างนี้ ไม่ได้เขียน
ง่าย ๆ อย่างฝ่ายเสนอพูดหรอกค่ะ...”

๕.๒ การวิพากษ์วิจารณ์ ตามปรกติจะกล่าวทั้งด้านเห็นด้วยและ
ไม่เห็นด้วย ในข้อปลีกย่อย เนื้อหา แล้วตัดสินใจว่าตนเอง
ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร แต่ในการโต้ว่าที่ผู้โต้พยายาม
แยกแยะข้อปลีกย่อยในแง่ข้อบกพร่องของฝ่ายตรงข้าม
แต่ปิดบังข้อเสียฝ่ายตนและแยกแยะชี้แจงเฉพาะส่วนดีของ
ฝ่ายตน เช่น “...อ่านเสียงวรรณยุกต์ไม่เห็นจะยาก ผันได้ก็

อ่านได้ ส่วนเขียนดิ บอกให้เขียนคำว่า ย่าตายเสียแล้ว
ก็ไม่ว่าบว่าจะเขียนคำ ย่า หรือ หล้า เพราะทั้งสองอย่าง
นี้ตายได้เหมือนกัน...”

๕.๓ การโฆษณาชวนเชื่อ การชักจูงใจ เป็นการโน้มน้าวให้ผู้ฟัง
เชื่อถือเหตุผลคำพูดของผู้โฆษณา และพยายามทำให้ผู้ที่
สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามหลงเชื่อตาม ทั้งใช้เป็นจุดอ่อน
สำหรับกล่าวโจมตีให้ฝ่ายตรงกันข้ามแพ้ เช่น

ปิติ ผมแลเห็นชัยชนะแล้วครับ ผมจะไม่สรุปมาก...การ
เขียนมีปัญหามากกว่า...จึงจะรู้เรื่องกัน อย่างชื่อของ
ฝรั่งคนหนึ่งเขียนว่า นายแรงแกน ใครเห็นก็ต้องอ่านว่า
นายแรงแกน...ดังนั้นผมขอสรุปว่า ถ้าเขียนผิดก็อ่าน
ผิด การเขียนจึงยากกว่าการอ่าน สวัสดิ์ครับ

พืชไม้ตรี

จันทร์กลับมาแล้ว ทุกคนดีใจมาก ตอนแรกเขายังต้องใช้ไม้ยัน
รักแร้เวลาเดิน ต่อมาไม่ต้องใช้เพราะสามารถเดินได้เป็นปกติ หมอ
ให้ยาชนิดเป็นครีมใช้ถูนิ้วขาที่ผอมลีบทุกวันเพื่อให้ขาค่อย ๆ โตขึ้น ระยะนี้
วันหยุด เสาร์ อาทิตย์ เพื่อน ๆ ที่ใกล้ชิดสนิทสนมมักจะหมั่นเวียนพาจันทร์
ไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านของตนเป็นการเลี้ยงรับขวัญ ระยะ
นั้นเป็นเวลาโรงเรียนปิดเรียนภาคต้น มานะได้รับอนุญาตจากลุงและป้า
ให้กลับมาเยี่ยมบ้านได้ เขาตื่นเต้นดีใจมาก เพราะตั้งแต่จากบ้านไปก็ไม่
ได้กลับมาเลย ลุงกับป้าฝากของมาให้พ่อ แม่และมานะ มานะซื้อของ
เล็ก ๆ น้อย ๆ ฝากเพื่อนและผู้ปกครองของเพื่อนที่สนิทสนมกัน เขาซื้อ
พลอกคอหนังสือแดงฝากเจ้าโตด้วย ทุกคนดีใจมาก ยกเว้นเจ้าโต มัน
ดีใจที่เห็นมานะแต่คงไม่ชอบพลอกคอ เพราะพอมานะใส่พลอกคอให้
มันก็เฝ้าแต่เกาคออยู่เกือบตลอดเวลา มานะดีใจที่จันทร์เดินได้เป็นปกติ

กลางวันวันเสาร์ วีระชวนมานะและเพื่อนทุกคนไปรับประทานอาหาร
กลางวันที่บ้านของเขา ป้าทำขนมจีนแกงไก่ ข้าวโพดเปียกและ
ผลไม้สด ๆ จากไร่มาเลี้ยงพวกเด็ก ๆ ทุกคนรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย
และอิมหันสำราญ หลังจากเก็บกวาดทำความสะอาดภาชนะและ

สถานที่รับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็ให้มานะเล่าถึงชีวิต
ในกรุงเทพ ฯ ของเขาให้ฟัง

มานะเล่าว่าเขาอยู่กับลุงและป้าสองคน กิจวัตรประจำวันของเขา
คือ ตื่นแต่เช้าประมาณ ๐๕.๓๐ น. ช่วยลุงรดน้ำกล้วยไม้ และตัดดอกไม้
ให้แม่ค้ามารับไปขาย ได้เงินถัวเฉลี่ยวันละประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ บาท
ส่วนป้าก็เตรียมอาหารเช้าให้เขา มานะอาบน้ำแต่งตัวและรับประทาน
อาหารเช้าเสร็จประมาณ ๐๖.๓๐ น. ก็ต้องรีบไปโรงเรียน จะมัวโอ้อ้อ
ลอยชಾಯอยู่ไม่ได้ เพราะรถประจำทางมีคนโดยสารแน่นมาก และ

ถ้าออกจากบ้านช้ากว่านั้นการจราจรจะติดขัดไม่คล่องตัว ทำให้ไปถึงโรงเรียนสาย การเรียนที่โรงเรียนก็คล้าย ๆ กับโรงเรียนเดิม เพียงแต่โรงเรียนใหญ่กว่า มีนักเรียนมากกว่า มีห้องเรียนตามวิชาและมีอุปกรณ์สมบูรณ์กว่า ตอนเย็นกลับถึงบ้านประมาณ ๑๗.๐๐ น. ยกเว้นบางวันมีกิจกรรมพิเศษเขาก็กลับถึงบ้านเย็น เมื่อถึงบ้านก็ช่วยลงกับป้าทำงานบ้าน ส่วนใหญ่จะดูแลรังกล้วยไม้เพราะเป็นอาชีพของลงกับป้ารับประทานอาหารเย็นแล้ว เขาดูรายการโทรทัศน์สนุก ๆ ประมาณ ๑ ชั่วโมงจึงทำการบ้าน อ่านหนังสือแล้วเข้านอน วันหยุดเสาร์อาทิตย์เขาไปเรียนพิเศษหรือไปร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามแต่ครูจะกำหนด บางครั้งลงกับป้าก็พาไปเที่ยว บางครั้งเขาก็ขออนุญาตไปชมนิทรรศการทางวิชาการกับเพื่อน ๆ มานะสรุปว่าเขามีความสุขดีเพราะลงกับป้ามีความเมตตากรุณาต่อเขามาก

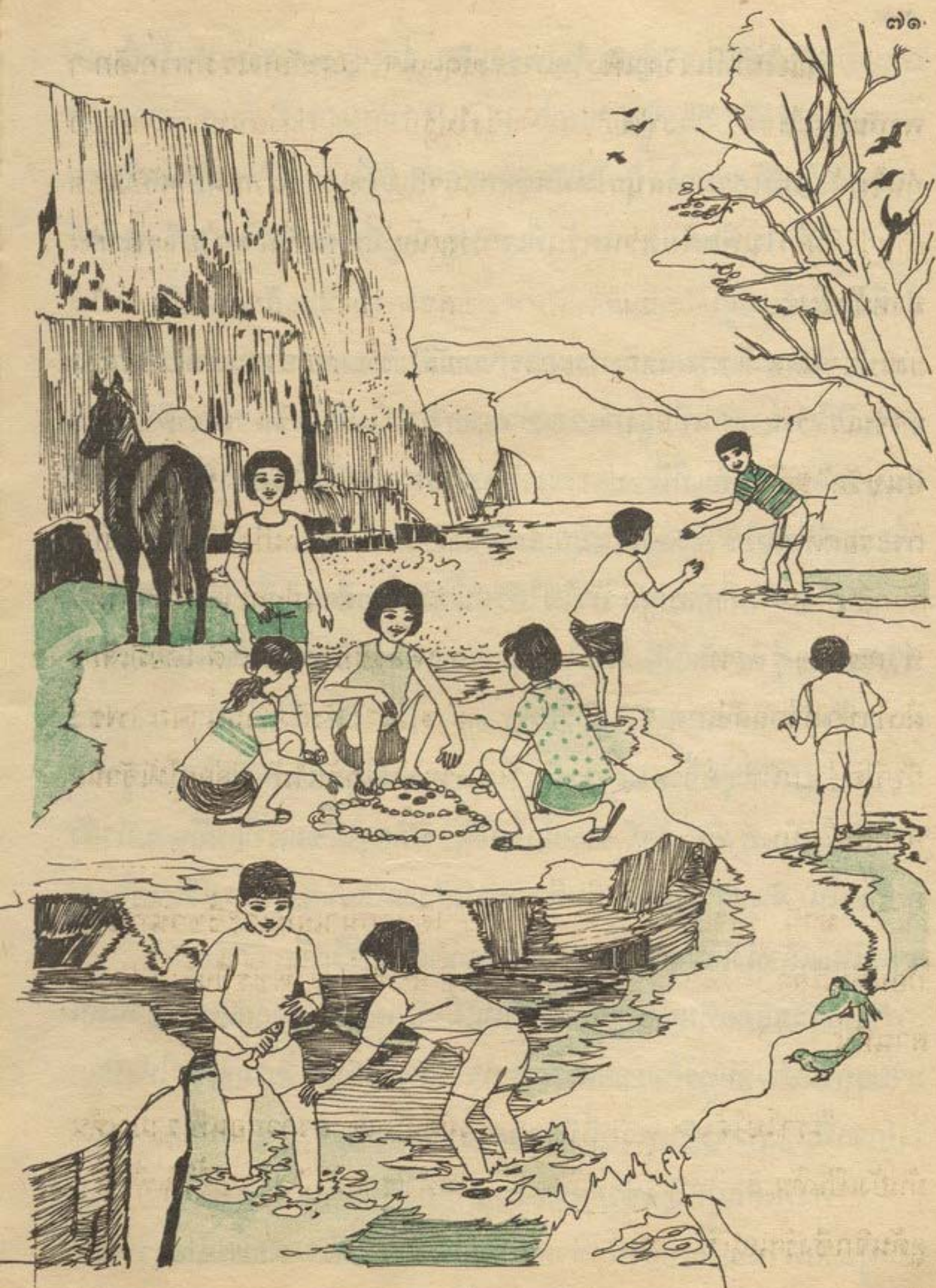
เพื่อน ๆ ช่วยกันเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างที่มานะไม่อยู่ให้เขาฟัง มานะฟังเรื่องเพชรถูกเพื่อนหลอกลงให้ไปเฝ้าวัวควายที่โรงเลื่อยร้างแล้ว รู้สึกตื่นเต้นมาก เขาชมวีระ ปิติ มานีและชูใจ ที่ช่วยกันแปลปริศนาตัวเลขได้ จนสามารถช่วยเพชรให้รอดพ้นอันตราย

เมื่อคุยกันเป็นที่พอใจแล้ว เพชรเอ่ยปากชวนเพื่อน ๆ ไปเที่ยวที่ภูเขาเพราะไม่ได้ไปเสียนาน ป้าให้ข้าวโพดต้มไปรับประทานแก้หิว วีระนำผลไม้และน้ำดื่มไปด้วย ปิติเสนอให้ทำต่างบรรทุกบนหลังเจ้านิลอีกเช่นเคย ทำให้ทุกคนนึกถึงการไปเที่ยวน้ำตกเมื่อปีกลาย แต่ครั้งนี้จันทรเดินได้โดยไม่ต้องมีใครคอยพยุง

ขณะนั้นเป็นเวลาเฟื่องฟู แสงแดดเจิดจ้าและร้อนแรง พวกเด็ก ๆ พากันเดินไปภายใต้เงาไม้อันร่มรื่นจึงไม่รู้สึกร้อน ต่างสนทนาหยอกล้อกันไปด้วยความสนุกสนานจนกระทั่งมาถึงเชิงเขา พวกเด็ก ๆ สังเกตเห็นว่าผู้คนมาทำไร่ ทำสวนในบริเวณนี้หนาแน่นขึ้น พวกเขาพากันมุ่งหน้าไปทางน้ำตก ถิ่นที่ให้ความสุขสำราญมาแต่เล็กแต่น้อย ต้นไม้ยังแน่นชนิดสูงสล้าง มีเถาวัลย์ใหญ่หน้อยเลื้อยพันตามธรรมชาติและเสียงจิกจั่นเรไรก็ยังกรีดเสียงเจื้อยแจ้วสนั่นป่าอยู่เหมือนเดิม นกหลายชนิดบินขวักไขว่ บ้างก็ส่งเสียงร้องอยู่ตามสุขุมทุมพุ่มไม้สองข้างทางเดิน กระรอกตัวน้อยหางเป็นพวงงามกระโดดหยอย ๆ อยู่บนกิ่งไม้ ดอกไม้ป่าส่งกลิ่นหอมมาตามลม ผีเสื้อสีเหลืองบินลดเลี้ยวตามกันระหว่างชอกหิน พวกเด็ก ๆ รู้สึกเบิกบานใจจึงพากันร้องเพลงชมธรรมชาติ โดยมีเสียงผีเท้าของเจ้านิลดังกุกกัก ๆ เป็นจังหวะ จนกระทั่งถึงลานน้ำตก เพชรกับปิติช่วยกันยกต่างลงจากหลังเจ้านิลวางไว้ใต้ต้นไม้ ปล่อยให้เจ้านิลหายอดไม้กินตามใจชอบ

มานี่ ชูใจ จันทรและดวงแก้ว เดินลุยน้ำเล่นและชี้ชวนกันชมก้อนหินสีสวยในท้องน้ำ วีระ มานะ ปิติ สมคิดและเพชรขึ้นไปเล่นบนลานหิน

“เราไม่ได้มาที่นี่เสียนาน ดูต้นไม้ต้นนั้นซิ คราวก่อนที่เรามาเห็นมันยังเป็นต้นเล็กนิดเดียว คราวนี้สูงท่วมหัวเราแล้ว” มานะชี้ให้เพื่อน ๆ ดูต้นจิกซึ่งขึ้นอยู่ริมลำธาร

“ต้นไม้ที่นี้เจริญเติบโตเพราะดิน น้ำ และอากาศ มันโตขึ้นมาตามธรรมชาติ” วีระพูด

“ไม่มีใครมาใส่ปุ๋ยให้มันเลยนะ มันก็โตเอา ๆ” สมคิดเสริม

“ทำไมพืชผักสวนครัวที่เราปลูกอยู่ที่บ้านต้องใส่ปุ๋ยจึงจะโต” มานีรำพึง

“น่าจะมีเหตุผลสองประการกระมัง” วีระออกความเห็น ประการแรกเป็นเพราะดินที่อยู่บริเวณบ้านของเราไม่มีปุ๋ยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เหมือนดินที่นี้ ประการที่สองเพราะเราต้องการให้มันโตเร็วเพื่อทันกินกันใช้ จึงต้องใส่ปุ๋ยเร่งมัน”

“ต้นผักที่เราปลูก ถ้าไม่ได้รดน้ำสักวันเดียวก็เหี่ยวเฉา แต่ต้นไม้ที่นี้ต้นเล็ก ๆ เท่าต้นผัก ไม่มีใครมาคอยรดน้ำก็ไม่เห็นเหี่ยวเฉาเลยนะ” ดวงแก้วตั้งข้อสังเกต

“ดินที่นี้ชุ่มชื้น เพราะมีน้ำในลำธารหล่อเลี้ยงนี่จ๊ะ” ชูใจพูด

“มนุษย์ พืช สัตว์ ขาดน้ำไม่ได้” ปิติสรูป ขณะที่คนอื่น ๆ กำลังคุยกันนั้น จันทรเก็บก้อนหินสีสวยรูปร่างแปลก ๆ มาวางเรียงกันบนลานหิน แล้วนั่งเฝ้ามองว่า จะจัดเป็นรูปอะไรดี

“ที่เธอต่อหินเป็นรูปเต่าให้ฉันเมื่อปีกลายนี้ ยังอยู่เลย” มานีหันมาบอกจันทร จันทรยิ้มด้วยความพอใจ “ฉันกำลังพยายามจะทำให้แปลกไปกว่านั้น เพราะหินพวกนี้มีลวดลายในเนื้อหินสวยแปลกตาดี”

พวกเด็กผู้หญิงช่วยจันทรวางเรียงก้อนหินเป็นรูปต่าง ๆ ส่วนเด็กผู้ชายพากันเดินท่องน้ำช่วยหาก้อนหินมาให้ พอพบปลาวายมา

เป็นฝูงก็พากันไล่จับอย่างสนุกสนาน พวกเด็ก ๆ เพลิดเพลินอยู่กับ
ธรรมชาติจนเย็นจึงชวนกันกลับบ้าน ก่อนจะกลับก็พากันรับประทาน
อาหารที่อยู่ในต่างไ้ร่วมไม้ เสร็จแล้วช่วยกันทำความสะอาดเก็บขยะ
ทิ้งลงในหลุมแล้วกลับเสีย

เมื่อลงมาถึงตีนเขา พวกเขาพากันเดินเลาะไปดูอีกด้านหนึ่ง ที่
มองเห็นเรือกสวนไร่นาหนาแน่นเพราะมีลำธารไหลผ่าน พวกเขาแลเห็น
เด็กชายรุ่นราวคราวเดียวกับวีระและมานะคนหนึ่ง กำลังไล่ต้อนวัว
ตัวหนึ่งให้ไปกินน้ำในลำธารที่ว้างใหญ่ประมาณ ๒๐ ตัวกำลังกินอยู่

“ไปกินเสีย เพื่อน ๆ เขากินอยู่โน่น เตียวเอ็งหิวข้าวไม่ตักให้กินนะ”

เขาพูดพลางยื้อยุดจุดเจ้าวัวตัวนั้นให้มาที่ลำธารอยู่พัลวัน

“เออ เคยได้ยินแต่ภาษิตว่า อย่าข่มเขาโคชินให้กินหญ้า นี่มาเจอ
คนข่มเขาโคชินให้กินน้ำ” วีระพูดเบา ๆ พลังหัวเราะ

พวกเด็ก ๆ มองดูเด็กชายคนนั้นอยู่ครู่หนึ่ง ปิติจึงร้องถามว่า
“ไปบังคับมันทำไมล่ะเพื่อน” เด็กชายคนนั้นหันมามอง แล้วตอบว่า
“ฉันขี้เกียจโพงน้ำให้มันกินนะซี”

“อ้าว...ก็ลำธารนี้ไหลไปออกไกล ไร่ของเธอไม่ได้ยู่ติดลำธาร
หรือ” วีระถาม เด็กชายละมือจากวัวเพราะอ่อนใจที่มันไม่ยอมไป
กินน้ำ เขามองเพื่อนหน้าใหม่ที่มิแ่ใจไ้ถามเขาอยู่ครู่หนึ่งจึงพูดว่า
“ลำธารนี้ผ่านเข้าไปในไร่ของฉันทีเดียวแหละ แต่มันไม่มีน้ำ”

“ทำไมล่ะ” ทุกคนถามเป็นเสียงเดียวกัน

“เฮ้อ” เด็กชายถอนใจ “เรื่องมันยาว พวกเธอจะฟังไหมล่ะ ฉันจะเล่าให้ฟัง”

“แม่มดดุน้ำในลำธารไปหมดหรือ” ชูใจถามยิ้ม ๆ

“เธอพูดถึงแม่มด คำนี้ฉันไม่ได้ยินมานานแล้วตั้งแต่ฉันออกจากโรงเรียน” เด็กชายพูดเสียงเศร้า ๆ “ฉันเรียนแค่ ป. ๔ เท่านั้นเอง พวกเธอเรียนชั้นไหน” วีระจึงแนะนำให้เขารู้จักกับเพื่อนในกลุ่มทุกคน

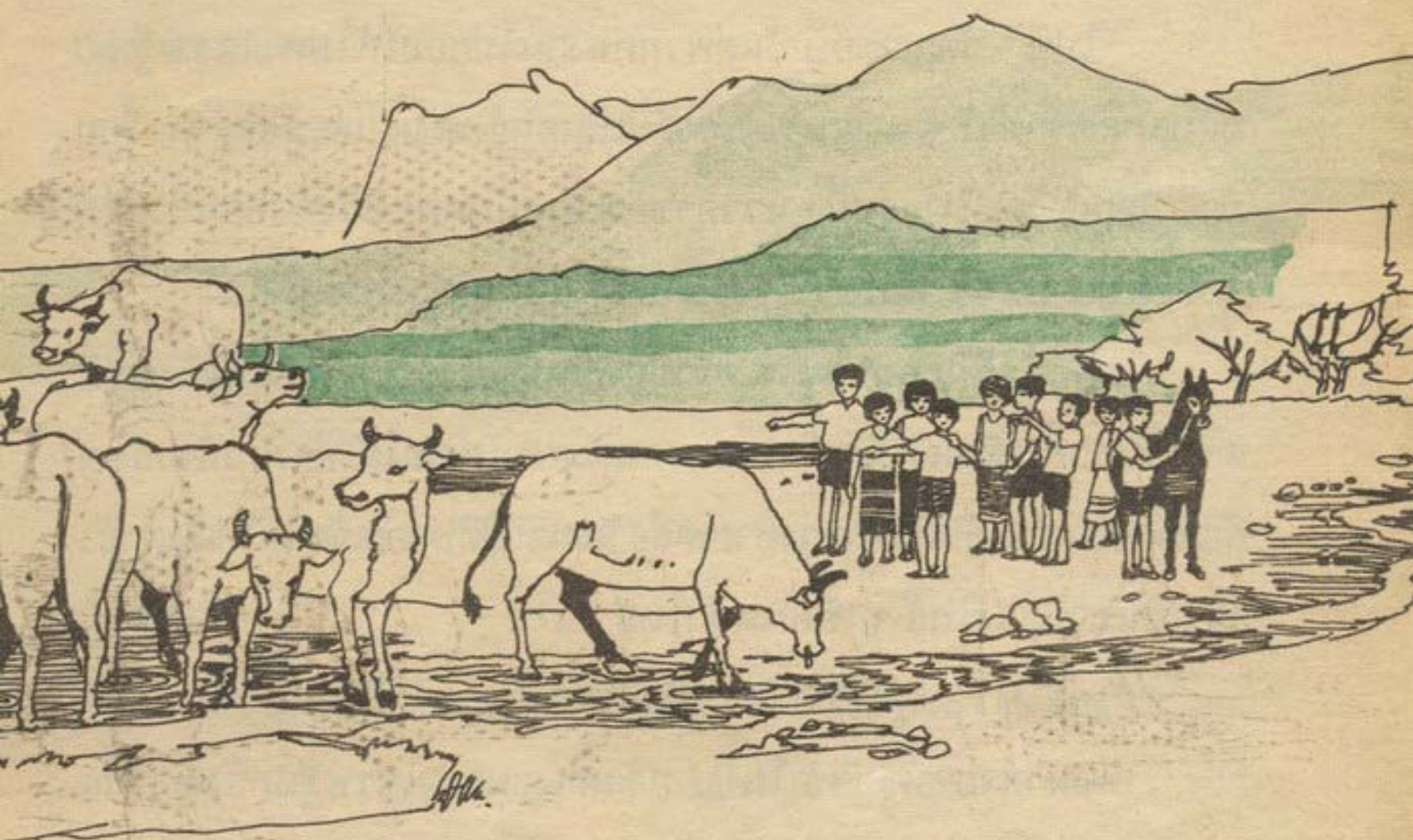
“ฉันชื่อ วัฒนา อยู่กับพ่อ และวัว ๒๒ ตัว ในไร่ทางโน้น” เขาแนะนำตัวเองพลางชี้มือไปทางปลายลำธาร “พ่อกับฉันเลี้ยงวัวขาย

และปลูกพืชผักเล็ก ๆ น้อย ๆ พออยู่กันไปสองคนพ่อลูก พ่อพาฉันมา
อยู่ที่นี้เมื่อสามปีมาแล้ว เพราะเห็นว่าอุดมสมบูรณ์ดี”

“แล้วทำไมน้ำในลำธารที่ผ่านไร่ของเธอจึงแห้งไปเสียล่ะ” มานะ
ถาม

“เมื่อประมาณ ๘ - ๙ เดือนมานี้ มีเศรษฐีคนหนึ่งมาจับจองที่เหนือ
ไร่ของฉันขึ้นมา เขาทำไร่ลำไย มีคนงานหลายสิบคน เนื้อที่ของเขา
กว้างขวางมาก เขาจึงขุดร่องน้ำต่อจากลำธารให้ไหลวกวนอยู่ในที่ของเขา
ห้องลำธารที่จะไหลต่อไปยังที่ของฉันก็ตื้นเขิน น้ำแห้ง ในที่สุดน้ำในลำธาร

ก็เปลี่ยนทางเดิน ไม่ไหลไปตามทางเดิม กลับไหลอยู่ในเนื้อที่ของเศรษฐกิจที่ปลายลำธารเขาขุดสระใหญ่เก็บน้ำไว้อีก พวกฉันเดือดร้อนมาก ต้องขุดบ่อเอาน้ำมารดพืชผักและให้วัวกิน พื้นดินก็แห้งแล้ง ฉันต้องพาวัวออกไปเลี้ยงไกล ๆ และก่อนจะกลับเข้าไร่ ก็ต้องพยายามให้มันกินน้ำให้อิ่ม จะได้ทุนแรงพอกับฉันที่จะต้องโพงน้ำจากบ่อมาให้มันกิน”

“โฮเอ๋ย” ผู้ฟังครางเป็นเสียงเดียวกัน

“แล้วเธอหรือพ่อของเธอไม่ไปพูดขอร้องเศรษฐกิจบ้างเลยหรือ”

จันทร์ถาม

“ไปสิ” วัฒนาตอบ “แต่พวกคนงานไม่ยอมให้ไปพบเศรษฐกิจเลย กลับแก่งเราต่าง ๆ นานา พ่อของฉันเป็นคนรักสงบ เลยสู้ดสู้ทนเรื่อยมา” วัฒนาเงิบไปครู่หนึ่ง แววตาของเขาหม่นหมอง “แล้วตอนนี้ พ่อก็ไม่ค่อยสบายด้วย พ่อบอกว่าจะขายวัว แล้วพาฉันไปอยู่ที่อื่น”

ทุกคนรู้สึกสลดหดหู่ใจ ความสดชื่นรื่นเริงสนุกสนานเมื่อสักครู่นี้หายไปโดยสิ้นเชิง ต่างนั่งเงิบ บางคนนั่งลงบนขอนไม้ บางคนนั่งยอง ๆ กับพื้น ต่างช่วยกันคิดหาทางช่วยเหลือวัฒนา ปิติปล่อยเจ้านิลไปเล็มหญ้าแล้วเดินมานั่งลงใกล้ ๆ เพื่อนหน้าใหม่

“เธอไปร้องทุกข์ที่อำเภอหรือเปล่าวัฒนา” ปิติถาม

วัฒนาส่ายหน้า “พ่อไม่ไป กลัวคนงานของเศรษฐกิจแก่งเอา พ่อบอกว่าทนได้ก็ทน ทนไม่ได้ก็ไป”

เงิบกันไปนาน วัฒนาจึงลุกขึ้นแล้วพูดว่า “ฉันเสียใจที่พอเรารู้จักกัน ฉันก็เล่าความทุกข์ให้ฟัง พลอยทำให้พวกเธอไม่สบายใจด้วย” เขา

ออกเดินช้า ๆ “ลืมฉันและลืมเรื่องที่ฉันเล่าให้ฟังเสียเถอะนะ สวัสดิ์ ลาก่อน”

“เดี๋ยวก่อน วัฒนา” มานีร้องเรียก “ฉันคิดออกแล้วว่าจะช่วยเธอได้อย่างไร”

วัฒนาหันกลับมา สีหน้าของเขาแสดงความประหลาดใจ

“นั่งลงก่อน ฉันขอถามอะไรเธอสักนิด” มานีพูด เมื่อเห็นวัฒนามานั่งลงโดยดีจึงถามว่า “เธอเคยเห็นเศรษฐีคนนั้นไหม”

“เคยเห็นไกล ๆ ตอนเย็นอย่างนี้เขาขับรถจี๊ปออกตรวจไร่ทุกวัน”

“เหมาะจริง!” มานีอุทาน สีหน้าเข้มขึ้น “แล้วก็... ขี้วัวพวกนี้ของเธอ เธอเอาไปทำอะไร”

“กวาดกองเก็บไว้ทำปุ๋ยใส่ต้นผัก”

“เธอใช้มันหมดไหม”

“ไม่หมดหรอก ผักของฉันไม่มากนัก ขี้วัวในไร่กองเป็นภูเขาเชียวละ”

“ถ้าฉันจะขอให้เศรษฐีคนนั้นบ้าง เธอจะยอมไหมจะ”

“ได้สิ ถ้าเขาต้องการ แต่เขาไม่เคยหันมามองทางไร่ของฉันเลยนะ”

“เอาเถอะฉันจะพยายามลองดู” มานีพูดอย่างหนักแน่น

“พี่เข้าใจละ ว่าเธอจะทำอะไร” วีระพูดยิ้ม ๆ “พวกเราทุกคนจะช่วยกัน เริ่มเย็นพรุ่งนี้เสียเลยเป็นอย่างไร วันนี้เราออกมานานแล้ว ต้องกลับบ้านและเตรียมแผนการให้แยบคาย ตกลงไหมจะมานี”

“ตกลงค่ะ” มานีรับคำ คนอื่น ๆ มีสีหน้างงเพราะยังไม่เข้าใจ มานีจึงอธิบายให้ฟังว่า เธอจะพยายามหาโอกาสพูดกับเศรษฐีและจะเสนอให้ปู้แก่เขา โดยขอร้องให้เขาปล่อยน้ำให้ไหลไปอย่างเดิม

“ฉันคิดว่าเขาคงไม่ใช่คนใจเหี้ยมโหด เพียงแต่เขาไม่รู้ว่าการกระทำของเขาทำให้วัฒนาเดือดร้อน เพราะคนงานของเขาไม่ได้บอกให้เขารู้” มานีสรูป วัฒนาดีใจมาก ขอบอกขอบใจเพื่อนหน้าใหม่ของเขาทุกคน

“พ่อของเธอป่วยเป็นอะไร ไปหาหมอหรือเปล่า” เพชรถาม

“พ่อเป็นคนแข็งแรง ที่ไม่สบายไปนี้ ฉันคิดว่าคงเป็นเพราะกลุ้มใจมากกว่า เลยทำให้ไม่อยากกินข้าวกินปลา ถ้าเราสามารถทำให้น้ำไหลผ่านได้อย่างเดิม พ่อคงสบายดี” วัฒนาตอบ พวกเด็ก ๆ ต่างตกลงนัดหมายกันว่า เย็นวันอาทิตย์จะมาพบกันที่ตรงนี้แล้วจึงดำเนินการตามแผนการต่อไป จากนั้นเพื่อนก็ร่ำลากันกลับบ้านของตน วัฒนาไล่ต้อนวัวทั้งพ่อวัวแม่วัว รวม ๒๒ ตัว กลับไร่ของเขา เด็ก ๆ ทั้ง ๕ คนก็กลับไปพร้อมกับเจ้านิล

คืนวันนั้น ทุกคนเล่าเรื่องที่พบเพื่อนใหม่ให้พ่อแม่ผู้ปกครองของตนฟัง และเล่าถึงวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ฟังด้วย บรรดาพ่อแม่ผู้ปกครองต่างรู้สึกยินดีที่บุตรหลานของตนเป็นคนมีน้ำใจดี ต่างอวยพรให้การทำงานเป็นผลสำเร็จด้วยดี น้าของจันทร์ให้พวกเด็ก ๆ ขอยืมหีบกระบุงขนาดใหญ่ ๘ หีบ เมื่อถึงเวลานัดหมาย เด็ก ๆ ทั้ง ๕ คน ก็พากันหีบกระบุงไปพบวัฒนาตรงที่นัดหมาย วัฒนาตื่นตันใจจนน้ำตาไหล เขาพา

เพื่อนใหม่ทั้ง ๕ คนไปที่ไร่ วีระกับเพชรนำผลไม้สด ๆ จากไร่มาฝากพ่อของวัฒนาในนามของเพื่อนทุกคนด้วย พ่อของวัฒนาดีใจมาก เขานั่งนิ่งอึ้งด้วยความรู้สึกเต็มตื่นจนพูดไม่ออก

พอได้เวลาเศรษฐกิจจะขับรถจี๊ปมาตรวจไร่ มานีกับมานะก็ลอดรื้อลวดหนามเข้าไปในไร่ ส่วนคนอื่น ๆ รออยู่ที่กระท่อมของวัฒนา เด็กทั้งสองไปยืนรออยู่ข้างฟุ่มลำไยตรงที่มองเห็นรอยรถผ่าน เพียงครู่เดียวรถจี๊ปคันหนึ่งก็แล่นมาถึงตรงนั้น บนรถมีชายวัยกลางคนรูปร่างแข็งแรง แต่งตัวภูมิฐาน สวมหมวกปีกกว้าง สีหน้าแสดงความแปลกใจเมื่อเห็นมานีกับมานะย่อตัวลงทำความเคารพ

“ขอประทานโทษค่ะ ที่หนูกับพี่บุกรุกเข้ามาในไร่ของท่าน พวกหนูไม่เคยเห็นต้นลำไย ได้ทราบว่าท่านทำไร่ลำไย ก็เลยลอดรื้อเข้ามาดู” เศรษฐียิ้ม “บ้านของหนูอยู่แถวนี้หรือ”

“วันนี้หนูมาเยี่ยมพ่อของเพื่อนค่ะ อยู่ตรงนี้เอง” มานีชี้มือไปที่กระท่อมของวัฒนาซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก “ท่านไม่สบาย พ่อดีวัฒนาบอกว่าในไร่ของท่านมีต้นลำไย หนูเลยขอให้พี่ของหนูพาเข้ามาดู หนูกราบขออภัยนะค่ะที่เข้ามาโดยไม่ขออนุญาตท่านก่อน” วาจาและท่าทางของมานีน่ารักน่าเอ็นดูมาก จนเศรษฐกิจรู้สึกเมตตา

“พ่อเพื่อนของหนูป่วยเป็นอะไรจะ ฉันมาอยู่ที่นี้ยังไม่ได้รู้จักใครเลย”

“ท่านยังไม่ได้ไปหาหมอเลยล่ะ เลยไม่ทราบว่าเป็นอะไร แต่อาการที่เห็นก็คือ ไม่อยากรับประทานอาหาร”

“อ้อ เป็นโรคเบื่ออาหาร” เศรษฐีพูดพลางหัวเราะเบา ๆ

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยครับ” มานะถามอย่างนอบน้อม

“จะไปปลูกบ้างหรือ” เศรษฐีย้อนถามยิ้ม ๆ “ใช้ทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักจะ เป็นปุ๋ยธรรมชาติทำให้ต้นไม่งามดี”

“ดีจริง” มานะทำท่าดีใจ “ที่บ้านเพื่อนของหนูเขาเลี้ยงวัวตั้งยี่สิบสองตัว มันถ่ายมูลไว้มากมาย ท่านต้องการไหมคะ พวกหนูจะขนมาให้” เศรษฐีขมวดคิ้วด้วยความประหลาดใจ “จะขายหรือจ๊ะ”

“ไม่ขายหรอกค่ะ แต่พวกเราจะขนมาให้ท่าน และยินดีขนมาให้ท่านเสมอ ๆ ถ้าท่านต้องการ”

เศรษฐีมองหน้ามานะด้วยความสงสัย “นี่แม่หนู เธอต้องการอะไรจากฉัน เธอจึงทำอย่างนี้” มานะยกมือประนมไหว้ด้วยความจริงใจ “หนูต้องการความเมตตาจากท่านค่ะ”

“ฉันจะซื้อเธอก็ไม่ขาย เธอต้องการอะไร ความเมตตาอะไร”

“เพื่อนของหนูกับพ่อของเขากำลังเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส เพราะน้ำในลำธารเปลี่ยนทางเดินค่ะ” แล้วมานะก็เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของวัฒนาให้เศรษฐีฟัง เศรษฐีรับฟังด้วยความเห็นใจ สารภาพว่าตนเองไม่รู้เรื่องเลย และเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้เพื่อนบ้าน

ได้รับความเดือดร้อน เขาลงจากรถจีปเดินไปคู่ลำธารกับมานี้และมานะ
ทุกอย่างเป็นไปตามที่มานี้เล่าทุกประการ เขานิ่งอึ้งด้วยความเสียใจ
พอเงยหน้ามองไปทางกระท่อมน้อยของเพื่อนบ้าน เศรษฐีก็ยืนตะลึง
เพราะตรงร้วลวดหนามซึ่งเป็นแนวกันเขตไร่ เด็ก ๆ รุ่งราวคราวเดียวกัน
๘ คนยืนหาบปุ๋ยมูลโคเรียงรายอยู่

“อนุญาตให้เพื่อน ๆ ของหนูนำปุ๋ยเข้ามาให้ท่านเถอะนะคะ” มานี
อ่อนหวานเสียงอ่อนหวาน

“โธ่....ไม่ต้องทำถึงอย่างนี้หรอกแม่คุณ ฉันสัญญาว่าจะทำลาย
ที่กั้นน้ำนี้ ให้น้ำไหลเข้าไปในไร่ของเพื่อนเธออย่างแน่นอน” เศรษฐีพูด

“ถึงอย่างไรก็ขออนุญาตให้พวกหนูนำปุ๋ยมาให้ท่านเถอะคะ”
แล้วมานีก็ทำสัญญากับเพื่อนตลอดไร่เข้ามา มานะรีบวิ่งไปช่วยเพื่อน ๆ
เด็ก ๆ ทั้ง ๘ คน หาบมูลโคมาเทกองไว้รวมกัน แล้วเข้าไปทำความสะอาด
เศรษฐีอย่างนอบน้อม เศรษฐีพูดกับวัฒนาว่า “ลุงขอโทษที่ทำให้เธอ
กับพ่อเดือดร้อน ลุงจะส่งคนงานให้เปิดทางน้ำ ต่อไปนี้มีเรื่องเดือดร้อน
อะไรให้บอกลุง ขอบใจทุก ๆ คนที่มีน้ำใจต่อเพื่อน และช่วยกันเอาปุ๋ยมา
ให้ลุง ต่อไปนี้ลุงจะขอซื้อปุ๋ยจากเธอเป็นประจำ และเราจะเป็นเพื่อนบ้าน
กันตลอดไป”

เด็ก ๆ ไหว้เศรษฐีแล้วหาบกระบุงกลับไปกระท่อมด้วยความ
อิมเอิบใจ พ่อของวัฒนามีความปิติยินดีเป็นล้นพ้น เขาชอบใจพวกเด็ก ๆ
ทุกคน พวกเด็ก ๆ ลาพ่อของวัฒนาแล้วหาบกระบุงกลับบ้าน วัฒนาตาม
มาส่งจนถึงเชิงเขา เขาสัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน และชอบใจ

ที่ช่วยแก้ปัญหาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แล้วเขาก็กลับไป

“วันนี้เราปลูกพืชสำคัญต้นหนึ่งสำเร็จ” วีระพูด

“พืชอะไรคะ” ชูใจถาม

“พืชไมตรีอย่างไรล่ะ พืชไมตรีที่ต่างจากพืชชนิดอื่นตรงที่ต้อง
ใช้น้ำใจรดจึงจะงาม พี่หวังว่าพืชไมตรีต้นนี้นับวันแต่จะเจริญเติบโตเพราะ
มีน้ำใจจากหัวใจหลายดวงช่วยกันรด” วีระตอบ ทุกคนฟังแล้วรู้สึก
ปลาบปลื้มเป็นสุข ต่างตั้งใจจะพยายามปลูกพืชไมตรีให้มากที่สุดเท่าที่
จะทำได้

แบบฝึก

๑. การสร้างคำโดยการซ้ำคำ เพิ่มคำ หรือเพิ่มพยางค์ อาจทำให้
ความหมายของคำใหม่คล้ายคำเดิมหรือต่างไปจากเดิม บางครั้ง
ทำให้เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้นด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. การซ้ำคำ

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น คล้าย ๆ ดำ ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ
ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ทำส่ง ๆ เป็นลม ๆ
เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้น เช่น ริน ๆ
แจ้ว ๆ เอื่อย ๆ

๒. การเพิ่มคำ

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น น้ำตก ป้องกัน บุกรุก
ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ผีเสื้อ กล้วยไม้ แม่มด
เกิดความไพเราะและมีความหมายเพิ่มขึ้น เช่น ลวดลาย
เจิดจ้า แวววาว

๓. การเพิ่มพยางค์

ความหมายคล้ายคำเดิม เช่น โดด - กระโดด
เดียว - ประเดียว ทำ - กระทำ
ความหมายต่างจากคำเดิม เช่น ธรรม - อธรรม
โลหะ - อโลหะ ชัย - ปราชัย

๒.๔ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อชี้เฉพาะ หรือ
เพื่อป้องกันความชัดเจน เช่น คำว่า นี่ โน่น นั้น ฯลฯ
นี่เป็นของที่ฉันชอบมากที่สุด
โน่นคือน้ำตก
นั่นเป็นลำธารน้ำแห่งยอด

๒.๕ สรรพนามที่ใช้แทนคำนามทั่วๆ ไป ไม่ชี้เฉพาะเจาะจงว่า
เป็นอะไร บางครั้งอาจใช้ในรูปแบบประโยคคำถาม เช่น ใคร
อะไร ไหน ผู้อื่น ฯลฯ
ใครอ่านหนังสือแล้วบ้าง
ไม่มีใครดีเท่าเธอ ใครดีเท่าเธอ
เขาไม่มีอะไรจะกิน เขาจะกินอะไร
มานะอยู่ที่ไหนก็ได้ มานะอยู่ไหน
การทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเป็นบาปอย่างยิ่ง

๓. การใช้คำ ข้อความหรือประโยคเพื่อการประกาศโฆษณาให้ผู้อื่น
เชื่อและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ต้องเลือกใช้คำให้ถูกต้องและ
เหมาะสม

ฝึกอ่านและสังเกต

๓.๑ ใช้วิธีบอกปัญหา สาเหตุ และสรุปการแก้ปัญหา
ปัญหา/สาเหตุ การแก้ปัญหา
ปวดหัว เป็นไข้ ไข้ยาดำราหลวง

คอแห้งกระหายน้ำ

ดื่มน้ำมะนาว

ไม่รู้ความหมายของคำ

ต้องเปิดพจนานุกรม

๓.๒ ใช้วิธีบอกคุณภาพและเสนอแนะการเลือกใช้

คุณภาพ

เสนอแนะ

เปิดปั๊มติดยุบ

ใช้โทรทัศน์ไทยทำ

แก้วเดียวติดใจ

ดื่มน้ำกระเจี๊ยบ

โตเร็วทันใจ

ใช้ปุ๋ยธรรมชาติ

๓.๓ ใช้คำขวัญหรือคำคมเป็นข้อเตือนใจ

ฉีกหนังสือหนึ่งหน้า

ทอนปัญญาคนนับพัน

ทิ้งขยะไม่เป็นที่

เก็บทั้งปีก็ไม่หมด

๔. การพูดมีความสำคัญมาก นอกจากจะรู้จักใช้น้ำเสียง ท่าทางหรือเลือกโอกาสแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการโยงความคิด และการใช้คำในการถามตอบให้ถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย

ฝึกอ่านและพิจารณาจากเนื้อเรื่องในบทเรียน

๑ สร้างสถานการณ์

“ขอประทานโทษค่ะ ที่หนูกับพี่นุกรุกเข้ามาในไร่ของท่าน พวกหนูไม่เคยเห็นต้นลำไย ได้ทราบว่าท่านทำไร่ลำไย ก็เลยลอดรื้อเข้ามาดู” มานีพูด

๒. สร้างความคุ้นเคย

“วันนี้หนูมาเยี่ยมพ่อของเพื่อนค่ะ อยู่ตรงนี้เอง ท่านไม่สบาย พอดีวัฒนาบอกว่าในไร่ของท่านมีต้นลำไย หนูเลยขอให้พี่ของหนูพาเข้ามาดู หนูกราบขออภัยนะคะ ที่เข้ามาโดยไม่ขออนุญาตท่านก่อน”

๓. เริ่มเข้าสู่จุดหมาย

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยบ้างครับ (พูดเพื่อจะนำปุ๋ยมูลโคมาให้)

๔. โยงความคิดสู่จุดหมาย (พูดสิ่งที่ต้องการ) “หนูต้องการความเมตตาจากท่านค่ะ” (แล้วเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง เพื่อขอความเห็นใจ)

๕. ใช้คำพูดสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม

“ท่านครับ ท่านใช้ปุ๋ยอะไรใส่ต้นลำไยครับ”

“อนุญาตให้เพื่อน ๆ ของหนูนำปุ๋ยเข้ามาให้ท่านเถอะนะคะ”

“ถึงอย่างไรก็ขออนุญาตให้พวกหนูนำปุ๋ยมาให้ท่านเถอะค่ะ”

บทที่ ๑๕

วาจาสิทธิ์

“ไชโย · ธง ไตรรงค์ ได้เป็นแชมป์โลกแล้ว” ปิติถือหนังสือพิมพ์วิ่งมาบอกเพื่อน ๆ

“ใครกัน ธง ไตรรงค์” ชูใจถามง ๆ

“ธง ไตรรงค์ เป็นนักมวยของไทยอย่างไรล่ะ ไปชิงแชมป์โลกรุ่นไลท์ฟลายเวทที่ต่างประเทศ แหม ชูใจนี่ช่างไม่สนใจข่าวความเก่งกล้าสามารถของคนไทยเสียบ้างเลย” ปิติพ้อ เพชรรับหนังสือพิมพ์จากปิติไปนั่งอ่านบนแคร่กับวีระ

“ฉันไม่ชอบมวย ฉันก็ไม่สนใจนะซี” ชูใจตอบ

“นักมวยไทยไปทำชื่อเสียงให้ชาติบ้านเมืองมาแต่โบราณแล้วนะ” มานีพูด

“นายขนมต้มใช่ไหม” ปิติถาม

“ใช่แล้ว นายขนมต้มผู้ที่พระเจ้ามังระ กษัตริย์พม่าสมัยโบราณตรัสสรรเสริญฝีมือชกมวยว่า ไทยมีพิษอยู่ทั่วตัว เพียงแต่มือเปล่าไม่มีอาวุธเลยยังเอาชนะได้ถึงสิบคน” มานีตอบ

“นายขนมต้มเป็นใครกันล่ะ ทำไมจึงชื่อเหมือนขนมที่ฉันชอบนะ มานีช่วยเล่าเรื่องนายขนมต้มให้ฉันฟังบ้างซิ” เพชรพูด

มานีจึงเล่าว่า “นายขนมต้มเป็นนักมวยมีชื่อสมัยกรุงศรีอยุธยา

ตอนปลาย คือ ตอนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ และสมเด็จพระเจ้าตากสิน
 มหาราชกำลังรวบรวมผู้คนกอบกู้อิสรภาพและปราบปรามข้าศึกศัตรู
 อยู่ ระยะนั้นพระเจ้ามังระ กษัตริย์พม่า ทรงยกฉัตรยอดพระมหาเจดีย์
 เกศธาตุในเมืองร่างกุ้ง แล้วโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการ
 ฉลอง พวกขุนนางกราบทูลว่านักมวยเมืองไทยมีฝีมือดี พระเจ้ามังระจึง
 ตรัสสั่งให้จัดมา นักมวยไทยที่ไปชกครั้งนั้นมีนายขนมต้มรวมอยู่
 ด้วย ถึงคราวนายขนมต้มขึ้นชกมวย นายขนมต้มชกคู่ต่อสู้ไม่ทัน
 ถึงยก คู่ต่อสู้ก็แพ้ ผู้จัดงานจึงจัดนักมวยคนอื่นเข้ามาเปรียบชกก็แพ้

อีก จนถึงสิบคน นายขนมต้มยังเป็นผู้ชนะอยู่ พระเจ้ามังระพอพระทัยมาก ตรัสชมเชยฝีมือนายขนมต้ม และพระราชทานรางวัลมากมาย”

“นายขนมต้มเก่งจังเลย ชอบใจมากนะมานี้ ที่เล่าให้ฉันฟัง” เพชรพูด

“มานี้จำแม่นจัง” วีระชม “พี่ก็ชอบนายขนมต้ม พี่อ่านประวัติของเขาแล้วนึกว่าดึกดำบรรพ์เป็นคนรูปร่างใหญ่โต ลำสัน แข็งแรง และทรหดท้าวาดทีเดียว เสียดยาที่ประวัติของนายขนมต้มในพระราชพงศาวดารเขียนไว้สั้น ๆ พี่คิดว่านายขนมต้มอาจจะกราบทูลอะไรพระเจ้าอังวะก็ได้นะ”

“คงจะเป็นถ้อยคำที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วย” ชูใจรำพึง

“ทำไมชูใจคิดอย่างนั้นล่ะ” ปิติถาม

“ฉันเดานะ...” ชูใจตอบยิ้ม ๆ “เพราะฉันนั่งฟังพวกเธอพูดกัน แล้วก็คิดไปว่า ทำไมคนไทยจึงมีฝีมือทางชกมวยเป็นที่เลื่องลือตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงทุกวันนี้ ฉันก็เลยทักทักเออว่า พวกนักมวยรุ่นหลังคงจะเป็นทายาทของนายขนมต้มเพราะคำพูดอันศักดิ์สิทธิ์ของเขานั้นเองกระมัง”

วีระฟังชูใจพูดแล้วก็รู้สึกสะดุดใจจึงนั่งคิดวิเคราะห์คำพูดของชูใจอยู่เงียบ ๆ ปลอ่ยให้เพื่อน ๆ คอยกันต่อไป วีระเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต ช่างจำ และชอบอ่านหนังสือมาแต่ไหนแต่ไร ลักษณะนิสัยของเขาอันนี้เป็นสิ่งที่ลุ่มกุ่มใจยิ่ง จึงสรรหาหนังสือดี ๆ มาไว้ให้เขาอ่านเป็นจำนวนมาก เวลาว่าง ๆ ถ้าอยู่ที่บ้านวีระมักจะเข้าไปพูดคุยกัยถาม

เรื่องต่าง ๆ กับลุงและป้าด้วยความเคารพนอบน้อม ถ้าอยู่ที่โรงเรียน เขาจะร่วมอภิปรายปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนทั้งที่เป็นนักเรียนชั้นเดียวกับเขาและชั้นที่สูงกว่า วาจาท่าทางของวีระสุภาพอ่อนน้อม เพื่อนฝูงทุกคน และครูบาอาจารย์ในโรงเรียนใหม่ที่รู้จักวีระก็ชอบเขาทุกคน

คำพูดของชูใจที่กล่าวออกมาเมื่อสักครู่นี้ กระทบความคิดของวีระ เพราะเขาเคยคิดอยู่เสมอว่า คำพูดของบุคคลที่ตั้งใจจะกล่าว ถ้อยคำนั้นออกมา จะมีอำนาจหรือพลังบันดาลให้บุคคลผู้นั้นเป็นไป หรือทำได้ตามนั้น เมื่อคิดดังนี้เขาจึงขยายความคิดให้เพื่อนฟัง เขาถามชูใจว่า

“ชูใจ เมื่อกี้ที่เธอพูดว่า นายขนมต้มคงจะพูดถ้อยคำที่ศักดิ์สิทธิ์ ใวันั้น เธอคิดว่านายขนมต้มน่าจะพูดว่าอย่างไร”

ชูใจลืมคำพูดของตนเองแล้ว เพราะระหว่างที่วีระนั่งคิดอยู่เงียบ ๆ คนเดียวนั้น เพื่อน ๆ พากันคุยถึงเรื่องอื่น ชูใจจึงนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วยิ้ม

“โธ่ นึกว่าพี่วีระลืมไปแล้ว เห็นนั่งตาลอย ฉันคิดเล่น ๆ หรอกคะ”

“คิดว่าอย่างไรจะ”

“คิดว่า นายขนมต้มอาจจะพูดว่า คนไทยมีพิษอยู่ทั่วตัวแน่นอน และด้วยมือเปล่านี้แหละ ฝีมือนักมวยไทยจะเป็นที่เลื่องลือตลอดไป”

ชูใจพูด

“นายขนมต้มอาจจะพูดอย่างนี้ก็ได้ละ เห็นไหมละ ฝีมือนักมวยไทย ดังก้องโลกทีเดียว” ปิติเสริม

“พี่มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับคำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ อยากฟังไหม” วีระถาม

ทุกคนทำตาโตด้วยความสนใจ เพชรกับปิติรีบพับหนังสือพิมพ์
เข้ามานั่งใกล้ ๆ วีระ

“พ่อยากจะให้เธอเข้าใจเสียให้ถูก คำว่า คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ที่พี่
พูดถึงไม่ใช่ปาฏิหาริย์นะจ๊ะ แต่เป็นคำพูดที่บุคคลได้ลั่นวาจาแล้ว ก็มี
ความมุ่งมั่นพยายามทำให้ได้ตามคำพูดของตน” วีระซ่อมความเข้าใจ
ทุกคนพยักหน้ารับ วีระจึงเล่าว่า

“คำพูดศักดิ์สิทธิ์ เรื่องแรก คือ วาจาของพระร่วงเมืองสุโขทัย
เรื่องพระร่วงเมืองสุโขทัยนี้ ตามตำนานได้เล่าเป็นเรื่องปาฏิหาริย์
ไว้มากว่า พระร่วงเมื่อครั้งเป็นพ่อเมืองละโว้หรือปัจจุบันคือจังหวัด
ลพบุรีนั้น เป็นผู้มื้วาจาสิทธิ์ พูดคำไหนเป็นคำนั้นจนเป็นที่เลื่องลือ
นับถือของผู้คนทั่วไป ขณะนั้นพระเจ้ากรุงสุโขทัยสิ้นพระชนม์ คน
ทั้งหลายเห็นพระร่วงมีบุญญานภาพ จึงพากันเชิญขึ้นเป็นกษัตริย์
ครองราชสมบัติ ณ กรุงสุโขทัย มีพระนามว่า พระเจ้าศรีอินทราทิตย์
แต่ความหมายที่แท้จริงของคำว่าวาจาสิทธิ์ของพระร่วงนั้น พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ทรงสันนิษฐานจากตำนาน ตำนาน
มีไว้ว่าเมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีมาแล้ว พระร่วงหรือนายร่วงเป็นพ่อเมือง
ละโว้ ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศขอม ในเมืองละโว้มีทะเลสาบน้ำจืด
อยู่แห่งหนึ่งชื่อทะเลชุบศร สมัยนั้นถือว่าน้ำในทะเลชุบศรเป็นน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์ กษัตริย์ขอมจึงกำหนดให้พ่อเมืองละโว้ตักน้ำทะเลชุบศร
ไปส่งยังนครธม ซึ่งเป็นราชธานีของประเทศขอมเพื่อใช้ในการพระ
ราชพิธีต่าง ๆ กำหนด ๓ ปี ต่อครั้ง

พระร่วงพ่อเมืองละโว้เป็นคนไทย มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะให้เมืองละโว้รอดพ้นจากอำนาจขอมให้ได้ ต่อมาเมื่อถึงคราวจะต้องตักน้ำไปส่งอีกครั้งหนึ่งนั้น เป็นระยะที่ชาวเมืองละโว้กำลังประสบความเดือดร้อนจากความแห้งแล้งกันดาร ทำให้พืชพรรณธัญญาหารไม่ได้ผล การส่งน้ำจึงล่าช้าจนกษัตริย์ขอมต้องส่งคนมาทวง พระร่วงจึงขอร้องให้ขอมช่วยขนน้ำไปเอง โดยชาวเมืองละโว้จะตักน้ำบรรทุกเกวียนให้ พวกขอมที่มาทวงน้ำครั้งนี้มีเกวียนมาสิบเล่ม แต่น้ำที่ทางขอมกำหนดให้พ่อเมืองละโว้ส่งไปนั้นจะต้องบรรทุกเกวียนถึงยี่สิบเล่ม จึงจะพอ เพราะใช้ตุ่มขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมากและเปลืองที่ พวกขอมก็เถียงว่าปริมาณน้ำที่บรรทุกเกวียนสิบเล่มไม่ครบตามที่กำหนดจึงไม่ยอมรับ พระร่วงลั่นวาจาให้สัญญาว่าจะให้ได้ปริมาณน้ำเท่าที่เคยส่งโดยไม่ขาดตกบกพร่อง พวกขอมคิดว่าพระร่วงไม่สามารถทำได้แน่ ๆ จึงรับว่าถ้าได้น้ำปริมาณเท่าเดิมก็ยินดีรับขนไปแทน พระร่วงดีใจมาก รีบเกณฑ์ไพร่พลตัดไม้ไผ่มาสานเป็นรูปชะลอมแต่ตาถี่ขนาดเท่ากระบุง แล้วชันยาภายในให้ดีเพื่อใช้บรรจุน้ำแทนตุ่ม เมื่อจัดการทำภาชนะเช่นนี้ได้มากพอจะบรรจุน้ำให้มีปริมาณเท่าเดิมแล้ว พระร่วงก็ให้ไพร่พลใช้ภาชนะนั้นตักน้ำ น้ำก็ไม่รั่วไหล ช้ำน้ำหนักก็เบากว่าตุ่มเป็นอันมากและไม่เปลืองที่ สามารถตั้งซ้อนกันบรรทุกเกวียนได้อย่างเต็มที่เมื่อบรรทุกเกวียนสิบเล่ม ปริมาณน้ำจึงได้เท่าที่เคยส่ง ขอมจึงจำเป็นต้องยอมขนน้ำไปเอง”

วีระกล่าวสรุปว่า “พระร่วงกล่าวกับพวกขอมว่าจะบรรทุกน้ำ

ลงในเกวียนสิบเล่ม ให้ได้ปริมาณน้ำเท่ากับที่เคยบรรทุกในเกวียน
ยี่สิบเล่มให้ได้ นี่แหละคือวาจาศักดิ์สิทธิ์ เพราะกล่าวออกมาจากความ
ตั้งใจอันแรงกล้าของท่านที่จะต้องนำละโว้ให้รอดพ้นจากอำนาจขอม
ให้ได้ ด้วยความตั้งใจอันแรงกล้านี้เอง ทำให้ท่านคิดทำภาชนะใส่น้ำ
แทนตุ่มได้สำเร็จ แล้วไทยก็เป็นไท เพราะต่อมาพระร่วงได้เป็นหัวหน้า
ทำการสงครามจนไทยได้อิสระภาพพ้นจากอำนาจขอม ตั้งประเทศไทย
ยกเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี มีพระเจ้าแผ่นดินสืบต่อมาตามลำดับ ดัง
ที่พวกเราได้เรียนรู้จากประวัติศาสตร์”

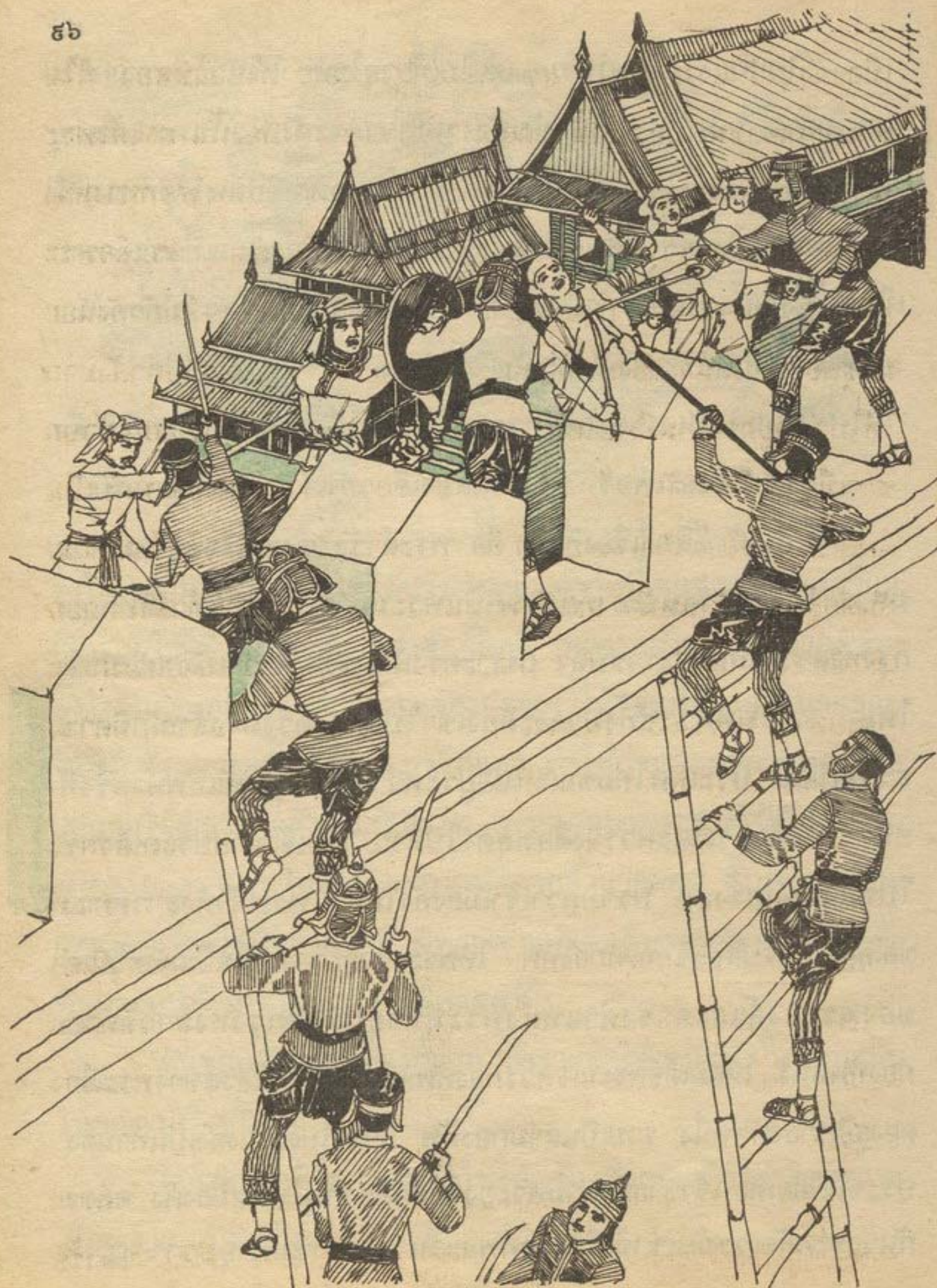
“ฉันชอบฟังเรื่องอย่างนี้มาก เพราะทำให้เราภูมิใจในความเป็น
ไทยของเรา” ชูใจพูด

“เราจะนั่งภูมิใจอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ ต้องช่วยกันพิทักษ์รักษาและ
เชิดชูด้วย” ปิติเสริม

“ลุงเล่าว่า เมื่อลุงหนุ่ม ๆ เคยไปเที่ยวสุโขทัย ได้เห็นโบราณสถาน และวัดวาอารามต่าง ๆ ประทับพิง นอกจากจะหักพังไปเพราะมีอายุนานแล้ว ยังมีคนไปขุดค้นทำลายด้วย ลุงบอกว่าเป็นพวกเห็นแก่ได้นึกถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่รู้ว่าการทำลายวัตถุโบราณที่แสดงความเป็นชาติไทยนั้นเป็นการทำลายชาติ ลุงเห็นแล้วก็ได้แต่เศร้าใจที่คนไทยบางคนไม่รู้คุณค่าของสิ่งเหล่านั้น” วีระพูด

“วันหลังฉันจะขอความกรุณาให้ลุงเล่าให้ฉันฟังบ้าง” มานีรำพึง
 ชูใจ ปิติและเพชร พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ฉันก็อยากฟัง”

คำพูดศักดิ์สิทธิ์เรื่องที่สอง คือ พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครั้งพระองค์ยังทรงเป็นพระมหาอุปราช ได้เสด็จไปยังกรุงหงสาวดีแทนพระราชบิดา เพราะครั้งนั้นกรุงหงสาวดีเปลี่ยนรัชกาลใหม่ ประเทศราชทั้งปวงจะต้องเข้าไปแสดงความจงรักภักดีตามธรรมเนียม ประเทศไทยขณะนั้นอยู่ระหว่างเสียกรุงให้แก่พม่าครั้งที่หนึ่ง สมเด็จพระนเรศวรจึงต้องเสด็จไปด้วย เมื่อเจ้านายประเทศราชไปชุมนุมกันครั้งนั้น ปรากฏว่าเจ้าเมืองคังไม่มา พระเจ้าหงสาวดีทรงขัดเคือง จึงรับสั่งให้เกณฑ์กองทัพ ให้พระมหาอุปราชซึ่งเป็นพระโอรสของพระองค์และดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราชกรุงหงสาวดีด้วยกองทัพหนึ่ง ให้สมเด็จพระนเรศวรกองทัพหนึ่ง และให้โอรสของพระเจ้าตองอูอีกกองทัพหนึ่ง รวมเป็นสามกองทัพ ให้ยกไปตีเมืองคังเป็นทำนองประชันฝีมือกัน เจ้าชายทั้งสามพระองค์ก็ยกกองทัพไปถึงเมืองคัง ตกลงกันว่าผลัดเวรกันเข้าตีเมืองคังทัพละวัน ทัพพระมหาอุปราชเข้าตี

เมืองคังในวันแรก ทัฟโอรสของพระเจ้าตองอุเข้าตีในวันที่สอง ก็ไม่สามารถเอาชนะเมืองคังได้ ขณะที่ทัพทั้งสองเข้าตีเมืองนั้น สมเด็จพระนเรศวรเสด็จตรวจดูท้องที่ จนทรงทราบว่ามืทางเข้าเมืองคังได้อีกทางหนึ่ง

ครั้นถึงคราวที่ทัพของพระองค์จะเข้าตีเมืองคัง สมเด็จพระนเรศวรจึงทรงแบ่งทหารเป็นสองกอง พอเวลาค่ำให้กองที่มีกำลังน้อยมาชุมนุมอยู่ด้านหน้า ซึ่งทั้งสองทัพเคยเข้าตีแล้ว ส่วนกองที่มีกำลังมากให้ไปชุมนุมอยู่ตรงด้านที่พบใหม่ จนเวลาตีจึงให้กองกำลังน้อยยกเข้าบุกชาวเมืองคังคิดว่าศัตรูเข้ามาด้านเดียวเหมือนทุกครั้ง ประจวบกับเป็นคืนเดือนมืดจึงมองไม่เห็นว่ข้าศึกมีกำลังมากน้อยเพียงใด จึงมารวมกันต่อสู้อยู่แต่ด้านหน้า สมเด็จพระนเรศวรจึงให้กองที่มีกำลังมากยกเข้าตีทางด้านหลัง ก็สามารถเอาชนะจับตัวเจ้าเมืองคังมาได้ พระมหาอุปราชและโอรสพระเจ้าตองอุได้รับความอับอายมาก มีความโกรธแค้นและเกลียดชังสมเด็จพระนเรศวรมาแต่ครั้งนั้น

ระหว่างที่ประทับอยู่ที่เมืองหงสาวดีนั้น มีเรื่องเล่าว่า สมเด็จพระนเรศวรทรงเล่นชนไก่กับพระมหาอุปราช ไก่พระมหาอุปราชแพ้ พระมหาอุปราชกำลังขัดเคือง แกล้งตรัสเสียดสีว่า “ไก่เชลยตัวนี้เก่งจริงหนอ” สมเด็จพระนเรศวรไม่พอพระทัยแต่สะกดกลั่นไว้ ตรัสตอบไปว่า “ไก่ตัวนี้อย่ำว่าแต่จะชนเอาเดิมพันเลย ถึงจะชนเอาบ้านเมืองก็ยั้งได้”

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรครั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่หงสาวดีรู้ว่จะไม่ยอมให้ดูหมิ่นไทยเหมือนอย่างแต่ก่อน เป็นพระดำรัส

ที่ห้าวหาญและมีความศักดิ์สิทธิ์ เพราะในเวลาต่อมาสมเด็จพระนเรศวร
ก็ทรงกอบกู้อิสรภาพคืนมาได้ด้วยพระปรีชาสามารถและความกล้าหาญ
เด็ดเดี่ยวของพระองค์

“ท่านลั่นวาจาออกไปแล้วว่า ไก่ของท่านจะชนเอาบ้านเมืองก็ได้
แล้วท่านก็พยายามกู้อิสรภาพคืนมาได้ นี่แหละวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์” วีระพูด
เมื่อเล่าเรื่องสมเด็จพระนเรศวรจบลง

ชูใจเอ่ยขึ้นว่า “ท่านกล้าเหลือเกินนะ อยู่ในท่ามกลางศัตรูแท้ ๆ
ท่านยังใช้วาจาข่มขวัญศัตรูได้”

“ท่านกล้าหาญมาก สู้รบกับข้าศึกทุกครั้งจะออกนำหน้าทหาร
พาทหารเข้าต่อสู้กับข้าศึกด้วยพระองค์เอง” วีระชี้แจง

“ชูใจพูดน่าคิดนะ วาจาข่มขวัญ คำพูดคนเรานี้ก็แปลก ปลอดภัย
ขวัญก็ได้ ขู่ขวัญก็ได้ สุดแต่จะใช้ แต่นั่นชอบวาจาศักดิ์สิทธิ์” ปิติพูด

“ฉันก็ชอบ” เพชรเสริม อย่างฉันนี้จะมีวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์ได้ไหมนะ”

“ได้ซีเพชร” วีระรับรอง “ถ้าเธอพูดสิ่งใดแล้ว เธอพยายามมุ่งมั่นทำให้ได้ตามที่เธอพูด วาจานั้นก็เป็นวาจาที่ศักดิ์สิทธิ์ แต่ถ้าเธอพูดสิ่งใดแล้วไม่ทำตามที่พูด วาจาก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์และไม่มีประโยชน์อะไรเลย ข้อสำคัญต้องเป็นสิ่งที่ดีที่ชอบนะ เทพยดาฟ้าดินจะอำนวยพรให้วาจานั้นศักดิ์สิทธิ์”

“ฉันจะพยายามให้วาจาของฉันศักดิ์สิทธิ์สักวันหนึ่ง” เพชรสัญญากับตัวเองเบา ๆ

แบบฝึก

๑. การอ่านประโยคหรือข้อความยาว ๆ ที่ไม่เว้นวรรค จำเป็นจะต้องอ่านทอดจังหวะ หรือสังเกตไปด้วยว่าควรแบ่งความเพื่อเว้นระยะตอนใดบ้าง จึงจะจับความได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ชูใจนี้ / ช่างไม่สนใจ / ขำความเก่งกล้าสามารถ / ของคนไทยเสียบ้างเลย
๒. เพราะฉันนั่งฟังพวกเธอพูดกันแล้ว / ก็คิดไปว่า / ทำไมคนไทย / จึงมีฝีมือทางชกมวย / เป็นที่เลื่องลือ / ตั้งแต่สมัยโบราณ / มาจนถึงทุกวันนี้

๒. คำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ก็ใช้แทนกันไม่ได้ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงตามความหมายที่แท้จริง ตรงตามเรื่องราวหรือจุดประสงค์

ฝึกอ่านและสังเกต

- ไทย ไท
- ปก ปัก รักษา ป้องกัน
- ภูมิใจ ภาคภูมิ ภูมิฐาน
- ชม เชย ชมเชย เชยชม
- สรรเสริญ ยกย่อง นับถือ เทิดทูน
- ประวัติ ชีวประวัติ
- ประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุ พงศาวดาร

๓. คำบางคำเมื่อออกเสียงพูดโดยเน้นเสียงต่างกัน ความหมายจะแตกต่างกันด้วย ต้องพิจารณาความหมายตามเสียงหรืออารมณ์ของผู้พูด

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เน้นเสียงต่างกัน ความหมายต่างกัน เช่น
ฉันมีเงินร้อยning แต่ของราคาร้อยหนึ่งบาท เลยซื้อไม่ได้
๒. เน้นเสียงต่างกัน แสดงอารมณ์ของผู้พูดต่างกัน
ฉันไม่รู้
ฉันไม่รู้ (ฉันในที่นี้คือฉัน แสดงอารมณ์ไม่พอใจ)

๔. คำมีความหมายหลายอย่าง บางคำมีความหมายต่างกันตามหน้าที่ของคำในประโยค หรือความหมายต่างกันตามที่กำหนดไว้เฉพาะในกลุ่มบุคคลและอาชีพ

ฝึกอ่านและจำ

๑. ต่างกันตามหน้าที่ในประโยค เช่น

ยา

แอสไพรินเป็นยาระงับปวด (ยา ทำหน้าที่เป็น คำนาม)

เอาชันทากระชุน้ำจะไม่รั่ว (ยา ทำหน้าที่เป็นกริยา)

๒. ต่างกันตามลักษณะกลุ่มบุคคลและอาชีพ เช่น

ตอน

หนังสือนี้มี ๓ ตอน (ตอนเป็นคำนาม บอกจำนวน ใช้กับหนังสือ)

ฉันทอนต้นไม้ (ตอนเป็นกริยาใช้กับงานเกษตร)

ยก

หนังสือ ๘ หน้ายก

ไม้กระดาน ๑ ยก

(ยกเป็นคำนาม ใช้สำหรับอาชีพช่างไม้ ช่างพิมพ์)

มวยชกกัน ๕ ยก (ยกเป็นคำนาม ใช้สำหรับการชกมวย)

๕. คำที่มีรูปเป็นคำควบกล้ำ เวลาอ่านต้องสังเกตให้ดีว่าเป็นคำควบกล้ำหรืออักษรนำ หรือคำประวิสรรชนีย์

ฝึกอ่านและจำ

๑. อ่านเป็นคำควบกล้ำ

ปรารถนา	อ่านว่า	ปราด-ตะ-หนา
อภิปราย	"	อะ-พิ-ปราย
ปราบปราม	"	ปราบ-ปราม
ผลิ	"	ผลิ
ปลิด	"	ปลิด

๒. อ่านเป็นอักษรนำ

ผลิต	อ่านว่า	ผะ-หลิด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปรอท	"	ปะ-หรด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปลัด	"	ปะ-หลัด (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)
ปรักหักพัง	"	ปะ-หรัค-หัก-พัง (ออกเสียงอะกึ่งเสียง)

๓. อ่านเหมือนประวิสรรชนีย์

ปรีวิตก	อ่านว่า	ปะ-ริ-วิ-ตก
ปราชัย	"	ปะ-รา-ไช
ปริมาณ	"	ปะ-ริ-มาน

๖. การอ่านเขียนคำพ้องเสียงและคำพ้องรูป จำเป็นต้องรู้ความหมายของคำนั้น จึงจะอ่านและเขียนได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๖.๑ คำฟ้องเสียง ต้องรู้ความหมายของคำจึงจะเขียนได้ถูกต้อง บาง
ครั้งต้องอาศัยการจำเป็นพิเศษ

โจทย์เลขข้อนี้ยากมาก

(ฟ้องเสียงกับ โจทก์ โจษ)

๖.๒ คำพ้องรูป เวลาอ่านต้องรู้ความหมายของคำ และสังเกตความ
เสียก่อน จึงจะออกเสียงได้ถูกต้อง

ปิตินาแห่นมาเลี้ยงปลานิล

เขารักและหวงแหนประเทศชาติ

หลานทำหน้าแหงเมื่อป้าจับได้ว่าทำผิด

ไม่มีใครกำหนดกฎเกณฑ์เข้าประเทศที่มีกำลังทหารมาก

เห็นหมู่สกุณาเพลาเย็น

พ่อบอกให้เพลๆ การเที่ยวลงบ้าง

บทที่ ๑๖

เรื่องข้าขัน

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว พวกเด็ก ๆ พวกกันไปนั่งเล่นที่ได้ต้นจามจุรีซึ่งแผ่กิ่งก้านสาขาร่มรื่นเย็นสบาย ใครมีเรื่องสนุก ๆ หรือข่าวคราวที่น่าสนใจก็นำมาเล่าสู่กันฟัง บางทีก็เล่นทายปริศนาอะไรเอ๋ยหรือเล่นต่อคำ วันนี้มานีชวนเพื่อน ๆ ผลัดกันเล่าเรื่องข้าขัน

“ให้มานีเล่าก่อน” ดวงแก้วพูด ทุกคนเห็นด้วย มานีจึงเล่าเป็นคนแรก

“ฉันจะเล่าเรื่องข้าขัน ชื่อ คนละเรื่อง ให้ฟัง” มานีเริ่ม “กำนันฉุยเพิ่งไปกรุงเทพ ฯ เป็นครั้งแรก ได้ยินเด็กท้ายรถร้องตะโกนเรียกผู้โดยสาร

เด็กท้ายรถ คลองเตยครับ คลองเตย เด็กบาทเดียว ผู้ใหญ่สองบาท

กำนันฉุย อย่างช้าละ เอ็งคิดเท่าไร

เด็กท้ายรถ ลุงเป็นผู้ใหญ่นี้ ก็คิดสองบาทนะซี

กำนันฉุย ใครว่าข้าเป็นผู้ใหญ่ ข้าเป็นกำนันต่างหากล่ะ”

เพื่อน ๆ หลายคนหัวเราะ แต่เพชรไม่รู้ว่าเรื่องที่มานีเล่าน่าขันตรงไหน จึงไม่หัวเราะ

“เรื่องนี้น่าขันตรงไหน พวกเธอจึงพากันหัวเราะ” เพชรถาม

“อ้าว..... ก็กำนันฉุยกับเด็กท้ายรถเข้าใจไปคนละอย่างไง

ละ เด็กทำรถพุดถึงผู้ใหญ่ หมายถึงคนตัวโต ๆ ไม่ใช่เด็ก แต่กำนันนุญ
กลับไปคิดถึงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งคนทั่วไปเขาเรียกสั้น ๆ ว่าผู้ใหญ่
กำนันนุญจึงบอกว่าตัวเขาไม่ใช่ผู้ใหญ่ แต่เป็นกำนันอย่างไรล่ะ” ปิติ
ชี้แจง เพชรจึงเข้าใจ

“ที่นี่ใครเป็นคนเล่าคนที่สองละ” ชูใจถาม

“ฉันเล่าก็ได้ ตอนที่นอนรักษาขาอยู่ที่โรงพยาบาล นางพยาบาล
หาหนังสือการ์ตูนมาให้อ่านเยอะแยะเลย” จันทรพุด

“ถ้าอย่างนั้น เธอก็มีเรื่องขำขันมากมายละซี”

“ฉันต้องนึกก่อน เพราะอ่านแล้วชักจะลืม ๆ แต่ตอนนี้จำได้แม่นยำ
อยู่เรื่องหนึ่ง ฉันจะเล่าให้ฟัง ชื่อเรื่อง ราก” จันทรบอกเพื่อน ๆ

“รากอะไร” เพชรถาม

“นั่นนะซีรากอะไร ฟังแล้วเดี๋ยวก็รู้ ฟังนะ มีหนุ่มบ้านนาชื่อ
ทิดปาน วันหนึ่งเขาพาเมียไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ เมียทิดปานไม่เคยนั่งรถ
ระยะทางไกล ๆ จึงรู้สึกไม่สบายและมวนท้อง จึงบอกทิดปาน
เมียทิดปาน พี่...ฉันจะราก

ทิดปาน อย่าพูดว่าราก ต้องพูดว่าอาเจียน

เมื่อไปถึงกรุงเทพ ฯ ทิดปานจึงพาเมียไปเที่ยวสนามหลวง ขณะที่เดินชม
นั่นชมนี้อยู่นั้น เมียทิดปานก็เซถลาจะหกล้ม

ทิดปาน อ้าว เป็นอะไรไปล่ะ

เมียทิดปาน ฉันสะดุดอาเจียนมะขามจ๊ะ”

ทุกคนหัวเราะครืน ดวงแก้วหัวเราะจนน้ำตาไหล

“เรื่องชั้น ๆ เกี่ยวกับการพยายามใช้คำให้สุภาพจนผิดความหมาย
นี่ ฉันเคยอ่านเจอเรื่องหนึ่ง ชื่อเรื่อง หัวกับศีรษะ ฉันจะเล่า
ให้ฟัง” ปิติพูด

“ชื่อแปลก หัวก็คือศีรษะ ศีรษะก็คือหัว เรื่องเป็นอย่างไรล่ะ
ปิติ” เพชรถาม

“เด็กชายแดงไม่สบายจึงไปบอกครู

แดง คุณครูครับ ผมปวดหัว

ครู พูดว่าปวดศีรษะนะจ๊ะ ปวดศีรษะแล้วตัวร้อนหรือเปล่าจ๊ะ

แดง ตัวไม่ร้อนครับ แต่ศีรษะใจเต้นแรง”

ทุกคนหัวเราะเฮฮาเสียงดัง จนเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ที่เล่นอยู่บริเวณใกล้ ๆ เข้ามาร่วมวงฟังด้วยหลายคน

“ตกลงดินะ คำต่าง ๆ นี่ต้องใช้ให้ถูกที่ ถ้าใช้ไม่ถูกก็ฟังน่าขัน” ดวงแก้วพูดพลางหัวเราะ

“ใครจะเป็นคนเล่าคนต่อไปล่ะ” มานีถาม

“ฉันเล่าก็ได้” ชูใจตอบ “ฉันจะเล่าเรื่อง ชังไม่ได้ ให้ฟังนะ”

“ชังไม่ได้ แปลว่าอะไรชูใจ” จันทรถาม

“หมายถึง เอามาชั่งกับตาชั่งไม่ได้จะ ฟังเรื่องก่อนนะจ๊ะ แล้ว เธอจะเข้าใจ ฟังนะ ชายหนุ่มแปลกหน้าคนหนึ่งจะเดินทางเข้าไปในตัว จังหวัด รู้สึกอ่อนใจเพราะหนทางไกลเหลือเกิน เขาเห็นตาแก่คนหนึ่งนั่งอยู่ ข้างถนนจึงเข้าไปถาม

ชายหนุ่ม ลุง ทางจากนี้ไปถึงอำเภอกี้กิโล
ตาแก่ ไม่รู้ซีพ่อหนุ่ม ไม่เห็นใครเคยชั่งตุลั๊กที่

หลายคนฟังไม่เข้าใจ พอเห็นเพื่อน ๆ หัวเราะขบขันก็ทำหน้า เล็กเล็ก ดวงแก้วจึงอธิบายให้เพื่อนฟัง

“คำบางคำเราพูดย่อ ๆ หรือตัดคำข้างหน้าบ้าง ข้างหลังบ้าง ทำให้เข้าใจไขว้เขว อย่างเช่นชายหนุ่มในเรื่องนี้ถามตาแก่ว่าทางกี้ กิโล หมายถึง กิโลเมตรซึ่งเป็นหน่วยวัดระยะทาง แต่ไม่พูดเต็มคำ พูด สั้น ๆ ว่า กิโล เลยทำให้ตาแก่เข้าใจผิดคิดว่าถามว่าถนนหนักกี้ กิโลกรัม ซึ่งเป็นหน่วยวัดน้ำหนัก จึงตอบว่าไม่เห็นใครเคยเอาถนนมาชั่ง ตูลั๊กที่”

เพื่อนที่ไม่เข้าใจพยักหน้าแสดงว่าเข้าใจ และพากันวิพากษ์ วิจารณ์ เรื่อง การใช้คำที่ไม่เต็มรูปคำแล้วทำให้เกิดความเข้าใจผิดอยู่ ครู่หนึ่ง

“ทีนี้ตาใครเล่าล่ะ” เพื่อนคนหนึ่งถามด้วยความสนใจ

“ฉันจะเล่าให้ฟังเอง” ดวงแก้วพูด “แต่พวกเธออาจจะไม่ขัน ก็ได้ล่ะ”

“ฉันไม่ใช่ไก่ ฉันก็ไม่ขันนะซี” เพื่อนคนหนึ่งพูด คนอื่นพากันหัวเราะคิกคัก ดวงแก้วค่อนข้างปะหลับปะหลือกแล้วเริ่มเล่าเรื่องชวนขัน

“ชื่อเรื่อง ชอบหรือไม่ชอบ นะ เรื่องมีอยู่ว่า หนูแหวนเป็นโรคปวดหัวตอนเช้า ๆ”

“ทำไมไม่พูดว่าปวดศีรษะล่ะ” เพชรถาม

“เราพูดคุยกันระหว่างเพื่อนฝูง พูดง่าย ๆ ว่าปวดหัวก็ได้” ดวงแก้วตอบ แล้วจึงเล่าต่อไป “หนูแหวนจึงไปหาหมอ บอกกับหมอว่า หนูแหวน คุณหมอมะ หนูชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ ทำยังไงจึงจะหายคะ

หมอ อ้าว ! ถ้าชอบแล้วจะทำให้มันหายทำไมล่ะ”
เพื่อน ๆ หัวเราะ

“พูดอย่างนี้ ฉันเคยได้ยินบ่อย ๆ คือไม่ชอบ แต่พูดว่าชอบ” มานีพูด

“เขาพูดประชดหรือเปล่าจะ เมื่อวานนี้ลูกคนเล็กของป้าสร้อย ปีนขึ้นไปบนต้นไม้ ไทร ป้าสร้อยพูดว่า ‘ตกลงมาตายเสียก็ดี’ ฉันคิดว่า ป้าสร้อยคงไม่อยากจะให้ลูกขึ้นต้นไม้ เลยพูดประชด ที่จริงคงไม่อยากจะให้ลูกตกลงมาตายหรอก” ปิติอภิปราย

“อย่างนั้นเป็นคำพูดประชด แต่เรื่องที่ดวงแก้วเล่าเมื่อคืนนี้ไม่ใช่พูดประชดหรอก แต่เป็นคำที่เราใช้ติดปาก จนไม่นึกถึงความหมายของมัน อย่างแม่ของฉันพูดเสมอว่า ฉันชอบนอนละเมอ ฉันไม่ชอบ

สักหน่อย และไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำว่าละเมออย่างไร แม่ก็พูดว่าฉันชอบ”
เพื่อนคนหนึ่งพูด

“ถ้าไม่พูดว่าชอบเราจะพูดว่าอย่างไรดี” ชูใจถาม

“ไม่พูดเลยก็ได้ เช่น พูดว่า หนูปวดหัวตอนเช้า ๆ ทำอย่างไร
จึงจะหาย ก็ฟังได้ความแล้วนี่” จันทรแสดงความคิดเห็น

“ฉันคิดว่าถ้าพูดว่าปวดหัวตอนเช้า ๆ ฟังแล้วไม่รู้แน่ชัดว่าปวด
อย่างไร ปวดเป็นประจำทุกวัน หรือปวดเสมอ ปวดบ่อย ๆ แต่ไม่ปวด
ทุกวัน แต่ถ้าพูดว่า ชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ รู้สึกว่ามันไม่ได้ปวดทุกวัน
แต่ปวดเสมอ ฉันว่าชอบปวดหัวตอนเช้า ๆ เข้าใจความหมายดีกว่า เพียง
แต่จะใช้คำว่าชอบไม่ถูกเท่านั้น” มานีอภิปราย

“ฉันเห็นด้วยกับมานี” ดวงแก้วสนับสนุน “แต่เราน่าจะหาคำอื่น
มาใช้แทนคำว่าชอบ แล้วให้มีความหมายเข้าใจได้แน่ชัด”

“ใช้คำว่า มักจะ ได้ไหม หนูมักจะปวดหัวตอนเช้า ๆ หมายความว่า
ว่า หนูปวดหัวตอนเช้า ๆ บ่อย ๆ หรือปวดเสมอ” ชูใจเสนอความเห็น
เพื่อน ๆ รู้สึกพอใจและเห็นด้วย

“ถ้าเช่นนั้น ต่อไปนี้เราจะต้องพูดให้ถูก ฉันจะไปบอกแม่ว่า
ฉันมักจะนอนละเมอ ไม่ใช่ฉันชอบนอนละเมอ” เพื่อนคนหนึ่งพูด ทุกคน
หัวเราะชอบใจ

“ฉันมีเรื่องชวนขันทำนองนี้เหมือนกัน ใครจะฟังบ้าง ฉันจะเล่า
ให้ฟัง” เพชรเสนอ เพื่อนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าอยากฟัง และขอให้
เพชรเล่า เพชรจึงเล่าให้ฟัง

“นี่เป็นเรื่องของน้องชายของตนเอง เจ้ามอมกับเจ้าหมึก วันหนึ่ง ฝนตก ดินในสวนเป็นโคลน มอมไปขุดดินกับพ่อ พอฝนซาก็เดินกลับมาบ้าน เขาบอกหมึกว่า

มอม ฝนตกเดินย่ำโคลนมา เลอะเทอะน่าดูเลย

หมึก ไม่เห็นน่าดูเลย สกปรกจะตายไป”

ทุกคนหัวเราะงอ มานี ปิติ จันทร และดวงแก้ว รู้จักและคุ้นเคยกับมอมและหมึกดี ได้ฟังเรื่องที่เพชรเล่าแล้วนึกถึงใบหน้าของมอม และหมึกก็ยังรู้สึกขบขันยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ

“ค่าน่าดู นี่ก็ใช้กันผิด ๆ เยอะนะ” ปิติพูด “เมื่อตอนที่พวกนักดนตรีมาเล่นดนตรีโฉงฉ่างอยู่ข้างห้องเรียนของพวกเรา เพื่อนของเราคนหนึ่งบ่นว่า ‘แหม! หนวกหูน่าดูเลย’ ฉันได้ยินแล้วก็อดขันไม่ได้”

“ค่าน่าดู น่าจะใช้กับสิ่งที่เราดู เราเห็นว่ามันน่าดูและสวยงามนะ”

ชูใจพูด

“ใช่ เช่นพูดว่า ชูใจสวยน่าดู อย่างนี้จึงจะใช้ได้นะ” เพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งกระเช้า ชูใจรู้สึกทั้งโกรธและอายจึงคว่ำก้นหันขึ้นมามีหมายจะขว้าง เพื่อนนักเรียนชายคนนั้นรีบวิ่งหนีไปโดยเร็ว เพื่อน ๆ พากันหัวเราะอย่างสนุกสนาน

“ฉันรู้สึก ว่า คำว่า น่าดู ที่ใช้ติดปากกันอยู่ทุกวันนี้ ไม่รู้ความหมายว่าอย่างไร หิวน่าดู ปวดน่าดู ทางไกลน่าดู แหม ฟังแล้วรำคาญน่าดู” ดวงแก้วพูดจบ ทุกคนก็หัวเราะ เพราะดวงแก้วเองก็ใช้คำว่าน่าดูผิดเหมือนกัน

“เธอก็ตัดค่านานาดูเหมือนกันนะ ดวงแก้ว” มานีพูดพลางหัวเราะ

“จะ ฉันรู้ตัวเหมือนกัน ต่อไปนี้ฉันจะพยายามใช้ไม่ให้ผิดจะ”

ดวงแก้วยอมรับ

“ฉันคิดว่า เราอาจจะใช้พูดได้ แต่อย่าใช้ในการเขียนก็แล้วกัน”

ปิติแสดงความคิดเห็น

“ถ้าพูดจนเคยชินแล้ว มักจะติดมาใช้เขียนด้วยนะ ทางที่ดีฉันคิดว่า เราควรจะฝึกไม่ให้พูดผิด แล้วจะได้เขียนไม่ผิดด้วย” มานีพูด

“ฉันเห็นด้วย” ดวงแก้วเสริม คนอื่น ๆ ก็พูดสนับสนุนเป็นเสียงเดียวกัน

“ใครจะเล่าอีกล่ะ ฉันอยากฟังเรื่องซ้ำขึ้นอีก” เพชรพูด

“ฉันจะเล่าให้ฟัง” เพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งอาสาพลาถยัดอก
แสดงความภาคภูมิ ก้าวเข้ามายืนกลางวงแล้วบอกว่า “ชื่อเรื่องว่า ตา”

“ตาอะไร” จันทรถาม

“ใจเย็น ๆ เดียวก็รู้ ฟังนะ เก่งเห็นป่องกำลังขยี้ตาอยู่ จึงเข้าไปถามด้วยความเป็นห่วง

เก่ง ป่อง ตาเธอเป็นอะไร

ป่อง ตาฉันเป็นก้านนอนอยู่ที่สุพรรณนะซี

เก่ง ลูกตาเธอนะเป็นอะไร

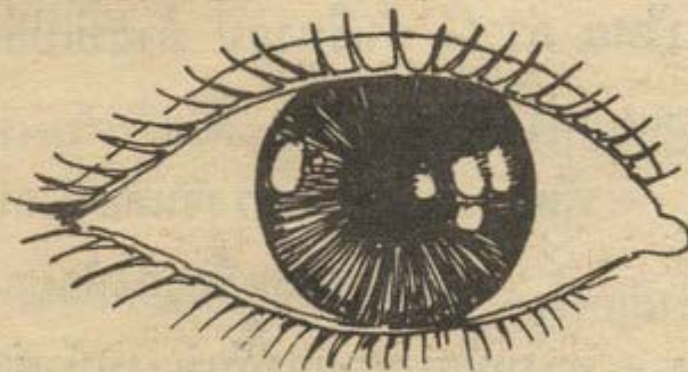
ป่อง ลูกตาก็กแม่อันนะซี ขายข้าวแกงอยู่ตลาดไถละ

เก่งโมโหจึงเอามือจิ้มตาของป่อง

ป่อง โอ๊ย นายมาจิ้มตาฉันทำไม

เก่ง ฉันจิ้มตาเธอเมื่อไหร่ ตาเธออยู่สุพรรณไม่ใช่หรอ”

เพื่อน ๆ หัวเราะเกะกี่ยวกราวชอบอกชอบใจไปตาม ๆ กัน ผู้เล่า
จึงหน้าบานด้วยความยินดี

“เธอเล่าเรื่องตลกดีนี่ ฉันรู้แล้วว่า ตาอะไร” จันทรพูด

“ตาอะไรละ” เพื่อนย้อนถาม

“คำว่าตา มีหลายความหมาย เขาเล่นลั่นกับความหมายของ
คำว่า ตา นะซี” จันทรตอบ

พอดีเสียงสัญญาณเข้าเรียนดังขึ้น พวกเด็ก ๆ จึงรีบกลับไป
เข้าห้องเรียน ต่างพอใจเรื่องขำขันที่ได้ฟัง บางคนพยายามจำไว้เพื่อ
ไปเล่าต่อให้เพื่อนคนอื่น ๆ ฟัง บางคนคิดหาเรื่องขำขันเพื่อจะได้มาเล่า
ให้เพื่อนฟังในโอกาสต่อไป

แบบฝึก

๑. การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกันนั้น ต้องระมัดระวังไม่ให้
เข้าใจความหมายผิดไปคนละอย่าง ฉะนั้นต้องเลือกใช้คำ วาง
รูปคำและประโยคให้ถูกต้อง จึงจะเข้าใจความหมายได้ตรงกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ ในภาษาไทย คำ ๒ คำเรียงกัน ถ้าสลับเปลี่ยนที่กัน ความ
หมายจะแตกต่างกัน

ลมพัด - พัดลม ลมพัดแรงจนต้องปิดประตู

พัดลมเครื่องนี้ให้ลมแรง

หน้าต่าง - ต่างหน้า เขามองฉันทางหน้าต่าง

เขาขอรูปฉันไว้ดูต่างหน้า

๑.๒ คำบางคำมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ต้องเลือกใช้ให้
เหมาะสมแก่โอกาส บุคคล หรือสิ่งของ เพื่อให้เป็นภาษาพูด
หรือภาษาเขียนที่ถูกต้อง

วารี หมายถึง น้ำ แต่จะพูดว่า “ฉันเสียใจจนวารี
ตาไหลนอง” ไม่ได้

ตื้น หมายถึง ก้นของที่เป็นน้ำ แต่จะพูดว่า “เรือ
ลำนี้ตื้นน้ำลึก ๓ เมตร” ไม่ได้

ศีระะ หมายถึง หัว แต่จะพูดว่า “น้ำพริกแกงต้องใส่
หอม ๓ ศีระะ กระเทียม ๒ ศีระะ”
ไม่ได้

ขี้ เป็นคำไม่สุภาพ ต้องใช้คำว่า อูจจาระ หรือ มูล แทน
แต่จะใช้ว่า “ป้าให้ฉันไปซื้อเทียนอูจจาระผึ้ง” ไม่
ได้

๒. คำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค หากละคำบางคำ หรือความบาง
ตอนออกเสีย จะเกิดความคลุมเครือ ทำให้เข้าใจผิดได้

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ คำที่ทำหน้าที่ได้ทั้งนาม กริยา อาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกัน
เช่น

ใบพลูบ้านฉัน ปูนอนได้ (ใบพลูใหญ่มากจนคนใช้ปูนอน
ได้ หรือ ใบพลูขนาดธรรมดา ปูตัวเล็ก ๆ นอนบนใบพลูได้)

มะพร้าวบ้านฉัน ลูกหล่น ๓ วัน ยังไม่ถึงพื้นดิน (ต้นมะพร้าวสูงระฟ้า ลูกหล่น ๓ วันก็ยังไม่ถึงพื้นดิน หรือต้นมะพร้าวธรรมดา ลูกหล่นมาค้ำที่อื่นจึงไม่ถึงพื้นดิน)

เมื่อวานนี้ฝนตกหนัก น้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่หน้าบ้าน (น้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่ตั้งอยู่หน้าบ้าน หรือน้ำท่วมเสาไฟฟ้าที่วางนอนอยู่กับพื้นดินหน้าบ้าน)

๒.๒ คำบางคำแม้จะทำหน้าที่เป็นคำนามอย่างเดียวกัน แต่มีความหมายต่างกัน

ตา ตาตาไม่ดี (ลูกนัยน์ตาของตาไม่ดี)

เขาใส่เสื้อลายเป็นตาตา (เป็นตาตาราง)

แบ่งเป็นตาตา ตาใครตามัน (คราวของใครของมัน)

๓. การเล่นปริศนาคำทาย จะใช้คำที่มีความหมายหลายอย่างผูกเป็นประโยคที่มีคำสัมผัส และมีความหมายคลุมเครือ เพื่อให้คิดและสนุกสนาน การตอบปริศนาก็ต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน คิดหลาย ๆ ด้านแล้วจึงตัดสินใจตอบ

ฝึกอ่านและคิดสร้างคำปริศนา

๑. ปริศนาเกี่ยวกับการเขียนคำ

อะไรเอ๋ย อยู่ในขวด

อะไรเอ๋ย อยู่หน้าโรงเรียน

แหวนกับแหวนชนกันที่หันอากาศ เกิดเป็นอะไร

เสือไม่มีหาง รูปร่างเหมือนอะไร

อะไรเอ๋ย ถือไม้เอกเป็นคน ถือไม้โทชอบกล กลับเป็น
สัตว์ไป

เด็กเอาไม้ไล่ตีไก่ ไล่ไหลออกมา เหลือกกลางวาเดียว
อะไรเอ๋ย ตกจากเบื่องบน เต็มล่างเต็มบน กลายเป็น
ฝุ่นไป

๒. ปริศนาเกี่ยวกับการใช้ความหมายของคำ

นาอะไรไม่ต้องไถต้องหว่าน ทุกบ้านต้องมี
นกอะไรไม่มีปีก ไม่มีขน ร้องเสียงดัง
ชื่อเหมือนคนตาย สวมผ้าลายสีสวย
นกอะไรใหญ่กว่าตึก
อะไรเอ๋ย ขึ้นต้นอา มีฟ้าเป็นแดน ถ้าแม่ขาดแคลน หายใจ
ไม่ออก

๓. ปริศนาเกี่ยวกับความหมายของประโยค

คนใส่แว่นตาเกี่ยวกับอะไร
คนขับรถหยุดรถกะทันหัน เพราะมีคนวิ่งตัดหน้า อยาก
ทราบว่ คนขับรถคันหลังจะทำอย่างไร
อะไรเอ๋ย ปากหนึ่งเดินหน้า กินหญ้าร่ำไป ปากหนึ่ง
ซ่อนไซ กินดินเป็นทาง ปากหนึ่งถือหาง พุดพรั่ำร่ำไป
เปิดนุบไล่จับ ปิดปั๊บเดินเฉย

๔. คำพุดสองแง่สองมุม หรือพุดเล่นลิ้นให้ขบขันหรือเพื่อทำให้
คนเข้าใจผิด ก็เป็นการแสดงถึงความร่ำรวยคำในภาษาไทย
และแสดงวิธีใช้คำให้พลิกพลิ้ว เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน
เช่น

พินพระตกน้ำบาปหรือไม่ (ไม่บาปเพราะพินปลอมของ
พระตกน้ำ ไม่ใช่ใช้มีดพินพระจนตกน้ำ)

พ่อของฉันตัดผมวันละหลาย ๆ ครั้ง (เพราะพ่อเป็นช่าง
ตัดผม ไม่ใช่ตัดผมตัวเอง)

๔. คำบางคำ ถ้าเขียนสะกดผิด เว้นวรรคผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. อ่านเว้นวรรคผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป

ฉันเห็นรองเท้าแบบนอกหลายคู่ (แบ-บน-อก)

หาตั้งนานไม่พบ มานั่งตากลมอยู่ตรงนี้เอง

(ตา-กลม)

๒. คำที่ออกเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่สะกดต่างกัน ความ หมายก็ต่างกัน

ทะลาย - ทลาย

ระวังมะพร้าว ๒ ทะลายบนต้นหล่นลงมาทลายหลังคาบ้าน

เขี้ยว - เคี้ยว

สมคิดเคี้ยวเขี้ยวให้ปิติวาตรูปยักษ์มีเขี้ยว

๕. คำหรือกลุ่มคำ อาจมีความหมายไม่ตรงกับความหมายเดิมของ คำนั้น เพราะใช้คำพูดเป็นสำนวนที่ยอมรับรู้ความหมายกันในหมู่ คณะโดยเฉพาะ บางครั้งก็นำมาจากนิทาน หรือเหตุการณ์บางอย่าง ที่น่าประทับใจ

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. จำนวนที่เป็นคำพยางค์เดียว เช่น

พ่อค้าคนนี้เต็มจริง ๆ หมายความว่า พ่อค้าเป็นคนละเอียด
ถี่ถ้วน ไม่ยอมเสียเปรียบใคร แต่
หวังเอากำไรมากจากผู้ซื้อ
ผู้หญิงคนนี้ท่าทาง หมายความว่า ผู้หญิงคนนี้ทันสมัย
เปรี้ยวจิ้ง กล้าทำอะไรกล้าหน้าผู้หญิงอื่น
๒. จำนวนที่เป็นคำ ๒ คำ หรือ ๒ พยางค์ เช่น

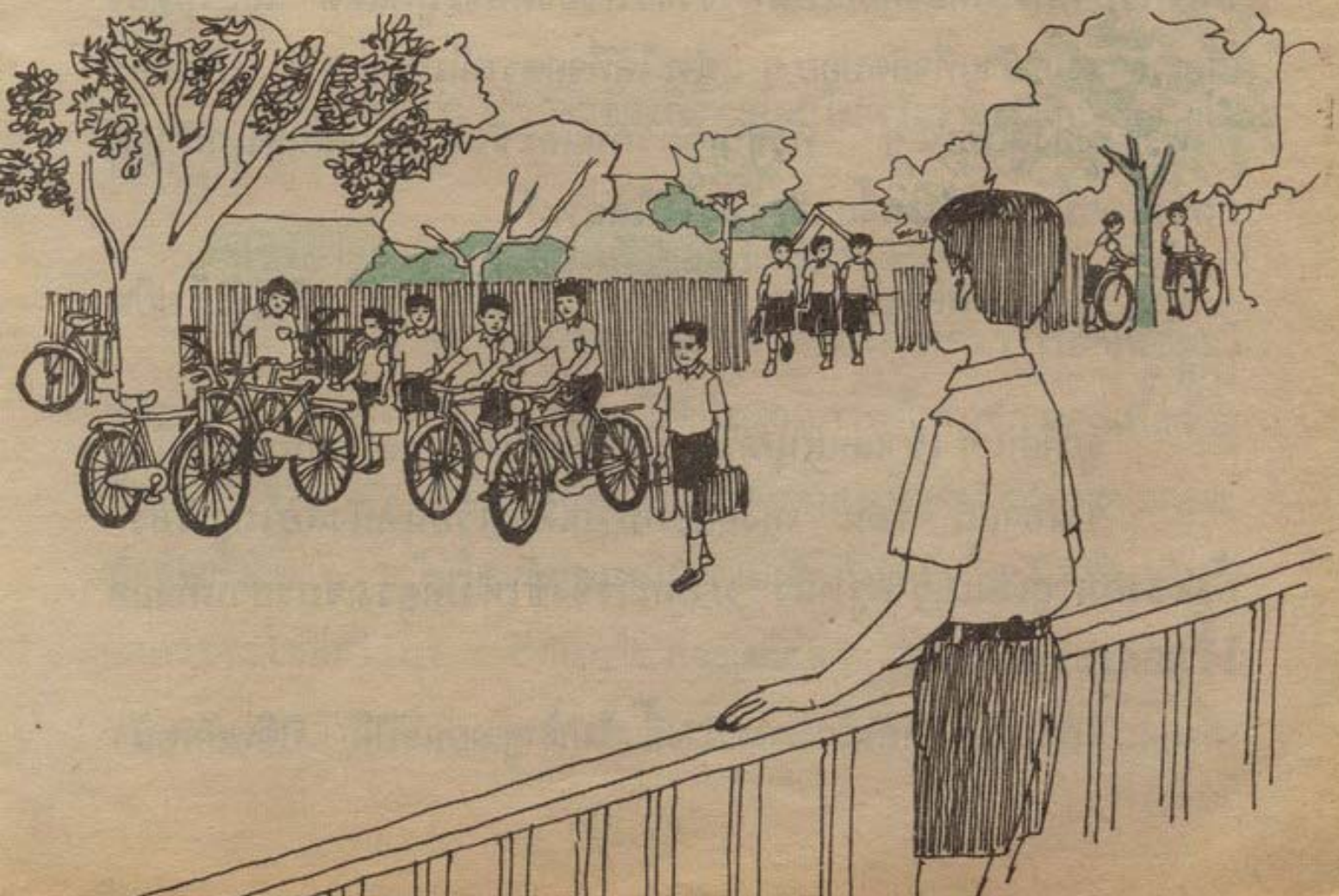
อย่ามาทำไขสือ หมายความว่า รู้แล้วทำเป็นไม่รู้
เขาเป็นคนทุเบา หมายความว่า เป็นคนเชื่องคนง่าย
อย่ามายกเมฆเลย ฉันไม่เชื่อหรอก หมายความว่า อย่ามา
เดาส่ง
๓. จำนวนที่เป็นคำ ๓ คำ หรือ ๓ พยางค์ เช่น เขาชอบทำตัว
เป็นม้าอารี หมายความว่า ทำตนเป็นคนใจดี ยอมเสียสละ
ของของตนให้ผู้อื่น แม้จะลำบากก็ยอม
เขาไม่รู้ค่าของสิ่งของที่มีอยู่เปรียบเหมือนไก่ได้พลอย
หมายความว่า ไม่รู้ค่าของสิ่งที่มีค่าที่ตนมีอยู่
๔. จำนวนที่เป็นคำ ๔ คำ หรือ ๔ พยางค์

อยู่ดี ๆ ไม่ชอบ แกว่งเท้าหาเสี้ยนจนได้ หมายความว่า
ชอบยุ่งกับเรื่องคนอื่นจนตัวเองได้รับเคราะห์หรือเดือดร้อน

เรื่องไม่เป็นเรื่องแท้ ๆ ไม่น่าเป็นน้ำผึ้งหยดเดียวเลย
หมายความว่า ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่

ร่วมแรงร่วมใจ

เช้าวันหนึ่ง ปรากฏ ประธานนักเรียนผู้เข้มแข็งยืนอยู่ที่ระเบียงหน้าโรงเรียน เขามองดูเพื่อน ๆ ทอยยกันมาโรงเรียน บ้างก็เดินคุยกันมาเป็นกลุ่ม บ้างก็ขี่จักรยานมาเป็นแถว ระยะนี้นักเรียนใช้จักรยานเป็นพาหนะมาโรงเรียนมากขึ้น พวกที่เคยใช้รถยนต์ก็เปลี่ยนมาใช้จักรยาน เพราะระยะนี้เป็นระยะวิกฤตกาล น้ำมันซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติเริ่มขาดแคลน พอน้ำมันขาดแคลน ก็กระทบกระเทือน

เศรษฐกิจ ทุกคนจึงต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยความระมัดระวัง ต้องอดออมมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดก็ต้องช่วยกันประหยัดน้ำมัน โดยใช้แต่น้อยเท่าที่จำเป็น จนกว่าระยะวิกฤตกาลจะผ่านพ้นไป การทำนาที่ผ่านมาปีนี้ชาวนาจึงใช้แรงงานของตนเองและโค กระบือ แทนรถไถเป็นส่วนใหญ่ ใช้ระหัดวิดน้ำจากแรงกังหันลมแทนเครื่องสูบน้ำที่ต้องใช้น้ำมัน

ปราการเห็นเพื่อนนักเรียนลงจากจักรยานแล้วจึงไปจอดได้ร่มไม้บ้าง จอดตามร่มเงาของอาคารเรียนบ้าง ครั้นพอสายแสงแดดเปลี่ยนทิศทาง บางคนต้องขออนุญาตครูลงมาย้ายที่จอดใหม่ เพราะถ้าทิ้งรถไว้กลางแดดจัด ๆ ยางอาจจะระเบิดได้ เป็นอยู่เช่นนี้มานานแล้ววันนี้ปราการเกิดความคิดขึ้นมาว่า ถ้ามีที่จอดรถจักรยานสักที่หนึ่งกว้างขวางพอที่จะจอดได้ทุกคัน คงจะเป็นระเบียบเรียบร้อยงามตา คนที่มีจักรยานก็ไม่ต้องคอยเป็นห่วงว่ารถของตนจะถูกแดด และไม่ต้องเสียเวลาลงมาย้ายที่จอดบ่อย ๆ แต่จะได้ที่จอดรถนี้มาอย่างไร ปราการคิดพลางมองดูเพื่อน ๆ ทั้งชั้นเดียวกันและชั้นต่ำกว่าเล่นสนุกกันอยู่กลางสนาม ส่งเสียงเจี๊ยวจ้าวฟังไม่ได้ศัพท์

“ดูอะไรเพลินเชียวนะ ปราการ” ปิติทัก พลางเดินเข้าไปยืนใกล้ ๆ

“ดูเพื่อน ๆ เขาเล่นสนุกกัน ปิติไม่ลงไปเล่นฟุตบอลกับเขาหรือ”

“ไม่เอาละ ร้อน เหงื่อออกมากเดี๋ยวเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง”

ทั้งสองยืนอยู่เงียบ ๆ ครูหนึ่ง ปราการจึงชี้ให้ปิติดูรถจักรยานที่จอดไว้ระเกะระกะ

“จักรยานจอดกันเกะกะอย่างนี้ ไม่น่าดูเลยนะปิติ” ปิติพยักหน้า

“มันไม่มีที่จอดนี่ มีร่มเงาที่ไหนก็จอดกันที่นั่น ฝนตกแดดออก ก็วิ่งเก็บกันจั่วสะพาน”

“ถ้ามีที่เก็บก็ดีนะ เป็นระเบียบ แล้วก็ปลอดภัยไม่ต้องถูกแดด ถูกฝน”

“นั่นนะซี ทำอย่างไรจึงจะมีล่ะ”

“ช่วยกันคิดซีปิติ ผมยืนคิดอยู่ตั้งนานแล้ว”

“เราควรไปปรึกษาคุณครูดีไหม”

“ก่อนจะไปปรึกษาท่าน เราควรจะมีความคิดของเราเสียก่อน”
 ปราการดึงอย่างสุขุม ปิติพยักหน้าเห็นด้วย ทั้งสองจึงใช้ความคิดอย่าง
 เจียบ ๆ

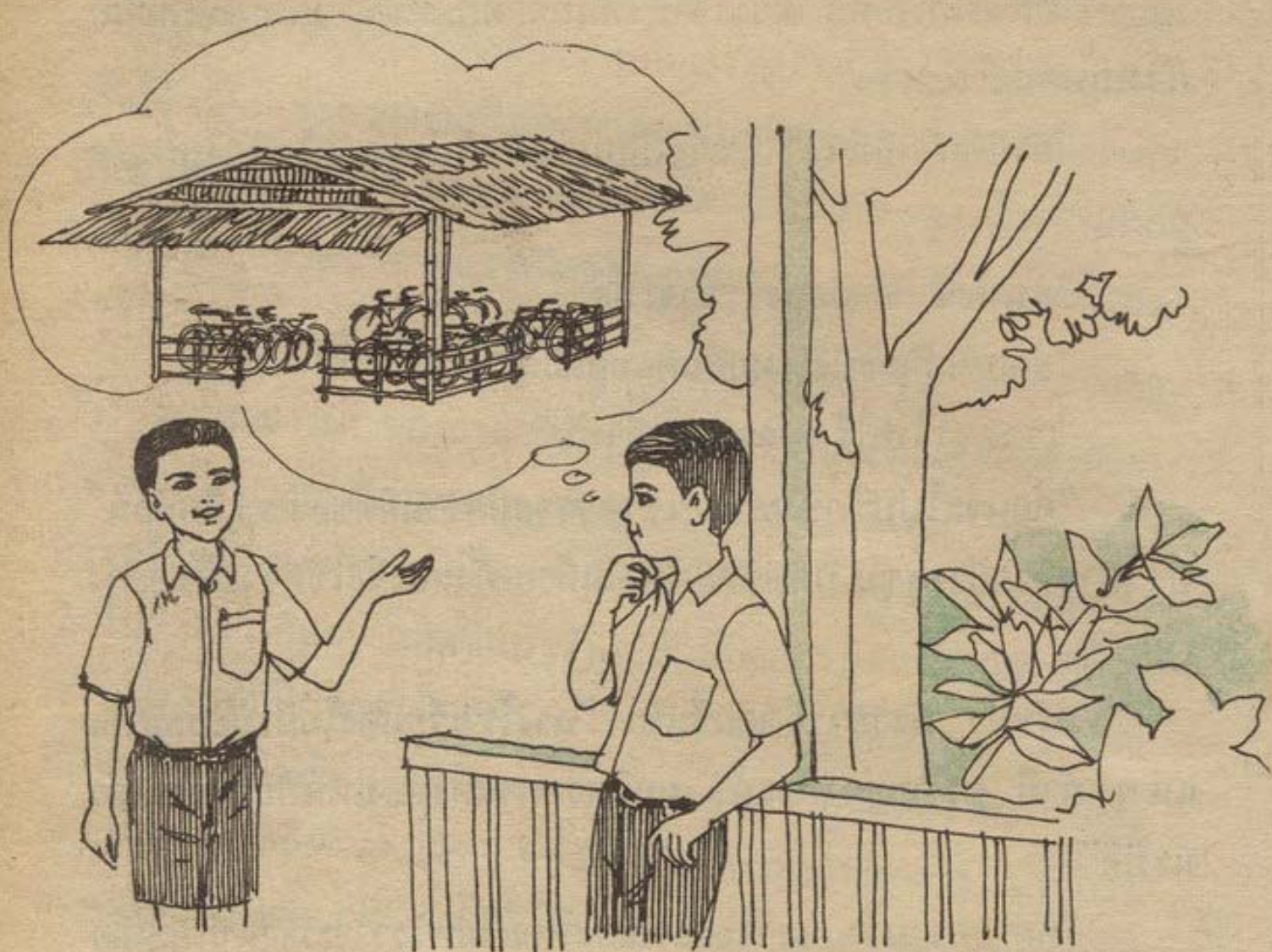
ครูหนึ่ง ปราการจึงเอ่ยขึ้นว่า “ทางโรงเรียนคงไม่มีงบประมาณ
 แน่ ๆ ถ้ามี ครูใหญ่คงทำแล้ว ผมคิดว่าท่านคงมองเห็นปัญหาอยู่แล้ว
 นะปิติ”

“หมายความว่า เราจะต้องคิดทำโดยไม่หวังว่าจะมีเงินช่วยเหลือ
 ไช้ไหม”

ปราการพยักหน้า สีหน้าของเขามีอาการตรึงตรอง

“ถ้าเช่นนั้น เราก็ต้องคิดทำอย่างง่าย ๆ ใช้ชั่วคราวไปก่อนซีนะ”

ปิติหารือ ปราการพยักหน้าอีก ปิตินึกวาดภาพที่เก็บจักรยานที่สร้าง
 ขึ้นด้วยวัสดุที่หาง่ายโดยไม่ต้องซื้อหา เขานึกถึงเสาของตัวอาคาร อาจจะ
 ทำด้วยไม้ไผ่เพราะไม้ไผ่ในป่าแถบภูเขามีมากไม่ต้องซื้อ นึกถึงหลังคา
 ว่าควรจะใช้อะไรมุง ปิตินึกไปถึงสังกะสี แต่สังกะสีจะต้องซื้อ
 แน่นนอน เขาจึงนึกถึงใบพืชต่าง ๆ ทางมะพร้าวใช้มุงหลังคาได้ ใบตองตึง

ก็ใช้ได้เช่นกัน เขาเคยเห็นกระท่อมของเพชรเมื่อครั้งยังไม่ได้ไปอยู่กับลุงของวีระ กระท่อมนั้นมุงด้วยหญ้าคา คิดถึงตรงนี้ ปิติก็ยิ้มออกมาได้

“นี่ก็ออกแล้วใช่ไหม” ปราการถามยิ้ม ๆ “ผมก็นึกออกพอดี”

“ปราการคิดว่าอย่างไร จะเหมือนของผมไหม” ปิติพูด

“ผมคิดว่า วัสดุที่หาง่ายไม่ต้องซื้อ ก็มีไม้ไผ่ ใช้ทำเสา หลังคามุงด้วยหญ้าคา ดีไหม”

“ตรงกันทีเดียว” ปิติอุทาน “ที่แรกคิดว่าจะใช้ทางมะพร้าว
มุงหลังคา”

“ทางมะพร้าวใช้ไม่ทน หมายความว่า มุงถี่ ๆ แล้วใช้ได้ทน”
ปราการพูด

“ตกลง เราจะใช้ไม้ไผ่กับหญ้าคา” ปิติพูดอย่างหนักแน่น จาก
นั้นพอเวลาว่าง ปราการกับปิตีก็ช่วยกันเขียนแผนผังที่เก็บจักรยาน
อย่างคร่าว ๆ เมื่อตกลงกันได้เรียบร้อยแล้ว ทั้งสองจึงไปปรึกษาหารือ
กับหัวหน้าชั้นอื่น ๆ ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการนักเรียนด้วยกัน ทุกคน
ต่างเห็นชอบและยินดีให้ความร่วมมือเต็มที่

“ถ้าเช่นนั้น ผมจะไปเรียนเสนอความคิดนี้ต่อครูใหญ่” ปราการ
พูด แล้วเขารีบเข้าไปพบครูใหญ่ ครูใหญ่ฟังข้อเสนอและความคิดเห็น
ของประธานนักเรียนแล้วก็สนับสนุนด้วยความยินดี พลังปรารถนา
ว่า เรื่องการทำให้จอดรถจักรยานนี้ตนคิดมานานแล้ว แต่มีงานอื่นที่เร่งด่วน
และจำเป็นมากกว่าจึงทำให้ลืมไป ถ้านักเรียนคิดจะช่วยกันทำก็เป็น
การดี ทางโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แล้วให้ปราการไป
ปรึกษารื้อกับครูฝ่ายการงาน

ระหว่างที่ปราการกับครูฝ่ายการงานกำลังปรึกษารื้อกันเรื่อง
สถานที่ที่จะสร้างโรงจอดรถจักรยาน จำนวนไม้ไผ่และดับหญ้าคา
ปิตีกับเพื่อน ๆ ก็ช่วยกันเขียนคำเชิญชวนขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้น
อื่น ๆ บ้างก็เขียนเป็นภาพตลก เช่น รถจักรยานยืนร้องไห้บ้าง กำลัง

เหวี่ยงไหลหยดย้อยบ้าง และกำลังเปียกฝนจนโชกก็มี แล้วเขียนข้อความข้างล่างเป็นเชิงวิงวอนให้สงสารต่าง ๆ นานา เช่น

“พี่จำช่วยน้องที่ ร้อนสั่นดีย่างแทบระเบิด”

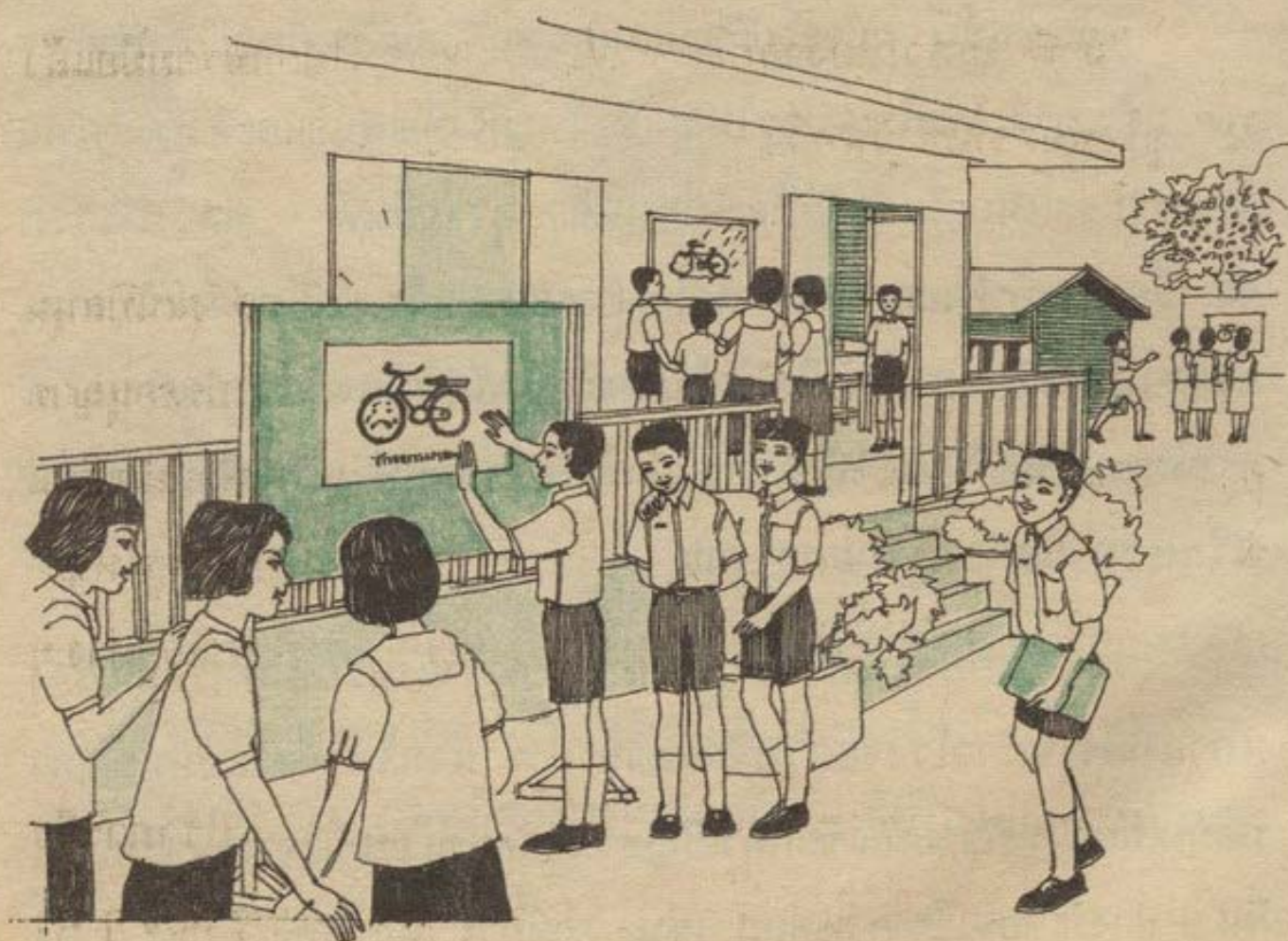
“สีกะเทาะ เหล็กก็เปราะะ เหมาะแล้วหรือ”

“หนูตากฝนจนเป็นหวัดแล้วอะ”

“สร้างที่จอดมีหลังคา ให้พวกเราได้อาศัยเถิด”

“อยากใช้รถได้นาน ๆ ให้ไปพบประธานนักเรียน”

ฯลฯ

เมื่อเขียนเสร็จแล้ว จึงนำไปติดไว้ในที่ต่าง ๆ ไม่ช้านักเรียนที่มีรถจักรยานส่วนใหญ่ก็ไปแจ้งความประสงค์ว่าจะให้ความร่วมมือที่ประธานนักเรียน พวกที่เหลือก็เกียจจนไม่ยอมร่วมมือด้วยความเห็นแก่ตัว เพราะคิดว่าเมื่อคนอื่น ๆ ทำเสร็จแล้วตนก็พลอยได้จอดรถของตนด้วย ไม่จำเป็นต้องช่วยทำให้เหนื่อยแรง ส่วนพวกที่ไม่ใช้รถจักรยานก็เมินเฉย เพราะตนไม่ได้รับประโยชน์จากที่จอดรถจักรยานเลย ต่างฝ่ายต่างอภิปรายโต้เถียงกัน เหตุการณ์ทั้งหมดนี้เป็นไปในเวลาที่ไม่มีการเรียน เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ตอนพักกลางวัน และตอนเลิกเรียนแล้ว

“มานี เธอจะต้องออกโรงเกลี้ยกล่อมพวกที่ไม่ยอมร่วมมือแล้วละ” ชูใจพูดตอนเช้าวันหนึ่ง

หลังจากที่ริเริ่มคิดเรื่องนี้ขึ้นมาสามวัน เพื่อนในชั้นต่างสนับสนุน เพราะรู้ว่ามานีมีวิธีพูดให้คนเข้าใจและคล้อยตามได้ มานีจึงไปขออนุญาตครูใหญ่แสดงความคิดเห็นในการสร้างที่จอดรถจักรยานให้เพื่อนนักเรียนฟังในโรงอาหาร หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ครูใหญ่ก็อนุญาต โดยให้ครูทำหน้าที่เวรประจำวันไปคอยสังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ

เมื่อทุกคนรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ปรากฏว่าลูกขึ้นประกาศอย่างไม่มีพิธีรีตองว่า “ขอเชิญชวนเพื่อน ๆ น้อง ๆ ฟัง

คุณมานี่ รักเผ่าไทย รองประธานนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างที่จอดรถจักรยานสักประเดี๋ยวดีๆ นะครับ เชิญครับ คุณมานี่”

มานี่ก้าวออกไปยืนตรงช่องทางเดินตรงกลาง แล้วพูดด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ใช้น้ำเสียงดังพอได้ยินกันทั่ว มีเสียงพึมพำซุบซิบของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย หลายคนลุกออกไปจากโรงอาหาร แต่มานี่ทำเป็นไม่สนใจ เธอพูดซ้ำ ๆ ว่า

“เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ค่ะ ตัวฉันเอง และเพื่อนที่นั่งอยู่ในนี้หลายคนไม่ได้ใช้จักรยาน แต่เราก็นัดให้ความร่วมมือค่ะ เพราะเราคิดว่านี่คือการแสดงพลังความสามัคคีของนักเรียนในโรงเรียนของเรา สิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเราร่วมมือ ใครได้รู้ได้เห็น ก็จะมีแต่ความชื่นชมว่านักเรียนโรงเรียนนี้มีความร่วมมือร่วมใจกัน เสียสละเพื่อส่วนรวมโดยไม่มัวคิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนฝ่ายเดียว เช่นนี้เราก็จะมีแต่ความภูมิใจ เมื่อที่จอดรถจักรยานเสร็จเรียบร้อย เราก็จะพูดได้อย่างภาคภูมิใจว่านี่ก็ฝีมือของฉันเหมือนกัน หรือนี้ฉันก็ได้ช่วยเหมือนกัน ที่จอดรถจักรยานนี้ คุณครูฝ่ายการงานได้ออกแบบไว้อย่างดี มีประโยชน์ใช้สอยหลายอย่าง ถ้าไม่จอดรถจักรยาน เราก็อาจจะใช้เป็นที่พักผ่อนในร่ม ครูใหญ่อาจจะให้โต๊ะปิงปองตั้งไว้ในที่จอดรถนี้ก็ได้อีก ขณะนี้คุณพ่อคุณแม่ของพวกเราบางคนไม่ได้ซื้อจักรยานให้เราใช้ เพราะท่านคิดว่าที่โรงเรียนไม่มีที่จอดรถ ไปจอดทิ้งไว้กลางแดดกลางฝน รถจักรยานก็

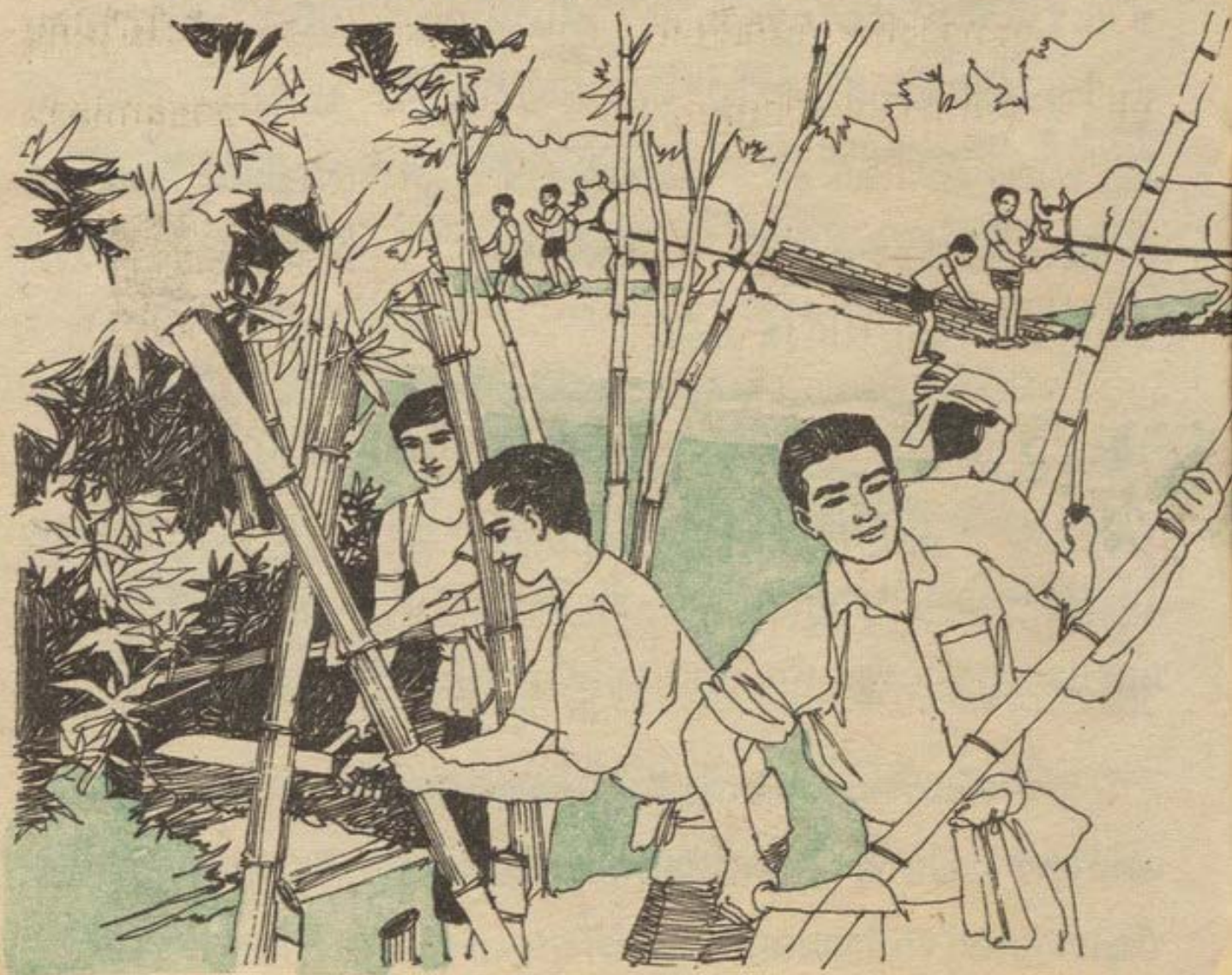
ใช้ไม่ได้นาน ท่านจึงยังไม่ซื้อให้ ถ้าท่านทราบว่า พวกเรามีที่จอดรถจักรยาน
 อย่างดีเช่นนี้ ท่านอาจจะซื้อให้เราก็ได้” พูดถึงตรงนี้ ผู้ฟังหัวเราะ
 และปรบมือกราวแสดงความพึงพอใจ มานียิ้มพลาญพูดว่า “นี่แสดงว่า
 ทุกคนเห็นด้วยใช่ไหมคะ เราขอความร่วมมือร่วมใจตามกำลังความ
 สามารถนะคะ ไม่ได้บังคับ ไม่ต้องเสียเงิน เพียงแต่เราขอให้เพื่อน ๆ ที่
 แข็งแรงไปช่วยคุณครูและการโรงตัดไม้ไผ่ เกี่ยวหญ้าคาในวันหยุดเสาร์
 อาทิตย์ จากนั้นคุณครูจะสอนวิธีจักตอกกรองหญ้าคาทำเป็นตับในกิจกรรม
 การเรียนกลุ่มการทำงาน เมื่อเราทำอุปกรณ์เหล่านี้พร้อมแล้ว คุณครูก็จะ
 ช่วยเราสร้างที่จอดรถจักรยาน เห็นไหมคะ ไม่มีอะไรลำบากเลย
 ฉันว่าจะสนุกดีเสียด้วยซ้ำไป ตกลงช่วยกันนะคะ ขอเพียงคำว่าจะร่วม
 มือ พวกเราก็ชื่นใจแล้วค่ะ” พอมานีพูดจบคำ ผู้ฟังก็ปรบมือและร้องตะโกน
 ดังลั่นว่า “เราจะร่วมมือ!” “ฉันจะช่วย!” มานีโค้งแสดงความ
 ขอบคุณแล้วกลับไปนั่งตามเดิม

จากนั้นปรากฏก็ขอร้องให้แบ่งงานกันเป็นพวก ไปตัดไม้และ
 เกี่ยวหญ้าคา นักเรียนที่ตัวเล็ก ๆ ปรากฏยังไม่ให้ช่วยทำงาน เพียงแต่
 ให้ขอยืมเครื่องมือจากผู้ปกครอง เช่น มีด เคียว เสียม ฯลฯ มาใช้ในการนี้
 และปรากฏให้เพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่งทำบัญชีรับของเหล่านี้ไว้

ข่าวนี้แพร่สะพัดออกไปถึงผู้ปกครองนักเรียน บางคนสนับสนุน
 เต็มที่เพราะเป็นการฝึกฝนให้ลูกหลานของตนรู้จักทำงาน รู้จักแก้
 ปัญหา และรู้จักช่วยตนเอง ผู้ปกครองหลายคนจะไปช่วยทำด้วย แต่

บางคนไม่พอใจหาว่าลูกหลานตนถูกเพื่อนนักเรียนด้วยกันข่มเหงให้ทำงาน จึงขัดขวางไม่ให้ไปช่วย บางคนเมื่อลูกหลานชี้แจงเหตุผลให้ฟังก็เข้าใจ ยอมละความคิดเดิมและอนุญาตให้เข้าร่วมมือกับเพื่อน ๆ พวกนักเรียนที่เรียนสำเร็จไปแล้วรู้ข่าวเข้าก็พากันมาปวารณาตนให้ความช่วยเหลือไว้หลายคน

พอถึงวันเสาร์ที่จะไปตัดไม้ไผ่ ปราการนัดให้ทุกคนที่รับหน้าที่นี้ไปพบกันที่เชิงเขาเวลา ๐๗.๓๐ น. เพื่อจะได้เริ่มงานแต่เช้าใน ขณะที่อากาศยังไม่ร้อน เขาให้ทุกคนเตรียมน้ำใส่กระติก และเตรียมน

อาหารกลางวันไปรับประทานด้วย งานนี้ดูเหมือนจะเป็นงานที่พวกนักเรียนช่วยกันคิดและดำเนินงานเองตามลำพัง แต่ความจริงแล้ว เหตุการณ์ทั้งหมดนี้อยู่ในสายตาของครูใหญ่และบรรดาครูทุกคนในโรงเรียน เพียงแต่ไม่ได้แสดงตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง ปล่อยให้ประธานนักเรียนกับคณะของเขาดำเนินงานเองโดยตลอด มีผู้ใหญ่ที่เข้าไปร่วมมือด้วยเพียงครูการงานและภารโรงเท่านั้น เมื่อถึงวันกำหนดนัด ครูใหญ่จัดเตรียมน้ำดื่มและอาหารมาสำรองไว้ให้ ทั้งจัดยาและเครื่องปฐมพยาบาลไว้เพื่อเกิดอุบัติเหตุ ให้ครูผู้ชายไปคอยสังเกตการณ์อยู่ใกล้ ๆ

ระหว่างที่พวกนักเรียน ครูการงานและภารโรงตัดไม้ไผ่กันอยู่นั้น ผู้ปกครองหลายคนก็มาคอยดูอยู่ บางคนเข้าไปช่วยลูกหลาน

ของตนตัด และลากลงมาไว้ที่เชิงเขา แต่ผู้ปกครองบางคนบอกว่าปล่อยให้เด็ก ๆ ทำเอง จะคอยช่วยเหลือเมื่อเขาทำไม่ได้ เพราะต้องการให้เด็ก ๆ รู้จักทำงาน นักเรียนที่มัตตไม้ไผ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ และส่วนใหญ่เคยผจญกับงานเช่นนี้มาแล้ว พวกเด็ก ๆ ทำงานด้วยความสนุกสนาน บ้างก็ร้องเพลง บ้างก็เล่าเรื่องตลกขบขันหรือนิทานสู่กันฟัง บ้างก็ไปหาของขบเคี้ยวและน้ำดื่มมาแจกเพื่อน ๆ อุบัติเหตุมีบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น หนามเกี่ยว หนามตำ พอถึงเวลาเที่ยงก็หยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน ลุงของวีระนำผลไม้มาเลี้ยงพวกเด็ก ๆ ด้วย วีระเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการลากไม้ไผ่ลงมาไว้เชิงเขา เขาถูกหนามเกี่ยว เลือดไหลซึม ๆ อยู่หลายแห่ง

“ปรากฏ ไม้ไผ่จวนจะครบจำนวนแล้ว นัดให้รถมาขนตอนไหนล่ะ” วีระถาม ปรากฏตกใจจนหน้าซีด เพราะเขาลืมเรื่องการขนไม้ไผ่ไปที่โรงเรียนเสียสนิท ดูเหมือนทุกคนก็มองข้ามเรื่องนี้ไปหมด

“ฉันจะให้วัวของฉันลากไปให้” เสียงหนึ่งดังขึ้นใกล้ ๆ วัฒนานั่นเอง เขาปล่อยให้วัวกินหญ้าอยู่เชิงเขา แล้วขึ้นมาดูพวกนักเรียนตัดไม้ พอเห็นวีระ ปิติ เพชร และสมคิดเขาก็จำได้ จึงเข้าช่วยลากไม้ไผ่โดยไม่ให้ใครรู้ เพราะขนาดตัวของเขาไล่เลี่ยกับพวกนักเรียนและเป็นการทำงานที่ซุ่มนุ่ในที่รก ๆ จึงไม่มีใครสังเกตว่าเขาเป็นคนแปลกหน้า

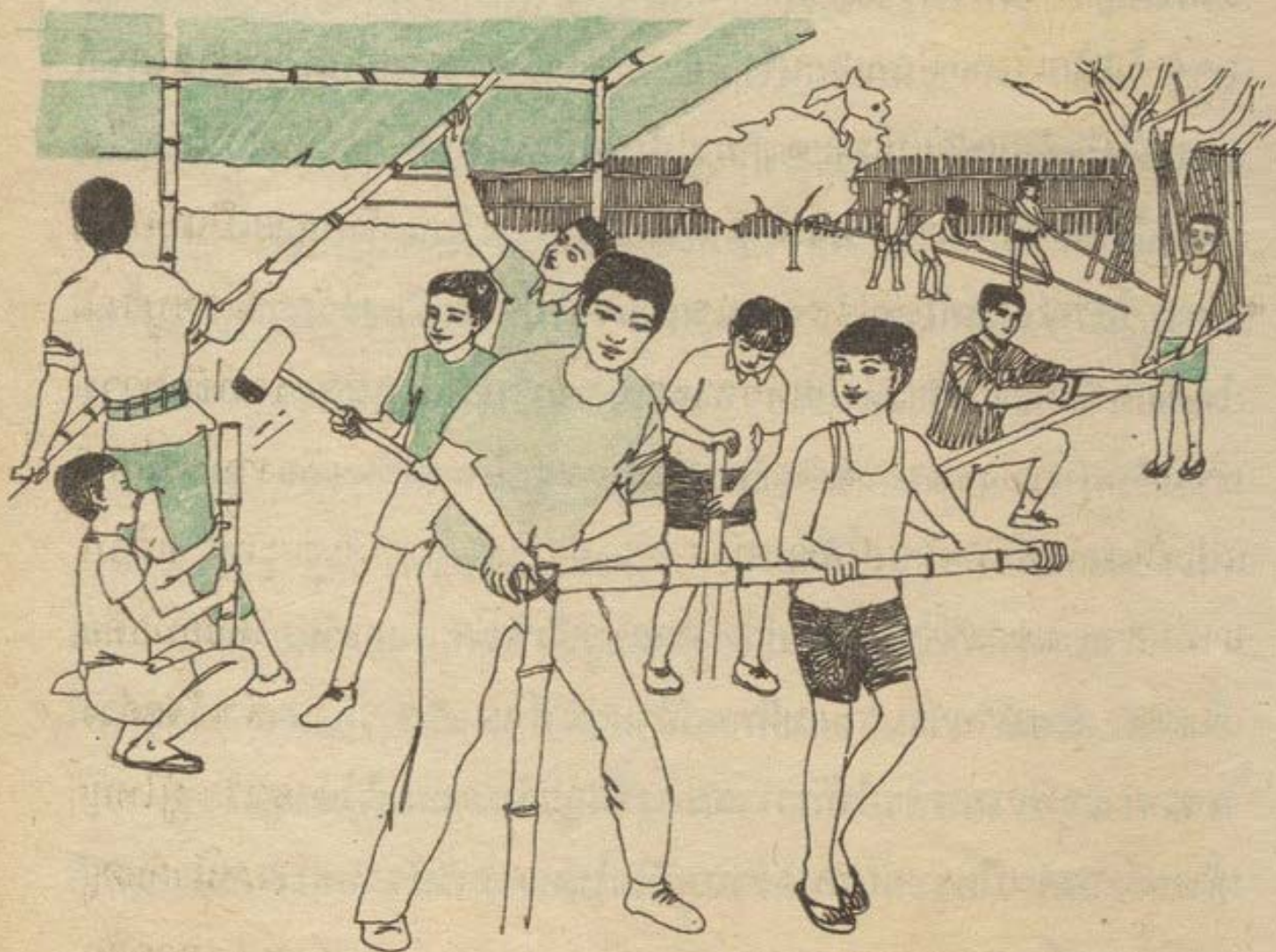
วีระมองเห็นวัฒนา ก็ร้องขึ้นด้วยความดีใจ “วัฒนา นี่เอง มาอยู่ที่นี่ตั้งแต่เมื่อไร นี่เธอช่วยพวกเราทำงานด้วยใช่ไหม ฉันเห็นรอยหนามเกี่ยวที่แก้มของเธอ”

วัฒนายัมพลาพยักหน้า “ฉันจะช่วยมัดไม้ไผ่ให้วัวลากไปไว้ที่โรงเรียน” ว่าแล้วเขาก็คว้ามีด ขวนปิติ เพชร สมคิดและคนอื่น ๆ อีก ๔-๕ คนไปช่วยกันตัดเถาววัลย์ พวกผู้ใหญ่ช่วยมัดไม้ไผ่ให้แน่น ทำตะเหมให้วัวลาก นักเรียนกลุ่มหนึ่งจูงวัวลากตะเหมทยอยขนไปไว้ที่โรงเรียน พอเวลาบ่ายสามโมงเศษ ๆ งานก็สำเร็จเรียบร้อย ได้ไม้ไผ่ครบตามจำนวนที่ต้องการ

วันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันอาทิตย์ ปราการก็นำพวกนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งไปตัดหญ้าคา มีผู้ปกครองนักเรียนหลายคนไปสอนวิธีใช้เคียวเกี่ยวหญ้าคาให้ เพราะถ้าเกี่ยวไม่เป็นหญ้าคาจะบาดมือ การเกี่ยวหญ้าคาทำได้ช้า เพราะนักเรียนไม่มีความชำนาญ พวกผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนเก่าจึงต้องช่วยเกี่ยวให้เป็นส่วนใหญ่ คราวนี้ผู้ปกครองคนหนึ่งให้เกวียนมาบรรทุกหญ้าคาไปไว้ที่โรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนบางคนเป็นเถ้าแก่ใหญ่ร่ำรวยมากบ่นว่าไม่น่าจะต้องลำบาก เขายินดีให้สังกะสีและจ้างช่างทำให้เสร็จ แต่เมื่อเขาไปเห็นลูกชายของเขาทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างขยันขันแข็งและสนุกสนานก็พอใจ เขาจึงจ้างคนงานมาช่วยทำงานนี้ด้วย

ระหว่างที่พวกนักเรียนทำงานอยู่ทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์ นายอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกษตรอำเภอ และครูใหญ่ ผลัดกันมาคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ ด้วยความห่วงใยระคนกับความภูมิใจในความตั้งใจ และความสามัคคีของพวกเขาเด็ก ๆ

ในเวลาสองสัปดาห์วัสดุต่าง ๆ ที่จะสร้างที่จอดรถจักรยานก็แล้ว
เสร็จ มีหญ้าคาตากแห้งทำเป็นตับ และไม้ไผ่ทำเสาทำโครงหลังคา
ซึ่งเจาะรูไว้เรียบร้อย วันเสาร์และวันอาทิตย์ในสัปดาห์ต่อมาครูการงาน
และภารโรงก็นำนักเรียนสร้างที่จอดรถจักรยาน ดังนั้นในเวลาหนึ่งเดือน
ตั้งแต่ปรากรและปิตติศิริเริ่ม ที่จอดรถจักรยานก็สำเร็จเรียบร้อย
ถ้าแก่โรงทำน้ำแข็งบริจาคไม้ที่กั้นช่องจอดรถจักรยานแต่ละคันเพื่อ
ความเป็นระเบียบและสวยงาม ผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งช่วยกันซื้อโต๊ะ

ปิงปองให้ชุดหนึ่ง ตั้งไว้ตรงที่ว่างเพื่อให้นักเรียนเล่น นักเรียนทุกคน
ดีใจและภูมิใจมาก แม้แต่พวกที่มีความเห็นขัดแย้งและพวกที่เห็นแก่ตัว
ไม่ยอมร่วมมือร่วมใจก็พลอยยินดี แต่ละคนก็เสียใจที่ตนไม่ได้มีส่วน
ร่วมด้วย และตั้งใจจะละความเห็นแก่ตัวและทริฐที่เคยมีเสียโดยสิ้นเชิง

เช้าวันหนึ่ง หลังจากเชิฐรงขึ้นสู่ยอดเสาและสวดมนต์แล้ว ครู
ใหญ่ก็ปราศรัยกับนักเรียนว่า

“ครูขอแสดงความยินดีกับนักเรียนทุกคนที่ได้ช่วยกันคิดและ
ช่วยกันทำที่จอดรถจักรยานจนสำเร็จเรียบร้อย ครูทุกคนมีความ
ภูมิใจในนักเรียนเป็นอันมาก เพราะได้เห็นความคิดอันเป็นประโยชน์
ความตั้งใจอันแน่วแน่และความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจจนงานสำเร็จ
เรียบร้อยด้วยดี งานชิ้นนี้เป็นนิมิตอันดีว่านักเรียนทั้งหลายเป็นบุคคล
ที่จะเป็นกำลังสำคัญของสังคมและของชาติบ้านเมืองได้อย่างสมบูรณ์
เริ่มต้นด้วยการรู้จักช่วยกันคิดหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวาง
ความผาสุกของตนและสังคม จากนั้นก็รู้จักวางแผนทำงานร่วมกัน
แบ่งปันหน้าที่รับผิดชอบตามกำลังความสามารถของแต่ละคน แล้วก็
ลงมือทำงานตามที่ตกลงกันไว้ ด้วยความตั้งใจ อดทน ไม่ย่อท้อต่อ
ความยากลำบากและความเหน็ดเหนื่อย ไม่เกียจฉอน จนงานสำเร็จลุล่วง
ไปตามเป้าหมาย ขอให้พวกเธอทั้งหลายรับทราบไว้ด้วยว่า ผู้ใหญ่
ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองของเธอ ครูบาอาจารย์ที่ยืนพร้อมหน้ากันอยู่
ณ ที่นี้ ประชาชนในชุมชนแห่งนี้ ข้าราชการในอำเภอนี้ ตลอดจน

บุคคลทั่วไปที่ได้รับทราบความสามารถของพวกเธอ ย่อมเกิดความ
ปีติปราโมทย์และภูมิใจในพวกเธอเป็นอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่ทั้งหลายนั้น นับ
วันแต่จะร่วงโรย ลับหายไปจากโลก ผู้เกิดมาภายหลังย่อมต้องรับช่วง
ภารกิจต่าง ๆ ไปจนถึงความเป็นชาติบ้านเมืองสืบต่อกันไป เมื่อได้เห็น
เด็กรุ่นหลังมีความคิดและน้ำจิตน้ำใจเช่นนี้ ผู้ใหญ่ก็มีความสุข มีความ
หวังว่าชาติไทยของเรา จะมีแต่ความเจริญวัฒนาถาวรชั่วกัลปาวสาน
ในนามของครูทั้งโรงเรียน ครูขอขอบใจที่เธอเป็นกระจกส่องให้พวก
ครูเห็นผลของความรักและความตั้งใจที่ได้พยายามสั่งสอนอบรมพวก
เธอให้เป็นคนดีเสมอมา และขออวยพรให้พวกเธอทุกคนคิดและกระทำ
ความดีเป็นผลสำเร็จเช่นนี้ทุกครั้งไป ขอให้มีความสุข สวัสดิ์ทุกคน”

เสียงปรบมือดังกึกก้อง หัวใจทุกคนอิมเอิบด้วยความสุข ความ
ภูมิใจ ต่างตั้งใจไว้แน่วแน่ว่าความสำเร็จครั้งนี้เป็นก้าวแรกที่จะส่งผล
ให้พวกเขาได้รับความสำเร็จในครั้งต่อไป

แบบฝึก

- ภาษาไทยสร้างคำใหม่ด้วยการเพิ่มคำข้างหน้าหรือข้างท้าย ทำให้
ความหมายของคำกว้างขึ้น หรือเปลี่ยนไปจากเดิม และบางคำก็
ไพเราะนุ่มนวลขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

- เพิ่มคำข้างท้ายช่วยให้ความหมายของคำหน้าชัดเจนยิ่งขึ้น

เช่น

รถ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์
 กระติก กระติกน้ำ กระติกน้ำแข็ง
 ไม้ ไม้ไฟ ไม้ไฟป่า

๒. เพิ่มคำข้างท้าย เพื่อให้ไพเราะนุ่มนวล ไม่ห้วน และเน้น
 ความหมายของคำหน้า เช่น

อด	- อดอยาก	ใช้	- ใช้สอย
เปียก	- เปียกปอน	เกียะ	- เกียะงอน
ลูก	- ลูกหลาน	ปรึกษา	- ปรึกษารื้อ

๓. เพิ่มคำข้างหน้า เพื่อเน้นความหมายของคำหลัง

ทิ้ง	- ละทิ้ง	ดำ	- ทิ่มดำ
โต	- เติบโต	แผล	- บาดแผล
โก่ง	- ฉ้อโกง	ช้อน	- ชุกช้อน

๒. ในภาษาไทยมีลักษณะนิยมพูดเพิ่มคำให้สัมผัสคล้องจอง
 เกิดความไพเราะทางเสียง ทั้งยังมีความหมายเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

เธอควรเคารพครู

เธอควรเคารพนบนอบครูบาอาจารย์

ปรากการรื้อกับปิติเรื่องสร้างโรงรถ

ปราคาการปรึกษาหารือกับปิตีเรื่องสร้างโรงรถ

เขาคกใจจนขวัญหนี

เขาคกใจจนขวัญหนีดีฝ่อ

ดวงแก้วเป็นคนละเอียด

ดวงแก้วเป็นคนละเอียดลออ

เด็ก ๆ ร่วมใจกันทำงาน

เด็ก ๆ ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

๓. ภาษาไทยมีเสียงสระ พยัญชนะ และยังมีเสียงสูงต่ำของวรรณยุกต์ ด้วย เมื่อต้องการจะพูดให้คล่องจองกันก็ทำได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

ยายเห็นฉันทำถังตกบู้บี้ ก็เลยบ่นอู้้อ เพราะยายเป็นคนจู้จี้

เขาเป็นคนขุ่มขำม และยังทำงานซำงุ่มง่าม เมื่อเห็นคน แต่งตัวรุ่มร่าม เดินบุ่มบ่าม เข้ามายุ่มย่ำมในบ้าน เขาจึง ตกใจมาก

แม่บ่นอุบอุบ ว่าลูกแอบจูบจิบ ไปกินของจูบจิบ เลยคัน ยุบยิบไปทั้งตัว

เขารู้สึกท้อแท้ เมื่อเห็นหลาน ๆ งอแง ในที่จอแจเช่นนี้

๔. การสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำ ๒-๓ คำ มารวมเป็นคำเดียวกัน ทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายเพิ่มจากคำเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

ประวัติ + ศาสตร์ - ประวัติศาสตร์ (ประ - หวัด - ตี - สาด)

เอก + ลักษณะ - เอกลักษณะ (เอก - กะ - ลัก)

เยาว + ชน - เยาวชน (เยา - วะ - ชน)

อิสระ + ภาพ - อิสรภาพ (อิ - สะ - หระ - พาบ)

ชีวะ + ประวัติ - ชีวประวัติ (ชี - วะ - ประ - หวัด)

๕. การนำคำรูปเดียวกัน ความหมายเดียวกัน มารวมเป็นคำใหม่เพื่อเรียกของสิ่งเดียวกันนั้น แต่ละท้องถิ่นมีวิธีไม่เหมือนกัน หรือมีจะนั้นก็ใช้คำต่างกันไปเลย จึงต้องมีภาษาไทยกลางเพื่อติดต่อสื่อความหมายได้ตรงกันทุกภาค

ฝึกอ่านและสังเกต

ภาษาที่ใช้พูดในบางท้องถิ่น	ภาษาไทยกลาง
มานี้จะกินตำส้ม	มานี้จะกินส้มตำ
ฉันทำได้ไม่หรรอก	ฉันทำไม่ได้หรรอก
มอ ควน ม่อน	เนิน
ชมพู่ หมากสีดา	ฝรั่ง

๖. การพูดและการเขียนต้องใช้ให้ถูกต้องตามสำนวนไทย

ฝึกอ่านและสังเกต

สำนวนที่ไม่ควรใช้	สำนวนที่ควรใช้
ปรากฏการถูกเลือกเป็น	ปรากฏการได้รับเลือกเป็น
ประธานนักเรียน	ประธานนักเรียน

เรื่องระบำดอกฝิ่น แต่งโดย

นักเรียนชั้น ป. ๖

ตำรวจทำการจับผู้ร้าย

นักเรียนชั้น ป. ๖ แต่ง

เรื่องระบำดอกฝิ่น

ตำรวจจับผู้ร้าย

๗. การใช้คำในประโยค ต้องใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย โอกาส และเรื่องราว

ฝึกอ่านและสังเกต

รถจักรยานไม่ควรถูกจอดทิ้งไว้ตากฝน

ควรแก้เป็น ไม่ควรจอดรถจักรยานทิ้งไว้ตากฝน

ความคิดเห็นในการสร้างโรงเก็บรถจักรยานได้รับความเห็นชอบจากเพื่อน ๆ ด้วยดี

ควรแก้เป็น เพื่อน ๆ เห็นชอบในการสร้างโรงจอดรถจักรยาน

เรามาโต้เถียงกันก่อนจึงลงมือทำโรงรถ

ควรแก้เป็น เรามาอภิปรายกันก่อนที่จะลงมือสร้างโรงรถ

มานีใส่เสื้อสีฟ้า ชูใจใส่รองเท้าสีดำ

ควรแก้เป็น มานีสวมเสื้อสีฟ้า ชูใจสวมรองเท้าสีดำ

เราควรใช้เงินอย่างอดออมเพราะเป็นของหายาก

ควรแก้เป็น เราควรใช้เงินอย่างประหยัดเพราะเป็นของหายาก

ครูใหญ่ห้ามนักเรียนไม่ให้เข้าไปในป่าลึก

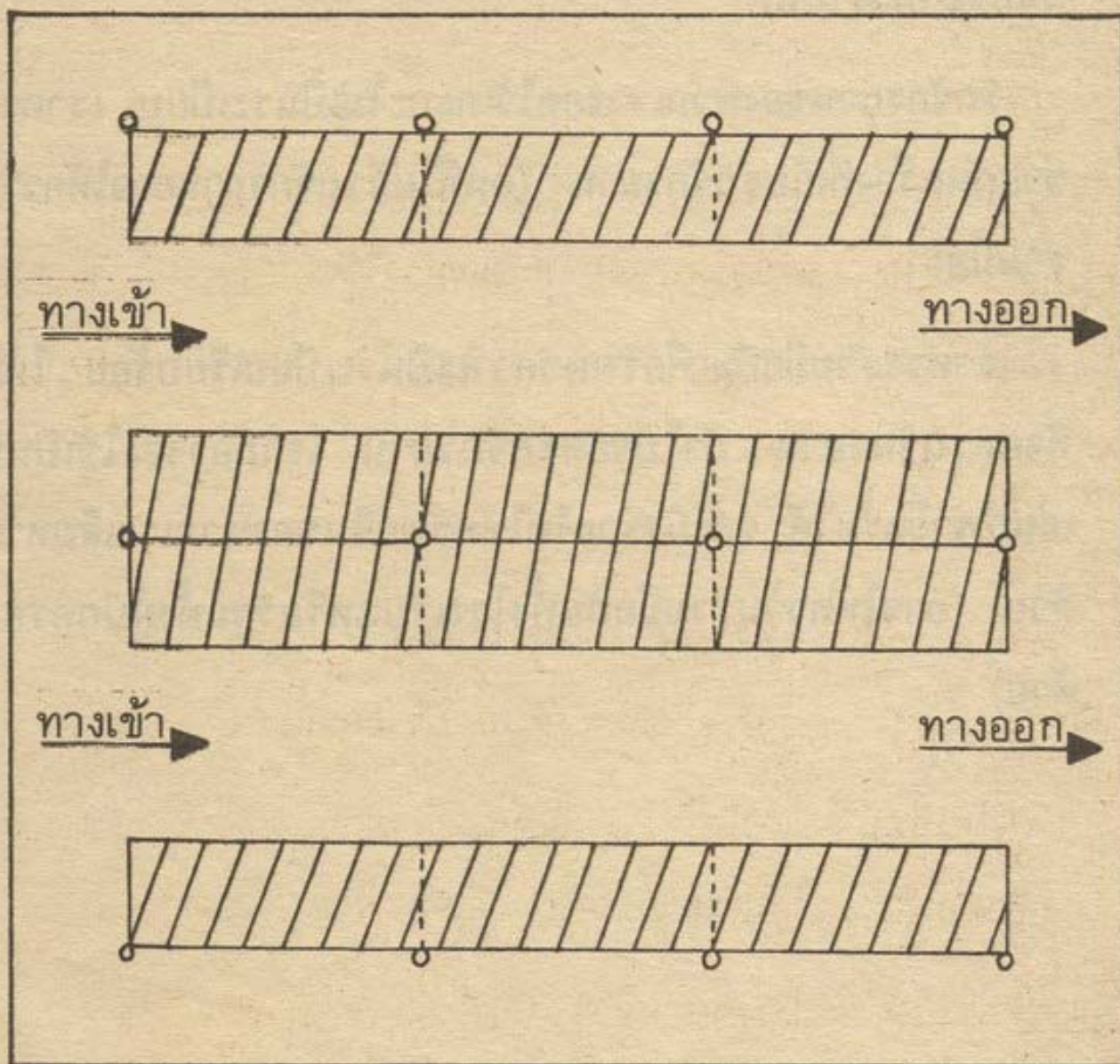
ควรแก้เป็น ครูใหญ่ห้ามนักเรียนเข้าไปในป่าลึก

ปีติกรอกน้ำใส่กระตักมากินระหว่างทำงาน

ควรแก้เป็น ปีติกรอกน้ำใส่กระตักมาดื่มระหว่างทำงาน

๘. อ่านแผนผัง

แผนผังการสร้างโรงจอดรถจักรยาน

○ หมายถึงหลุมที่จะขุดเสา

○—○ ระยะห่างระหว่างหลุม ๑.๕ เมตร

→ ทางเข้าและทางออก

๕. การพูดชักจูงใจ การประกาศ เชื่อเชิญ ให้ความร่วมมือ ต้องเลือก
ใช้น้ำเสียง ใช้คำให้ถูกต้อง จึงจะได้รับความร่วมมือด้วยดี

รถจักรยานของเราทั้งไว้ตากฝน สีจะกะเทาะ เราควรร่วมมือ
กันสร้างโรงจอดรถจักรยาน (คนที่ให้ความร่วมมือจะเป็นคนที่
มีจักรยานเท่านั้น)

รถจักรยานของพวกเราจอดไว้กะกะไม่เป็นระเบียบ เราควร
ช่วยกันสร้างที่เก็บรถจักรยาน (คนที่ไม่มีรถจักรยานอาจให้ความ
ร่วมมือ)

เราควรร่วมมือกันเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้มี
ที่จอดรถจักรยาน ถ้าไม่จอดรถจักรยาน เราก็อาจจะใช้เป็น
เล่นกีฬาในร่มได้ และยังช่วยไม่ให้ทรัพย์สินของพวกเราเสียหาย
ด้วย (อาจให้ความร่วมมือกันทั้งโรงเรียนหรือรวมทั้งผู้ปกครอง
ด้วย)

บทที่ ๑๘

แม่จ๋า

พอสิ้นเสียงสัญญาณบอกเวลาเลิกเรียน เสียงต่าง ๆ ก็ดังขึ้น เป็นปรกติทุกวัน มีเสียงท่ongsuตรคุณบ้าง เสียงท่ongคำประพันธ์บ้าง ฟังสับสนแข่งแซ่สลับกับเสียงโครมครามของโต๊ะเก้าอี้ที่ถูกยกขึ้นซ้อนกันเพื่อทำความสะอาดห้องเรียน ถึงแม้หัวหน้าชั้นแต่ละชั้นจะคอยดูแลให้มีความระมัดระวัง แต่ความคึกคะนองตามประสาเด็กก็มักจะมองเห็นความสับสนวุ่นวายและเสียงอึกทึกเป็นเรื่องสนุกสนาน ต่อเมื่อขาเก้าอี้หัก หรือโต๊ะเป็นรอยขีดขีดหมดสวยจึงได้คิด

เพชรเก็บเครื่องเรียนใส่กระเป๋าเสร็จ ก็รีบไปบอกให้น้องชาย
 ของเขาคือหมึกกับมอมและน้องสาวคนรองสุดท้องซึ่งเรียนอยู่ชั้น ป. ๓
 ป. ๒ และ ป. ๑ ตามลำดับ ให้กลับบ้านก่อน แล้ววิ่งต่อไปยังห้อง
 เรียนชั้น ป. ๖/๑ ปิติถือกระเป๋าหนังสือกำลังจะกลับบ้านกับเพื่อน ๆ

“ปิติ เธอจะรีบกลับบ้านหรือเปล่า ไปเป็นเพื่อนฉันหน่อยได้ไหม
 ฉันจะไปที่ร้านของจันทร์” เพชรชวน ปิติจึงบอกว่า “ไปสิ ฉันไม่
 รีบร้อนอะไร นั่นจันทร์ยังไม่กลับบ้าน ไปพร้อมกับเขาก็ได้ ชวน
 มานี ชูใจไปด้วยสิ” เพชรเข้าไปชวนจันทร์ มานี และชูใจ ซึ่งกำลัง
 คอยกันพลาจเก็บเครื่องเรียนพลาจอยู่ในห้องเรียน ทั้งสามคนจึงรีบเก็บ
 เครื่องเรียน ดวงแก้วอยากไปด้วย แต่ป้าของดวงแก้วเป็นคนเข้มงวด
 มาก ถ้าดวงแก้วกลับบ้านผิดเวลาครึ่งใดก็จะอารมณ์เสียและไล่เบี้ย
 เอาทุกครั้ง ดวงแก้วไม่อยากขัดใจป้า จึงไม่ไปกับเพื่อน ๆ

“เธออยากจะไปที่ร้านของฉันทำไมจ๊ะ เพชร” จันทร์ถาม ขณะที่
 เดินไปด้วยกัน

“ฉันจะไปซื้อตะกร้าหาของป่าให้แม่จ๊ะ ใบเก่าพังไปแล้ว” เพชร
 ตอบ พลาจถอนใจและพูดต่อไปว่า “ที่จริงฉันไม่อยากให้แม่ทำงานเลย
 ตั้งแต่หายป่วยคราวนั้นแม่ก็ไม่แข็งแรง ออด ๆ แอด ๆ เรื่อยมา แต่แม่
 ก็ไม่เคยอยู่นิ่ง ทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา”

“เพชรก็อย่าซื้อตะกร้าไปให้แม่สิจ๊ะ แม่จะได้ไม่ต้องทำงาน”
 ชูใจออกความเห็น

“โอ้ย... ไม่ได้หรอก..... นี่แม่บอกให้ซื้อไปให้หลายวันแล้ว ฉันไม่ซื้อไป เลยโดนดุทุกวัน ฉันไม่อยากขัดใจแม่ กลัวแม่จะเสียใจ”

เพชรตอบ

“เพชรนี่รักแม่จริงนะ” มานีพูด

“อ้าว! ทุกคนก็รักแม่ไม่ใช่หรือมานี” เพชรท้วง

“ถูกแล้ว ทุกคนรักแม่ แต่ฉันรู้สึกว่เพชรรักแม่มากเป็นพิเศษ”

“ฉันไม่อยากได้ยินแม่พูดว่า แม่ไม่รักฉัน เวลาแม่โกรธ แม่จะร้องตะโกนว่า ‘ข้าไม่รักเอ็งแล้ว’ ทุกที ฉันกลัวแม่ไม่รักฉัน จึงต้องตามใจแม่ เพราะฉันรักแม่มาก” เพชรตอบ

“เฮ้อ” ชูใจถอนใจ “ฉันไม่มีแม่”

“แล้วฉันล่ะ” จันทรพูดเสียงเครือ

ปิตินั่งฟังเพื่อน ๆ พูดอยู่นาน เห็นเรื่องจะเลยเถิดไปกลายเป็นเรื่องเศร้า จึงตัดบทถามจันทรว่า “ตอนที่ร้านของจันทรมีตะกร้าเยอะไหม”

“เยอะแยะ มีแบบแปลก ๆ ด้วย ตอนที่ฉันนอนรักษาขาอยู่โรงพยาบาลที่กรุงเทพ ฯ นำไปเย็บฉัน ก็ไปแะดูตามร้านขายเครื่องหวาย เครื่องไม้ไผ่ ได้เห็นแบบตะกร้า แบบเครื่องใช้แปลก ๆ นำจามาसान ขายดิบขายดีเชียวละ” จันทรตอบ ปิติพูดว่า “ฉันอยากซื้อกระเช้าให้ยายใส่ของกระจุกกระจิกเวลาไปวัดสักหนึ่งใบเหมือนกัน แต่วันนี้ไม่ได้เอามา”

“โธ่เอ๊ย ! ปิติ พุดอย่างกับว่าเป็นคนอื่นคนไกล เราเป็นเพื่อนกัน
 แท้ ๆ เธอชอบใจกระเช้าใบไหนก็เลือกไปให้ยายได้เลย วันหลังเธอค่อย
 เอาดั่งค์มาให้ก็ได้” จันทรว่า

พอไปถึงร้าน น้ำของจันทรกำลังขายของวุ่นอยู่กับลูกค้า ๔-๕
 คน พวกเด็ก ๆ ทำความเคารพ น้ำของจันทรก็โอภาปราศรัยเป็นอย่างดี
 ดี และบอกให้เลือกดูของที่ต้องการได้ตามใจชอบ เพชรเลือกได้ตะกร้า
 ใบหนึ่งสวยงามและแข็งแรง มีป้ายแขวนติดราคาไว้ ๔๐ บาท เพชร
 ส่งธนบัตรฉบับละ ๑๐ บาท ให้น้ำของจันทร ๔ ใบ แต่น้ำของจันทร
 ส่งคืนหนึ่งใบ เพชรยกมือไหว้ขอบคุณ

“อ้าว ! ทำไมปิติไม่เลือกกระเช้าไปให้ยายล่ะจ๊ะ” จันทรถาม

“ไม่เอาละ วันนี้ฉันจะไปถามยายดูก่อนว่า ยายชอบแบบไหน พรุ่งนี้ฉันจึงจะแวะมาเลือก” ปิติตอบ

“ฉันรู้ว่าปิติเกรงใจ เอาเถอะ เธอจะอย่างไรก็ตามใจ” จันทรพูด มานีเลือกซื้อพัดไปพัดไฟได้สองเล่ม แล้วส่งเงินให้น้าของจันทร ๕ บาท เพราะมีราคาดีไว้เล่มละ ๒.๕๐ บาท น้าของจันทรรับเงิน แล้วส่งพัดแถมให้มานีอีกเล่มหนึ่ง มานีไหว้ขอบคุณ เด็ก ๆ พากันเดินชมข้าวของในร้านอยู่ครู่หนึ่ง ก็ลาน้าของจันทรและจันทร แล้วแยกย้ายกันกลับบ้านของตน มานีกับชูใจเดินไปด้วยกันเพราะบ้านอยู่ทางเดียวกัน พอมานีจะแยกเข้าบ้านก็ส่งพัดที่ได้แถมให้ชูใจ เพราะพัดที่ซื้อมาสองเล่มก็พอแก่ความต้องการแล้ว

เพชรไปถึงบ้านจึงเอาตะกร้าไปให้แม่ พลังพูดว่า “ผมซื้อตะกร้ามาให้แม่แล้ว แต่ผมไม่อยากให้แม่ขึ้นไปหาหน่อไม้และของป่าบนภูเขา”

“ทำไมล่ะ” แม่หันมาถามเพชร ระยะนี้แม่ของเพชรอ้วนท้วน มีน้ำมีนวลขึ้น

“แม่ไม่ค่อยแข็งแรง แล้วก็....ตอนนี้ เราพอมีเงินใช้บ้างแล้ว ให้ผมกับพ่อและน้อง ๆ ทำงานก็พอ”

แม่หัวเราะเบา ๆ “แม่แข็งแรงแล้วนะเพชร เห็นไหมแม่อ้วนขึ้น จะให้แม่นั่งดูพ่อกับลูกทำงานไม่ได้หรอก ถึงเราจะพอมีกิน แต่ลูก ๆ กำลังเรียนหนังสือกัน เราก็ต้องทำงานหาเงินให้พ่อกับแม่ เพื่อใช้สอยเวลา

จำเป็น เราเป็นคนจนนะลูก แค่นี้ก็บุญแล้วที่ได้มาพบคุณลุงทรัพย์ มิฉะนั้นเราคงร่อนเร่พเนจรไปถึงไหนก็ไม่รู้”

“ผมจำใส่ใจอยู่เสมอว่าเราเป็นคนจน ไม่เคยลืมตัวเลย แต่ผมไม่อยากให้แม่ทำงานหนัก ให้แม่ทำกับข้าวและทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่กับบ้านก็พอแล้ว”

แม่มองหน้าเพชร แหวตาของแม่อ่อนโยนเต็มไปด้วยความรัก “เพชร แม่ดีใจที่แม่มีลูกอย่างเจ้า เจ้ารักพ่อ รักแม่และน้อง ๆ ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีของน้อง ช่วยพ่อช่วยแม่ทำงานหาเงินตัวเป็นเกลียว.... ดุชิ ตัวแค่นี้เอง” ว่าแล้วแม่ก็ดึงเอาตัวเพชรไปกอด พलगร้องไห้เบา ๆ เพชรตกใจ “แม่จำ แม่ร้องให้ทำไม”

แม่ยกมือเช็ดน้ำตาพลาหงหัวเราะ “ไม่รู้ซีลูก ใจคอมันตื้นตัน
อย่างไรบอกไม่ถูก” แม่กอดเพชรนั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดเบา ๆ ว่า “แม่
รักเพชรนะ” เพชรรู้สึกชื่นใจเหลือที่จะกล่าว เขากอดแม่พลาหงซบศีรษะ
ลงแนบอก “ถ้าแม่รักเพชร แม่อย่าขึ้นไปหาของป่าบนภูเขานะครับ”
แม่หัวเราะเสียงดัง “อะไรกันเพชร... นี่ เจ้าคิดอย่างไร แม่เคยขึ้นไป
อยู่เสมอ และของพวกนั้นก็ขายดีเสียด้วย ถ้าเจ้าไม่ยากให้แม่ขึ้นไป
เจ้าซื้อตะกร้ามาให้แม่ทำไมเล่า”

“แม่บ่นว่าตะกร้าใบเก่าของแม่พังไปแล้ว แม่อยากได้ใบใหม่
ผมจึงซื้อมาให้ ผมไม่ได้ซื้อมาให้แม่ขึ้นไปหาของป่าบนภูเขานะ” เพชร
ท้วงติง

แม่ใช้อุ้งมือทั้งสองประคองใบหน้าของเพชรขึ้นมา เพชรกับแม่
มองตากันอยู่ครู่หนึ่ง แม่จึงยิ้มให้พลาหงพูดว่า “เอาเถอะแม่จะขึ้นไป
อีกครั้งเดียว ครั้งสุดท้าย แล้วแม่จะไม่ขึ้นไปอีกแล้ว”

“จริงนะ” เพชรร้องอย่างดีใจ “แม่สัญญา นะครับว่าจะขึ้นไป
อีกครั้งเดียวแล้วจะไม่ขึ้นไปอีก”

แม่จูบที่แก้มเพชรเบา ๆ “จ๊ะ แม่สัญญา”

เพชรดีใจมาก ก้มลงกราบแม่แล้วไปเปลี่ยนเสื้อผ้า ลงไปช่วย
พ่อทำงานที่ไร่ ตั้งแต่วันนั้นมาเพชรรู้สึกสบายอกสบายใจอย่างบอก
ไม่ถูก

หลังจากวันนั้นสองสัปดาห์ เป็นวันหนึ่ง ก่อนเลิกเรียนเล็กน้อย
มีพยับฝนมีดตะมือนอยู่ขอบฟ้า เสียงฟ้าร้องครืน ๆ อยู่ไกล ๆ ลมแรงพัด

กระซอกอยู่ตลอดเวลา ไม่ช้าเมฆสีดำก็เคลื่อนมาคลุมจนมืดทั่วท้องฟ้า พอโรงเรียนเลิกฝนก็กระหน่ำลงมาอย่างหนาเม็ด นักเรียนส่วนใหญ่ จึงรออยู่ที่โรงเรียน หลายคนมีผู้ปกครองนั่งสามล้อมารับกลับไป

เพชรรู้สึกว่าการหัวใจของเขา เปรี้ยวอยากกลับบ้าน เขาสั่งหมีก กับมอมและน้องสาวให้รอจนกว่า ฝนหยุดแล้วจึงพากันกลับบ้าน ส่วน ตัวเขาเก็บกระเป๋าเครื่องเรียนไว้ในโต๊ะเรียน แล้ววิ่งฝ่าฝนออกไปโดยไม่ฟังเสียงครูและเพื่อน ๆ ห้าม เพชรวิ่งอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยจนกระทั่งมาถึงบ้าน พบน้องสาว คนเล็กนั่งอยู่บนเรือนคนเดียว พอ น้องเห็นเพชรก็ทำท่าดีอกดีใจมาก

“พ่อกับแม่ไปไหน” เขา
ละล่ำละลักถามน้อง

“แม่ขึ้นไปหาหน่อไม้บนภูเขา พอฝนตกพ่อก็ตามขึ้นไปหาแม่”
น้องตอบ เพชรไม่รอช้า ลงจากเรือนวิ่งไปที่ภูเขาทันที เขาวิ่งขึ้นไปตาม
ทางเล็ก ๆ ที่วกวนและชัน อารามร้อนเพชรหกล้มหลายครั้ง แต่เขา
ไม่สนใจ มุ่งหน้าไปสู่ดงไผ่ที่แม่เคยขึ้นไปหาหน่อไม้เสมอ ๆ

ปากของเขาก็ถูตะโกนเรียกหาพ่อกับแม่แข่งกับเสียงลมฝนซึ่งดัง
อื้ออึง

ทันใดนั้น เพชรได้ยินเสียงร้องไห้แว่วมาแต่ไกล เขาเงยหูฟังเพื่อ
จับทิศทางของเสียง ครั้นแล้วเขาก็เร่งฝีเท้าไปตามทิศทางนั้น พอขึ้นไปถึง
ลานหินระหว่างชอกเขา เพชรเห็นพ่อกอดประคองร่างของแม่ไว้ในอ้อม
แขน พลังร่ำไห้ปานใจจะขาด ทั้งพ่อและแม่เปียกโชกไปทั้งร่าง
เพชรถลาเข้าไป

“เพชรเอ๋ย แม่ตายเสียแล้วลูก” พ่อบอก เพชรไม่เชื่อหูตนเอง
เขาผวาเข้าไปกอดแม่ ร่างของแม่เย็นยิ่งกว่าน้ำฝน ใบหน้าขาวซีด
“แม่จ๋า” เพชรร้องตะโกนสุดเสียง แล้วเขาก็ร้องไห้คร่ำครวญ

แทบไม่เป็นภาษามนุษย์ พ่อของเพชร พอเห็นอาการเศร้าโศกของบุตรชายก็ได้สติ เอื้อมมือมาโอบกอดเพชรไว้อย่างปลอบประโลม

“ลูกเอ๋ย ! พ่อก็เสียใจเหมือนกับเจ้า แต่เราจะร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด แม่ก็ไม่พินคินมา สงบอกสงบใจไว้บ้างเถอะลูก”

“พ่อจำ แม่เป็นอะไร ใครทำแม่” เพชรสะอื้นถาม

“พ่อคิดว่าแม่คงถูกงูกัด เพราะมีแผลเล็ก ๆ อยู่ที่หัวไหล่ของแม่ พ่อขึ้นมาถึงที่นี่ฝนกำลังตกหนัก เห็นแม่นอนฟุบอยู่ข้างตะกร้า หน่อไม้ใกล้กอไผ่ พ่อจึงอุ้มแม่ออกมาที่นี่”

“แม่ขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไร”

“กินข้าวกลางวันแล้ว พ่อไปขุดร่องในไร่ต่อ แม่ก็คว้าตะกร้ามานี่”

พ่อซ้อนตัวแม่อุ้มไว้ในวงแขน ผมของแม่ยาวสยายเปียกฝนจนลู่แนบติดกับศีรษะ พ่อชวนเพชรกลับบ้าน เพชรวิ่งไปเก็บตะกร้าของแม่ ซึ่งมีหน่อไม้สองหน่ออยู่ในนั้น ถือเดินร้องไห้ตามพ่อลงจากภูเขา หัวใจของเพชรเหมือนจะแตกออกเป็นเสี่ยง ๆ ตั้งแต่จำความได้ เพชรยังไม่เคยเศร้าโศกเสียใจครั้งใดมากเท่าครั้งนี้

พ่อกับลูกเดินไปด้วยกันเงียบ ๆ จนกระทั่งถึงบ้าน ฝนก็ยังไม่หยุด น้องของเพชรทั้งสามคนยังไม่กลับจากโรงเรียน พ่อขึ้นไปบนเรือน น้องสาวคนเล็กของเพชรวิ่งเข้ามาหา พอเห็นสภาพของแม่ก็ร้องไห้โฮ โผเข้ากอดเพชรแน่น พ่อวางศพแม่ลงกับพื้น จัดแจงเช็ดผ้าผมเนื้อตัวให้จนแห้ง แล้วบอกเพชรให้ไปบอกลุงของวีระ ลุงพา

เจ้าหน้าที่มาชั้นสูตรพลิกศพ เจ้าหน้าที่ลงความเห็นว่าเป็นแม่ของ
เพชรถูกงูพิษกัดตาย

ข่าวที่น่าสลดใจนี้แพร่ไปถึงผู้ที่รักใคร่และสนิทสนมกับครอบครัวของเพชร ทุกคนพลอยเศร้าโศกเสียใจไปกับครอบครัวของเพชร
ลุงเป็นคนกำหนดการบำเพ็ญกุศลและวันที่จะฌาปนกิจ

วันฌาปนกิจศพแม่ของเพชรที่ฌาปนสถานของวัด ครูใหญ่ ครู
ไพลินและครูในโรงเรียนหลายคน ตลอดจนเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องของ
เพชรไปร่วมงานมากมาย เกษตรอำเภอก็มาร่วมด้วย วีระ ปิติ มานี
ชูใจ จันทร ดวงแก้วและสมคิดช่วยงานอย่างแข็งขันตั้งแต่แรก ทุกคน
สลดหดหู่ใจเพราะสงสารเพชรและน้อง ๆ มานะเขียนจดหมายแสดงความ
เสียใจกับเพชร แต่เขาไม่สามารถจะมาร่วมงานได้

หลังวันฌาปนกิจแล้วหลายวัน เพชรไปโรงเรียนเป็นปกติ
แต่เขายังหม่นหมองและเศร้าสร้อย ใครพูดใครถามถึงแม่ก็น้ำตาซึม
ออกมาทันที ชูใจพบคำประพันธ์บทหนึ่งชื่อ “แม่จ๋า” ในนิตยสาร
รายปักษ์ฉบับหนึ่ง มีข้อความเกี่ยวกับแม่ที่น่าประทับใจมาก และเหมาะ
ที่จะปลอบใจเพชรเป็นอย่างยิ่ง เธอจึงคัดลอกมาให้ มีเนื้อความดังนี้

แม่จ๋า

“รัตติ”

แม่จ๋าดวงใจลูก
รักแม่แนใจหมาย

ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย
มุ่งกตเวทินิรันดร์

เพราะรู้ว่าแม่รัก
 ห่วงใยไม่แคลนคลอน
 เมื่อแรกที่ลูกเกิด
 แม่รักแม่สร้างสรรค์
 แม่ทำแม่คิดชอบ
 เพื่อสร้างให้ลูกมี
 เมื่อลูกพ้นครรภ์แม่
 สอนสั่งหวังจักให้
 กายใจและความคิด
 ลูกจึงไม่ทุกข์ทน
 แม่มีวิธีสอน
 โอนอ่อนผ่อนนวลจา
 ฝึกลูกให้แข็งแกร่ง
 ฝังแน่นในความจำ
 คำเข้าเฝ้าพันผูก
 ลูกแสนระเรีงริน
 ครั้นแล้วอนิจจา
 สู่แหล่งแห่งหนใด
 เหมือนดังแสงเทียนดับ
 คิดไปใจลูกหวาม

แจ้งประจักษ์จิตอาทร
 รักลูกดังดวงชีวัน
 ถือกำเนิดขึ้นในครรภ์
 สิ่งดั่งามให้ทันที
 ตามระบอบแห่งความดี
 สมบูรณ์สุขทั้งกายใจ
 ฝ้าดูแลเจริญวัย
 ลูกเติบโตขึ้นเป็นคน
 เริ่มชีวิตแม่ฝึกฝน
 เพราะเชื่อแม่แต่แรกมา
 ไม่ตึงหย่อนแสนหรรษา
 กล่อมเกลาลูกถูกคลองธรรม
 ทั้งเข้มแข็งเมื่อน้อมนำ
 เหมือนมนตราพาชีพยืน
 อยู่กับลูกทุกวันคืน
 ผาสูกล้ำนำหทัย
 แม่ต้องมาจากลูกไป
 ลูกสุดคิดจะติดตาม
 แม่แลลับทุกโมงยาม
 ฝันโศกเศร้าหงอยเหงาทรวง

ลูกยังมีเคยพบ
 ทุกข์นี้ทุกข์กว่าปวง
 สุดเพรียกร่ำเรียกหา
 จึ่งคิดให้แม้อย่าง
 จะยึดเอาคำสอน
 ผังจิตนิจนิรันดร์
 โลกนี้ไม่อ้างว้าง
 อวยพรลูกทุกครา

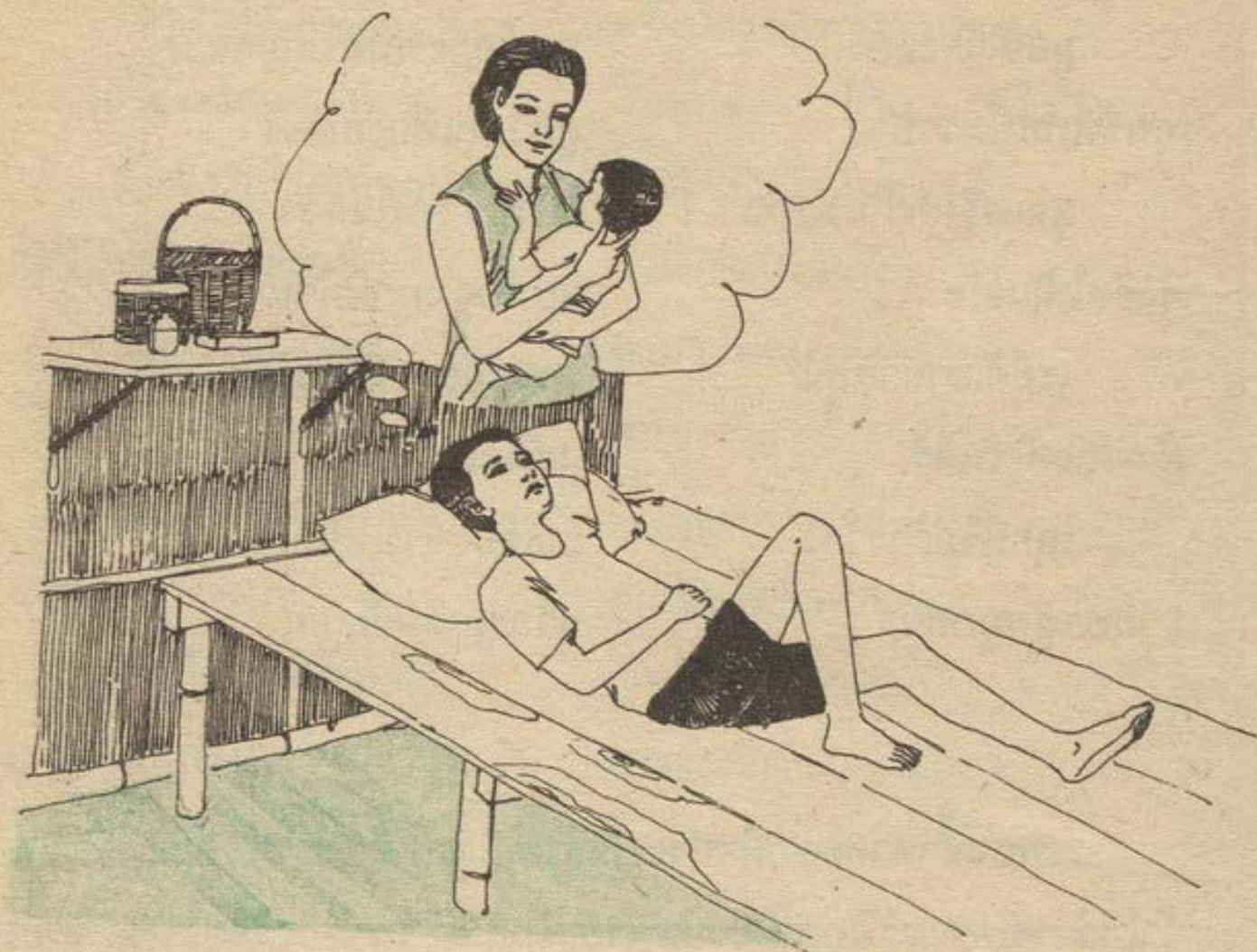
ทุกข์กระทบที่ใหญ่หลวง
 ลูกวิตกเพียงอกพัง
 ให้แม่มาดังใจหวัง
 อยู่กับลูกทุกคืนวัน
 ความอาวรณ์สายสัมพันธ์
 เหมือนแม่อยู่คู่ลูกยา
 แม่เคียงข้างเหนือเกศา
 ขวัญลูกดีมีชัยเอย

เพชรน้ำตาคลอ คำประพันธ์บทนี้ถูกใจเขามาก อ่านแล้วหาย
 ว่าเหว่ มีความรู้สึกเหมือนแม่มาอยู่ใกล้ ๆ เขาชอบใจชูใจปลางพับ
 กระดาษจดคำประพันธ์ใส่กระเป๋าสีเสื้อ พอดี ปิติ มานี จันทร ดวงแก้ว
 และสมคิดเดินมาสมทบ

“ชูใจคัดลอกคำประพันธ์ แม่จ๋า มาให้ฉัน” เพชรบอกเสียง
 เสร้า ๆ “ฉันจะเอาไว้อ่านเวลาคิดถึงแม่”

“โธ่ ! เพชร หักอกหักใจเถอะ แม่ของเธอไปสู่สุคติแล้ว” มานี
 ปลอบ เพชรถอนใจ “พ่อของฉันยังคร่ำครวญถึงแม่อยู่ทุกวัน บ่นอยู่
 แต่ว่า สู้ทุกข์ยากด้วยกันมา พอมีความสุขขึ้น แม่ก็มาจากไป ช่าง
 บุญน้อยเสียจริง ๆ”

“เธอเก็บตะกร้าใบนั้นไว้ที่ไหนเพชร” จันทรถามเบา ๆ

“เก็บไว้บนหัวนอนของฉัน พร้อมกับหน่อไม้สองหน่อนั้นด้วย
แม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับฉันจริง ๆ”

“แม่สัญญาว่าอย่างไรจะ เพชร” ดวงแก้วถาม

“ฉันไม่อยากให้แม่ขึ้นไปหาของป่าบนภูเขา จึงขอร้องแม่ แม่
บอกว่าแม่จะขึ้นไปอีกครั้งเดียวเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจะไม่ขึ้นไปอีกเลย
แล้วแม่ก็ไม่ได้ขึ้นไปอีกจริง ๆ” เพชรตอบ

“เธอเก็บตะกร้าไว้อย่างนั้น พอเห็นตะกร้าที่ไร เธอก็จะเศร้าใจ
อยู่ไม่หาย เอาไปเก็บไว้ที่อื่นไม่ดีหรือเพชร” สมคิดพูด

“ตะกร้าใบนั้นแหละจะเตือนให้ฉันนึกถึงแม่ นึกถึงความรัก ความห่วงใย และความหวังดีของแม่ ฉันจะได้รู้สึกว่ามีแม่อยู่ใกล้ ๆ คอยให้กำลังใจเพื่อให้ฉันเป็นคนดี ฉันจะเก็บตะกร้าใบนี้ไว้ใกล้ตัวจนตลอดชีวิต” เพชรตอบ

แบบฝึก

๑. การอ่านคำบางคำที่ไม่เคยพบมาก่อน อาจคาดคะเนความหมายของ คำนั้นจากเนื้อเรื่อง หรือคาดคะเนความหมายจากรูปและเสียงของคำ เมื่อยังไม่รู้ความหมายก็ศึกษาจากประมวลคำศัพท์และพจนานุกรมได้

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ คาดคะเนความหมายจากรูปคำที่มีไม่ครบทุกพยางค์ ซึ่งอาจจะ มีตัวสะกดคล้ายกัน มีเสียงพยางค์บางพยางค์เหมือนกัน แต่มีความหมายเหมือนเดิม

คำเดิม	คำที่ตัดทอน
สตางค์	ตังค์ (ภาษาพูด)
อนุชา	อนุช ุช
อนิจจา	นิจจา
อดีเรก	ดิเรก

อภิมรณ

ภิมรณ

อุโบสถ

โบสถ์

๑.๒ คำบางคำเสียงพยางค์คล้ายกัน ผิดกันที่สระตัวหน้า หรือตัวหลัง แต่ก็ยังมีความหมายเหมือนเดิม

เยาวชน - ยุวชน

จันทร - จันทรา

พิจิตร - ไพจิตร

มนตร์ - มนตรา

ตะวัน - ดาววัน

เกศี - เกศา

พิศาล - ไพศาล

ชัย - ชโย

นิรมิต - เนรมิต

บิดา - บิดร

๑.๓ คำบางคำเสียงยังเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน และความหมายเหมือนกัน แต่มีพยางค์มากน้อยต่างกัน

เสร็จ - สำเร็จ

แข็ง - กำแหง

ดิ - ดำหนิ

โลก - ละโมบ

บวช - ผนวช

เพราะ - ไพเราะ

สาร - สารา

อวย - อำนวย

ครบ - ค่ำรบ

เดิน - ดำเนิน

๒. จำนวนเปรียบเทียบ แสดงความหมายและเพิ่มความไพเราะมากขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

บุญน้อย

หาเงินตัวเป็นเกลียว

- อายุสั้น

- ทำงานทุกอย่างเพื่อให้มีรายได้
จึงมีความลำบาก ไม่ได้อยู่อย่าง
สุขสบาย (เหมือนเกลียวเชือก
ซึ่งบิดอยู่ตลอดเวลา)

ร่ำให้ปานใจจะขาด

- ร้องไห้มาก (เหมือนจะขาดใจ
ตาย)

ร้องให้จนน้ำตาเป็นสาย

- ร้องไห้มาก

เลือด

เย็นยิ่งกว่าน้ำฝน

- เย็นมาก (เพราะน้ำฝนเป็นน้ำ
ธรรมชาติที่เย็นที่สุด)

ดั่งแสงเทียนดับ

- หหมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มี
อะไรอีกแล้ว มืดมนไปหมด
(เหมือนเมื่อแสงเทียนดับ ไม่
มีแสงสว่างอื่นมาแทน ก็จะมีด
ไปหมด ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น)

หัวใจเหมือนจะแตก

- เสียใจที่สุด

ออกเป็นเสียง ๆ

หัวใจเราร้อน

- ร้อนใจ กระวนกระวาย

รักดังดวงชีวัน

- รักมาก

วิตกเพียงอกพัง

– เป็นทุกข์มาก กังวลใจมาก

ไล่เบี้ย

– ชักใช้ไล่เลียงเป็นรายตัว เพื่อ
ให้ได้ความจริง

๓. การบรรยายความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นเข้าใจโดยแจ่มแจ้งชัดเจน
ผู้พูดหรือผู้เขียนจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำถ่ายทอดความคิดและความรู้สึก
ของตนออกมาอย่างจริงใจ และจงใจผู้อ่านผู้ฟังให้คิดคล้อยตาม
ฝึกอ่านและสังเกต

๓.๑ แสดงความประหลาดใจ สงสัย

“อ้าว!.....ทุกคนก็รักแม่ไม่ใช่หรือมานี้”

๓.๒ แสดงความขอบคุณ

“สนุกดี ชอบใจมากนะซุใจที่อ่านให้พวกเราฟัง เหนื่อย
ไหมจ๊ะ”

๓.๓ แสดงความยินดี

“ครูภูมิใจนักเรียนของครูมาก ที่มีใจเมตตาเพื่อนมนุษย์
ที่ได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะคนไทยด้วยกัน และ
ภูมิใจที่พอคิดจะช่วยก็ลงมือทำทันที ไม่มัวเกียจงอนกันอยู่”

๓.๔ ขอร้อง เชิญชวน แนะนำ

“ปิติ เธอจะรีบกลับบ้านหรือเปล่า ไปเป็นเพื่อนฉันหน่อย
ได้ไหม ฉันจะไปที่ร้านของจันทร์”

“ดูเพื่อน ๆ เขาเล่นสนุกกัน ปิติไม่ลงไปเล่นฟุตบอลกับเขาหรือ”
 “เธอเก็บตะกร้าไว้อย่างนั้น พอเห็นตะกร้าที่ไร เธอก็จะ
 เสร้าใจอยู่ไม่หาย เอาไปเก็บไว้ที่อื่นไม่ดีหรือเพชร”

๓.๕ เสียใจ ปลอดภัย

“ลูกเอ๋ย! เราจะร้องให้จนน้ำตาเป็นสายเลือด แม่ก็ไม่พิน
 คินมา สงบอกสงบใจไว้บ้างเถอะลูก”

๓.๖ ต่อว่า ดู คำสั่ง

“โธเอ๋ย! ปิติ พูดอย่างกับว่าเป็นคนอื่นคนไกล เราเป็น
 เพื่อนกันแท้ ๆ”

“ฟังให้เข้าใจเสียก่อน แล้วค่อยพูด มิฉะนั้นจะเกิดความ
 เสียหายกับคนอื่น”

“ไปหยิบตะกร้ามานี้ไว้ที่นี่ แล้วลงไปช่วยพ่อทำงานในสวน”

๓.๗ บรรยายเหตุการณ์

“ทันใดนั้น เพชรได้ยินเสียงร้องไห้แว่วมาแต่ไกล
 เขาเงยหูฟังเพื่อจับทิศทางของเสียง ครั้นแล้วเขาก็เร่งฝีเท้า
 ไปตามทิศทางนั้น พอขึ้นไปถึงลานหินระหว่างชอกเขา
 เพชรเห็นพ่อทอดประคองร่างของแม่ไว้ในอ้อมแขน พลังร่ำไห้
 ปานใจจะขาด ทั้งพ่อและแม่เปียกโชกไปทั้งร่าง เพชร
 ถลาเข้าไป.....”

๔. ภาษาไทยมีรูปและเสียงสระ พยัญชนะ มาก ใช้เขียนแทนเสียงต่าง ๆ เช่น เสียงธรรมชาติ หรือเสียงคำพูดในภาษาอื่นได้ใกล้เคียง
ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เสียงร้อง

ไก่อ๊น เอ็ก อี เอ็ก เอ็ก

แม่ไก่ร้องกระต๊าก ๆ

ลูกเจี๊ยบร้อง เจี๊ยบ ๆ

ช้างร้อง ฮูม ๆ แปร๋น ๆ

เสือร้อง โฮกป๊ีบ ๆ

สุนัขเห่า โห่ง ๆ

๒. เสียงอุทาน

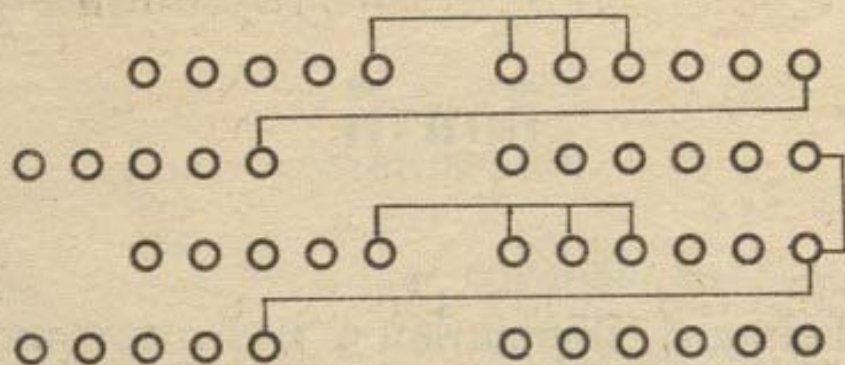
อู๊ย! โอ๊ย! เอ๊ะ! อนิจจา! โธ่เอ๊ย!

๓. เขียนแทนภาษาอื่นได้ใกล้เคียง

ก๊วยเตี้ยว เช็ต โน้ต เกียะ

๕. คำสัมผัสคล้องจอง ถ้านำมาเขียนให้อยู่ในผังที่บังคับจำนวนคำ และบังคับตำแหน่งคำที่สัมผัส กำหนดผังให้มีลักษณะต่าง ๆ จะทำให้เกิดคำประพันธ์หลายแบบ นำไปใช้เรียบเรียงถ้อยคำให้เกิดความไพเราะสละสลวย ให้เหมาะสมกับเนื้อความ และจะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกได้ดียิ่งขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต ภาพยี่ยานี้

เมื่อแรกที่ลูกเกิด
แม่รักแม่สร้างสรรค์
แม่ทำแม่คิดชอบ
เพื่อสร้างให้ลูกมี

ถือกำเนิดขึ้นในครรภ์
สิ่งดีงามให้ทันที
ตามระบอบแห่งความดี
สมบูรณ์สุขทั้งกายใจ

ระฆังดังหว่างหว่าง
กลองหนึ่งดังตึงตึง
นักเลงร้องเพลงพลาจ
เอาหลังนั่งเอียงอิง

หมองใหญ่กว้างขวางหึ่งหึ่ง
ตีกระตึงดังกรึงกรึง
ตรงหน้าต่างไขว่ห่างหยิ่ง
มือถือฉิ่งตีดังตึง

บทที่ ๑๙

ศึกทรพี

กลางวันวันเสาร์ ปิติชนเพื่อน ๆ มารับประทานอาหารที่บ้านของเขา อาหารวันนั้น ยายกับแม่และพี่สาวช่วยกันทำเป็นพิเศษ มีอาหารสามอย่าง แถมปลานิลชุบแป้งทอดด้วย ของหวานมีสังขยาขนุน ผลไม้มีส้มเขียวหวานจากไร่ของวีระ ทุกคนอ้มหมำพื้มันไปตาม ๆ กัน

เมื่อช่วยกันเก็บถ้วยชามไปทำความสะอาดเสร็จเรียบร้อยแล้ว เด็ก ๆ พากันไปนั่งเล่นที่แคร่ เพชรถามปิติว่า

“เมื่อกี้ฉันได้ยินป้าสร้อยด่าลูกชายว่า ไอ้ทรพี ลูกป้าสร้อยเปลี่ยนชื่อว่าทรพีหรือ”

ปิติทำหน้าง “เอ๊ะ! เขาไม่ได้เปลี่ยนชื่อนี้นา หรือว่าไปแอบเปลี่ยน”

วีระหัวเราะหึ ๆ “ชื่อทรพีนะไม่ใช่ชื่อดีหรอกนะ ป้าสร้อยด่าลูกว่าไอ้ทรพี คำว่า ไอ้ทรพี หรือ ลูกทรพี แปลว่าลูกอกตัญญู”

“แปลกดีแฮะ” ชูใจกับจันทอรุทานพร้อมกัน

“เรื่องนี้มาจากเรื่องของควายชื่อทรพีมันขวิดพ่อของมันตาย”

วีระบอก ทุกคนต่างสนใจอยากฟังเรื่องของทรพี วีระจึงบอกให้ปิติไป

ขอยืมหนังสือรามเกียรติ์ของยาย มาเปิดตอนศึกทพรพีให้ทุกคนผลัดกัน
อ่าน ดังนี้

ตอนศึกทพรพี

บัดนั้น

เป็นข้าพระสยามภูวญาณ
ไว้คู่อยู่เดียวถึงหมื่นปี
เห็นนางมาลีเคยออกไป
อรชรอ่อนแอ้นวิไลวรรณ
นั่งยิ้มอยู่ริมทวาร

นนทกาลอสุราใจหาญ
เฝ้าทวารกำแพงชั้นใน
จะรู้รสสตรีก็หาไม่
เก็บพรรณดอกไม้ทุกเวลา
มีใจผูกพันเสนาหา
นางเดินออกมา ก็ตามไป ฯ

ครั้นถึงที่สวนอุทยาน
เห็นนางนังกรอมาลัย
ยิ่งพิศยิ่งพิศवासกลุ้ม
อสุราก็เดือดเอามาลี

เมื่อนั้น

ตกใจดังใครมาฟาดฟัน
จึงชะงัดแลรอบอุทยาน
ความโกรธความแค้นแสนทวี

ครั้นถึงจึงกราบลงกับบาท

ทูลพลงนางแสนโศกา
ว่านทกกาลอาจอง
นางแจ้งแต่ต้นจนปลายไป

เมื่อนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธดังไฟกลับ
จิตบุททองเร่งลงไป
พาเอาตัวมันขึ้นมา

บัดนั้น

น้อมเศียรรับสั่งพระทรงญาณ

ครั้นถึงจึงแถลงแจ้งเหตุ

ให้ภูมาหาอสุรี

นนทกาลเข้าแฝงไพรใหญ่
งามดั่งไขในราตรี
ให้เราร้อนรุ่มดังเพลิงจี
ทั้งองค์เทวีวิไลวรรณ ฯ

นางเทพมालีสาวสวรรค์
กัญยาร้องหวีดขึ้นทันที
ก็เห็นนนทกาลยักษ์
หยิบมาลีได้ก็รีบมา ฯ

พระอิศโรธรราชนาถา
ชลนาคลอเนตรร่ำไร
จะเกรงบาทบงสุ์ก็หาไม่
แล้วถวายดอกไม้เป็นสำคัญ ฯ

พระอิศวรบรมรังสรรค์
เหม่เหม่กุมภภัณฑ์อหังการ
ยังอายนนทกาลยักษ์
จะถามกิจจาให้แจ้งการ ฯ

จิตบุทผู้มีปรีชาหาญ
ก็รีบไปยังทวารทันที ฯ
ว่าอิศเรศเรื่องศรี
ไปเฝ้าธุลีบาทา ฯ

บัดนั้น

ได้แจ้งแห่งเทวบัญชา

ครั้นถึงจึงคลานขึ้นไปเฝ้า

น้อมเศียรนบนิ้วบังคมคัล

เมื่อนั้น

ทอดพระเนตรแลเห็นอสุรี

ดูก่อนอสุรีนนทกาล

จึงทำอาการทงเงใจ

จึงนนทกาลยักขา

ตกใจก็มาด้วยเทวันฯ

พระเป็นเจ้าสามภพรังสรรค์

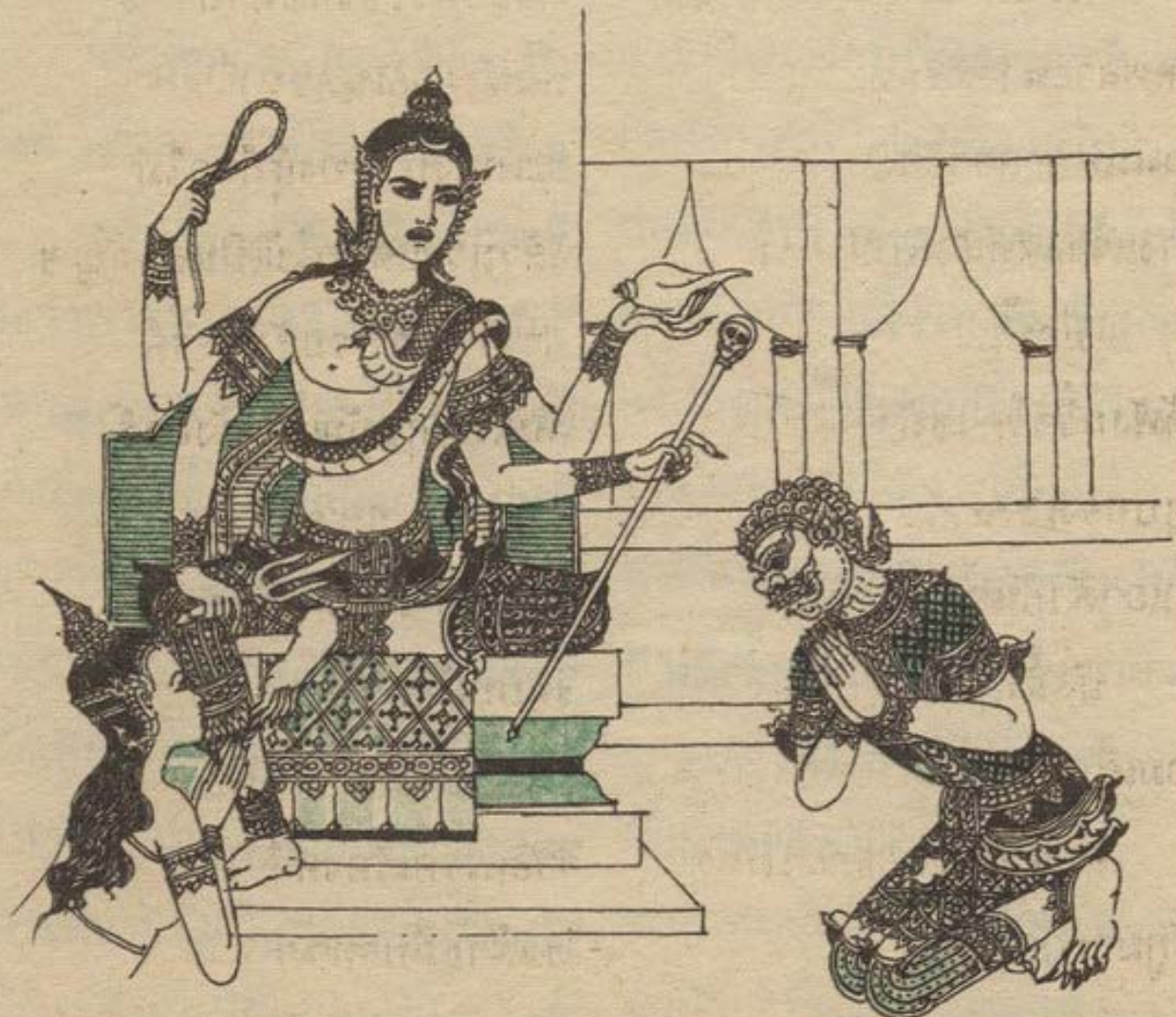
กุมภัณฑ์คอยฟังพระวาทีฯ

พระสยามภูวนาถเรืองศรี

มีเทวบัญชาถามไป

ตัวเอ็งคิดอ่านเป็นไฉน

เอาดอกไม้ทั้งเทพมาลี

ซึ่งเป็นคนในใช้ชิต

หยาบข้าสาหัสใช้พอดี

บัดนั้น

ได้ฟังเทวราชบัญชา

น้อมเศียรทูลองค์ภูวนาถ

โทษมาถึงสิ้นชีวัน

เมื่อนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธคืออัคคี

จึงสาปด้วยวาจาสิทธิ์

อย่าช้าจงเร่งลงไป

ชื่อว่ากำแหงทรพา

เมื่อได้มีบุตรชาตญกรรจ์

ผลาญชีวิตมึงบรรลัย

สิ้นทุกข์มาเป็นนายทวาร

บัดนั้น

ได้ฟังเราร้อนในวิญญูณ

ความทุกข์ความกลัวด้วยตัวผิด

ลาองค์พระผู้ทรงภพไตร

เดินพลางทางแสนโศกา

ไฉ่ว่าตัวกู่นี้ไม่ดี

ไร้การภิรมย์สมสวาท

ไม่คิดเจียมตัวยักษ์

มึงนี้ไม่กลัวอาญาฯ

จึงนนทกาลยักษา

ดั่งสายฟ้าฟาดกุมภภัณฑ์

ซึ่งบังอาจหยอกนางสาวสวรรค์

ทรงธรรมจงโปรดปรานีฯ

พระสยามภูวนาถเรื่องศรี

จะไหม้ตรีโลกให้บรรลัย

ตัวมึงทำผิดเป็นโทษใหญ่

เป็นกาสรอยู่ในพนาวัน

สาใจที่มึงโมหันธ์

ชื่อว่าทรพีอันชั้ยชาญ

จึงให้พ้นชาติเดียรรณ

ในสถานไกรลาสบรรพตาฯ

จึงนนทกาลยักษา

อสุราเพียงสิ้นชีวลัย

สุดคิดที่จะขอโทษได้

ไปจากไกรลาสคีรีฯ

ชลนาอาบพักตร์ยักษ์

เสียทีที่เกิดมาเป็นชาย

ชั่วชาติกว่าบุรุษทั้งหลาย

รักหญิงหมายสินทไม่คิดกาย

ตั้งแต่นี้ไปจะได้ทุกข์

จะสัญจรนอนหงดงดาน

แล้วคิดมานะขบพัน

ถึงตัวแล้วจะกลัวด้วยอันใด

ครั้นถึงหิมวันต์พนาเวศ

ชื่อว่าพระยาทรพา

ใหญ่สูงฟุ้งฟุ้งอาจ

กายาเผือกสีสาลาน

บริวารล้วนนางกาสร

แม้ว่าตัวใดมีครรรค์

ถ้าเห็นว่านางมหิงสา

ไม่อาลัยหมายใจว่าศัตรู

ด้วยความรังเกียจเดียดฉันท์

มหิงส์ตัวผู้ใดไม่แปลกปน

กลับกลายเป็นความอัประมาน

เสื่อมสุขจากที่เกษมศานต์

ขุนมารครวญคร่ำรำไรฯ

กรรมมาตามทันไม่หนีได้

คิดพลางตรงไปอริญาฯ

ก็กลับเพศไปเป็นมหิงสา

มีกำลังฤทธาเชี่ยวชาญ

หยาบคายร้ายกาจกล้าหาญ

ใจพาลอิจฉาอาชรรม์

ห้าพันสัญจรอยู่ไพรสณฑ์

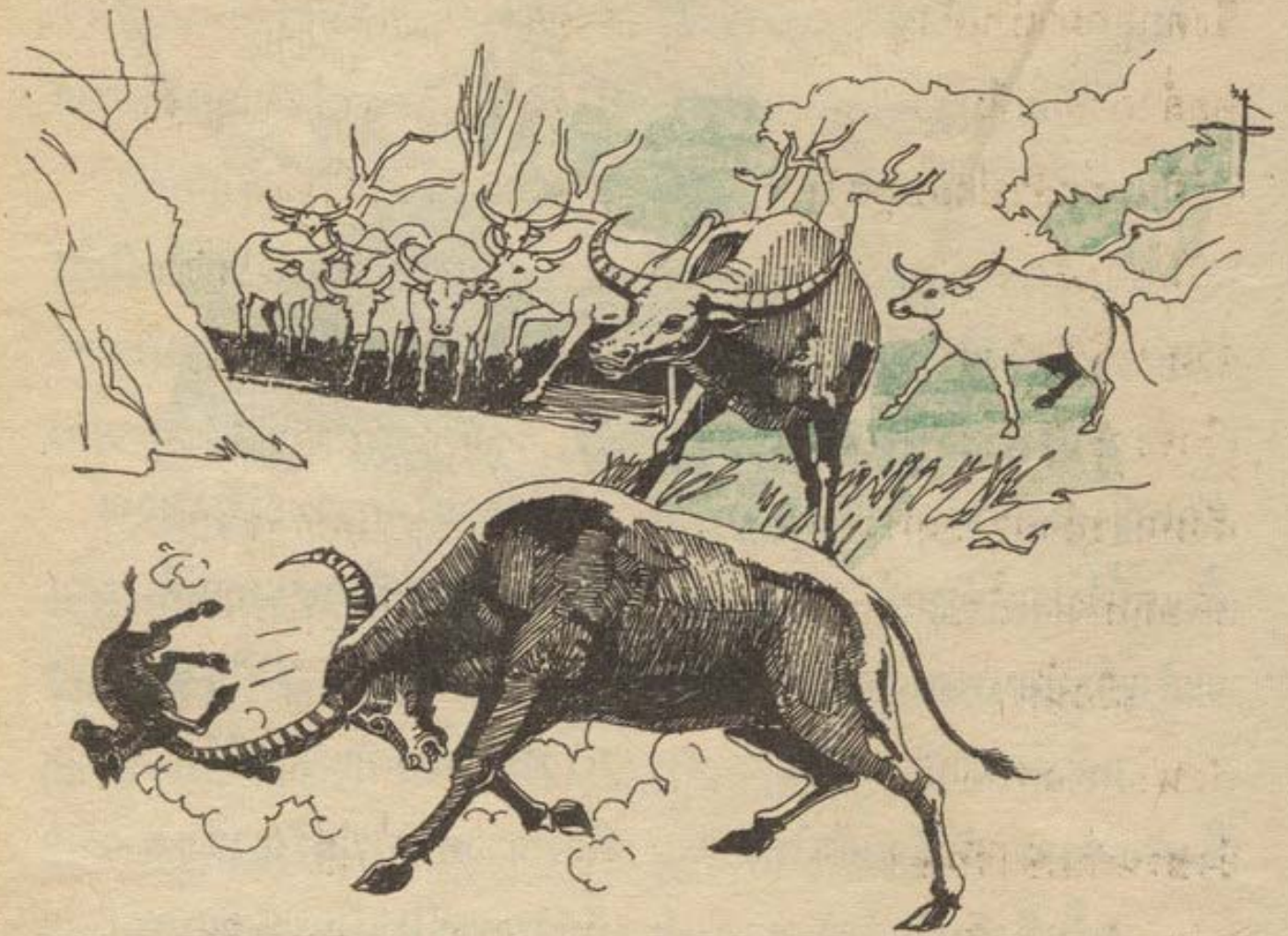
ทรพานั้นหมั่นระวังดู

คลอดลูกออกมาเป็นตัวผู้

เสียวเสียวจากหมูให้วายชนม์

หวงแหนสัตว์นั้นเป็นต้น

ตนเดียวเที่ยวอยู่ในดงดอนฯ

เมื่อนั้น

ทรพาร่วมสัตว์สมจร
จึงคิดคำนึงถึงตัว
แม้ันกู่จะคลอตลูกยา
อย่าเลยจะหนีไปจากหมู่
คิดแล้วลอบหลีกออกไป

มาถึงถ้ำแก้วสุรกานต์
ก็ได้ศุภฤกษ์ยามดี

จึงนางนิลากาสร

ก็มีอุทรจำเริญมา
ด้วยกลัวพระยามหิสา
เป็นผู้ก็ทำอะไร
ซ่อนคลอດในคูหาใหญ่
เข้าในแนวเนินคีรี ฯ

พอพระสุริยฉานจรัสศรี
พร้อมทั้งดิถีเวลา

จึงตกถูกมาเป็นตัวผู้
 คอล่ากำลังมเหสีมา
 ให้กินนมแล้วปลอบลูกรัก
 แม้นพ่อของเจ้ารู้ไป
 จึงเล่าให้ฟังถ้วนถี่
 เจ้าจงระมัดกายา
 สั่งพลางน้ำตาไหลพราก
 แล้วออกจากถ้ำลงกรรม
 เมื่อนั้น

ฟังนางกาสรก็อาลัย
 จึงชวนกันเข้ารักษา
 อยู่ทุกทิวาราตรี

 มาจะกล่าวบทไป
 เทวรักษามาช้านาน
 เหมือนได้กินนมมารดร
 จำเรณูวัยใหญ่ขึ้นทุกวัน
 ลองเชิงเริงร้องคะนองไพร
 ตามสะกดบทจรทรรพา
 เห็นเท่าเติบโตใหญ่คล้ายคลึง
 หมายถึงเขม้นจะเป็นศัตรู

ดำดองอาจแกล้วยกล้า
 ก็โลมเลี้ยงลูกยาสำราญใจ
 แม้จะอยู่ช้านักก็ไม่ได้
 จะพากันบรรลย์ไม่พริบตา
 แต่ฆ่าชีวิตลูกเสียหนักหนา
 กำพรวดแม้อยู่สถาวร
 ขอฝากเทพไททุกสิงขร
 บทจรตามฝูงเที่ยวไป ฯ
 เทวาอยู่ในอุหาใหญ่
 มีใจกรุณาพันทวี
 สองเขาบาทาทั้งสี่
 ให้ชื่อทรีพิชาญจนกรรจ์ ฯ

 ถึงทรีพิใจหาญ
 ในถ้ำสุรกานต์พรายพรรณ
 มีกำลังฤทธิ์รอนแรงขัน
 ก็เที่ยวสัจจอรออกมา ฯ
 ไล่เลี้ยวเสียวขวิดหินผา
 วัตรอยบาทาบิดา
 กำกึ่งพอจะตอบต่อสู
 วันนี้ตัวถูกกับบิดา

จะได้ลองฤทธิ์ขวิดกัน
คิดแล้วแอบพุ่มชุ่มกายา
บัดนั้น

นอนอยู่กับฝูงบริวาร
จึงนำคณากาสร
บันเทิงเริงสัตว์พัลวัน

บัดนั้น

ครั้นเห็นพญาทรพา
โลดโผนโจนคะนองลงเขา
สกัดทางขวางหน้าแล้วร้องไป
ตัวท่านใจบาปหยาบคาย
เราก็คือบุตรในอุรา

บัดนั้น

ได้ฟังกริ้วโกรธคือไฟกลบ
ตัวมึงนี่ฤาเป็นลูก
ฝ่ายกูผู้มีฤทธิ์ไกร
แสนมหาพระยาสารลับมัน
มึงสู่วู่วูจะสู้บิดา

บัดนั้น

ฟังทรพากล่าวอหังการ

ประจัญดูกำลังให้หนักหนา
จับกลืนกินหญ้าอยู่ริมธาร ฯ
ฝ่ายพระยาทรพาใจหาญ
สุริยฉานส่องฟ้าพรายพรรณ
สัญจรไปในพนาสณฑ์
พากันไปตามมรรคา ฯ

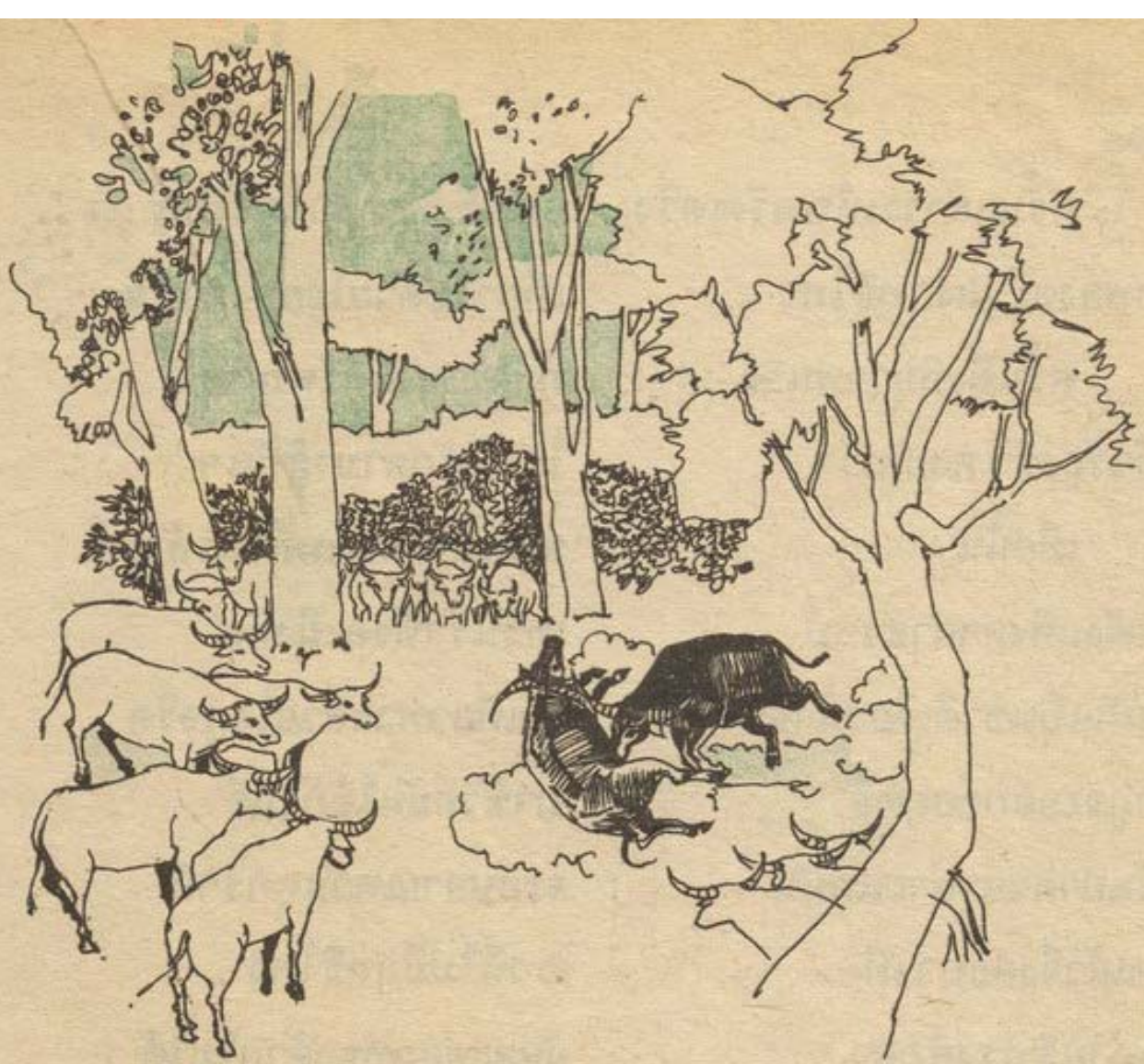
ทรพีฤทธิ์แรงแข่งกล้า
ปรีดาที่จะได้ชิงชัย

โก่งหางวางเข้ามาใกล้
รู้จักเราหรือไม่ทรพา
ฆ่าลูกตัวตายเสียหนักหนา
หมายมาจะล้างชีวัน ฯ

ทรพาฤทธิ์แรงแข่งขัน
โก่งหางหุ้ชันแล้วร้องไป
มาดูลูกเจรจาหยาบใหญ่
เลื่องลือทั้งในอรัญวา

ไม่อาจหาญก็ดก้นขวางหน้า
กูจะล้างชีวาให้วายปราณ ฯ
คำแห่งทรพีใจหาญ

โผนทะยานเยาะเย้ยแล้วตอบไป

ตัวท่านฉันทาทุจริต
 เทวาก็ไม่อวยชัย
 บัดนั้น
 ได้ฟังกริ้วโกรธโกรธา
 โท่งหางวางวิ่งส่ายเขา
 ช้อนดักกลับกลอกว่องไว

บัดนั้น
 โท่งคอยย่อท่ายืนประจัญ
 อันเขาต่อเขาเข้าประหาร
 ได้ที่ขวิดถูกทรพา

ฤาจะรอดต่อฤทธิ์เราได้
 ที่ไหนจะรอดชีวาฯ
 พญาทรพาแกล้วยกล้า
 สองตานันแดงดังแสงไฟ
 ถาโถมโถมเข้าขวิดไขว่
 หมายใจจะล้างชีวันฯ
 กำแหงทรพีแข่งขัน
 เสียวขวิดติดพันกระชั้นมา
 เสี่ยงสะท้านเปรี้ยงเปรี้ยงดังฟ้าผ่า
 ก็ม้วยชีวาด้วยฤทธิ์ฯ

ครั้นแล้วระเห็จเตร็ดเตร่
ล้าพองคะนองฤทธิ์ไกร

ครั้นถึงหิมวาพนาลี
แล้วร้องว่าเหวยเทวา
เมื่อนั้น

ได้ฟังมหิงสาอาธรรม
ตัวมันเป็นชาติเดียรรณ
ถ้ากูจะออกต่อฤทธิ์
แม่นมาตรว่าพ่ายแพ้มัน
คิดแล้วจึงตอบว่าที่
ตัวท่านสิทธิทรงศักดิ์
ถ้าว่าจะใครชิงชัย

ลองเชิงออกจากฝูงใหญ่
เที่ยวไปด้วยใจหังการฯ
ก็เสียวขวิดตีรีพฤษา
ใครมีศักดามาสู้กันฯ
เทพเจ้าหิมพานต์ไพรสณฑ์
เทวันรำพึงคะเนคิด
มาเที่ยวพาลด้วยใจทุจริต
ฆ่าชีวิตมันได้ก็ไม่ได้
จะอับอายเทวันทุกราตี
เราไม่มีฤทธิ์ไกร
อันจะต่อฤทธิ์ด้วยไม่ได้
จงไปยังเบญจบรรพตฯ

บัดนั้น

เห็นทวันครันคร้ามขามยศ

ครันถึงเบญจคีรีนทร

เป็นประกายพรายแสงดังเปลวไฟ

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนเทเวศ

กว่าเทพไทในหิมพานต์

เมื่อนั้น

ฟังคำทรมพิพาลา

อันตัวของเราทั้งหลาย

เทพเจ้ารักษาสมุทรไท

ตัวท่านจงไปรณรงค์

จึงจะได้เห็นฤทธิ์

บัดนั้น

ได้ฟังยินตีปรีดา

ครันถึงโถมลงในสมุทร

ขุ่นขันไปทั้งสายชล

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนเทวา

เลื่องชื่อลือเดชเกรียงไกร

เมื่อนั้น

ได้ฟังพญาทรมพิ

จึงว่าตัวเราไม่มีฤทธิ์

ทรมพิใจกล้าสาหัส

รีนเริงแล้วบทจรไป ฯ

ก็เข้าขวิดก้อนเขาใหญ่

แล้วร้องไปด้วยคำอหังการ

ลือว่ามีเดชกำลังหาญ

มารอนราญด้วยกฤษณ์ศักดิ์ดา ฯ

เทพบุตรคีรีทั้งห้า

จึงมีวาจาตอบไป

จะต่อกำลังกายท่านไม่ได้

ฤทธิ์ไกรเลิศลบชาติรี

กับองค์พระสมุทรเรืองศรี

ว่าแล้วก็ซึ่มรคา ฯ

ทรมพิผู้ใจแกล้วกล้า

ระเห็จมาด้วยกำลังฤทธิ์รณ ฯ

ขวิดน้ำอูตลุดกุลาล

แล้วร้องคำรณประกาศไป

ซึ่งอยู่รักษาสมุทรใหญ่

มาชิงชัยให้เห็นฤทธิ์ ฯ

พระสมุทรเทวันเรืองศรี

พาที่องอาจอหังการ

ตั้งจิตอยู่ในอุเบกขา

ผู้ใดใครร้อนลัญจรมมา
ตัวท่านหยาบช้าทารุณ
แม้ว่าจะใคร่ชิงชัย
บัดนั้น

ได้ฟังดั่งอมฤตรส
จึงแผ่นโผนขึ้นจากฝั่งสมุทร
ชั้นหุบเขาทางวาม

ครั้นถึงหิรัญไกรลาส
ยืนอยู่แล้วกล่าววาที่
ตัวท่านผู้อัศรเทวัน
เป็นใหญ่อยู่ในทิศทิศ
เมื่อนั้น

ได้ฟังมหิงส์อหังการ
เหม่เหม่ดูดูอ้ายทรี
ตัวมึงหยาบใหญ่ใจพาล
ฆ่าพ่อตายแล้วมิหน้า
มึงจะสู้กูไม่คู่พักตร์
เอ็งจงรีบไปยุทธรยง
ให้มึงสิ้นชีพชีวิ
แล้วจงไปเอากำเนด
ชื่อมังกรกรรฐ์ฤทธิรอน

ให้สบายกายาสำราญใจ
จะรู้คุณเรากี่หาไม่
จงไปไกรลาสบรรพตฯ
ทรีพีใจกล้ำสาหัส

ไม่คิดเกรงยศเจ้าโลกา
ด้วยฤทธิรุทรแกล้งกล้า
โดยมรคาพนาลีฯ

เห็นพระตรีภูวนาถเรื่องศรี
ว่าดูก่อนพระศุสมีฤทธิ์
ปราบได้ถึงชั้นดุสิต

มาลองฤทธิ์ด้วยเราผู้ศักดิ์ดา
พระอิศวรบรมนาถา

ผ่านฟ้ามีเทวโองการ

มาอ้างอวดฤทธิ์ว่ากล้าหาญ

อ้ายชาติเดียรฉานทรลักษณ์

จะซ้ำเอาคอมารอจักร

แม้รักจะใคร่ราวี

ด้วยพาสีลูกองค์โกสัย

ด้วยฤทธิ์พระยาพานร

บังเกิดเป็นบุตรพระยาขร

ให้ตายด้วยศรพระจักราฯ

บัดนั้น

ครั้นต้องคำสาปเจ้าโลกา
ขวิดคัตไกรลาสสิงขร
ระเห็จมาในป่าพนาลัย

ครั้นถึงเข้าสวนอุทยาน
ชนไม้หักล้มไม่สมประดี

บัดนั้น

เห็นมหิงส์ไล่มาก็ตกใจ

ทรพิฤทธิแรงแข่งกล้า

เผอิญให้โมหาบ้าใจ

สำแดงฤทธิ์รอนแผ่นดินไหว

ตรงไปขีดขินธานีฯ

ของลูกมัชวานเรืองศรี

ไล่ขวิดกระบี่วุ่นไปฯ

ฝ่ายพลวานรน้อยใหญ่

ผู้ใดไม่อาจจับประจัญ

ต่างตนต่างก็กลัวตัวสั่น
 บ้างคลานบ้างล้มอลวน
 บัดนั้น

ไม่มีใครรอดต่อฤทธา
 จึงร้องว่าเหวยพานริน
 เขาลือว่ามีฤทธิไกร
 ตัวเราอยู่ในหิมเวศ
 เทวรักษ์ทั้งจักรวาล
 ถึงพระอิศวรบรมนาถ
 เอ็งต้องเร่งลงมา

เมื่อนั้น
 เสด็จเหนือสิงหาสน์บัญชา
 กริ้วโกรธพิโรธคือไฟกำลัปี
 โจนจากปราสาทแก้วแววฟ้า
 บัดนั้น

โลดโผนโจนประจัญทันที
 สองหาญต่อหาญไม่ลดกัน
 หลบหลีกพัลวันกระชั้นชิด
 เมื่อนั้น

ต่อด้วยทรรพีแต่เข้ามา
 จึงคิดว่ากาสรนี้สามารถ

เรียกร้องหากันกุลาหล
 วังพะปะปนกันมา ฯ
 คำแห่งทรรพีใจกล้า
 วางมายังหน้าพระลานชัย ฯ
 เจ้าเมืองขีดขินกรุงใหญ่
 ผู้ใดไม่อาจจะต้านทาน
 ก็ทรงเดชฤทธากล้าหาญ
 สะท้านท้อไม่ต่อศักดา
 ก็ขยาดฤทธิ์ผู้แก่กล้า
 เช่นฆ่าลองดูฤทธิรอน ฯ
 พระยาพาลีชาญสมร
 ได้ยินกาสรร้องมา
 ฉวยชักพระขรรค์อันคมกล้า
 สำแดงฤทธาเข้าราวี ฯ
 พญากาสรเรืองศรี
 ต่างชนต่างตีสำแดงฤทธิ์
 ยุทธแย่งแทงฟันเสียวขวิด
 ต่างตนไม่คิดชีวา ฯ
 พาลีฤทธิแรงแข็งกล้า
 จนถึงเวลาสายัณห์
 องอาจฤทธิแรงแข็งขัน

ยิ่งกว่าทศเศียรกุมภภัณฑ์

อย่าเลยจะลวงเข้าไป

เห็นจะขัดขวางทางต่อตี

คิดแล้วจึงมีวาจา

แต่เราרבรันประจัญบาน

มีเอ็งก็กูจะม้วยมิด

บัดนี้สิ้นแสงอโณทัย

ฝ่ายเราก็จะสั่งฝูงอนงค์

พรั่งนี้จึงไปรอนราญ

ให้ลับมนุษย์ครุฑา

มาตรแม้นชีวิตจะวอดวาย

บัดนั้น

กำเริบฤทธิ์คิดแต่จะราญรอน

ซึ่งจะสู้กันในคีรี

จะคอยอยู่ปากถ้ำอำไพ

เมื่อนั้น

เห็นกาสรหลงกลมารยา

ครั้นถึงนั่งเหนือบัลลังก์อาสน์ อันโอภาสจรัสรัศมี

แล้วมีพจนารถวาที

กาสรตัวนี้มันมีฤทธิ์

พรั่งนี้ลวงให้ไปชิงชัย

จะฆ่ามันกลางแปลงไม่ได้ที่

ชิงชัยในถ้ำคีรีศรี

ก็จะล้างชีวิมันวายปราณ

ดูราทรพีใจหาญ

ก็รู้จักประมาณฤทธิ์ไกร

ที่จะรอดชีวิตนั้นหาไม่

จงกลับไปสั่งฝูงบริวาร

ทั้งสุริยวงศ์โยธาทวยหาญ

ในถ้ำแก้วสุรกานต์พรรณราย

วิทยาอาร์ักษ์ทั้งหลาย

ก็ไม่อายไพร่ฟ้าประชากร ฯ

ทรพีใจหาญชาญสมร

หลงกลวานรก็ตอบไป

ทั้งนี้ก็ตามอัชฌาสัย

ว่าแล้วกลับไปอรุณา ฯ

ลูกท้าวโกสีย์แกล้วยกล้า

ก็กลับมาด้วยความยินดี ฯ

แก่ศรีสุครีพผู้ร่วมใจ

จะหมายล้างชีวิตยังไม่ได้

ที่ในถ้ำแก้วสุรกานต์

แม้ว่าพี่ต่อสู้มัน

ตัวเจ้าผู้ปรีชาชาญ

ถ้าเลือดชั้นนั้นเลือดมหัสสา

จงขับพวกพลโยธี

อย่าให้ผู้ใดใครมาพบ

สั่งแล้วลูกท้าวหัตสนัยน์

ครั้นรุ่งแสงศรีรวิวรรณ

แต่งองค์ทรงพระขรรค์ศักดิ์ดา

เจ็ดวันไม่คืนราชฐาน

ไปดูที่ธารคีรี

เลือดไหลเหลวมานั้นเลือดพี่

ชนคีรีปิดปากถ้าไว้

เห็นซากอสมานั้นได้

เสด็จไปเข้าที่ไสยาฯ

สุริยันเยียมยอดภูผา

ก็เหาะมาด้วยกำลังฤทธิ์ฯ

ลอยลิวปลิวไปในคัคณานต์
จึงเห็นคำแห่งทรี
เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนมหิงสา
จงเร่งเข้ามาชิงชัย

บัดนั้น

ได้ฟังลูกท้าวหม้วน

เมื่อนั้น

โลดโผนโจนจับทรี
ต่างหาญต่างกล้าไม่ละกัน
ต่างขวิดต่างแทงวุ่นไป

บัดนั้น

ชนเสี้ยวเสี้ยวไล่ตะลุมบอน
เขาคืบเท้าถีบโถมทะยาน
ถ้อยที่ถ้อยมีฤทธิ์

เมื่อนั้น

สัประยุทธ์ต่อยุทธ์ถึงเจ็ดวัน
ก็ตริกันไปด้วยไวยปัญญา
จึงมีฤทธิ์เกรียงไกร
จำจะอุปายด้วยความคิด
ตริแล้วไม่รบติดพัน

ถึงปากถ้ำสุรกานต์คีรีศรี
ขุนกระบี่กวักกรเรียกไป
เอ็งอหังการหยาบใหญ่
ที่ในถ้ำแก้วสุรกานต์ ฯ

คำแห่งทรีใจหาญ

แผ่นทะยานเข้าถ้ำคีรี ฯ

พระยาพานรินเรืองศรี

ท่วงทีกลับกลอกว่องไว

เสียงสนั่นครั่นครื้นภูเขাইว

ต่างถอยต่างไล่ร้ายรอน ฯ

ทรีใจหาญชาญสมร

ขวิดค้อนกลับกลอกไปมา

ต่อต้านยืนยันประจัญหน้า

หมายเขม่นเข่นฆ่าชีวิตกัน ฯ

พาลีฤทธิ์แรงแข่งขัน

เสมอกันถ้อยที่ไม่มีชัย

มหิงสาตัวนี้เป็นไฉน

ฤาจะได้กำลังเทวัน

ลวงล้างชีวิตให้อาสน์

หันออกมากล่าววาจา

เหวี่ยงเหวี่ยงดูก่อนทรพี
เทววันองค์ใดมहिมา

บัดนั้น

ได้ฟังจึงร้องตอบไป
เทววันองค์ใดไม่สิงสู่
เอ็งอย่าสู้รู้ดูเบา

เมื่อนั้น

ได้ฟังถ้อยคำทรพี
ร้องว่าดูก่อนเทเวศ
ซึ่งสิงสู่อยู่ในกายา
มิได้คำรพรู้คุณ
เสียทีที่ท่านเลี้ยงดู
เชิญไปสู่ทิพยพิมาน
ฟังเราว่าเถิดนะเทววัน

เมื่อนั้น

ได้ฟังพาสีเจรจา
จึงว่ากาสรนี้ทรลักษณ์
ต่างองค์ต่างคติน้อยใจ
แก่งลำแสงองค์แก่พาสี
หกงองค์ผู้ทรงเดชา

ซึ่งเรื่องฤทธิ์แก้กลัวกล้า
ให้ศกดาเอ็งถว่าไร ฯ

ทรพีผู้ใจหยาบใหญ่
เป็นโฉนมาตามกำลังเรา
ตัวกูมีฤทธิ์ด้วยสองเขา
กูจะเอาชีวิตเสียบัดนี้ ฯ

พระยาพานรินเรื่องศรี
ขุนกระบี่อุบายด้วยวาจา
อันเรื่องเดชฤทธิ์แรงแข็งกล้า
มหิงสามันนอกตัญญู
กลับกล่าวทารุณลบหลู่
อย่าอยู่รักษาอายอาธรรม
สำราญด้วยนางสาวสวรรค์
จงชวนกันออกจากกายา ฯ

เทเวศซึ่งอยู่รักษา
สุรารักษ์เห็นจริงทุกสิ่งไป
จะรู้จักคุณเราก็กหาไม่
เทพไทออกจากกายา
รัศมีสว่างทั้งดูหา
ก็พากันไปยังวิมาน ฯ

เมื่อนั้น

เห็นหกเทเวศชัยชาญ

ขุนกระบี่ลำแดงแผลงฤทธิ์

ผาดโผนโจนจ้องว่องไว

เท้าซ้ายถีบกายกาสร

แทงด้วยพระขรรค์อันศักดิ์ดา

บัดนั้น

โกธธาตาโถมโจมตีประจัญ

พระยาพาลีใจหาญ

ไม่อยู่พยายบาลก็ดีใจ

ทศทิศกัมปนาทหวาดไหว

ทะเลวลงไล่ด้วยกำลังกายาฯ

กรหนึ่งฉวยจ้างเขาขวา

กลับกลอกเปลี่ยนท่าติดพันฯ

ทรพีฤทธิแรงแข็งขัน

ขวิดชนพัลวันวุ่นไป

ล้มลุกคลุกคลานไม่ต้านติด

กำลังน้อยถอยท้อสลดใจ

เมื่อนั้น

รณรงค์องอาจผาดโผนมา

มือซ้ายข้างซ้ายยืนยัน

ฟาดด้วยกำลังฤทธิ์

เมื่อนั้น

เห็นลูกโกสีย์ฤทธิ์ไกร

ต่างองค์ชื่นชมโสมนัส

อวยชัยให้พรแก่พาลี

ทั้งหกองค์เทเวศวลาหก

ฝูงเทพนิกรทุกตำบล

จะต่อฤทธิ์วานรก็ได้

เลือดไหลหยดย้อยทั้งกายาฯ

พระยาพานรินทร์ใจกล้า

เหยียบเขาพญาทรพี

กรขวาแกว่งพระขรรค์ชัยศรี

ทรพีก็ม้วยบรรลัยฯ

เทวาชึ่งอยู่ในเขาใหญ่

มีชัยแก่พญาทรพี

ตบพระหัตถ์จัดฉานอิงมี

สรรเสริญฤทธิ์อิงอล

บันดาลตกโปรยปรายสายฝน

ทั่วทั้งไพรสณฑ์ก็ปรีดาฯ

พออ่านจบ มานีถอนใจยาวรำพึงว่า “โอเอ๋ย!... ใ้ลูกทรพี”

“ฉันจะไม่ยอมเป็นลูกทรพีอย่างเด็ดขาด” เพชรพื้พำ

“สมน้ำหน้ามัน ตายเสียได้ก็ดี” ชูใจพูด “ต้องเรียกมันว่าจอม
อกตัญญูเลยนะ ข้าพ่อแล้วยังลบหลู่ดูหมิ่นเทวดาที่พิทักษ์รักษาตัวเอง
เสียอีก”

“นี่แหละเป็นอุทาหรณ์ คนอกตัญญูเป็นคนไม่ดี ไม่เพียงแต่
มนุษย์เท่านั้นที่รังเกียจเดียดฉันท์ เทวดาก็เกลียดชังและสาปแช่ง
พวกเราต้องไม่เป็นลูกทรพี และไม่เป็นทรพีต่อแผ่นดินไทยด้วยนะ ถ้า
เป็นเมื่อไร ก็เกิดความหายนะเมื่อนั้น” วีระสรุป

“ฉันเห็นด้วยกับพี่วีระ” ดวงแก้วพูด “แต่คิด ๆ ดูแล้ว ทรพาเป็นพ่อที่ใจร้ายมากนะละ ลูกของตัวแท้ ๆ ก็ฆ่าได้ลงคอ สมแล้วละที่ถูกลูกฆ่าเอา”

วีระหัวเราะ “ทราพารู้ตัวว่าถูกพระอิศวรสาปให้ตายเพราะลูก จึงจำเป็นต้องฆ่าลูก ในที่สุดกรรมก็ตามสนอง ลูกลูกของตัวฆ่าตายเช่นกัน แต่พี่คิดว่า ถึงอย่างไรลูกก็ไม่ควรฆ่าพ่อ เพราะเป็นการอกตัญญูและเป็นบาปอย่างหนัก”

“ถ้าฉันเป็นทราพี ฉันจะหลีกหนีไปเสียให้พ้น” ปิติพูด

“อ้าว! ถ้าเช่นนั้น ก็ไม่มีสำนวนว่าลูกทราพีนะซี” ยายพูด
พวกเด็ก ๆ พากันหัวเราะชอบใจ

แบบฝึก

๑. การอ่านบทร้อยกรองหรือบทละครให้รู้เรื่องราวสนุกสนาน ต้องอ่านเป็นทำนอง ใช้เสียงแสดงอารมณ์ของตัวละครได้ถูกต้อง นอกจากนี้การอ่านจำเป็นต้องฝึกจับความในเนื้อเรื่อง และศึกษาความหมายของคำไปด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. การอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ตลอดคำกลอน และพยายามจับความในเนื้อเรื่องทั้งหมดก่อน จึงค้นหาความหมายของคำที่สงสัยภายหลัง จะอ่านสนุก ไม่เบื่อ เช่น

ทั้งหกองค์เทเวศวลาหก บันดาลตกไปรยปรายสายฝน
พอจะเข้าใจได้ว่า เทวดาหกองค์บันดาลให้ฝนตก คำว่า
“วลาหก” หมายถึงอะไร หากไม่รู้เก็บไว้ค้นหาความหมาย
ภายหลัง

๒. พยายามนึกถึงความหมายของคำที่เคยเรียนมาแล้ว และจำ
ความหมายของคำที่เพิ่มข้างหน้าและเทียบหาความหมายของ
คำใหม่ เช่น

อกัตัญญ เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ไม่กัตัญญ

ดังนั้น อธรรม ก็น่าจะหมายถึง ไม่มีธรรม

อสุรินทร์ เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ยักษ์ผู้เป็นใหญ่

พานร เคยเรียนมาแล้วว่า หมายถึง ลิง

ดังนั้น พานรินทร์ ก็น่าจะหมายถึง ลิงผู้เป็นใหญ่

๒. คำบางคำมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่รูปคำแตกต่างกันมาก
ต้องฝึกฝนหาความหมายจากพจนานุกรมบ่อย ๆ หรือจัดคำเป็น
กลุ่ม เพื่อค้นคว้าและจำได้ง่ายขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. จัดทำบัญชีคำเป็นหมวดหมู่

พระเจ้าแผ่นดิน – พระมหากษัตริย์ พระราชา พระทรงศรี

พระทรงธรรม ฯลฯ

ภูเขา

– เขา คีรี แนวเนิน บรรพต ภูผา สิงขร ฯลฯ

ดอกไม้ - มาลา มาลัย มาลี บุปผา ผกา ฯลฯ
 ป่า - ไพร พนาวัน ดงदान อร์ญวา หิมวันต์
 พนาเวศ ไพรสัณห์ ดงดอน พนาสัณห์
 พนาลัย ฯลฯ

๒. คำบางคำอ่านยากและเขียนยาก ต้องฝึกบ่อย ๆ และจำเป็นคำ
 เช่น คำที่ใช้ตัวสะกดเป็นพยัญชนะต้นด้วย

สัประยุทธ (สับ - ประ - ยุค) รบพุ่งชิงชัยกัน

อัประมาณ (อับ - ประ - มาน) อาย

๓. ตัวสะกดของคำหน้า (พยางค์หน้า) ซึ่งมักออกเสียง อะ กิ่ง
 เสียง อาจทำให้ผู้ฟังเขียนผิดเพราะคิดว่าเป็นคำที่มีตัวสะกด
 ๒ ตัว หรือเป็นคำประวิสรรชนีย์ เนื่องจากเสียงใกล้เคียง
 กันมาก เช่น

อุตลุด อ่านว่า อุด - ตะ - หลุด (อะ กิ่งเสียง)

สัพยอก " สับ - พะ - ยอก (")

พัลวัน " พัน - ละ - วัน (")

อลวน " อน - ละ - วน (")

๓. คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน ในบทร้อยกรองจะใช้คำแตกต่างกัน
 กัน บางครั้งใช้คำที่ไม่เคยรู้มาก่อน จึงทำให้เข้าใจยากหรืออ่าน
 ไม่ถูก ต้องหาวิธีช่วยให้อ่านถูก อ่านแล้วเข้าใจ สามารถจำ
 ความหมายได้ง่ายและจำได้นาน

ฝึกอ่านและจำ

๑. การพูดหรือเขียนเป็นคำคล้องจอง ช่วยให้จำง่ายขึ้น เช่น

สุรารักษ์คือเทวดา	อสุราคือยักษ์
อัคคีคือไฟ	ไพโรสณห์คือป่า
วลาหกคือเมฆ	อภิเชกคือท่าพิริ
๒. การทำเป็นบทร้องหรือคำร่ายกรอง ที่ฟังแล้วมีเสียงคล้องจอง สนุกสนาน ช่วยให้จำได้ง่ายและจำได้นาน เช่น อาจารย์รวม คำที่หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน มาทำเป็นบทร้องว่า

ปางองค์พระทรงศรี	พระภูมิพระราชา
ภูวนาถกษัตรา	พระนาถาพระภูบาล
๔. เรื่องตีกทรีเป็นตอนหนึ่งของเรื่อง “รามเกียรติ์” ที่เราได้เค้าเรื่อง มาจากเรื่องของอินเดีย จึงมีคำที่ไม่ใช่คำไทยแต่อยู่มากและมีสิ่ง ที่น่ารู้ น่าศึกษา หลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๔.๑ ใช้วิธีประสมคำจากภาษาอื่นมาสร้างคำใหม่ในภาษาไทย

วนา	- ป่า
อุทยาน	- สวน
เป็น	วโนทยาน หรือ วนอุทยาน - สวนป่า
- ๔.๒ ใช้คำที่มีความหมายเดียวกันหลาย ๆ คำ ทำให้รู้คำมากขึ้น เมื่อจะเขียนคำสัมผัสคล้องจองก็หาคำที่จะนำมาใช้ได้ง่าย เช่น

ควาย ใช้คำว่า “กาส” เมื่อต้องการให้สัมผัสกับคำว่า
 “สัญจร” ใช้คำว่า “มหิงสา” เมื่อต้องการให้สัมผัสกับ
 คำว่า “ปัญญา”

๔.๓ ตัวละครที่มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง มักมีประวัติที่มาของชื่อ
 นั้น ๆ ทำให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวละคร
 ได้มากขึ้น เช่น

พระอินทร์ มีชื่อเรียกได้หลายชื่อ คือ ท้าวโกสีย์ ท้าว
 สหสัณย์ ท้าวมัทวาน

๔.๔ ขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณของอินเดีย เช่น

บัดนั้น	จึงนทกาลยักขา
ได้ฟังเทวราชบัญชา	ตั้งสายฟ้าฟาดกุมภคัท
น้อมเศียรทูลองค์ภูวนาถ	ซึ่งบังอาจหยอกนางสาวสวรรค์
โทษาถึงสิ้นชีวัน	ทรงธรรมจงโปรดปรานี

ห้ามชายใดไปข้องเกี่ยวกับนางในหรือผู้หญิงในวัง หาก
 ยุ่งเกี่ยวหรือล่วงเกินหญิงในวัง ถือว่าเป็นการหมิ่นพระบรม-
 เดชาภาพของพระมหากษัตริย์ จะต้องได้รับโทษเหมือน
 ที่นทกาลได้รับโทษจากพระอิศวร

๔.๕ วิธีการใช้คำพูดเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของผู้พูด

ใช้ถ้อยคำหลีกเลี่ยงการต่อสู้

เมื่อนั้น	เทพบุตรคีรีทั้งห้า
ฟังคำทรมพิพาลา	จึงมีวาจาตอบไป

อันตัวของเราทั้งหลาย	จะต่อกำลังกายท่านไม่ได้
เทพเจ้ารักษาสมุทรไท	ฤทธิไกรเลิศลบลชาติรี
ตัวท่านจงไปรณรงค์	กับองค์พระสมุทรเรืองศรี
จึงจะได้เห็นฤทธิ	ว่าแล้วก็ซึ่มรคาฯ

เทวดาไม่ยากสู้รบกับทพพีเพราะเกรงว่าจะแพ้ แล้ว
จะได้รับความอับอาย ก็หลีกเลียงด้วยการกล่าวยกย่องว่า
ทพพีมีกำลังมากตนไม่อาจสู้ได้ ให้ไปรบกับเทวดาผู้เป็นใหญ่
เหนือกว่าตนขึ้นไปอีก

ใช้ถ้อยคำเป็นกลยุทธในการต่อสู้

เมื่อนั้น	พระยาพานรินเรืองศรี
ได้ฟังถ้อยคำทพพี	ขุนกระบี่อุบายด้วยวาจา
ร้องว่าดูก่อนเทเวศ	อันเรื่องเดชฤทธิแรงแข็งกล้า
ซึ่งสิงสู่อยู่ในกายา	มหิงสามันนอกตัญญู
มิได้คำรพรู้คุณ	กลับกล่าวทวารุณลบหลู่
เสียทีที่ท่านเลียงดู	อย่าอยู่รักษาอายอาธรรม

พาลีสู้กับทพพีตั้งแต่เข้าจรดเย็นก็ไม่มีฝ่ายใดเพลี่ยงพล้ำ
พาลีคิดว่าหากรบกันในที่แคบ ตนจะได้เปรียบกว่า จึงออก
อุบายลวงทพพีไปรบกันในถ้ำแก้วสุรกานต์ เมื่อยังไม่สามารถ
เอาชนะทพพีได้อีก พาลีจึงใช้อุบายกับทพพีจนเทวดาที่คอย
ช่วยเหลือทพพีอยู่ไม่ยอมช่วยอีกต่อไป พาลีจึงฆ่าทพพีได้
สำเร็จ

บทที่ ๒๐

ทางชีวิต

ทางโรงเรียนประกาศผลการสอบปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ปรากฏว่ามีนักเรียนสอบได้ถึง ๘๗.๕๐ เปอร์เซนต์ พวกที่สอบตกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เจ็บป่วยมีเวลาเรียนไม่พอ ที่ได้รับผลกระทบคือสอบตก เพราะเกียจคร้านลันหลังยาว ไม่เอาถ่าน มีเป็นส่วนน้อย พวกที่สอบได้ต่างดีอกดีใจเป็นอันมาก ในขณะที่เดียวกันก็มีความเสียใจ และอาลัย-อาวรณ์ที่จะต้องจากสถานศึกษาตลอดจนครูบาอาจารย์และเพื่อนฝูง หลายคนจะได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา หลายคนที่ถูกปกครองจะให้ช่วยทำงานอาชีพตามพื้นเพของตน เพราะไม่มีทุนทรัพย์จะส่งเสียให้ศึกษาต่อได้

วันรับประกาศนียบัตรเป็นวันที่ประทับใจที่สุดเช่นเดียวกับทุกปีที่ผ่านมา ทางโรงเรียนจัดงานให้ด้วยความรักและความชื่นชม เชิญแขกหรือตลอดจนผู้ปกครองมาร่วมแสดงความยินดี และเป็นสักขีพยานในความสำเ็จของนักเรียน เมื่อประธานในพิธีแจกประกาศนียบัตรให้แก่ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จึงมอบรางวัลต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีนักเรียนหลายคนได้รับรางวัลต่าง ๆ กัน เช่น ปรากฏการประธานนักเรียนได้รับรางวัลความประพฤติดี และทำหน้าที่ประธานนักเรียนได้อย่างเข้มแข็ง ปีติได้รับรางวัลการให้ความร่วมมือในกิจกรรม

ต่าง ๆ ของโรงเรียนดี มาที่นี่ได้รับรางวัลเรียนดี และมีนักเรียนอีกหลายคนที่ได้รับรางวัล เสร็จแล้วประธานให้โอวาทและอำนวยพร

จากนั้นเป็นการแสดงบนเวที นักเรียนรุ่นน้องรำเบิกโรงและรำอวยพรด้วยเนื้อร้องเป็นที่ประทับใจ ทำให้ทุกคนตื่นตันทึ่งจนน้ำตาคลอ เมื่อถึงรายการของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ปราการขึ้นไปกล่าวแสดงความขอบคุณและความอาลัยรักสถานศึกษาตลอดจนครูบาอาจารย์ พอกล่าวจบจันทร์และเพื่อนหญิงชายอีกสามคนขึ้นไปอ่านคำลาอาลัย ซึ่งประพันธ์เป็นกาพย์ยานีด้วยเสียงประสานที่ไพเราะเพราะพริ้ง มีกังวานเศร้าสร้อยตามความรู้สึกของคนอ่าน แล้วปิดท้ายรายการด้วยเพลง “อย่าลืม” ซึ่งมีเนื้อร้องดังนี้

อย่าลืม

โอ้เพื่อนเอ๋ย	เราเคยสุขสันต์
เรียนร่วมกัน	หลายวันเวลา
จักต้องพราก	พลัดไปไกลตา

อุราตรอมตรม

เมื่อไรหนอ	จะได้เจอกัน
นึกถึงวัน	ที่เคยรื่นรมย์
ห่างกันไกล	สายใยเกลียวกลม

ไม่เคยลืมเลือน

อยู่แห่งไหน	หัวใจเฝ้านถึง
-------------	---------------

ยังติดตริ้ง

สัมพันธ์ฉันเพื่อน

โปรดย่าลืมน

คะนึ่งผืนไฟ

ไมตรีเราเอ๋ย

ระหว่างที่จันทร์กับเพื่อนร้องเพลง ภายในห้องประชุมเจียบกริบ สายตา
ทุกคู่จ้องจับอยู่ที่ผู้ขับร้อง ส่วนหัวใจทุกดวงมีความรู้สึกเหมือนถูกบีบ
จนหายใจขัด บางคนน้ำตาซึมคลอเบ้าตา พอเพลงจบทุกคนถอนใจ
ยาวเกือบพร้อมกัน

เมื่อเสร็จพิธีแล้วครูใหญ่พานักเรียนที่เรียนสำเร็จไปกราบ
นมัสการลาท่านเจ้าอาวาสและพระที่วัด เพื่อขอบพระคุณที่ท่านช่วย
อบรมกล่อมเกล่าให้พวกเขาเป็นคนดี ท่านเจ้าอาวาสให้โอวาทเป็นที่
จับใจ และอวยพรเป็นสิริมงคลให้ทุกคน แล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

ปิติ มานี และชูใจ ไปสมัครเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่
โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอซึ่งวีระไปเรียนอยู่ก่อนแล้ว สมคิดไปอยู่กับ
ปู่ที่ภูเก็ทและเรียนต่อที่นั่น ดวงแก้วกลับไปเรียนที่บ้านสุพรรณบุรี
ส่วนจันทร์ไม่ได้เรียนต่อเพราะน้ำของเธอขัดสนเงินทอง จันทร์ก็มีได้
น้อยใจ ตั้งหน้าคิดอ่านช่วยน้ำท่ามาหากินโดยมิได้ย่อท้อ และไม่มีความคิด
ริษยาเพื่อนที่มีโอกาสได้เรียนต่อแต่ประการใด โชคดีเป็นของจันทร์
การค้าของเธอนับวันแต่เจริญรุ่งเรือง ของในร้านขายดีจนผลิตไม่ทัน
น้ำของจันทร์จึงได้ทุนรอนขยับขยายและปรับปรุงร้านให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ
วันหนึ่ง ๆ จันทร์ไม่ได้ไปไหน ขลุกอยู่แต่ที่ร้าน ช่วยน้ำท่ามาค้าขาย
อย่างขยันขันแข็ง

วันหนึ่ง หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว วีระ ปิติ มานีและชูใจ ชวนกันแวะมาหาจันทร์ที่ร้าน เพราะนานแล้วที่ไม่ได้มาเยี่ยมเยียน พบจันทร์กำลังนั่งประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ งามอยู่ พอเห็นเพื่อนมาก็ ดีใจ เชื้อเชิญให้นั่งและหาน้ำเย็นมาให้ดื่ม

“ฉันเห็นพวกเธอเจียบหายไป นึกว่าลืมฉันเสียแล้ว” จันทร์พ้อ

“ใครจะไปลืมเธอได้ลงคอ เราเป็นเพื่อนรักกัน พวกเราคิดถึง เธอเสมอ” ชูใจพูด

“กิจการค้าของเธอเป็นอย่างไรบ้าง จันทร์” มานีถาม

“ดีจะ...ฉันเพิ่งว่างเดี๋ยวนี้เอง เมื่อกี้นี้ ลูกค้ามาเติมร้านที่เดียว เดียวนี้น้าวางใจให้ฉันเผ้าหน้าร้าน เพื่อน่าจะได้มีเวลาसानตะกร้าอยู่ หลังร้าน”

“ตอนนี้มีรถของพวกนักทัศนอาจรมาแวะที่อำเภอมากขึ้น ทำให้ ข้าวของต่าง ๆ ขายดี” วีระพูด

“นี่อย่างไรละคะพี่วีระ ฉันประดิษฐ์ของที่ระลึกไว้ขายให้นักทัศนอาจร” จันทร์ชี้ให้ทุกคนดูของที่ระลึกที่เธอประดิษฐ์ขึ้น มีพวงกุญแจ ซึ่งร้อยไม้ไผ่แผ่นบางเล็กทำเป็นรูปต่าง ๆ ทาสีสวยและเขียนรูปภาพ มีชื่ออำเภอเขียนไว้อย่างสวยงาม กระบอกไม้ไผ่เล็ก ๆ เขียนลวดลาย สวย ๆ ทำเป็นที่ใส่ไม้จิ้มฟันบ้าง แจกันปักดอกไม้แห้งบ้าง กระเช้า และตะกร้าเล็ก ๆ สำหรับใส่กระถางปลูกไม้ประดับในร่ม หินก้อนเล็ก รูปร่างแปลก ๆ จันทร์นำมาต่อเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ สวยงาม ของเหล่านี้ ทำด้วยฝีมือประณีตและราคาถูก

ปิติเดินไปดูทางประตูด้านข้าง เห็นกระถางเล็ก ๆ ปลุกต้นไม้
หลายชนิด วางเรียงรายอยู่หลายกระถาง จึงถามจันทรวา

“เธอปลุกต้นไม้ขายด้วยหรือจันทร”

“ไม่ใช่ของจันทรอก สิริเอามาฝากขาย” จันทรตอบแล้วเล่าว่า
“สิริเขาไม่ได้เรียนต่อ เพราะฐานะเขายากจนและพ่อของเขาก็มีอันเป็นไป
พวกเธอก็รู้ แต่เขาเป็นคนดี มีความพยายามอุตสาหะไปซื้อพันธุ์ไม้มา
เพาะขาย ส่วนตัวเขาไปขอรับใช้อยู่ร้านซ่อมเครื่องรับวิทยุ เพื่อฝึก
ซ่อมวิทยุไปด้วย ไม่ช้าเขาคงเก่ง”

“ตรงกันข้ามกับพิสิฐเลยนะ พ่อพ่อแม่ขัดสนไม่มีเงินให้เรียนต่อ ก็หนีเตลิดเปิดเปิง มีหน้าเข้าไปเที่ยวพูดปั่นน้ำเป็นตัวว่าพ่อแม่ไม่รัก ใครห้ามก็ไม่ฟัง เขาบอกฉันว่าจะหนีไปตามยถากรรม ไม่ช้าก็เสียคน” ปิติพูด

“ฉันสงสารลุงสุขนะซี ขายนานให้สุขุมเรียน แล้วไม่มีนาจะทำ ต้องไปรับจ้างคนอื่นทำนา สุขุมเองก็เรียนไม่เก่ง สอบได้ ป. 6 ก็ลาบเส้น ข้าหลังยาว ฉันกลัวจะไปไม่รอด วันนี้ก็โดนครูทำโทษเพราะไม่ทำการบ้าน” ชูใจพูด

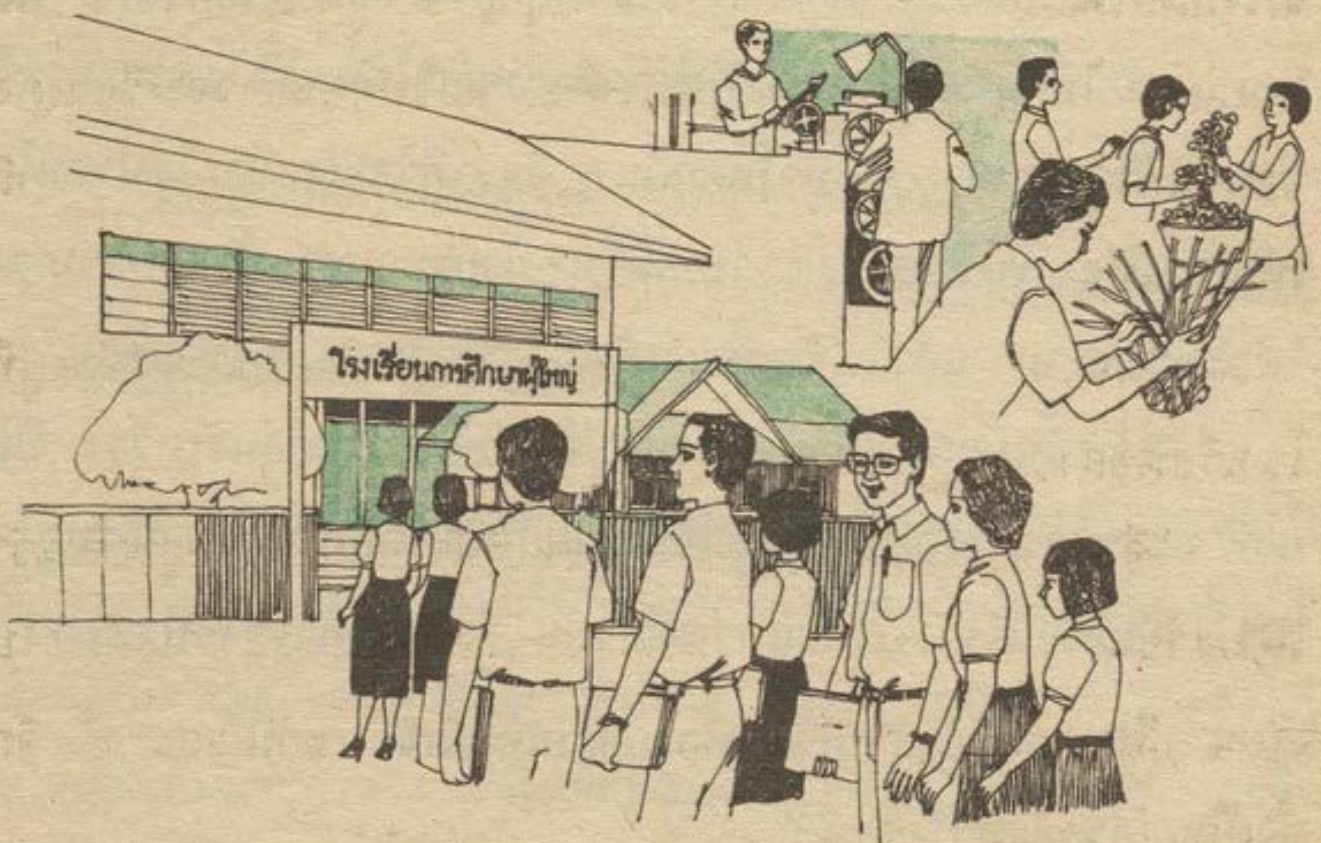
“ก็ความรักอย่างสุดสวาสดีของพ่อแม่ นั่นแหละ เมื่อลูกบเร้า จะเรียนก็ให้เรียนโดยไม่คำนึงถึงว่าสติปัญญาของลูกเป็นอย่างไร แต่ไม่แน่นะ ไม่ล้มจึงข้าม คนล้มอย่าข้าม ต่อไปสุขุมอาจจะเรียนเก่ง ขยันขึ้นก็ได้ ถ้าเขาเห็นความลำบากของพ่อแม่ที่เสียสละเพื่อเขา” มานีให้ความเห็น

“ฉันจะไปสมัครเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ที่เปิดสอนตอนค่ำอยู่ที่โรงเรียนของเธอ” จันทรบอกเพื่อน

“ดี พี่เห็นด้วย” วีระพูดอย่างดีใจ “พี่จะบอกจันทรอยู่ที่เดียวว่า ให้ไปเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ กลางวันทำงานขายของ ตอนเย็นก็ไปเรียน เสียค่าใช้จ่ายไม่แพงหรอก พี่เห็นคนไปเรียนกันเยอะ ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ครูที่โรงเรียนของพี่นั่นแหละเป็นคนสอน”

“ฉันเห็นคนมีอายุหลายคนไปเรียน ทำไมแก่แล้วยังต้องไปเรียนอีก” ปิติถาม

“การเรียนไม่มีที่สิ้นสุดหรอกปิติ คนเราต้องเรียนไปตลอดชีวิต การศึกษาผู้ใหญ่จัดให้สำหรับคนที่ไม่มีโอกาสไปเรียนที่โรงเรียน หรือไม่สามารถไปเรียนในเวลากลางวันได้เพราะต้องประกอบอาชีพ หรือมีความขัดข้องอย่างอื่น ก็สามารถเรียนตอนกลางคืนหรือเรียนจากวิทยุได้” วีระอธิบาย

“เรียนจากวิทยุได้ด้วยหรือคะ” จันทรถามอย่างตื่นเต้น

“เมื่อวันก่อนพี่คุยกับคุณลุงคนหนึ่งที่มาเรียนตอนค่ำ ท่านเล่าให้ฟังว่าภรรยาของท่านมาเรียนตอนค่ำไม่ได้เพราะมีภาระทางบ้านมากเกินไปเลยเรียนทางวิทยุ ราว ๆ สักสองอาทิตย์ พวกที่เรียนทางวิทยุด้วยกันก็นัดไปพบกับครูเสียที” วีระชี้แจง

“แหม ! ดีจริง แต่พวกฉันไปเรียนตอนค่ำได้ เราจะไปเรียนกันหลายคน” จันทรบอก

“จันทรมีเวลาไปหาเพื่อนด้วยหรือจะ” ชูใจถาม จันทรหัวเราะ “เปล่าหรอกจะ พวกเพื่อน ๆ พอเขาว่างก็มาหาฉันที่นี่ อย่างสุนทร เขามารับจ้างสอยเสื้ออยู่ที่ร้านกฤษณาอาภรณ์ หรืออัชฌาที่รับจ้างเฝ้าหน้าร้านให้เสียชั่ง พอเลิกงานเขาก็พากันมาแวะหาฉัน จนน่าจะเห็นว่าร้านนี้เป็นที่นัดพบกัน แต่ฉันรู้สึกว่ามีผลพลอยได้นะเธอ เพราะการที่มีคนมาที่ร้านเรามาก ๆ ทำให้คนอื่น ๆ คิดว่าที่ร้านเรามีอะไรน่าสนใจ เขาก็มาบ้าง ทำให้ของของเราขายดีขึ้น น่ายังบอกว่า ถ้ารวบรวมทุนได้จะขยายร้าน แล้วไปรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาขาย คงขายดีแน่”

ขณะนั้นมีลูกค้าเข้ามาซื้อของ จันทรจึงรีบไปต้อนรับ วีระ ปิติ มานี และชูใจ จึงถือโอกาสลาจันทรแยกกันกลับบ้าน มานีกับชูใจเดินไปด้วยกันเพราะบ้านอยู่ทางเดียวกัน ระหว่างทางชูใจปรารภว่า

“ฉันอยากย้ายไปเรียนห้องเดียวกับเธอจัง มานี”

“อ้าว ! ทำไมล่ะจ๊ะ”

“ฉันไม่ชอบเพื่อนที่ห้องของฉันเลย นิสัยไม่ดี ชอบใส่ความกัน ทำให้ครูดุทุกวัน ไม่มีความสามัคคี ไม่เหมือนเมื่อเราเรียนอยู่โรงเรียนเดิม ต่างกันหน้ามือเป็นหลังมือทีเดียว” มานีหัวเราะ “ฉันคิดว่า เรายังใหม่ต่อกันเพราะมาจากหลายโรงเรียน เมื่ออยู่โรงเรียนเดิมนั้น เราเรียนด้วยกันมาตั้งหกปี ต่างรู้นิสัย เห็นอกเห็นใจ จึงรักใคร่สามัคคีกันอีกไม่นานเราคงจะสนิทสนมกับเพื่อนใหม่ ๆ”

“ฉันไม่อยากมีเพื่อนใหม่ เพื่อนใหม่สู้เพื่อนเก่าไม่ได้”

“ไม่จริงเสมอไปหรอกซุใจ ฉันคิดว่า เราคงจะต้องมีเพื่อนเพิ่มขึ้น เพราะเราโตขึ้นทุกวัน เรารู้จักคนมากขึ้น ที่โรงเรียนใหม่ของเรานี้ มีนักเรียนเป็นพัน ๆ เรามาเรียนโรงเรียนใหม่ได้ความรู้ใหม่ ๆ และคงจะได้เรียนรู้นิสัยใจคอของเพื่อนใหม่ด้วย” มานีพูด

“เธอพูดเก่งเป็นต่ออยู่แล้ว ใคร ๆ ต้องชอบเธอ”

“เธอก็พูดดี ไม่ช้าเพื่อนในห้องของเธอจะชอบเธอ และเธอก็จะชอบเพื่อนใหม่ ชีคร้านจะลืมฉันเสียอีก”

พอถึงบ้าน มานีจึงแยกเข้าบ้าน ซุใจเดินต่อไปคนเดียว พอไปถึงบ้าน เห็นประตูหน้าต่างปิดเงียบเชียบ เจ้าสีเทานอนอยู่ที่เชิงบันได ทำทางบิดไปมา พอซุใจเดินเข้าไปใกล้ มันลืมตาขึ้นมองแล้วร้องหว้าว! ซุใจมองเห็นกระดาษแผ่นหนึ่งเสียบอยู่ที่สายยูซึ่งมีกุญแจติดอยู่ เธอจึงรีบดึงออกมาคลี่อ่านดู

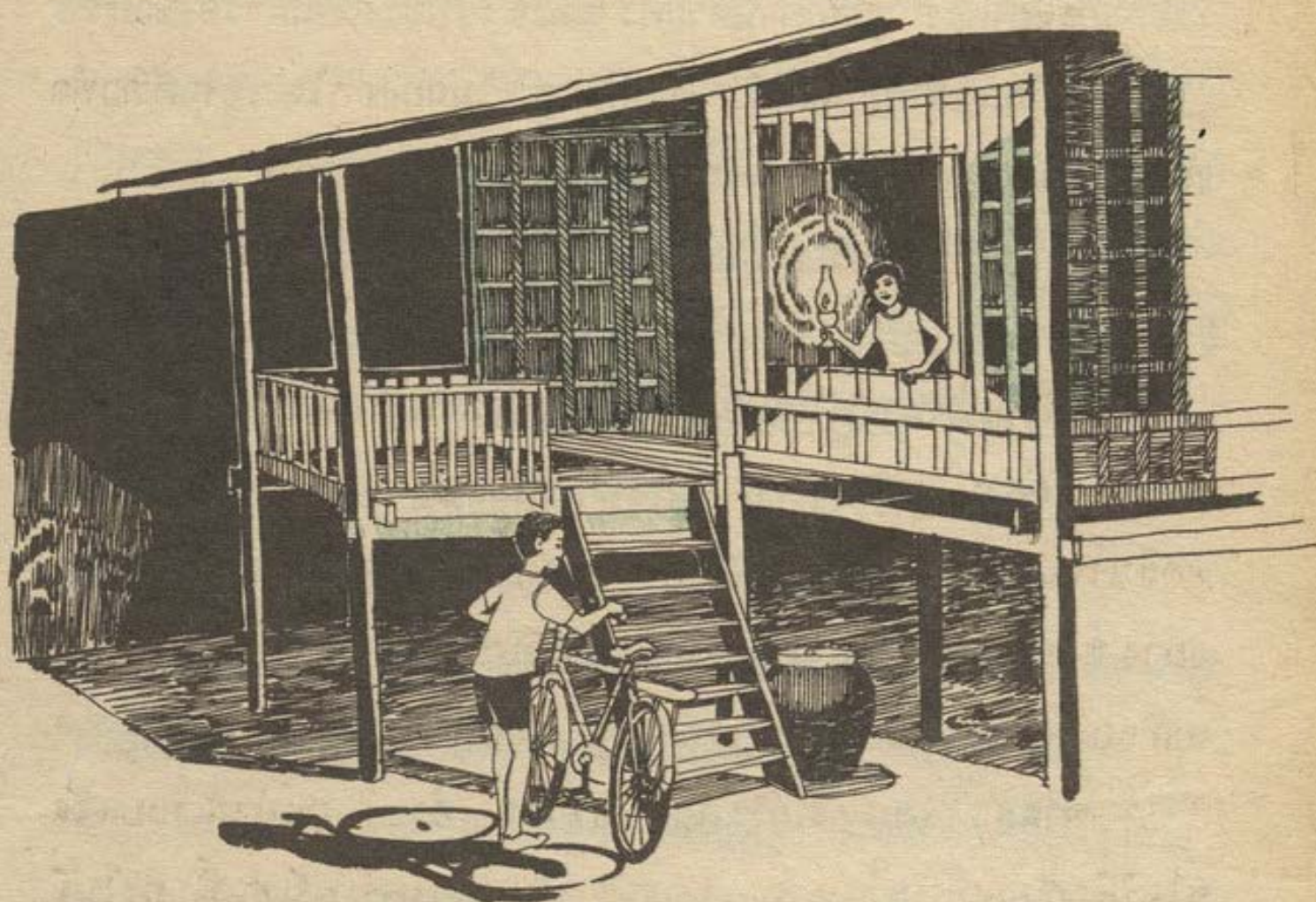
ชูใจ

อาณูกรถชนอยู่ที่โรงพยาบาล ไม่ต้องตกใจ หุงข้าวทำ
กับข้าวไว้ ค่ำ ๆ ย่าจะกลับมา ไม่ต้องตามไป

ย่า

ชูใจตกใจมาก ใจหนึ่งอยากจะไปดูอาการของอา แต่ใจหนึ่ง
ก็คิดว่า ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของย่า ชูใจลังเลอยู่ครู่หนึ่ง ในที่สุดก็
ตัดสินใจปฏิบัติตามที่ย่าต้องการ เธอเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วหุงหาอาหาร
อย่างเหงาหงอย ภาวนาขออย่าให้อาเจ็บป่วยมาก เจ้าสีเทาขึ้นมา
เคล้าเคลียอยู่ใกล้ ๆ ทำให้ชูใจค่อยสบายใจขึ้น

ค่ำแล้ว ตะวันลับทิวไม้ลงไปราไร ทิวบริเวณบ้านเงียบสงัด
ชูใจรู้สึกว้าเหว่เพราะไม่เคยอยู่คนเดียวในเวลาโพล้เพล้เช่นนี้ ยังไม่มี
วีแววว่าย่าจะกลับมา ชูใจนั่งกระสับกระส่าย คอยชะเง้อดูทาง ใจคิด
ไปสารพัด น้ำตาพาลจะไหล เธอสู้อยู่คนเดียวเพราะเกรงจะเป็นกลาง
อาเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชูใจรักและเคารพอาประดุจบิดา
บังเกิดเกล้า เพราะตั้งแต่จำความได้ในชีวิตของเธอก็มีเพียงย่ากับอา
เท่านั้น ถ้าอา มีอันเป็นไป ย่ากับเธอจะทำอย่างไร คิดแล้วก็ใจหาย
ได้แต่ปลอบใจตัวเองว่าไม่ควรตีตนไปก่อนไข้ ปรกติสีเทาไม่ค่อยอยู่บ้าน
วันนี้ราวกับมันรู้ว่าชูใจจะต้องอยู่คนเดียว สีเทามานั่ง ๆ นอน ๆ อยู่ใกล้ ๆ
ไม่ยอมห่าง นาน ๆ ก็เงยหน้าขึ้นมองชูใจแล้วก็ร้องหง่าว! เหมือนจะ
ปลอบใจเธอ

พอตะวันลับแสง ชูใจปิดประตูบ้านอย่างแน่นหนา จุดตะเกียง
ตั้งไว้กลางห้อง คลุกข้าวให้สืเทา กินแล้วมานั่งอยู่ที่หน้าต่างคอยเฝ้า
คอยเงี่ยหูฟังเสียงต่าง ๆ ได้ยินแต่เสียงเจ้าทุยควายของเธอที่อยู่ในคอกข้าง
บ้านทำเสียงฟัดฟาด และเสียงหรีงเรไรระงมอยู่บนต้นไม้ ทำให้รู้สึกวังเวง
ยิ่งขึ้น

เสียงกริ่งรถจักรยานดังอยู่ที่ประตูรั้วบ้าน แล้วได้ยินเสียง
ร้องเรียก

“ชูใจ ชูใจ”

วีระนั้นเอง ชูใจอุทานด้วยความดีใจ รีบชะโงกหน้าร้องขานรับ

“พี่วีระ ฉันกำลังกลัว เปิดประตูเข้ามาเลย” แล้วชูใจก็รีบวิ่งไปเปิดประตูบ้าน วีระจอดจักรยานพิงบันไดไว้แล้วขึ้นมาบนบ้าน

“อย่าบอกให้พี่มาอยู่เป็นเพื่อนชูใจ ลุงไปเยี่ยมญาติที่ป่วยอยู่โรงพยาบาล พบย่านั่งรออยู่หน้าห้องฉุกเฉินกับพี่แจ่ม ย่าให้ลุงมาบอกพี่ แล้วลุงก็ไปอยู่เป็นเพื่อนย่าที่โรงพยาบาล”

“อาเป็นอย่างไบบ้าง” ชูใจถามเสียงสั่น

“คงไม่เป็นอะไรมากกระมัง ลุงก็ยังไม่ได้เห็นอาการของอาเลย ชูใจทำใจดี ๆ เถอะ นี่กินข้าวหรือยังล่ะจ๊ะ”

ชูใจสั่นศีรษะ น้ำตาคลอตา “ฉันกินไม่ลง พี่วีระล่ะ กินหรือยัง”

“พี่กินแล้วก็ตาม ชูใจกินข้าวเสียเถิดเดี๋ยวจะเป็นลมไป ชูใจไม่สบายอีกคน ย่าจะลำบากนะจ๊ะ” วีระปลอบ ชูใจจึงไปตักข้าวกิน ๒ - ๓ คำก็อิ่ม วีระพยายามเล่าเรื่องสนุก ๆ ให้ฟัง เพื่อให้ชูใจคลายวิตกกังวล ชูใจได้ยินเสียงที่วีระเล่า แต่ไม่รู้เรื่องว่าเขาพูดถึงอะไร

จนกระทั่งสามทุ่มเศษ ย่าจึงนั่งสามล้อกลับมา ใบหน้าของย่าหม่นหมอง ดวงตาแดงช้ำ พอมาถึงก็คิดว่าตัวชูใจมากอดไว้แน่น พลังขอบใจวีระที่มีแก่ใจมาอยู่เป็นเพื่อนชูใจ แล้วเล่าเรื่องอาว่า อาเดินทางไปจังหวัดซื้อเครื่องบวชเพื่อจะบวชพรรษานี้ เมื่อสึกแล้วก็จะแต่งงาน รถประจำทางเกิดชนกัน คนตายหลายคน บาดเจ็บสาหัสก็หลายคน อาก็บาดเจ็บสาหัส ขณะนี้หมอกำลังให้เลือดและยังไม่ได้

สติ เห็นจะต้องรักษาตัวอยู่นานกว่าจะหายเป็นปกติเพราะขาหัก ต้องเข้าเฝือก ย่ำรำพันว่าเงินทองที่เก็บออมไว้ก็มีไม่มาก จะต้องนำมา รักษาอา ย่ำก็แก่แล้วเหมือนไม้ไผ่ผุพัง เป็นห่วงแต่ชูใจเพราะยังเล็ก และกำลังเรียนหนังสืออยู่ ชูใจปลอบย่ำว่าเธอจะออกจากโรงเรียน มาช่วยย่ำทำอาหารและขนมขาย พอมีเงินเธอจะเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ก็ได้ วีระออกความเห็นว่าชูใจไม่ต้องออกจากโรงเรียนก็ได้ แต่ต้อง ขยันทำมาหากินเพิ่มขึ้นระหว่างที่อาয়่ำเจ็บอยู่ วีระกลับบ้านเมื่อ เวลาเกือบจะห้าทุ่ม

ตั้งแต่วันนั้นมา ย่ำนำเงินออกมาลงทุนทำอาหารและขนมแห้ง ไปฝากขายตามร้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ฝากไว้ที่ร้านของจันทร์ ชูใจ เลิกเรียนแล้วรีบกลับบ้าน ไม่เบี่ยง ชูดมะพร้าว เตรียมเครื่องปรุงต่าง ๆ ให้ย่ำ และช่วยย่ำทำอาหารแล้วบรรจุถุงเตรียมส่งในวันรุ่งขึ้น จากนั้น จึงได้ทำการบ้านและอ่านหนังสือ กว่าจะได้นอนก็ถึงสี่ทุ่มเศษทุกคืน เพื่อนทักว่าชูใจผอมลง แต่เธอก็มิได้ย่อท้อ แฉล้มรับภาระไปคอยเฝ้า ดูแลอาที่โรงพยาบาล ย่ำกับชูใจจึงมีเวลาทำมาหากิน พอว่างก็ไป เยี่ยมอา

ย่ำมีฝีมือทางทำอาหาร ไคร ๆ ก็ติดใจรสมือ อาหารและขนม ที่ชูใจนำไปฝากขายจึงหมดทุกวัน ย่ำทำของไม่ค่อยซ้ำกันเพราะกลัว ลูกค้าจะเบื่อ บรรดาครอบครัวเพื่อนสนิทของชูใจก็มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเจือจุน มิได้ทอดทิ้ง ลุงของวีระส่งกล้วย มะพร้าว ใบตอง มาให้ย่ำเกือบ

ทุกวัน มานีแบ่งไข่ไก่และผักสวนครัวมาให้ทุกวัน ปิตินำปลานิลและผักในไร่มาให้ทุกวันเหมือนกัน เพชรมาช่วยขูดมะพร้าวและหาบของไปฝากขายตามร้านต่าง ๆ ส่วนจันทร์รับขายของให้โดยไม่หักผลประโยชน์เลย เกษตรอำเภอและครูไพลินพาหนูน้อยลูกสาวที่น่ารักมาเยี่ยมย่า และช่วยอุดหนุนสินค้าเสมอ วัฒนากับพ่อก็ไปเยี่ยมอาที่โรงพยาบาลมิได้ขาด ย่าและชูใจรู้สึกซาบซึ้งในไมตรีจิตของทุกคนเป็นอย่างยิ่ง ด้วยมิตรจิตมิตรใจ ย่าจึงให้ชูใจแบ่งอาหารและขนมที่ทำขายแต่ละวันให้เพื่อน ๆ ด้วย มานะ สมคิดและดวงแก้วได้ทราบ

ข่าวอุบัติเหตุของอาจากจดหมายของมานีและจันทร ต่างเขียนจดหมาย มาแสดงความเสียใจ

เหตุการณ์ดีขึ้นทุกวัน อาการป่วยของอาดีขึ้น ยามีเงินเก็บ เพิ่มขึ้นจนย่าคิดว่าดอนาคดไว้ว่า ถ้าอาหารที่ทำขายอยู่ขณะนี้ขายดี ตลอดไป ย่าอาจจะเปิดร้านขายอาหารเล็ก ๆ ในตลาด ทำอาหารขาย อย่างเป็นล่ำเป็นสัน คงได้เงินพอส่งเสียให้ชูใจเรียนได้สูงขึ้น ย่าคิด แผนการเจียบ ๆ อยู่ในใจคนเดียว

ความอดทนในสิ่งที่ต้องอดทนให้ผลดีเสมอ เวลาผ่านไปสามเดือน อาของชูใจก็หายเกือบเป็นปกติ ออกจากโรงพยาบาลมาพักฟื้นอยู่ ที่บ้าน อาเป็นคนขยัน อยู่หนึ่งไม่เป็น จึงช่วยย่าและชูใจห่อขนม เหลาไม้ก่ลัด ชูดมะพร้าวตามถนัด แฉล้มก็มาช่วยทำขนมอยู่เสมอ พ่อแม่ ของแฉล้มก็มีได้กีดกันเพราะอาเป็นคนดี

เย็นวันหนึ่ง เลิกเรียนแล้ว เพื่อน ๆ พากันมาที่บ้านของชูใจ ต่างช่วยย่าทำงานคนละไม้คนละมือ ขณะนั้นมีรถยนต์นั่งคันหนึ่งแล่น มาจอดที่ประตูรั้วบ้านของชูใจ รถยนต์คันนั้นสวยงามสะดุดตามาก ทุกคนจึงมองดูเป็นตาเดียว หญิงคนหนึ่งอายุประมาณสามสิบปีเศษ ลงจากรถยนต์เดินเข้ามาในบ้าน หญิงนั้นแต่งตัวหรูหรา ท่าทางเป็น คนมีเงิน เธอหยุดมองมานีและชูใจนั่งอยู่

“คุณต้องการพบใครครับ” วีระถามอย่างสุภาพ

“คนไหนชื่อชูใจจ๊ะ” หญิงคนนั้นย้อนถามเบา ๆ

“ฉันเองค่ะ” ชูใจตอบ พลังพิศดูหน้าหญิงคนนั้น
 ขณะนั้นย่าเดินออกมาที่ระเบียงหน้าบ้าน พอหญิงนั้นเห็นย่าก็
 รีบขึ้นบันไดไปนั่งลงกราบย่าแล้วร้องไห้สะอึกสะอื้น ย่ารับไหว้และ
 จ้องมองดูหญิงคนนั้นอยู่ครู่หนึ่ง จึงเรียกชูใจ

“ชูใจ ขึ้นมานี่ มากราบแม่ นี่แหละแม่ของเจ้า”
 ชูใจหุ้อึยนิ่งตะลึงเฉยอยู่ ส่วนคนอื่น ๆ รู้สึกตื่นเต้นเหลือที่จะ
 กล่าว มานีรุ่นหลังชูใจให้ขึ้นไปบนบ้าน ชูใจขึ้นมากกราบ แม่ของชูใจ
 โอบกอดลูกไว้แน่นพลังร้องไห้เสียงดัง

“ลูกเอ๋ย ! ตั้งแต่ลูกเกิดได้สองเดือนเศษ แม่ก็ไม่ได้เห็นเจ้าอีกเลย จนบัดนี้ สิบสามปีแล้ว แม่จะมารับลูกไปอยู่ด้วย”

ชูใจก้มหน้านิ่งอยู่ อาได้ยินเสียงจึงเดินไขยกเขยกออกมา พอเห็นแม่ของชูใจก็ตกตะลึง ยกมือไหว้แล้วนั่งนิ่ง ย่ำน้ำตาคลอ พุดเสียงเครือ

“ชูใจ แม่รักเจ้ามากนะ แต่มีความจำเป็นที่ไม่ได้อยู่และเลี้ยงดู พ่อของเจ้าซึ่งเป็นพี่ชายของอาคนนี้ชอบหัวเจ้ามาอยู่กับย่าและอา ตั้งแต่เจ้าอายุได้สองเดือนเศษ ๆ พออายุครบขวบ พ่อก็ป่วยและเสียชีวิตไป ย่าและอา ก็เลี้ยงเจ้ามาจนกระทั่งบัดนี้ ย่าไม่คิดว่าแม่ของเจ้าจะกลับมา จึงบอกว่า พ่อกับแม่ตายไปหมดแล้ว แต่แม่ก็กลับมา จะมารับเจ้าไปอยู่ด้วย ก็ไปอยู่กับเขาเถิด เขามั่งมีศรีสุข เจ้าจะได้สบาย มีอนาคตดี ได้ร่ำเรียนสูง ๆ”

ชูใจร้องไห้โฮ โผเข้าไปกอดย่าแน่น

“ชูใจไม่ไป จะอยู่กับย่า อยู่กับอาที่นี้ตลอดไป”

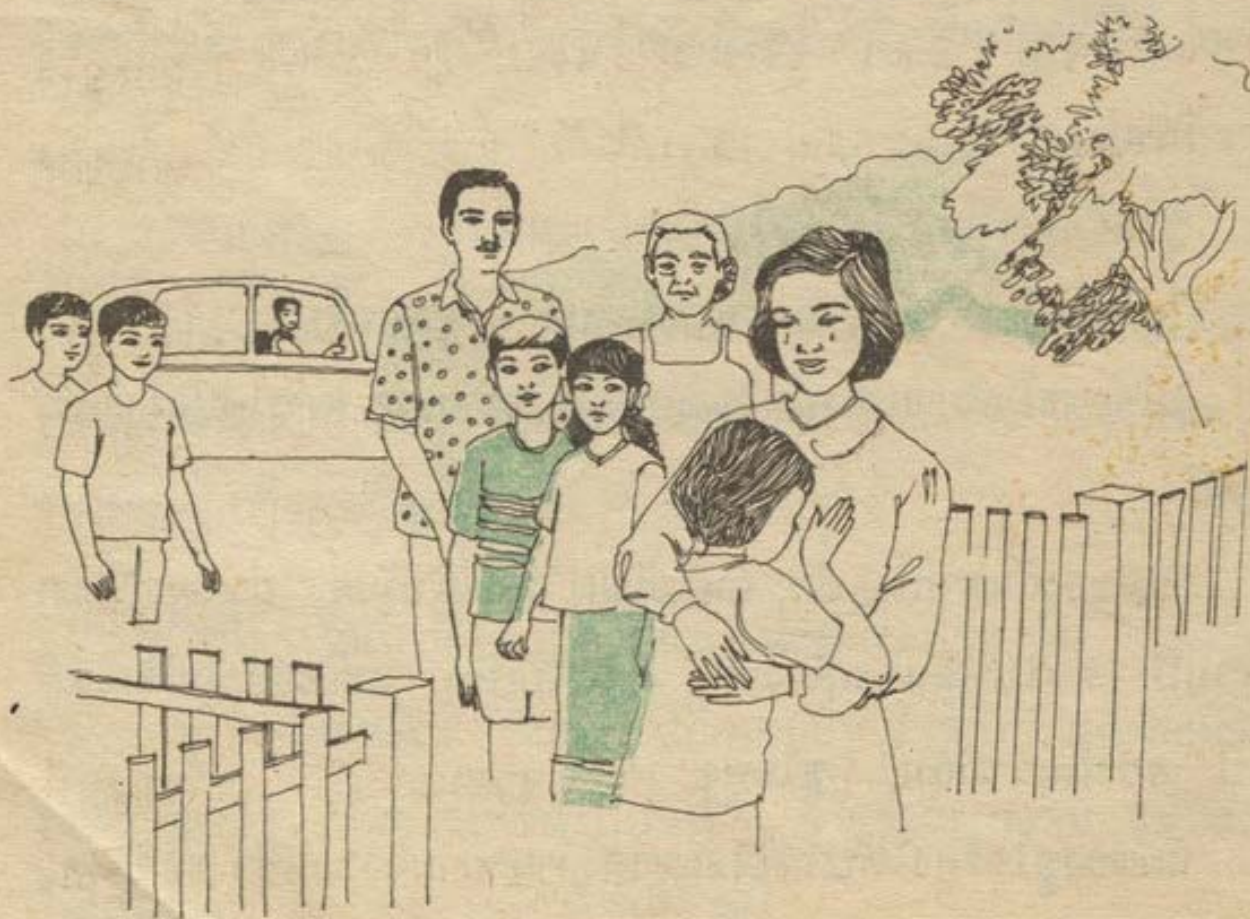
แม่ของชูใจพยายามคว้าไขว้เอาตัวชูใจมากอด แต่ชูใจบัดมือและถอยหนี

“แม่ของฉันตายไปแล้ว ฉันไม่มีแม่ มีแต่ย่ากับอา ย่าเลี้ยงฉันมา สิบสามปี ต่อไปนี้ฉันจะเลี้ยงย่า กลับไปเถิด แม่เคยอยู่อย่างไรก็อยู่ไป อย่างนี้กว่ามีฉัน” ชูใจพุด

แม่ของชูใจร้องไห้ปานใจจะขาด พยายามวิงวอนย่า ขอร้องอา

และอ่อนนุชใจ ย่าและอาช่วยกันประเล้าประโลมให้ชูใจไปกับแม่ ส่วนชูใจยืนกระต่ายขาเดียวไม่ยอมไป และขอร้องให้แม่กลับไปเสีย เป็นเวลานานร่วมชั่วโมง แม่ของชูใจเห็นว่าการอ่อนนุชของตน ไม่มีประโยชน์จึงสงบใจ แล้วเปิดกระเป๋าทิ้ง หยิบธนบัตรสีม่วงส่งให้ย่า มัดหนึ่ง

“ขอฝากชูใจไว้กับย่าและอาด้วย เงินนี้ให้ย่าไว้ใช้จ่าย แล้วฉันจะส่งมาให้เสมอ ฉันดีใจที่ย่าเข้าใจฉันดีว่า ฉันรักลูก ไม่ได้ทอดทิ้งลูก เวิร์กรรมทำให้ฉันต้องพลัดพรากไป ฉันจะกลับละค่ะ และคงจะ

“ไม่ได้กลับมาอีก” เธอหยุดร้องไห้แล้วพูดต่อไปว่า “ถึงอย่างไรฉันก็ตั้งใจที่ได้มาพบลูก เขาเหมือนพ่อของเขามาก มา... ชูใจ เข้ามาใกล้ๆ ให้แม่กอดเป็นครั้งสุดท้าย เราอาจจะไม่ได้พบกันอีกจนชั่วชีวิต หนูชื่อชูใจ ชูใจเป็นชื่อที่แม่ตั้งเอง” พอแม่อำแขน ชูใจก็โผล่เข้าไปหา สองแม่ลูกกอดกันร้องไห้อยู่ครู่หนึ่ง มานีตื่นตันใจจนกลืนน้ำตาไม่ได้ ส่วนเพชรแอบร้องไห้อยู่ใต้ถุนบ้านเพราะคิดถึงแม่ของตน

“เรียกแม่สักคำ ให้แม่ชื่นใจสิลูก”

“แม่คะ” ชูใจเรียก รู้สึกอบอุ่นหัวใจที่ได้เรียกคำนี้ ชูใจเคยคิดว่าชั่วชีวิตของเธอจะไม่มีโอกาสได้เอ่ยคำนี้ แต่เธอก็มีโอกาสได้เรียกแล้ว พอแม่จากไปเหตุการณ์นี้ก็เหมือนความฝันเพียงชั่วครู่เดียว

แม่ร่ำลาลาย่าและอา ชูใจตามไปส่งแม่ที่รถ เพื่อน ๆ ของชูใจทุกคนยกมือไหว้ ชูใจกราบแม่ แม่จูบที่แก้ม น้ำตาของแม่เปื้อนแก้มของชูใจ แล้วคนขับรถก็ขับรถพาแม่ค่อย ๆ ห่างไป

เมื่อรถยนต์คันนั้นลับตา ทุกคนมีความรู้สึกเหมือนฝันไป ชูใจยืนอยู่กับที่ นิ่งอยู่นาน แม้รถจะแล่นลับไปแล้ว มานีค่อย ๆ ดึงชูใจกลับเข้าบ้าน

“แม่กลับไปไหนคะย่า แม่พูดเหมือนเราจะไม่ได้พบกันอีก”

ชูใจถาม

“เขากลับไปอยู่ต่างประเทศ ถ้าเจ้าเรียนเก่ง ได้ไปเรียนต่อที่ประเทศที่แม่ของเจ้าอยู่ ก็อาจจะได้พบกัน” ย่าตอบ “เจ้าคงจะได้เรียน

สูง ๆ แน่ เพราะแม่ให้เงินไว้ถึงแสนบาท พรุ่งนี้ย่าจะเอาไปฝากธนาคาร”

ชูใจลงมือทำงานต่อไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพื่อน ๆ ก็ช่วยทำงานที่ค้างไว้

ทางชีวิตของคนไม่เหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับที่การตัดสินใจ และการกระทำของตนเองทั้งสิ้น ต่างมุ่งมาดปรารถนาให้ตนมีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต ทุกคนจะสมหวังมากน้อยเพียงใดอยู่ที่ความตั้งใจอันแน่วแน่ การศึกษาพัฒนาตนเองควรกระทำไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด และมีความมุ่งมั่นกระทำอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

แบบฝึก

๑. การเขียนคำ จำเป็นต้องระวางการวางสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ให้ถูกที่ มิฉะนั้นจะทำให้เข้าใจความหมายผิดไป

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๑.๑ รูปวรรณยุกต์และสระ ทั้งที่อยู่ล่างหรือบน จะเขียนตรง พยัญชนะตัวต้นเสียง หรือตรงตัวกล้ำ (ร ล ว) หรือตัวที่อยู่หลังอักษรนำ

เช่น

คุณครูผู้อารี
มิแสรังแกลึงเกรงกริ่ง

เราภักดีด้วยใจจริง
กลับกลอกกลิ้งเมื่อลับหลัง

ยามย่ำค่ำโพล้เพล้ แสนว่าเหวอยู่ลำพัง
 แมวลายร้องเหมียวดัง นิ่งวันหวาดเพราะขลาดกลัว,

๑.๒ รูปสระที่อยู่หน้าได้แก่ - แ - โ - ใ - ปรกติจะเขียนไว้
 หน้าพยัญชนะของคำนั้น แต่คำ ๒ พยางค์บางคำ สระจะอยู่
 หลังตัวนำ การเขียนต้องใช้การฝึกบ่อย ๆ และจำ เช่น

ไผทแผ่นดินใหญ่	สไบใช้ห่มเนียนาง
แกลงแจ้งทุกอย่าง	ทแยงกลางเส้นขวางอยู่
ยกพวกทั้งโขยง	จับคนโกงขโมยหมู
เขลงกลอนสอนให้รู้	จรผู้ดูแลตรวจตรา

๒. ภาษาไทยมีคำให้เลือกใช้มาก แต่ละคำมีน้ำหนักและมีความหมาย
 แตกต่างกัน จึงต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ การที่จะใช้คำสุภาพนั้น แม้จะใช้น้ำเสียงก็ยังไม่พอ ต้องมี
 วิธีเพิ่มเติมคำ และเปลี่ยนคำให้เป็นภาษาสุภาพด้วย เช่น

กินข้าวกันเถอะ

(ใช้กับเพื่อน หรือผู้สนิทใกล้ชิดกัน)

เชิญรับประทานอาหาร

(ใช้กับคนรู้จัก)

เชิญรับประทานอาหารครับ

(ใช้กับคนรู้จัก และพูดอย่างมีพิธีรีตอง)

ขอเรียนเชิญรับประทานอาหารครับผม

(ใช้กับผู้ที่มีอาวุโสกว่า อย่างมีพิธีรีตอง)

๒.๒ คำที่มีความหมายคล้ายกัน แต่เน้นความรู้สึก ความคิด
ความต้องการ แตกต่างเล็กน้อยกว่ากัน

๑. ขอร้อง	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ
วิงวอน	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก
ถ้าช่วยได้ก็ดี แต่ถ้าไม่ช่วยก็ไม่เป็นไร
อ้อนวอน	- ใช้เมื่อต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด
๒. ห้ามปราม	- กล่าวด้วยวาจามิให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
กีดกัน	- ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อมิให้ผู้อื่น
กระทำสิ่งที่ตนไม่ต้องการให้ทำ
ขัดขวาง	- ทำทุกวิถีทางเพื่อมิให้ผู้อื่นกระทำสิ่งที่
ตนไม่ต้องการให้ทำ
๓. เห็นใจ	- รู้ถึงความลำบากหรือความทุกข์ของ
ผู้อื่น
สงสาร	- รู้สึกอยากช่วยเหลือผู้มีความทุกข์มาก
กว่าเห็นใจ

เวทนา - รู้สึกอยากช่วยเหลือผู้มีความทุกข์อย่าง
จับใจ เมื่อมีโอกาสนจะช่วยทันที

๔. เจียบกริบ - อาการนั่งสนิท คอยฟังหรือคอยดู
เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

เจียบขริม - อาการนั่งอย่างใช้ความคิดตรึกตรอง

เจียบเชียบ - สงบ ไม่มีเสียงอื้ออึง (มักใช้กับสถานที่)

เจียบเหงา - สงบ ไม่มีผู้คน เจียบอย่างเปล่าเปลี่ยว

๓. สำนวนหรือคำบางคำ นำไปใช้พูดเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจ
ผู้ฟังได้ดีกว่าคำหรือข้อความที่มีความหมายตรง ๆ หรือทำให้
ข้อความกะทัดรัดขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

สำนวนหรือคำ	ความหมายตรง
เสียคน	เสื่อมเสีย กลายเป็นคนไม่ดี
คาบเส้น	พอดี
หลังยาว	ขี้เกียจ
ได้เปรียบ	มีทางชนะ เป็นต่อ
รสมือ	ฝีมือในการปรุงอาหาร
แขกเหวี่ยง	ผู้มาในงาน
ลงคอ	ทำได้โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ

สำนวนหรือคำ	ความหมายตรง
ถือโอกาส	ทำสิ่งที่ต้องการจะทำทันทีเมื่อมีโอกาส
ไม่เอาถ่าน	ไม่รักดี
คนมีอายุ	คนแก่
คนละไม้คนละมือ	ช่วยกัน ร่วมมือกัน
มีอันเป็นไป	ประสบเคราะห์กรรม
ไปไม่รอด	ไม่สำเร็จ
เติลิดเปิดเปิง	ไปโดยไม่ยั้งคิด ไม่มีที่หมาย
ใส่ความ	ให้ร้าย นำความผิดมาให้
ยืนกระต่ายขาเดียว	ยืนย่นความคิดของตนอยู่ตลอดเวลา
หน้ามือเป็นหลังมือ	ผิดความคาดหมาย เหตุการณ์กลับกลาย ตรงกันข้ามกับความหวัง

๔. การใช้คำบางคำอาจต้องอ้างเป็นคำภาษิตหรือสุภาษิตเพื่อเป็นข้อเตือนใจอย่างนุ่มนวล ดีกว่าคำสั่งสอนโดยตรงตามธรรมดา เช่น
ไม้ล้มจึงข้าม คนล้มอย่าข้าม

หมายความว่าอย่าดูหมิ่นทับถมผู้ที่พลาดพลั้ง เพราะจะต้องมีสักวันหนึ่งที่ผู้นั้นพ้นจากเคราะห์ร้าย กลับได้ดีกว่าเดิม หรืออาจมีโชคดีเหนือกว่าผู้ที่เคยดูหมิ่นเขาไว้

อย่ายกตนข่มท่าน

หมายความว่า อย่าอวดรู้ เพราะผู้อื่นอาจจะรู้ดีกว่าตนก็ได้

๕. การจับใจความสำคัญของบทร้อยกรอง ก็คล้ายกับการจับใจความสำคัญในการอ่านร้อยแก้วหรือความเรียง เมื่ออ่านจบแล้ว จะต้องหาคำตอบให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง

นักเรียนที่น่ารัก	แจ้งประจักษ์แล้วไซ้ใหม่
ว่าเรียนภาษาไทย	ได้คล่องแคล่วแล้วแสนดี
ฟังใดเข้าใจง่าย	เรื่องคลีคลายไม่หน่ายหนี
พูดถูกปลูกไมตรี	สื่อข้อความยามต้องการ
อ่านใดก็รู้ชัด	ตามรหัสที่กล่าวขาน
เขียนได้ใช้ทุกงาน	สำเร็จกิจประสิทธิ์สรรพ
คนไทยใช้ภาษา	ทั่วอาณาเขตเหมือนกัน
เอกลักษณ์จักผูกพัน	ไทยทั้งสิ้นทุกถิ่นแดน
ตั้งใจใฝ่ฝึกฝน	ภาษาตนอย่าดูแคลน
คุณเลิศประเสริฐแสน	ช่วยชีพได้ไม่อัปจน
ชีวิตต้องศึกษา	ให้ก้าวหน้าพาเกิดผล
ต้องใช้กุญแจกล	ไขประตูสู่ทางทอง
ภาษาคือกุญแจ	ใช้ได้แน่นถาวรทั้งผอง
ฟัง พูด อ่าน เขียนตรง	สติตรึกนึกถูกทาง
หกปีทีเรียนร่ำ	จงจดจำอย่าละวาง
วอนว่าอย่าจิตจาง	ใฝ่ศึกษาอย่าลืมหอง
จบเสร็จจอยพรชัย	จงก้าวไกลยังยืนยง
สืบไทยให้มั่นคง	สบสุขสันต์ทั่วกันเอย

หนังสืออ่านนอกเวลา

หนังสือส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน นักเรียนจะใช้เวลาว่างตอนใดอ่านก็ได้ จะอ่านจบในคราวเดียวหรืออ่านหลายครั้งจึงจบก็ได้ เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องด้วย

การให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลานี้ก็เพื่อให้ได้อ่านเรื่องที่สนุกสนานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน นักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าเดิม และฝึกฝนตนเองให้สนใจอ่านหนังสืออยู่เสมอ แม้เมื่อการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะได้นิยัรักการอ่านติดตัวอยู่ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ ความคิด มีความเฉลียวฉลาดทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้รักการอ่านจนติดเป็นนิสัย

ดอกสร้อยร้อยใจ

บทนำเรื่อง

“ดอกสร้อยร้อยใจ” นี้เป็นคำประพันธ์บางบทที่นำมาจากหนังสือศึกษาภาษิตและร้อยกรอง ของศาสตราจารย์ฐะปะนีย์ นาครทรรพ หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมแนวคิดสอนใจคนเพื่อยึดถือและปฏิบัติไว้เป็นอันมาก ลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยกรองทั้งเล่ม ทุกบทน่าสนใจศึกษาและจดจำ “ดอกสร้อยร้อยใจ” จำนวน ๖ บท ที่นำมาให้นักเรียนศึกษานี้ ได้คัดเลือกเฉพาะบทร้อยกรองที่เป็นกลอนดอกสร้อย และมีเนื้อหาเหมาะแก่นักเรียนระดับนี้ที่จะอ่านและศึกษาเพื่อเป็นข้อเตือนใจทั้งเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

ชื่อ “ดอกสร้อยร้อยใจ” หมายความว่า คำประพันธ์นี้เป็นกลอนดอกสร้อย ที่มีเนื้อหาร้อยรัดใจให้กระทำแต่ความดี ความถูกต้องเพื่อชีวิตจะได้มีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจจนจบทุกบท เพื่อศึกษาคำยากให้เข้าใจ แล้วอ่านคำอธิบายแต่ละบท

๒. คำใดที่ไม่รู้ความหมาย ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรมหรือถามครู

๓. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะ อาจจะอ่านคนเดียวหรืออ่านกับเพื่อน ๆ ก็ได้

๔. อ่านในใจแต่ละบทแล้วนึกถึงใจความสำคัญของแต่ละบท
บททวนอีกครั้งหนึ่ง

ดอกสร้อยร้อยใจ

๑. กิจเอ๋ยกิจวัตร	ต่างนัดทำไปในหน้าที่
ตื่นเช้างานคอยอยู่เรารู้ดี	ขม้นขมิไม่คร้านงานก็แล้ว
ขึ้นทึ้งไว้เป็นดินพอกหางหมู	กว่าจะรู้งานประดังคั่งเป็นแถว
งานทั้งหลายง่ายยากหากรู้แนว	ทำเสร็จไวใจแผ้วชื่นบานเอย

คำอธิบาย

คนเราทุกคนต่างมีงาน หน้าที่ ที่จะต้องทำเป็นประจำอยู่ทุกวัน
เมื่อรู้แน่แก่ใจเช่นนี้แล้ว ก็ควรรีบขมิขม้นทำ ถ้าไม่เกียจคร้านงานก็
เสร็จ ขึ้นทึ้งไว้งานก็คั่งค้างเหมือนดินพอกหางหมู งานทุกอย่างจะยาก
ง่ายเพียงใด ถ้าเรารู้แนวทางปฏิบัติและรีบทำก็สำเร็จได้ เมื่องาน
เสร็จก็มีแต่ความสุขสบายใจ

๒. ขัดแย้งขัดข้อง

อย่าท้อจิตย่อหย่อนอ่อนกำลัง
หาสู่ทางแก้ไขให้มันเหมาะ
เหมือนเมฆน้อยคล้อยเคลื่อน
ผ่านเดือนเพ็ญ

คำอธิบาย

การกระทำให้สิ่งใดหากมีอุปสรรคมาขัดขวาง ขอย่อย่าได้ท้อใจ
ยอมแพ้ หรือละทิ้ง ควรทำใจเย็น ๆ ตั้งใจหาทางแก้ไข ก็จะได้พบวิธีที่
จะทำให้สิ่งขัดข้องทั้งหลายสูญหายไป อุปสรรคเปรียบเหมือนกลุ่ม
เมฆที่ลอยมาบังแสงจันทร์ เมื่อเมฆลอยผ่านไป พระจันทร์ก็จะมี
แสงสว่างสวยงามดังเดิม

๓. ความเอือมความชื้อ

เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์อนันต์
ในโลกนี้แม้มีแต่คนคิด
เราเชื่อสัตย์ไว้เกิดเลิศจราคา

แม้ยึดถือได้จริงเป็นมิ่งขวัญ

อาจป้องกันสรรพภัยไม่บีทา

โลกคงหมดความดีศรีสง่า

จะพลอยพาโลกขึ้นร้นรมย์เอย

คำอธิบาย

คนมีความเชื่อยอมเป็นที่เชื่อถือ และได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี
หากเรายึดถือความเชื่อไว้ ความดีก็จะเป็นเครื่องป้องกันภัยต่าง ๆ
ไม่ให้เกิดกับเราได้ ถ้าในโลกนี้มีแต่คนไม่เชื่อตรง ทุกหนแห่งก็ไม่มี
ความสุข เราทุกคนจึงต้องเชื่อสัตย์ แล้วโลกของเราก็จะน่าอยู่

๔. ความเอ๋ยความรู้
เห็นสิ่งใดใช้สมองลองปัญญา
อันความรู้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ
ใช้ความรู้ผิดทางสร้างทุกข์ภัย
คำอธิบาย

ทุกอย่างอาจเป็นครูหากศึกษา
ใคร่ครวญหาเหตุผลจนแจ้งใจ
ยิ่งค้นพบก็ยิ่งมีที่สงสัย
รู้จักใช้ทำประโยชน์สุขโสดถึงเอย

ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวให้ความรู้แก่เราได้ทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงควรใช้สติปัญญาศึกษาและพิจารณาสิ่งที่พบเห็นจนเกิดความเข้าใจและจดจำเป็นความรู้ไว้ เมื่อรู้แล้วก็ต้องหมั่นศึกษาต่อไปอีก เพราะความรู้นั้นเรียนเท่าไรจะไม่จบสิ้น และถ้าหากนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดก็เกิดทุกข์ภัยแก่ตนเองและผู้อื่น จึงควรรู้จักใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ เพื่อจะได้มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

๕. ถ้อยเอ๋ยถ้อยคำ
คำเผ็ดร้อนเผาใจยิ่งไฟเสีย
คำอ่อนหวานหนุนใจให้คึกคัก
คำเป็นสื่อความคิดกิจทั้งปวง

อาจจะนำทั้งผลดีมีผลเสีย
พาให้เพสียชอกช้ำระกำทรวง
ขึ้นค่านักอาจบันดาลงานใหญ่หลวง
คำเท็จลวงล่อให้ตายร้ายนักเอย

คำอธิบาย

การใช้ถ้อยคำต้องมีความระมัดระวัง เพราะคำพูดทำให้เกิดผลดีและผลเสียได้ คำพูดรุนแรงจะทำให้ผู้ฟังเจ็บช้ำและร้อนใจยิ่งกว่าถูกไฟเผา คำพูดอ่อนหวานผู้ฟังย่อมมีความสุขความพอใจ และเกิดผลดีมากมาย คำพูดที่ดีสร้างความคิดและทำให้งานทั้งหลายสำเร็จได้ ส่วนคำพูดที่ไม่ดีมีแต่เกิดผลร้าย

๖. ร่วมเอ่ยร่วมใจ
ถึงมีอุปสรรคมากมาย
อุปสรรคที่สร้างจอมปลวก
ทีละน้อยค่อยเสริมเพิ่มทวี

จักทำการใดก็สมหมาย
แพ้วพายแรงรักสามัคคี
พร้อมพวกแข็งขันขม้นขมิ
ผลดีจึงเห็นเด่นเอย

คำอธิบาย

ความร่วมมือกันสามารถทำให้งานสำเร็จลุล่วงสมความตั้งใจได้
ถึงมีอุปสรรคขัดขวาง ถ้าช่วยกันคิดแก้ไข อุปสรรคต่าง ๆ ก็จะหมดไป
เหมือนดังปลวกถึงตัวเล็กแรงน้อย เมื่อมันสามัคคีร่วมมือกันขุดดิน
ทีละน้อยด้วยความขยันขันแข็ง ก็สามารถสร้างเป็นจอมปลวกใหญ่โต
ได้สำเร็จ

คำที่ควรศึกษา

กิจวัตร	งานที่ทำเป็นประจำ
ดินพอกหางหมู	สำนวนเปรียบเทียบ การทำงานที่ไม่ทำให้เสร็จไป ปล่อยให้คั่งค้างเหมือนดินพอกหางหมู พอกทุกวันจนหนักหมูเดินไม่สะดวก
ประดัง	คับคั่ง หลายอย่างที่มีมาพร้อม ๆ กัน
คั่ง	ค้างอยู่
แผ้ว	ไม่มีกังวล
ท้อจิต	ท้อใจ ไม่อยากทำ ไม่พยายามทำอีกต่อไป
ย่อหย่อน	ถอยลง น้อยลง อ่อนแอ
เวหา	ท้องฟ้า อากาศ
มิงขวัญ	สิ่งที่ดีงาม สิ่งประเสริฐ
เครื่องราง	ของที่นับถือว่าป้องกันอันตรายได้
อนันต์	ไม่มีสิ้นสุด มากล้น
สรรพภัย (สับ-พะ-ไพ)	ภัยอันตรายต่าง ๆ
บีทา	เบียดเบียน รบกวน
รินรมย์	บันเทิง เบิกบานใจ
ไคร่ครวญ	คิด
โศกถึ	ความสวัสดี ความเจริญรุ่งเรือง
ระกำ	ความลำบาก ความตรมใจ ความทุกข์

สื่อ

ทำให้เกิด

อุปสรรค

สิ่งที่ทำให้ขัดข้อง ความลำบาก

ขม้นขมิ

(ขมิขม้น) รีบ เร็วพลัน ทันที

กิจกรรม

๑. หาความหมายและคำอ่านของคำยากในบทประมาณ ๒๐ คำ
๒. ศึกษาหรืออภิปรายสำนวนเปรียบเทียบจากคำประพันธ์ “ดอก
สร้อยร้อยใจ” บางตอน เช่น
 “ดินพอกหางหมู”
 “เหมือนเมฆน้อยคล้อยเคลื่อนผ่านเดือนเพ็ญ เดือนจะเด่นเวหาน่า
 ชมเอย”
 “เป็นเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์อนันต์”
 “เราซื่อสัตย์ไว้เถิดเลศราคา”
 “อันความรู้เรียนเท่าไรก็ไม่จบ”
 “คำเท็จลวงล่อให้ตายร้ายนักเอย”
 ฯลฯ
๓. ผลัดกันอ่านบทที่ชอบให้เพื่อนฟัง
๔. ช่วยกันอภิปรายปัญหาต่อไปนี้ตามเนื้อเรื่อง แล้วสรุปผลการ
 อภิปรายไว้อย่างสั้น ๆ
 - ๑) ทำอย่างไรจึงจะทำงานได้สำเร็จ

- ๒) หากทุกคนไม่มีความซื่อสัตย์ จะเกิดอะไรขึ้น
 - ๓) ถ้าอยากให้คนอื่นชอบ เราควรจะทำอย่างไร
๕. นักเรียนและเพื่อนช่วยกันคิดว่า ดอกสร้อยแต่ละบทต้องการจะสอนเรื่องอะไร
๖. เขียนเรียงความจากบทดอกสร้อยที่นักเรียนชอบ โดยอาจเลือกคำประพันธ์วรรคใดวรรคหนึ่งในบทนั้นมาเป็นชื่อเรื่องก็ได้
๗. ตอบคำถามต่อไปนี้
- ๑) การทำงานในหน้าที่ให้เสร็จมีผลดีอย่างไร
 - ๒) การเก็บงานค้างค้างไว้ให้โทษอย่างไร
 - ๓) ถ้ามีอุปสรรคในการทำงาน เราจะทำอย่างไร
 - ๔) ลักษณะของคนซื่อกับคนคดต่างกันอย่างไร
 - ๕) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราให้ความรู้แก่เราได้หรือไม่
 - ๖) การใช้คำพูดมีความสำคัญเพียงไร
 - ๗) ทำอย่างไรจึงจะเกิดความสามัคคี

ความลำบากของเรา

บทนำเรื่อง

เรื่อง “ความลำบากของเรา” เป็นเรื่องหนึ่งในหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เสียงก้องจากโรงเรียนเชิงเขา” ซึ่งหม่อมหลวงวรศนธ์ อิศรเสนา แปลเป็นภาษาไทย จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ส่วนต้นฉบับดั้งเดิมเป็นภาษาญี่ปุ่นซึ่งนายไซกิโย มูซากุ ครูโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในหมู่บ้านยามาโมโต จังหวัดยามากาตา ได้รวบรวมจากเรียงความที่เด็กในโรงเรียนนี้เขียนจากปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งตนเองได้เผชิญอยู่ และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับชีวิตสังคมของชาวญี่ปุ่นทั่วไป

ปัญหาที่เด็กนักเรียนโรงเรียนนี้ประสบอยู่คือ สภาพของโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนแห่งเดียวในหมู่บ้านที่ตั้งอยู่เชิงเขานี้ เกือบจะไม่เรียกว่าเป็นโรงเรียน เพราะเป็นเพียงโรงไม้เก่า ๆ มุงด้วยฟาง ตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้ง เวลาฝนหรือหิมะตกจะไหลลอลดลงไปตามรอยไม้ที่แตกทะลุ ไม่มีอุปกรณ์สิ่งใดช่วยในการเรียนการสอน ไม่มีแม้แต่แผนที่ หรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หรือหนังสืออ่านเพื่อค้นคว้าในห้องสมุด มีแต่หนังสือเรียนอย่างเดียวสำหรับนักเรียน และกระดานดำกับชอล์กสำหรับครูผู้สอนเท่านั้น แม้กระนั้นนักเรียนเหล่านี้ก็รักโรงเรียนของเขามาก ทุกคนพากันเสียสละและอดทนอย่างเข้มแข็งเพราะมีความปรารถนาที่จะได้ศึกษาเล่าเรียน

การที่โรงเรียนของพวกเขา มีสภาพเช่นนี้ เพราะในสมัยนั้น ประเทศญี่ปุ่นเพิ่งเสร็จสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ ๆ ประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามอย่างยับเยิน ต้องสูญเสียชีวิตผู้คนและทรัพย์สินรวมทั้งดินแดนที่เคยครอบครองมาก่อน ประเทศญี่ปุ่นยากจนมาก ประชาชนต้องอดอยากยากแค้นเพราะไร้ที่ทำมาหากิน ทุกคนต้องต่อสู้กับชีวิตและปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างลำบาก ครอบครัวของชาวญี่ปุ่นในสมัยนั้น เป็นครอบครัวเล็ก ๆ มีสมาชิกในครอบครัวเพียงไม่กี่คน ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวมักเสียชีวิตเพราะเป็นทหารและต้องไปรบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ สมาชิกครอบครัวที่เหลือต้องต่อสู้อย่างลำบาก เพื่อหารายได้มาให้พอดีกับรายจ่าย แม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะพยายามให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครอบครัวที่ยากจนเหล่านี้แต่ก็ไม่เพียงพอ ดังครอบครัวของเด็กชายผู้เขียนเรียงความเรื่องนี้

นอกจากเรื่องปัญหาความยากจนในชนบทของประเทศญี่ปุ่น ตามความคิดของเด็ก ๆ แล้ว เรื่องนี้ยังได้แทรกความเกลียดชังของเด็กญี่ปุ่นที่มีต่อสงครามอีกด้วย เด็กชายผู้เขียนเรื่องนี้ได้รับความทุกข์ เพราะพ่อของเขาตาย แม่จึงต้องทำงานหนักจนล้มป่วยและเสียชีวิตลง นี่เป็นผลเสียของสงครามจึงทำให้ครอบครัวของเขายากจนลง ถึงอย่างไรก็ตามเขาก็มิได้ท้อถอยในการต่อสู้กับปัญหาชีวิต เขาได้วางแผนการเกี่ยวกับชีวิตอย่างมีระเบียบ และทุก ๆ คนก็เต็มใจจะช่วยเหลือเขาให้ฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ เรียงความเรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์

อย่างดีสำหรับเยาวชนไทยในเรื่องการต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคด้วยตนเอง
เสียก่อน แล้วผู้อื่นก็จะให้ความช่วยเหลือภายหลัง

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจครั้งหนึ่งก่อน เพื่อจับใจความสำคัญและหาคำยาก
๒. อ่านบทนำเรื่องอีกครั้งหนึ่งและศึกษาคำยากจากคำอธิบายศัพท์
ท้ายบท หรือจากพจนานุกรม
๓. อ่านในใจอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญ และรายละเอียด
ประกอบ รวมทั้งสังเกตการลำดับเนื้อเรื่อง และเวลาที่บอก
เหตุการณ์สำคัญในเรื่อง ควรอ่านให้จบในคราวเดียวกัน
๔. อ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายบท

ความลำบากของเรา

พรุ่งนี้จะเป็นวันที่ ๓๕ นับตั้งแต่แม่ตาย ผมคิดถึงแม่และนึกถึงสภาพอันน่าสังเวชของครอบครัวเราอยู่ตลอดวัน เรายากจนมากจนกระทั่งว่า เมื่อเสร็จงานพิธีศพพรุ่งนี้แล้วลุงจะมารับเอน้องชายของผมไปเลี้ยง ผมไม่อยากเห็นน้องต้องจากไป น้องเป็นเด็กดีว่าง่าย

ไม่ว่าผมจะบอกให้ทำอะไร ก็ทำตามทุกอย่าง ทสุเอโกะน้องผู้หญิง
ของผมนั้นจะไปอยู่กับลุงอีกคนหนึ่งเหมือนกัน แต่ตอนนี้ยังไม่ไปจะต้อง
รอจนกว่าจะหายไอกรนแล้ว เธอโอมมาตั้งแต่แม่ตายใหม่ ๆ เมื่อน้อง
สองคนไปแล้ว ก็จะเหลือแต่ยายอายุ ๗๔ ปี ซึ่งหุงหาอาหารให้เรา
แทบจะไม่ไหว แล้วก็ยังมีผมอีกคนหนึ่งเท่านั้น แม่ได้พยายามอย่างดีที่สุด
ที่จะเลี้ยงพวกเราไว้ด้วยกัน แต่ตอนนี้แม่มาตายจากไปเสีย เราจึงต้อง
พลัดพรากจากกัน

เรามีที่ดินอยู่ประมาณ ๒ ใน ๓ เอเคอร์ (ราว ๖๖๗ ตารางวา)
และปลูกเรือนอยู่ในที่แปลงนี้ตั้งแต่พ่อตาย แม่ต้องกระเสือกกระสน
ตามลำพัง แม่ทำงานอย่างหนักเพื่อให้ที่ดินเพียงเท่านั้นเกิดผล
ประโยชน์พอที่จะเลี้ยงชีวิตพวกเรา ที่ผมว่าเลี้ยงชีวิตนั้น ผมหมายถึง
แค่นั้นจริง ๆ เพราะนอกจากเงินที่เราได้รับจากกรมประชาสัมพันธ์
แล้ว เราก็ไม่มีรายได้อย่างอื่นอีก ขณะนี้ผมปลูกพืชเพื่อเลี้ยงตัวเอง
กับยาย ความหวังของแม่นั้นมีอยู่เพียงอย่างเดียวคือว่า อีกไม่ช้าผม
จะโตพอ แล้วจะได้ช่วยแม่ได้บ้าง แม่ไม่เคยแข็งแรงเลย แต่ทำงานอยู่
ตลอดเวลา เพื่อหาเลี้ยงพวกเราและเสียภาษี แม่เมื่อป่วยหนักหมดสติไป
ผมยังได้ยินแม่พิมพ์ว่า “เก็บพืชมาแล้วหรือยัง เอาหัวผักกาดใส่เกลือ
ใส่รำหมักไว้ดีแล้วหรือ ผักกาดเขียวล่ล้างแล้วหรือยัง จะได้ดอง”
ผมเชื่อว่าแม่ตายเพราะตรำงานหนักมากกว่าตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บ
ผมพยายามช่วยแม่อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผมมักหยุดโรงเรียนไป

ช่วยทำงานทางบ้านเมื่อทางบ้านต้องการใช้แรง แต่ผมไม่เข้าใจถึงภาระอันหนักที่แม่ต้องแบกอยู่ จนกระทั่งได้ยินแม่เพื่อก่อนจะตาย ผมจึงทนแทบไม่ได้ ต้องวิ่งออกไปทำงานเสียทั้ง ๆ ที่อยากจะอยู่ใกล้ ๆ แม่

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ก่อนแม่ตายวันหนึ่ง พวกเพื่อนบ้านมาช่วยผมขนฟืน ผมไม่ทราบว่าจะทำให้เสร็จทันได้อย่างไร ถ้าหากว่าเพื่อนบ้านไม่มาช่วย ถึงวันที่ ๑๓ โรงพยาบาลประจำตำบลที่เราส่งแม่ไปรักษาตัว ก็ส่งข่าวมาว่าแม่กำลังจะตาย

เมื่อเราไปมุงกันอยู่รอบเตียงแม่ ผมบอกกับแม่ว่า พวกเพื่อนบ้านมาช่วยขนฟืน แม่ยิ้ม ผมจะลืมยิ้มครั้งนี้ของแม่ไม่ได้เลยจนตลอดชีวิต ผมนึกไม่ออกเลยว่าเคยเห็นแม่ยิ้มจริง ๆ อย่างนี้มาก่อน ริมฝีปากของแม่ไม่ค่อยจะได้แปรรูปเป็นรอยยิ้มบ่อยนัก เมื่อปากทำท่าว่าจะยิ้ม ก็ดูเหมือนว่าแม่ร้องไห้แทนยิ้มเสียมากกว่า

สีหน้าของแม่แจ่มใสขึ้นเมื่อใกล้จะตาย ดูเป็นสิ่งที่แปลกไปจากเคยทั้งนี้เพราะความรู้สึกบุญคุณและความปีติพอใจปรากฏออกมา สีหน้าและรอยยิ้มของแม่จะจารึกอยู่ในความทรงจำของผมตลอดไป ที่จริงแม่มีเรื่องที่จะยิ้มได้น้อยเหลือเกิน ตั้งแต่แม่แต่งงานมา และโดยเฉพาะเมื่อพ่อตายแล้ว แม่ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้กับการที่ต้องตะเกียกตะกายหาเลี้ยงครอบครัวของแม่ให้คงชีวิตอยู่ วันแล้ววันเล่า ตลอดเดือนตลอดปี แม่พยายามส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของเรา แม่ต่อสู้ด้วยกำลังกายทั้งหมดของแม่ ไม่ยอมขอความช่วยเหลือจากกรมประชาสงเคราะห์ จนกระทั่ง

หนี้สินเพิ่มพูนขึ้นทุกที ในที่สุดเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๘ แม่กับยายก็ต้องไป
อำเภอบอกขอความช่วยเหลือ หลังจากนั้นแม่ก็ไม่เหมือนแม่คนเก่า แม่
กับยายไม่เคยลืมที่จะพรวดเตือนเราว่า ครอบครัวเรานั้นต้องพึ่งสังคมให้
เขาเลี้ยงเราแล้ว เราจะถือตัวว่าเราเสมอเหมือนกับครอบครัวอื่น ๆ
ในตำบลนี้ ที่เขาหาเลี้ยงชีวิตของเขาเองโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น
นั้นไม่ได้อีกต่อไปแล้ว

หนึ่งปีกับเก้าเดือนหลังจากนั้น แม่ก็เจ็บหนักจนลุกจากที่นอน
ไม่ได้ แม่ยังยืนยันว่าไม่ช้าแม่ก็จะหาย แต่ก็ยิ่งทรุดหนักลงทุกที ๆ ยาย
พูดเสมอว่า เราควรจะต้องไปตามหมอ แต่แม่คือไม่ยอมทำเด็ดขาด บอกว่า
เราไม่มีเงินให้หมอ ยายว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องขายที่ดินผืนสุดท้าย
ของเรานี้เอาเงินมารักษาแม่ แต่เรายังขายไม่ได้ และแม่ก็ไม่ทุเลาลงเลย
วันหนึ่งโตโรซานบังเอิญแวะมาเยี่ยม พอได้ยินยายพูดถึงเรื่องหมอ เขา
ก็ร้องว่า “นี่หมายความว่ายังไม่มีหมอมารักษาเลยหรือ ไม่ทราบกันหรือ
อย่างไรว่า ทุกคนที่อยู่ในอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์จะได้รับ
ความช่วยเหลือทางด้านการรักษาพยาบาลด้วย ผมจะไปตามหมอให้
เดี๋ยวนี้”

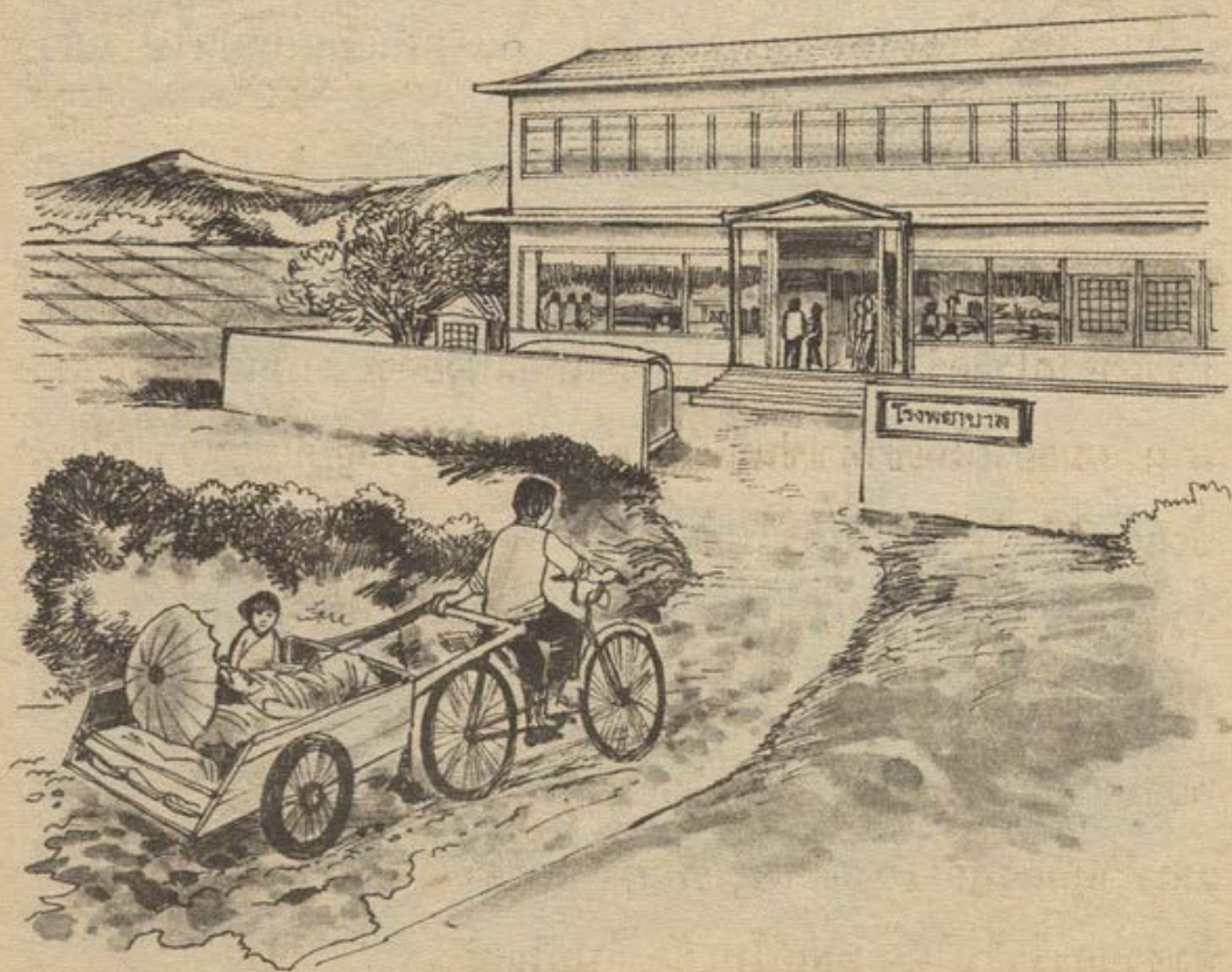
เมื่อหมอมาดตรวจอาการแม่แล้ว เขาก็บอกว่าต้องไปโรงพยาบาล
ประจำตำบลทันที หัวใจของแม่ไม่ดีอย่างมาก คำว่าโรงพยาบาลก่อให้เกิด
ความลำบากใจแก่คนในครอบครัวเสมอมา เพราะหมายความว่า
คนอีกคนหนึ่งในครอบครัวจะต้องไปพยาบาลผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล
ด้วยตลอดเวลา ผมเคยได้ยินมาว่าโรงพยาบาลบางแห่งที่เขาจัดตามแบบ

ฝรั่งนั้น เขามีนางพยาบาลทำงานให้คนป่วยหมดทุกอย่าง และมีอาหารที่
 ปรุงมาจากโรงครัวของโรงพยาบาลมาให้คนป่วยด้วย เป็นวิธีการที่วิเศษ
 มาก ผมอยากให้เขาทำเช่นนั้นในโรงพยาบาลแบบญี่ปุ่นของเรา ปัญหา
 ข้อแรกก็คือว่า จะได้ใครไปอยู่กับแม่ คอยดูแลปรนนิบัติพยาบาลและ
 หุงข้าวหาปลาให้ ถ้าผมไปเองก็ไม่มีใครทำงาน ยายก็แก่เกินไป ไม่
 มีใครนอกจากทสุเอโกะ แต่เราก็สงสัยว่าเด็กอายุ ๕ ขวบซึ่งไม่เคย
 พยาบาลคนป่วยมาเลย จะไปพยาบาลและหุงหาอาหารให้ตัวเองกับแม่
 และทำทุกสิ่งทุกอย่างอย่างนางพยาบาลได้อย่างไร ไม่มีใครอื่นอีกแล้ว
 จึงช่วยอะไรไม่ได้ ทสุเอโกะต้องไปกับแม่

หลังจากที่หมอได้รับประทานอาหารกลางวันกับเราแล้ว หมอ
ก็กลับไป ยายกับผมจึงเตรียมการที่จะส่งแม่ไปโรงพยาบาล

วันรุ่งขึ้น ลุงขอยืมรถลากเขามาได้คันหนึ่ง ใช้คนขี่รถจักรยาน
สองล้อลากไป เราขนเครื่องที่หลับที่นอนใส่ไปในรถ แล้วอุ้มแม่วางลง
บนผ้าห่ม เอาผ้าห่มอีกผืนหนึ่งห่มให้ แล้วเอากระดาดหอบน้ำมัน
คลุมอีกชั้นหนึ่งให้ปิดข้าวของทั้งหมดด้วย เพราะกลัวว่าฝนจะตก แล้ว
เราก็ผูกมัดกระดาดคันหนึ่งกันให้แม่ ทางเบื้องหลังที่นั่งของแม่นั้นเรา
เอาผัก ข้าวสาร ชาม หม้อและกระทะใส่ไป ถนนขรุขระกระเทือน
มากสำหรับแม่ซึ่งกำลังเดินทางไปโรงพยาบาล แต่แม่ก็อดทนอย่าง

เข้มแข็ง ผมดีใจที่แม่ได้ไปอยู่โรงพยาบาล แต่บัดนี้งานรับผิดชอบที่
ในสวนทุกอย่างตกอยู่ที่ผม ผมนี้ก็อยากจะไปอยู่กับแม่เสียเอง แต่ไม่มี
เวลาว่างเลย ส่วนเรื่องไปโรงเรียนนั้นไม่ต้องพูดถึง

ไม่มีอะไรจะทำได้อีกนอกจากทำงาน บางเวลาคนในหมู่บ้าน
ก็มาช่วยผม แล้วในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน แม่ก็ตาย

คุณครูสองคนมาในงานศพแม่ พร้อมกับเพื่อนร่วมชั้นของผม
บางคนที่ได้รวบรวมเงินจากพวกเพื่อน ๆ มาช่วยงานศพ เมื่อเราจ่ายเงิน
ค่าสิ่งของที่ใช้ในงานศพเสร็จแล้ว ยายพูดว่า “เรายังมีเงินเหลืออีกตั้ง
๓,๐๐๐ เยน (ราว ๆ ๖๐๐ กว่าบาท) เรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตายอีก”
แต่เมื่อเราพยายามใช้หนี้สินไปเสียบ้าง เงินเจ็ดพันเยนก็หมดไป แล้ว

เรายังเป็นหนี้เขาอยู่อีก ๔,๕๐๐ เยน (ราว ๆ ๓๕๑ บาท) ยายคิดอย่างไร
จึงเห็นว่าเรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตาย

พูดถึงเรื่องนี้ทำให้ผมนึกถึงการตายของพ่อ แม้ว่าตอนนั้นผม,
อายุเพียง ๖ ขวบ แต่ผมก็ทราบเรื่องอะไร ๆ ได้ดี เพราะแม่และยาย
เล่าให้ฟังบ่อย ๆ จนกระทั่งผมลืมไม่ได้ หลังจากงานศพของพ่อนั้น
เรามีเงินเหลืออยู่เพียง ๕ เยน แม้กระนั้นแล้ว ก็ยังต้องเสียภาษีไป
จนหมด เราอยู่ในสภาพที่ร่อแร่ที่สุด ทุก ๆ วันแม่กับยายคาดไม่ถูกว่า
ข้าวที่เราจะรับประทานกันพรุ่งนี้นั้นจะเอามาจากไหน ยายกับแม่ทำ
รองเท้าแตะด้วยฟางแล้วเอาไปแลกข้าวสาร รองเท้าฟางที่ทำได้ใน
วันหนึ่ง ๆ นั้นแลกข้าวสารได้ ๖ ปอนด์ นับว่าได้ราคาดีมาก ตาม
คำบอกเล่าของแม่ ตอนนั้นพวกเราก็ยังเล็ก ๆ กันอยู่ ข้าวเพียง ๔ ปอนด์
ก็พอรับประทานกันแล้ว ทำให้มีข้าวเหลือเก็บไว้สำหรับเวลาที่ขาดแคลน
จริง ๆ ได้บ้าง

แม่และยายทำงานอย่างหนักจนกระทั่งเก็บเงินไว้ได้บ้าง แม่หวังว่า
ถ้าเป็นเช่นนั้นเรื่อยไปจนกระทั่งผมเป็นหนุ่ม เราก็อาจจะอยู่ได้พอสมควร
แต่แล้วก็เกิดสงครามขึ้น เราก็ต้องลำบากยากแค้นแสนสาหัสอีก ผม
ได้ยินแม่พูดอยู่บ่อย ๆ ว่า “พอโคอิชิเขาโตเป็นหนุ่ม เขาก็จะช่วยเรา
แล้วเราก็จะได้ใช้หนี้ได้บ้าง”

นี่เป็นการปลอบใจอย่างเดียวของแม่ แต่แม่ไม่มีโอกาสจะได้เห็น
ความฝันนั้นเป็นจริง แม่จนลงทุกที งานหนักของแม่ไม่ได้ช่วยแม่ไปได้
ถึงไหน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผมยังสงสัยว่า แม่เชื่ออย่างสนิทใจหรือเปล่า

ที่ว่า ถ้าผมจบโรงเรียนและเริ่มทำงานแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างจะสะดวกสบายขึ้นกว่านี้ ผมจะทำอะไรได้มากกว่าที่แม่ได้ทำมา เมื่อผมนึกถึงตอนนี้แล้ว ผมนอนไม่หลับเลย ผมคิดมากจนกระทั่งต้องตัดสินใจเขียนโครงการของผมขึ้น แล้วนำไปให้คุณครูท่านอ่าน

ปีหน้าผมก็จะขึ้นชั้นประถม ๖ ซึ่งเป็นชั้นสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ ผมอยากจะไปโรงเรียนทุกวันโดยไม่ไปทำงานที่ไหนอีก นอกจากงานในสวนของผมเอง

ปีต่อไปผมจะทำงานให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อหาเงินใช้หนี้ ถ้าผมเก็บเงินได้เล็กน้อย ผมอยากจะทำนา เพราะไร่ฝักเล็ก ๆ อย่างของเราผลิตอาหารให้เราไม่พอรับประทาน ผมอยากเห็นครอบครัวของผมมีความสุขสบายขึ้นอีกสักเล็กน้อย ผมจะต้องทำตัวให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ไป เพื่อจะทำงานให้ได้อย่างลูกผู้ชายคนหนึ่ง ไม่ใช่ให้คนอื่นเขาเลี้ยงเหมือนลูกแกะ นี่เป็นข้อความที่ผมเขียนเรียนคุณครู แต่ขณะที่ผมคิดใคร่ครวญกลับไปกลับมาถึงเรื่องเหล่านี้ ผมก็รู้สึกตัวว่า ผมคิดผิดไปเสียแล้ว

ประการแรกทีเดียว ผมจะเก็บเงินซื้อนาได้อย่างไร ประการที่สอง นาที่ผมจะซื้อนี้ก็จะต้องเป็นนาของครอบครัวอื่นที่เขาคงจะยากจนยิ่งกว่าผม ขณะนี้รายได้ทั้งหมดของเราได้มาจากใบยาสูบที่เราปลูกในเนื้อที่หนึ่งในสิบ (ประมาณ ๖๗ ตารางวา) ของที่ดินเพียง ๒ ใน ๓ เอเคอร์ เนื้อที่นอกนั้นเราต้องใช้เป็นที่ปลูกฝักสำหรับรับประทานกัน

ในครัวเรือน ไม่ว่าผมจะทำงานหนักสักเพียงไหน ก็ไม่เห็นทางที่จะเพิ่มรายได้ เมื่อเดือนมกราคมปีนี้ เราขายใบยาสูบได้เงินมาหมื่นสองพันเยน เมื่อเราใช้หนี้ที่กู้เขาไว้ก็กลายเป็นไป ๗ พันเยนแล้ว เราก็เหลือเงิน ๕ พันเยน เงินจำนวนนี้ เมื่อรวมกับเงินที่เราได้รับอุปการะจากกรมประชาสัมพันธ์เดือนละพันหกร้อยเยนแล้ว ก็เป็นเงินที่เราจะใช้ตลอดปี รวมทั้งสิ้นสองหมื่นสี่พันสองร้อยเยน (ราว ๒,๑๐๐ บาท)

แผนผังต่อไปนี้ แสดงว่าแทบจะอยู่ไม่ได้กับรายรับรายจ่ายอย่างนี้

ค.ศ. ๑๙๔๕	รายจ่าย	รายได้	หนี้สิน
อาหารและ ค่าใช้จ่าย	๓๐,๐๐๐ เยน		
ยาสูบ		๕,๐๐๐ เยน	
เงินช่วยจากกรม ประชาสงเคราะห์		๑๕,๒๐๐ เยน ๒๔,๒๐๐ เยน	๒,๕๓๕ เยน

น่าแปลกใจหรือไม่ ที่ผมไม่ยอมเชื่อยาย เมื่อยายบอกว่าตอนที่แม่ตาย เรารวยกว่าเมื่อตอนที่พ่อตาย ก็เรายังมีหนี้สินและไม่มีหนทางที่จะเลี้ยงชีวิตยาย เลี้ยงตัวผมเอง และน้องชายน้องหญิง นี่เป็นเหตุผลที่เราต้องตัดใจขอให้ลุงช่วยรับเอน้องไปเลี้ยง ถ้าแม้ว่าไม่มีน้องสองคนอยู่ด้วย ยายกับผมก็ยังคงใช้เงินอย่างน้อยเดือนละสองพันเยน เป็นค่าอาหารแท้ ๆ ไม่นับค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและไฟฟ้า ซึ่งจะต้องเสียอีกรวมเป็นเดือนละสองพันห้าร้อยเยน (ราว ๒๐๐ บาท) รายได้ก็มีแต่ค่าขายใบยาสูบและเงินช่วยจากกรมประชาสงเคราะห์ แล้วเรื่องหนี้สินจะว่าอย่างไร ดังนั้นโครงการอันสวยสดของผม ที่กะว่าจะซื้อที่นาจึงเป็นแต่เพียงความฝัน

ความยากจนของเราไม่ใช่เป็นเพราะไร้ความสามารถหรือเกียจคร้าน มันเป็นเพราะเราไม่มีที่ดินเพียงพอ ครอบครัวเรามีสมาชิก ๕ คน จะอยู่ได้อย่างไรในเมื่อมีที่ดินอยู่เพียง ๒ ใน ๓ เอเคอร์ (ประมาณ ๖๖๗ ตารางวา) ไม่มีอนาคตอะไร นอกจากการต่อสู้ซึ่งแน่ใจว่าจะมีแต่ความพ่ายแพ้ และในที่สุดก็ความอดคัดขาดแคลน มันเป็นชะตากรรมของพ่อกับแม่และคงจะเป็นของผมด้วย

เมื่อคุณครูของผมกับคุณครูใหญ่เรียกผมไปหาท่าน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ผมตั้งใจจะเรียนถามท่านถึงเรื่องอนาคตของผม แต่ก่อนที่ผมจะมีโอกาสกล่าวสิ่งใด คุณครูผู้ชายก็พูดขึ้นว่า

“เธอยังไปชนไม้ฟืนอยู่ทุกวันหรือ จะกินเวลาสักเท่าไรจึงจะชนฟืนไปไว้ให้พอสำหรับฤดูหนาวปีนี้ แล้วจะต้องทำอะไรต่อไปอีก”

ผมเรียนท่านว่า ทั้ง ๆ ที่ผมได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านอย่างนี้ ผมก็ยังต้องชนฟืนอีกมาก และหลังจากนั้นจะต้องคัดเลือกและรีดใบยาสูบ

“จะกินเวลาสักเท่าไร” คุณครูถามอีก

“ผมไม่ทราบครับ” ผมตอบ

“เธอไม่ได้จดไว้ดอกหรือ ทำไมไม่ดูจากสถิติที่จดไว้เมื่อปีกลาย”

ผมเรียนท่านว่า ผมไม่ได้จดเอาไว้

“ไม่มีสถิติอะไรเลยเชียวหรือ” ท่านร้อง “นั่นไม่ใช่วิธีทำงานเลย เธอควรจดไว้เป็นสถิติว่าได้ทำงานอะไร กินเวลาเท่าไรทุก ๆ ปี ถ้า

ไม่จดแล้ว เธอจะกะโครงการอย่างไรดีกว่า จะทำงานอะไรต่อไป เริ่มต้นทำเสียตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปที่เดียวนะ ต่อไปเธอจะทำอะไรอีก”

“ผมจะยกลำแพนขึ้นไปมุงหลังคาบ้านให้เสร็จก่อนหิมะตกครับ หลังจากนั้นแล้ว ผมคิดว่าคงจะมาเรียนหนังสือได้”

“หมายความว่า เหมื่อนนี้เธอจะเรียนหนังสือได้เพียงสองสามวันเท่านั้นเอง” คุณครูพูด “ทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ พรุ่งนี้พอเธอไปรับข้าวสารปันส่วนมาแล้ว ก็ให้มาโรงเรียน เธอไม่ได้มาโรงเรียนตั้งเดือนกว่าแล้ว เธอควรจะต้องมาพบปะเพื่อนฝูง จะได้ขบใจเขาที่เขาทำอะไร ๆ ให้เมื่อคุณแม่ของเธอถึงแก่กรรม เมื่อเธอมา ขอให้เอาโครงการที่เธอเขียนกะไว้ว่าจะทำงานอะไรบ้างนั้นมาด้วย เขียนให้ถูกแบบฟอร์มนะ ฉันจะดู”

เมื่อผมได้ยินเช่นนี้ ก็รู้สึกเหมือนยกภูเขาออกจากอก เมื่อผมเขียนรายการเสร็จแล้ว ผมจึงเห็นจริงอย่างคุณครูว่า คือรู้ว่า ในเดือนธันวาคมนี้ ผมจะไปโรงเรียนได้เพียงวันเดียวหรือสองวันเท่านั้น

วันรุ่งขึ้น ผมนำแผนผังการทำงานของผมไปโรงเรียนและไปส่งให้คุณครูมุซากุ ท่านอ่านอย่างถี่ถ้วนอยู่ ๒-๓ นาที แล้วจึงพูดว่า

“เธอ โตซาบุโร โซซุ ชูนิจิ และ ทสึโตโม ไปที่ห้องครูเวร กลางคืน แล้วคอยฉันอยู่ที่นั่นได้ไหม”

พอท่านมาถึง ท่านส่งแผนผังการทำงานของผมให้โตซาบุโร แล้วพูดว่า

